Uchwała Nr .....
Rady Miasta Gdańska
z dnia .....

w sprawie: zmiany programu rozwoju gminy Gdańsk zawartego w dokumencie „Strategia Rozwoju Gdańska do roku 2015”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn.: Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591; zm. z 2002 r. Nr 23, poz. 220; Nr 62, poz. 558; Nr 113, poz. 984; Nr 153, poz. 1271; Nr 214, poz. 1806; z 2003 r. Nr 80, poz. 717; Nr 162, poz. 1568; zm. z 2004 r. Nr 102, poz. 1055; Nr 116, poz. 1203; z 2005r. Nr 172, poz. 1441; Nr 175, poz. 1457; z 2006 r. Nr 17, poz. 128; Nr 181, poz. 1337; z 2007 r. Nr 48, poz. 327; Nr 138, poz. 974; Nr 173, poz. 1218; z 2008 r. Nr 180, poz. 1111; Nr 223, poz. 1458; z 2009 r. Nr 52, poz. 420; Nr 157, poz. 1241; z 2010 r. Nr 28 poz. 142 i 146, Nr 40, poz. 230; Nr 106, poz. 675; z 2011 r. Nr 21, poz. 113; Nr 117, poz. 679; Nr 134, poz. 777, Nr 149, poz. 887; Nr 217, poz. 1281). Uchwały Nr XXXIII/1011/04 Rady Miasta Gdańska z dnia 22.12.2004r.

u c h w a l a s i ę, c o n a s t ę p u j e :

§ 1

Uchwala się zmianę programu rozwoju gminy Gdańsk zawartego w dokumencie „Strategia Rozwoju Gdańska do roku 2015” w pkt. 8 – Programy Operacyjne i nadaje się mu brzmienie zgodnie z załącznikiem do niniejszej Uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Gdańska.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Miasta Gdańska

Bogdan Oleszek

Uzasadnienie

Strategia Rozwoju Gdańska jest dokumentem planistycznym obowiązującym do roku 2015. Jej zasadnicze kierunki rozwoju pozostają niezmienne. Mamy jednak świadomość, że zmieniają się uwarunkowania na rynkach globalnych, zmianie ulega sytuacja społeczna – gospodarcza Polski, Europy i Świata.
Udało się sfinalizować znaczną część wpisanych do Strategii projektów, a część z nich jest aktualnie kończona. Z tego też względu istotnym jest, aby uaktualnić programy operacyjne w obecnej strategii rozwoju Gdańska.
Jednocześnie programy te zostały skonsolidowane, w celu lepszego zarządzania nimi, oraz wypracowano dla nich mierniki, dzięki którym możliwa będzie ocena ich realizacji w przeciągu najbliższych lat.

Wnioskodawca:

Opinia Radcy Prawnego:

Programy Operacyjne

Rozdział 8

2012-2015

Załącznik do Uchwały Nr……
Rady Miasta Gdańska
z dnia ……

Dokument aktualizuje Rozdział 8 ***Programy Operacyjne*** aktualnie obowiązującej ***Strategii Rozwoju Gdańska do roku 2015,*** przyjętej Uchwałą Rady Miasta Gdańska Nr XXXIII/1011/04 z dnia 22 grudnia 2004 r.

Spis treści

1. Czas na Gdańsk……..3
2. Gdańsk Moje Miasto……..46
3. Gdańsk – tu mieszkam……67
4. Mobilny Gdańsk ……108
5. Innowacyjny Gdańsk ……123

Czas na Gdańsk

URZĄD MIEJSKI GDAŃSK

2012-2015

Rada Programowa
Czas na Gdańsk

Koordynator Programu
Anna Zbierska

Członkowie Rady
Anna Czekanowicz–Drążewska
Andrzej Socik
Andrzej Trojanowski

Wstęp

Program Operacyjny „Czas na Gdańsk" w aspekcie rozwoju ekonomicznego miasta wypełnia jeden, spójny, społeczno-gospodarczy obszar. Działania podjęte poprzez realizację programu wyczerpują dwa zasadnicze kierunki:

- rozwój gospodarczy miasta poprzez kulturę, sport i turystykę; podniesienie jakości życia mieszkańców.

Zakres przedmiotowy programu operuje w trzech wzajemnie powiązanych a zarazem przenikających się obszarach miasta:
kulturze,

- sporcie,
- turystyce i promocji.

Specyfika ta dotyczy przede wszystkim prowadzonych przez Gdańsk działań inwestycyjnych o charakterze majątkowym, ale obejmuje także działania o tzw. charakterze miękkim.
Należy mieć jednak świadomość pewnej autonomiczności działań i decyzji podejmowanych w ramach poszczególnych obszarów. Dlatego też z formalnego punktu widzenia dokonano próby wyodrębnienia tych obszarów, przez co stworzone zostały trzy podprogramy:

- „Gdańsk – Kultura: Wolność Kultury. Kultura Wolności";
- „Gdańsk – Morze Turystycznych Atrakcji";
- „Sportowy Gdańsk".

Spis treści

Gdańsk – Kultura: Wolność kultury. Kultura wolności 7

1. Kreowanie rozwoju Kultury w Gdańsku 8

1.1 Uwarunkowania dotyczące realizacji programu 8

1.2 Rola i znaczenie Urzędu 10

1.3 Możliwości dotyczące rozwoju kultury w Gdańsku 11

2. Wizja Gdańska w roku 2015 12

3. Analiza możliwości realizacyjnych 13

3.1 Szanse i zagrożenia związane z osiągnięciem celów programu 13

4. Cele operacyjne programu 14

4.1. Gdańsk miejscem narodzin nowej Europy 14

4.2. Kapitał społeczny oparty o kulturę, edukację i naukę 14

4.3. Zachowane dziedzictwo kulturowe 15

4.4. Gdańsk – międzynarodowy ośrodek kultury 15

4.5. Kultura jako źródło rozwoju miasta 15

5. Działania zaplanowane na lata 2012 – 2015 15

5.1. Gdańsk miejscem narodzin nowej Europy 15

5.2. Kapitał społeczny oparty o kulturę, edukację i naukę 16

5.3. Zachowane dziedzictwo kulturowe 18

5.4. Miasto rozpoznawalne jako międzynarodowy ośrodek kultury 18

5.5. Kultura jako źródło rozwoju miasta 18

6. Wskaźniki realizacji programu 20

7. Partnerzy i płaszczyzny współpracy 22

Gdańsk Morze Turystycznych Atrakcji 23

1. Kreowanie rozwoju turystycznego miasta 24

1.1 Uwarunkowania dotyczące rozwoju turystycznego w mieście 24

1.2 Rola i znaczenie Urzędu 28

1.3 Możliwości rozwoju turystyki w Gdańsku 29

2. Wizja Gdańska w roku 2015 30

3. Możliwości realizacyjne Programu Operacyjnego 31

3.1 Szanse i zagrożenia związane z osiągnięciem celów programu 31

4. Cele operacyjne Programu Gdańsk Morze Turystycznych Atrakcji 31

5. Opis celów i działania 31

5.1 Cel I: GDAŃSK ATRAKCYJNY TURYSTYCZNIE 31

5.1.1 Promocja atrakcji turystycznych Gdańska 31

5.1.2 Efektywny System Informacji Turystycznej 32

5.1.3 Gdańsk dla aktywnych 33
5.1.4 Turystyka kulturowa 33
5.2 Cel II: GDAŃSK ŚWIATOWĄ STOLICĄ BURSZTYNU 34
5.3 Cel III: GDAŃSK CENTRUM TURYSTYKI BIZNESOWEJ 35
6. Efektywność realizacji celów 35
7. Wskaźniki użyte do określenia stopnia realizacji programu operacyjnego 36
8. Partnerzy i płaszczyzna współpracy 37
Sportowy Gdańsk 38
1. Kreowanie rozwoju na rzecz sportu 39
1.1 Rola i znaczenie Urzędu Miasta 39
2. Analiza możliwości realizacyjnych 42
2.1 Szanse i zagrożenia związane z osiągnięciem celów programu 42
3. Cele operacyjne Programu Sportowy Gdańsk 43
3.1 Gdańsk miastem zaawansowanej, dostosowanej do potrzeb mieszkańców bazy sportowo- rekreacyjnej 43
3.2 Gdańsk miastem sprawnych fizycznie mieszkańców 44
3.3 Gdańsk miastem rozwiniętej turystyki kwalifikowanej 44
3.4 Gdańsk miastem aktywnych organizacji sportowych 44
4. Wskaźniki realizacji programu 44

Gdańsk – Kultura:
Wolność kultury. Kultura wolności.

URZĄD MIEJSKI GDAŃSK

2012-2015

Rada Programowa
Gdańsk – Kultura: Wolność kultury. Kultura wolności

Koordynator Programu
Anna Czekanowicz-Drążewska

Członkowie Rady
Anna Czekanowicz-Drążewska
Katarzyna Kucz-Chmielecka
Anna Zbierska
Aleksandra Szymańska
Romuald Pokojski
Sebastian Tyrakowski
Izabela Kuś
Żaneta Kucharska
Bożena Żmijewska
Anna Górska

Dokument pod względem programowym jest zgodny z następującymi publikacjami:

- Narodową Strategią Rozwoju Kultury
- Narodowym Programem Kultury Wspierania Debiutów i Rozwoju Szkół Artystycznych „Maestria" na lata 2004-2013
- Narodowym Programem Kultury „Ochrona Zabytków i Dziedzictwa Kulturowego" na lata 2004-2013
- Narodowym Programem Kultury „Promocja Czytelnictwa i Rozwój Sektora Książki" na lata 2004-2013
- Narodowym Programem Kultury „Rozwój Instytucji Artystycznych" na lata 2004-2013
- Narodowym Programem Kultury „Znaki Czasu" na lata 2004-2013
- Uzupełnieniem Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004-2020

1. Kreowanie rozwoju Kultury w Gdańsku

1.1 Uwarunkowania dotyczące realizacji programu

Kultura narodu, regionu czy kultura miasta nie istnieją w oderwaniu od kultury Europy i świata. Z bogatego wachlarza postaw i estetyk w naturalny sposób wybieramy oraz promujemy wartości najbliższe naszemu rozumieniu. Historia regionów Europy potwierdza, że zasadnicze znaczenie dla ich rozwoju i sukcesu miał kapitał społeczny. Opierając się na tym założeniu, przyjmujemy, że podstawę polityki może stanowić kultura rozumiana jako strategia działania i rozwoju.

Zasady propagowane w Unii Europejskiej zmierzają do ochrony i promocji tzw. tożsamości lokalnej (narodowej, grupy etnicznej, regionalnej), szczególnie poprzez wspieranie lokalnych inicjatyw kulturowych. Analiza sposobów zarządzania kulturą w innych regionach Europy oraz możliwość skorzystania z doświadczeń innych regionów i państw, a także wyspecjalizowanych agend rządów europejskich, pokazuje, że nie powinniśmy zakładać łatwego sukcesu. Otwierając się na nowe prądy i zjawiska, na nowych ludzi i wydarzenia, nie należy jednak tylko polegać na imporcie gotowych „produktów kulturalnych", lecz zdecydowanie pracować nad wykorzystaniem lokalnego potencjału. Trzeba wspierać takie inicjatywy, które właściwie promowane mogą się stać prawdziwym magnesem przyciągającym do Gdańska nie tylko nowe inwestycje, lecz także ludzi.

Rola i znaczenie kultury, przemysłów kulturowych i kreatywnych oraz dziedzictwa kulturowego w rozwoju miasta są trudne do przecenienia. Pełne i zrównoważone jej wykorzystanie to jedno z najważniejszych wyzwań stojących przed większością historycznych miast Europy. Traktowane kultury jako sfery wolności i innowacji, w mieście o tak bogatej i burzliwej historii jak Gdańsk, ma znaczenie strategiczne. To na kulturze może się zasadzać dynamika rozwoju miasta.

Krajobraz kulturowy Gdańska, na który składają się:

- *genius loci* – silna tożsamość miejsca definiowanego przez idee wolności i otwartego na nowe prądy
- dziedzictwo materialne i duchowe
- potencjał ludzki
- przestrzeń debaty i wymiany myśli
- bogata współczesna scena artystyczna

stanowi o unikatowym charakterze miasta nad Motławą. W mieście pełnym znaków, pomników i symboli kultury, zarówno materialnych, jak i duchowych, jest ona nie tylko metaforą, lecz także dowodem szacunku dla przeszłych pokoleń i potencjałem dalszego, pełnego rozwoju.

Tradycje głównego centrum obróbki bursztynu, średniowiecznego i hanzeatyckiego handlu oraz budownictwa, a także symboliczna pamięć miasta wielu kultur i mitotwórcza, żywa nawet w XXI wieku, metafora miasta wolnego – z najnowszym, symbolicznym dziedzictwem II wojny światowej i „Solidarności" – stanowią o rozpoznawalności Gdańska na całym świecie.

Liczne muzea oraz wystawy prezentują i utrwalają historyczne tradycje tej metropolii. Gdy dodamy pamięć o zagładzie miasta, które odrodziło się niczym feniks z popiołów, tym mocniej uświadomimy sobie fenomen miejsca. Do materialnego dziedzictwa Gdańska przede wszystkim należy zaliczyć zabytki, w tym zabudowę Głównego i Starego Miasta, z Ratuszem Głównego Miasta, Bazyliką Mariacką, Dworem Artusa, Fontanną Neptuna oraz Żurawiem, a także: Katedrę w Oliwie, Twierdzę Wisłoujście, Centrum Hewelianum oraz e Pomnik

Obrońców Wybrzeża na Westerplatte, Pomnik Ofiar Grudnia 1970, wystawę „Drogi do Wolności" czy tereny postoczniowe, tzw. Młode Miasto, gdzie dopiero powstanie nowa dzielnica. Zabytki Gdańska są poddawane systematycznej renowacji, odbudowie i konserwacji. W mieście realizuje się inwestycje z dziedziny kultury, z których najważniejsze – obok działającego od końca lat 90., wciąż rozbudowywanego Centrum Muzyczno-Kongresowego na Ołowiance, Centrum Hewelianum i nowego gmachu Biblioteki Gdańskiej Polskiej Akademii Nauk – to: budowa Europejskiego Centrum Solidarności oraz Gdańskiego Teatru Szekspirowskiego, realizowana w przestrzeni Dolnego Miasta Galeria Zewnętrzna Miasta Gdańska, restauracja budynku dawnej łaźni miejskiej w dzielnicy Nowy Port oraz Ośrodka Kultury Morskiej Centralnego Muzeum Morskiego. W planach znajdują się: budowa Muzeum II Wojny Światowej, stworzenie nowej siedziby Muzeum Bursztynu, inwestycja w utworzenie Muzeum Nauki Gdańskiej oraz nowe centrum operowo-muzyczne.

Na duchowe dziedzictwo miasta składa się przede wszystkim tradycja „Solidarności" – z historyczną listą 21 postulatów, wpisaną na listę UNESCO „Pamięć Świata" – Brama nr II, wspomniany wcześniej kupiecki etos średniowiecznej Hanzy oraz szereg wybitnych postaci związanych z Gdańskiem takich, jak: Heweliusz, Fahrenheit, Kabrun, Schopenhauer, Chodowiecki czy nobliści Grass oraz Wałęsa.

Gdańsk jest największym w Polsce Północnej centrum kulturalnym, z licznymi, znanymi w całym kraju i poza jego granicami instytucjami kultury. Kulturalną mapę Gdańska zapełnia 6 teatrów, 30 sal kinowych, 12 centrów kultury, 40 galerii sztuki, 14 muzeów, opera, filharmonia oraz liczne chóry i orkiestry. W Gdańsku działa CSW „Łaźnia", a także Instytut Sztuki „Wyspa" – pierwszy w Polsce niepubliczny podmiot dedykowany sztuce krytycznej. Potencjał miasta uzupełniają muzycy, zarówno rockowi, jazzowi, jak i klasyczni, malarze, rzeźbiarze, pisarze, filmowcy, tancerze oraz performerzy. Gdańsk stanowi doskonałe miejsce rozwoju różnorodnych przemysłów kulturowych. Poprzez wykorzystanie zasobów materialnych dziedzictwa kulturowego, jak również potencjału intelektualnego twórców kultury i artystów, przemysły te powinny umacniać swoje miejsce na ekonomicznej mapie Gdańska, przysparzając jednocześnie miastu prestiżu. Tym samym znaczenie Gdańska jako kulturalnej stolicy Południowego Bałtyku będzie wzrastać dzięki coraz większej liczbie instytucji oraz wydarzeń kulturalnych o randze ponadregionalnej, a nawet międzynarodowej.

Ważnym elementem krajobrazu kulturowego metropolii są liczne imprezy i przedsięwzięcia. Szczególną funkcję pełni – organizowany od ponad 750 lat – Jarmark św. Dominika, kontynuujący handlowe i ludyczne dziedzictwo miasta.

Wśród cyklicznych wydarzeń kulturalnych, organizowanych w Gdańsku, należy wymienić przede wszystkim: Międzynarodowy Festiwal Szekspirowski, Międzynarodowy Festiwal Muzyki Organowej w Katedrze Oliwskiej, Międzynarodowy Festiwal Mozartowski „Mozartiana", Gdański Areopag, Międzynarodowy Festiwal Teatrów Plenerowych i Ulicznych FETA, Międzynarodowy Festiwal Carillonowy, Festiwal im. Johanna Gottlieba Goldberga, Gdański Festiwal Muzyczny, Festiwal Wybrzeże Sztuki, Solidarity of Arts z cyklem koncertów „Przestrzeń Wolności", Festiwal Kultur Świata „Okno na Świat", Transfotografię, Transvizualia, All About Freedom Festival, Gdański Festiwal Tańca, Jazz Jantar, Festiwal MTV „Gdańsk Dźwiga Muzę", Gdańskie Noce Jazsowe, One-Minute Films Festival, Międzynarodowy Festiwal Literatury Europejski Poeta Wolności, Festiwal NARRACJE. W mieście organizowane są również: instalacje i interwencje w przestrzeni publicznej, projekt

„Cztery pory kultury" w Gdańsku, Europejski Festiwal Malarstwa Monumentalnego, Gdańskie Dni Sąsiadów, Festiwal Wilno w Gdańsku, oraz projekt „Włącz się! Kulturalnie".

Gdańsk dodatkowo szczyci się swoim dziedzictwem kulturowo-magicznym. Nie tylko „wolność zaczęła się w Gdańsku" To tu narodził się big-beat i rock and roll; nieporównywalna z żadną inną w swoim bogactwie scena jazzowa wydała nowy gatunek muzyki zwany yassem, a za sprawą Güntera Grassa powstał nurt powieściowy, w którym miasto stało się jednym z bohaterów literackich.

Gdańszczanie wyróżniają się szczególną troską o zachowanie dziedzictwa kulturowego miasta, która przejawia się dużą aktywnością społeczną i zainteresowaniem kształtem krajobrazu kulturowego – nie tylko historycznego centrum, lecz także innych dzielnic. Silne poczucie tożsamości lokalnej i regionalnej –gdańskiej, kaszubskiej i pomorskiej – jest elementem tworzenia nowoczesnego, podmiotowego oraz obywatelskiego społeczeństwa miasta, regionu, Polski i Europy. Silna jest równocześnie symboliczna pamięć przybyszów ze wschodnich krańców II Rzeczypospolitej, wysiedlonych ze swoich terenów rodzinnych, przede wszystkim Wilna i jego okolic, ale także Ukrainy i Białorusi. Pamięć ta jest już przechowywana w czwartym pokoleniu gdańszczan, którzy zadomowili się w krajobrazie miasta.

1.2 Rola i znaczenie Urzędu

Funkcję koordynującą rozwój kultury w Gdańsku pełni Biuro Prezydenta ds. Kultury. W jego strukturze działają dwa referaty: Referat Polityki Kulturalnej i Referat Mecenatu Kultury. Zadania tego pierwszego przede wszystkim obejmują nadzór nad miejskimi i współprowadzonymi przez miasto instytucjami kultury, a także inicjowanie i nadzór nad trójmiejskimi, metropolitalnymi, krajowymi i międzynarodowymi projektami z zakresu wymiany kulturalnej. W zakresie działań tego referatu znajduje się też wydawanie zezwoleń na działalność handlowo-wystawienniczą. Referat Mecenatu Kultury obejmuje miejski program mecenatu w zakresie nagród i stypendiów, jak również program współpracy miasta z organizacjami pozarządowymi, nadzór nad fundacjami działającymi na polu kultury, koordynację projektów, przeglądów i festiwali oraz innych cyklicznych imprez, realizację przedsięwzięć z zakresu kultury. Referat prowadzi również kalendarz imprez kulturalnych i projekty wydawnicze. W zakresie jego działań leży też program mecenatu miasta w dziedzinie kultury i usług publicznych.

Zadania w zakresie promocji Gdańska jako międzynarodowego ośrodka kultury realizuje Biuro Prezydenta ds. Promocji Miasta. Działania tej jednostki decydują o spójnym, jednorodnym przekazie nakierowanym zarówno na promocję wewnętrzną, jak i zewnętrzną miasta, ze szczególnym uwzględnieniem realizacji celów zawartych w Strategii Marki Gdańsk. Należą do nich:

1. budowa silnej, prestiżowej marki Gdańsk na rynku globalnym;
2. zwiększenie liczby turystów odwiedzających Gdańsk, zwłaszcza poza sezonem letnim;
3. wykorzystanie potencjału rozwojowego miasta, zwiększenia tempa napływu nowych inwestycji oraz pobudzenia przedsiębiorczości gdańszczan;
4. aktywizacja społeczna mieszkańców i wytworzenie silnego poczucia identyfikacji z małą ojczyzną;
5. efektywne wykorzystanie pozycji organizatora UEFA EURO 2012$^{TM.}$

Niebagatelne znaczenie dla rozwoju kultury w mieście ma możliwość wymiany doświadczeń, którą niesie ze sobą przynależność do organizacji krajowych i zagranicznych takich, jak: Unia Metropolii Polskich, Związek Miast Polskich, Związek Miast i Gmin Morskich, Związek Miast Nadwiślańskich, Stowarzyszenie Żuławy, Stowarzyszenie Gmin RP „Euroregion Bałtyk", Stowarzyszenie Pomorskie w Unii Europejskiej, Eurocities, Związek Miast Bałtyckich, Związek Nowa Hanza, Bałtycka Komisja Turystyki (Baltic Sea Tourism Commission), ECSITE – European Collaborative for Science, Industry & Technology, Stowarzyszenie Europejski Szlak Gotyku Ceglanego (EuRoB).

1.3 Możliwości dotyczące rozwoju kultury w Gdańsku

Budowanie pozycji Gdańska jako międzynarodowego ośrodka kultury i kreowanie rozwoju kultury w Gdańsku możliwe jest poprzez:

1. podkreślanie i wykorzystanie unikatowego *genius loci* miasta, wzmacnianie tożsamości miasta jako miejsca wolności kultury i kultury wolności;
2. wzbogacanie oferty kulturalnej Gdańska i umacnianie jego pozycji jako silnego ośrodka ponadregionalnego: inicjowanie, wspieranie i dofinansowywanie imprez kulturalnych najważniejszych ze względu na rangę artystyczną, a także zapewnienie wysokiego poziomu bazy materialnej miejskich instytucji kultury;
3. rozwijanie turystyki kulturowej i biznesowej opartej na kulturze: tworzenie specjalnych produktów turystycznych, jak np. kreowanie szlaków kulturowych, udział w międzynarodowych przedsięwzięciach;
4. budowę oferty kulturalnej w przestrzeni publicznej i integrację sztuki z przestrzenią publiczną;
5. stworzenie atrakcyjnej oferty ukazującej Gdańsk jako miasto żyjące kulturą przez cały rok, także poza tradycyjnym letnim sezonem festiwalowym („Cztery pory kultury");
6. oparcie strategii promocyjnej miasta na promocji kulturalnej: promowanie Gdańska jako miejsca ważnych, ponadlokalnych i międzynarodowych wydarzeń oraz projektów z dziedziny kultury;
7. koordynowanie współpracy różnych instytucji na rzecz rozwoju dziedzin najważniejszych dla postrzegania Gdańska w Polsce i Europie – kultury, edukacji i nauki oraz środków masowego przekazu;
8. działanie na rzecz budowania i rozwijania metropolitalnych funkcji Gdańska;
9. zwiększenie aktywności kulturalnej mieszkańców: powiązanie projektów artystycznych z tworzeniem nowych, innowacyjnych programów edukacji kulturalnej oraz rozwój inicjatyw społecznych w poszczególnych dzielnicach miasta;
10. zapewnienie bazy infrastrukturalnej do organizacji dużych wydarzeń kulturalnych, obchodów świąt państwowych i narodowych;
11. inicjowanie i wspieranie współpracy działających w mieście instytucji oraz organizacji kulturalnych z zagranicznymi ośrodkami promującymi artystów i projekty o randze światowej;
12. koordynowanie spójnej polityki informacyjnej dotyczącej wydarzeń artystycznych na terenie Gdańska oraz współpracy z ośrodkami informacji kulturalnej w kraju i zagranicą;

13. prowadzenie działalności wydawniczej;
14. promowanie przedsięwzięć multidyscyplinarnych lub organizowanych przez kilka podmiotów;
15. podjęcie się organizacji imprezy „Alternativa" – wielkiego światowego wydarzenia z dziedziny sztuki krytycznej w oparciu o przestrzenie postindustrialne ;
16. podejmowanie działań na rzecz zwiększenia dostępu do dóbr kultury, wyrównywania szans i zapobiegania wykluczeniu społecznemu;
17. podnoszenie kwalifikacji pracowników sektora kultury;
18. poszerzanie możliwości nieograniczonego dostępu do internetu – Gdańsk przestrzenią kawiarenek internetowych i hotspotów.

2. Wizja Gdańska w roku 2015

Kilkuletnia, konsekwentna realizacja celów zawartych w strategii miasta doprowadzi do znacznych zmian w krajobrazie kulturalnym metropolii. W roku 2015 Główne Miasto będzie tętniło życiem nie tylko w ciągu dnia – zróżnicowane w swojej ofercie kluby, restauracje, galerie i puby staną się silnym magnesem przyciągającym nie tylko turystów, lecz także mieszkańców oddalonych dzielnic miasta i obywateli metropolii. Liczne szlaki kulturowe pozwolą na ciekawe i niestandardowe spędzanie wolnego czasu. Ulice, bramy i podwórka wypełnią się muzyką. Miasto będzie nigdy niezasypiającym, „czynnym całą dobę", żywym organizmem, niepozwalającym na nudę i oferującym możliwość ciekawego spędzania czasu.

Wizja Gdańska w 3 lata po organizacji Mistrzostw Europy w piłce nożnej w roku 2012, zakłada rozpoznawalność Gdańska jako miasta kultury. Gdańsk będzie postrzegany jako miasto o silnych historycznych korzeniach, wyrazistej tożsamości, na którą składają się dziedzictwo i dokonania wielu kultur, miasto otwarte na zmiany, mobilne intelektualnie, podejmujące nieustającą debatę o najtrudniejszych wyzwaniach współczesności.

Wykształcenie stałych, instytucjonalnych więzi pomiędzy kulturą, edukacją a nauką w kształtowaniu kapitału ludzkiego przyniesie znaczny wzrost aktywności społecznej mieszkańców i zwiększy zainteresowanie miastem wśród przybyszów, osiadających tu na stałe, oraz turystów, których liczba będzie się corocznie zwiększała, z uwagi na planowaną organizację przedsięwzięć światowej klasy.

Gdańsk w roku 2015 będzie się jawić swoim obywatelom oraz światu jako miasto atrakcyjne zarówno ze względu na przeszłość, jak i bogatą współczesną scenę artystyczną, oferujące wysoką jakość życia, zasobne dzięki dużemu poziomowi zadowolenia swych obywateli oraz wysokiemu poziomowi zaufania społecznego. Gdańsk stanie się miastem życzliwym dla mieszkańców i przybyszów. Jednocześnie będzie miastem odważnie patrzącym w przyszłość, świadomym, że tylko przyjmowanie nowych wyzwań, wierność zasadom tolerancji oraz nieustanny rozwój stanowią prawdziwy magnes przyciągający do danego miejsca. Gdańsk to miasto wierne zasadom szacunku dla największej swojej wartości, którą są ludzie – nie tylko wybitne osobowości twórcze (zarówno minionych epok, jak i czasów współczesnych), lecz także zwyczajni obywatele. To miasto

dbające o symboliczną obecność w pamięci nowych pokoleń wybitnych gdańszczan, którzy decydowali o jego rozwoju i wielkości. Dumne ze swojej przeszłości i świadome zobowiązań, jakie ona niesie.

Miasto w roku 2015 rozwija program mecenatu miasta zarówno w zakresie twórczości, jak i usług publicznych. Inicjuje i wspiera te inicjatywy, które kształtują dobry smak, dba o nieustającą, codzienną obecność sztuki w przestrzeni publicznej, wspiera interesujące przedsięwzięcia z zakresu sztuki krytycznej. Dba o prowadzenie działalności edukacyjnej, łączenie różnych środowisk, które będą się wzajemnie na siebie otwierały i dedykowały sobie rozmaite działania. Jednocześnie zabiega o należyte dokumentowanie i upowszechnianie historii miasta oraz narodów tworzących jego przeszłość. Wspiera i rozwija działalność organizacji mniejszości narodowych i etnicznych.

Miasto inwestuje w kulturę. Po powstaniu Europejskiego Centrum Solidarności, wystawy „Drogi do Wolności", Gdańskiego Teatru Szekspirowskiego, Centrum Sztuki Współczesnej „Łaźnia II", nowych oddziałów Gdańskiej Galerii Miejskiej, scenariusza i scenografii wielkiej wystawy o historii Gdańska prowadzi prace lub współuczestniczy w w realizacji nowych inwestycji z dziedziny kultury: budowie Muzeum II Wojny Światowej, Muzeum Nauki Gdańskiej, centrum muzyczno-operowego oraz tworzeniu nowych siedzib Muzeum Historycznego Miasta Gdańska i Muzeum Bursztynu. Miasto ma też warunki i mechanizmy do rozwijania przemysłów kreatywnych, ze szczególnym uwzględnieniem nowych technologii. Doskonałym przykładem inwestycji o takim profilu jest Centrum Hewelianum.

3. Analiza możliwości realizacyjnych

3.1 Szanse i zagrożenia związane z osiągnięciem celów programu

Szanse	Zagrożenia
• światowa marka Gdańska jako miejsca przemiany społeczno-politycznej – miasto wolności i solidarności • bogate dziedzictwo historyczno-kulturalne Gdańska o znaczeniu europejskim • wizerunek Gdańska jako Światowej Stolicy Bursztynu • wielokulturowość Gdańska • różnorodność środowisk kulturotwórczych • wybitne osobowości – uznani twórcy kultury • potencjał twórczy i unikalny charakter metropolii • Mistrzostwa Europy UEFA EURO 2012™ • wzrastająca aktywność instytucji kultury w pozyskiwaniu na działalność środków zewnętrznych • zaangażowanie organizacji pozarządowych w życie kulturalne miasta	• niedostateczne wykorzystanie znaczenia Gdańska jako miasta, w którym miały początek przemiany społeczno-polityczne doprowadzające do upadku komunizmu • niewystarczające środki finansowe przeznaczane na rozwój bazy kulturalnej i realizację inicjatyw kulturalnych w stosunku do zakładanych celów • słaby rynek sponsorski • niewystarczająca promocja wydarzeń kulturalnych • dezintegracja środowisk twórczych • traktowanie rozwoju kultury jako deklaratywnego celu strategii rozwoju miasta • niewystarczająca współpraca instytucji kultury w mieście • brak opiniotwórczych i wiodących mediów o zasięgu lokalnym

• różnorodna i rozbudowana baza kulturalna • zróżnicowana i bogata oferta kulturalna • imprezy kulturalne na najwyższym poziomie artystycznym • obecność sztuki w przestrzeni publicznej • rozwój nowych technologii • współpraca międzynarodowa w dziedzinie kultury • nadbałtyckie położenie • przestrzeń rzek, kanałów i nabrzeży • rosnące znaczenie turystyki kulturowej • pozytywny obraz miasta na zewnątrz	• niedostateczna komunikacja społeczna • zbiurokratyzowany, zbyt trudny system pozyskiwania środków finansowych przez organizacje pozarządowe i indywidualnych twórców • inercja instytucji kultury • brak spójnej polityki kulturalnej metropolii • brak zrównoważonego nasycenia wydarzeniami kulturalnymi w skali roku • niewystarczająca świadomość wagi edukacji kulturalnej

4. Cele operacyjne programu

Celem nadrzędnym programu operacyjnego Gdańsk – Kultura jest zwiększenie atrakcyjności miasta jako miejsca do mieszkania, odwiedzania i zainwestowania, poprzez uczynienie z niego międzynarodowego ośrodka kultury.

Cele operacyjne to:

4.1. Gdańsk miejscem narodzin nowej Europy

WOLNE MIASTO. OKNO NA ŚWIAT. Gdańsk ma w sobie wyjątkową aurę, która wielokrotnie sprawiała, że ludzie potrafili się zjednoczyć i podjąć działania w imię wolności, w imię zmiany na lepsze. Gdańsk to miasto, które skłania do myślenia i budzi do działania. To tu nadaje się tempo zmianom, tu kreuje się przyszłość. To Miasto Wolnego Ducha, który inspiruje i ofiaruje chęć tworzenia. Gdańsk nie boi się zmian – sam te zmiany inicjuje, ponieważ wie, że oznaczają one postęp we wszystkich dziedzinach.

Dziś wolność Gdańska musi być definiowana przede wszystkim poprzez ciekawość świata, otwarcie na zmiany, na nową myśl i nowe idee.

Kultura stanowi strategiczny środek utrwalania wizerunku miasta jako miejsca narodzin nowej Europy. Miejsca, w którym dominuje nurt debaty i wysokie zdolności empatyczne, ukazujące zaangażowanie miasta we wspieranie ruchów wolnościowych oraz inicjatyw zmierzających do demokratyzacji życia obywateli tych państw, w których nie dokonały się jeszcze przemiany demokratyczne.

4.2. Kapitał społeczny oparty o kulturę, edukację i naukę

Ze względu na swoje położenie, wielkość i znaczenie gospodarcze dla regionu Gdańsk niewątpliwie stanowi naturalne centrum metropolii. Dlatego właśnie to na nim spoczywa główny ciężar integracji jej mieszkańców i kształtowania tożsamości lokalnej. Patrząc na historię miasta, które od wieków stawało się małą ojczyzną dla ludzi różnych narodowości i wyznań, budowa społeczeństwa obywatelskiego metropolii powinna zostać oparta o kulturę i naukę, dziedziny aktywności ludzkiej, które nie znają granic ani podziałów, a w których najpełniej ujawnia się indywidualny potencjał twórczy.

4.3. Zachowane dziedzictwo kulturowe

Gdańsk to jedno z najbardziej rozpoznawalnych miast polskich. Jest znany zarówno ze względu na znajdujące się tu zabytki, jak i postacie z nim związane, i – a może przede wszystkim – rolę, jaką odegrał w historii współczesnej Europy. Obecnie rolą miasta jest pielęgnowanie i prezentowanie tego dziedzictwa, ale także poszerzanie dotychczasowego obszaru rozpoznawalności miasta o nowy wymiar: Wolność Kultury.Kulturę Wolności. Olbrzymi potencjał w tej sferze stanowi niewątpliwie rewitalizacja poszczególnych dzielnic Gdańska.

4.4. Gdańsk – międzynarodowy ośrodek kultury

Gdańsk ma szanse stać się miejscem, gdzie krzyżują się szlaki twórców i tych, którzy chcą podziwiać ich dzieła. Wymaga to jednak nie tylko wzmocnienia infrastruktury – i to zarówno tej bezpośrednio związanej z kulturą, jak i dotyczącej turystyki (hotele) oraz komunikacji (połączenia drogowe, kolejowe, lotnicze) – lecz także integracji oraz aktywizacji środowiska twórców metropolii. Równie ważne jest także nieustanne poszerzanie sieci współpracy ogólnopolskiej i międzynarodowej w dziedzinie kultury i nauki, poprzez realizację wspólnych, międzynarodowych, długofalowych projektów.

4.5. Kultura jako źródło rozwoju miasta

Wysoki poziom oferty kulturalnej miasta wiąże się zawsze z rozwojem usług towarzyszących oraz wynikającym z tego poszerzeniem rynku pracy i napływem turystów, a także – z ogólnym rozwojem miasta. Wpływa również na podniesienie atrakcyjności miasta dla potencjalnych inwestorów. Rozwój turystyki kulturowej jest zatem istotnym impulsem dynamizującym rozwój społeczno-ekonomiczny regionu oraz kształtującym wizerunek miasta. Zważywszy, że kultura uznana została w Strategii za jeden z trzech głównych priorytetów, logicznym wydaje się oparcie rozwoju turystyki o walory kulturowe.

5. Działania zaplanowane na lata 2012 – 2015

5.1. Gdańsk miejscem narodzin nowej Europy

- Uwspółcześnienie Ducha Wolności poprzez nawiązanie współpracy i przyciągnięcie do miasta kilkudziesięciu podmiotów typu NGO, fundacji, ambasadorów szczytnych idei, których łączy działanie na rzecz lepszego jutra. Ich misją powinna być chęć niesienia pomocy w rozwiązaniu najważniejszych problemów współczesnego świata: wolności, praw człowieka, budowy społeczeństwa obywatelskiego, głodu, biedy, fanatyzmu, dostępu do edukacji, globalnego ocieplenia, liberalizacji handlu, itd;
- Wykorzystanie potencjału ECS
    - upamiętnianie, zachowanie i upowszechnianie dziedzictwa i przesłania idei „Solidarności" oraz antykomunistycznej opozycji demokratycznej w Polsce i w innych krajach;
    - inspirowanie w oparciu o te wartości, nowych inicjatyw kulturalnych, obywatelskich, związkowych, samorządowych, narodowych i europejskich o wymiarze uniwersalnym;
    - dzielenie się dorobkiem pokojowej walki o wolność, sprawiedliwość, demokrację i prawa człowieka z tymi, którzy są ich pozbawieni;
    - czynne uczestnictwo w budowie tożsamości europejskiej i nowego porządku międzynarodowego;

- propagowanie jako miejsca narodzin nowej Europy – „zaczęło się w Gdańsku".

- Stworzenie Gdańskiej Szkoły Debaty i Wolnej Myśli

- Nagroda „Europejski Poeta Wolności" jako narzędzie promowania szerokiego rozumienia pojęcia wolności

- Organizacja festiwalu Solidarity of Arts

5.2. Kapitał społeczny oparty o kulturę, edukację i naukę

- Promowanie edukacji kulturalnej

  Podstawowym atutem miasta są jego obywatele, będący podmiotem wszelkich działań o charakterze społecznym czy gospodarczym. Stan, struktura, aktywność i aspiracje mieszkańców są zasadniczymi czynnikami, które bezpośrednio wpływają zarówno na kierunki dalszego rozwoju miasta, jak i na możliwości realizacji zakładanych celów. Dlatego właśnie niezwykle istotne jest umiejętne przekazanie mieszkańcom wiedzy na temat dziedzictwa kulturowego, które ich otacza, a także umiejętności czerpania z niego inspiracji. Równie istotne jest aktywne uczestnictwo mieszkańców w kulturze. Jest to możliwe dzięki:
  - upowszechnianiu kultury poprzez uczenie i umożliwianie szerokiego, aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym miasta;
  - programom edukacyjnym realizowanym przez instytucje kultury;
  - dofinansowaniom projektów edukacyjnych realizowanych przez organizacje pozarządowe;
  - wyrównaniu szans w dostępie do kultury;
  - inicjowaniu i promowaniu innowacyjnych projektów;
  - współpracy z wydziałem edukacji i innymi podmiotami w zakresie projektów kulturalnych.

- Przenoszenie sztuki w przestrzeń miejską

- Powołanie wyższej uczelni artystycznej opartej o potencjał funkcjonującego w metropolii szkolnictwa wyższego oraz instytucji kultury

- Rozwijanie projektu Centrum Hewelianum

- Aktywizacja kulturalna gdańszczan

  Niewątpliwie mocną stroną Gdańska jest potencjał twórczy jego mieszkańców. Zadaniem, które stoi przed samorządem, jest współpraca ze wszystkimi środowiskami w celu ich integracji i intensyfikacji działań, zmierzających do równomiernego rozwoju aktywności kulturalnej i objęcia nią całego obszaru miasta, ze szczególnym uwzględnieniem dzielnic wymagających rewitalizacji. Konieczna jest przy tym koordynacja i wsparcie działań ukierunkowanych na pozyskiwanie nowych partnerów projektów kulturalnych i środków pozabudżetowych na rozwój kultury. Najważniejsze zadania to zatem:
  - rewitalizacja w oparciu o nasycenie kulturą różnych części miasta;
    - promocja nowych miejsc aktywności kulturalnej;
    - inicjowanie i wspieranie nowych przedsięwzięć kulturalnych;
    - rozszerzenie obszarów atrakcyjnych kulturalnie:

- Łaźnia w Nowym Porcie,
- Galeria Zewnętrzna Miasta Gdańska,
- rozwój Gdańskiej Galerii Miejskiej,
- modernizacja Miejskiego Teatru Miniatura,
- Młode Miasto – przestrzeń wolności,
- Gdański Teatr Szekspirowski,
- Centrum muzyczno-operowe, siedziba PChK Schola Cantorum Gedanensis w Wozowni na terenie parku w Oliwie.

- promowanie kultury czasu wolnego;
- aktywizacja i integracja środowisk twórczych;
- przeciwdziałanie kryzysowi uczestnictwa w kulturze;
- wykreowanie nowych, ponadregionalnych markowych wydarzeń kulturalnych.

- Kształtowanie postaw obywatelskich i tożsamości lokalnej w oparciu o kulturę i naukę

  Bycie gdańszczaninem to coś więcej niż wpisane w dowód miejsce urodzenia czy zamieszkania. To duchowa i intelektualna przynależność do miasta o wielowiekowej i wielokulturowej historii, miejsca, które zrodziło wybitne osobowości i takie też przyciągało. To świadomość dziedzictwa kulturowego, rozumianego zarówno jako dziedzictwo materialne, jak i kultura duchowa oraz poczucie tożsamości: lokalnej, regionalnej i europejskiej, czyli dziedzictwa, którego spadkobiercami są nie tylko gdańszczanie, lecz także obywatele Europy. To także możliwość czerpania z symbolicznych doświadczeń tych, którzy wpłynęli na tożsamość miasta – nie tylko na poziomie idei, lecz także konkretnych przedsięwzięć i czynów. Bycie gdańszczaninem to szansa wpływania na otaczający nas świat, podobnie jak niegdyś czynili to: św. Wojciech, Jan Heweliusz, Gabriel Fahrenheit, Daniel Chodowiecki, Jacob Kabrun, Arthur Schopenhauer, Jan Uphagen, Gustav Radde i wielu innych. To także wykorzystanie wizerunku Gdańska jako miasta narodzin nowej Europy, które rozpoczęło proces przywracania wolności obywatelom wielu innych miast europejskich. Służą temu: aktywizacja wolontariatu; współpraca z organizacjami pozarządowymi: rozwijanie programu współpracy miasta z organizacjami pozarządowymi;
  - przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu: wykorzystanie programów Unii Europejskiej „Rok 2010 – Europejski rok walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym", „Rok 2011 – Rok Wolontariatu", „Rok 2012 – Rok Seniorów";
  - podkreślanie *genius loci* Gdańska.
- Program mecenatu w zakresie kultury i usług publicznych z nią związanych

  Kluczowe znaczenie dla rozwoju miasta ma wzmacnianie roli Gdańska jako międzynarodowego ośrodka kultury, m.in. poprzez stworzenie długofalowych programów wspierania działalności kulturalnej. To wsparcie, oprócz wymiaru finansowego, musi się opierać na wprowadzaniu systemowych rozwiązań, które stanowić będą o atrakcyjności miasta dla twórców, którzy tu właśnie będą chcieli tworzyć swe dzieła. Temu celowi sprzyjają:
  - tworzenie dogodnych warunków materialnych i instytucjonalnych dla rozwoju kultury;
  - system rezydencyjny i wspieranie indywidualnej działalności twórców;
  - wykorzystanie nowych technologii;
  - program systemowo wspierający prowadzenie działalności kulturalnej (system szkoleń)'

- wspieranie działalności zmierzającej do systemowych rozwiązań, skutkujących wzrostem nakładów na rozwój kultury;
- wspieranie działań zmierzających do zrównania wszystkich podmiotów realizujących projekty kulturalne w możliwości ubiegania się o środki budżetowe.

5.3. Zachowane dziedzictwo kulturowe

- Konserwacja zabytków
- Podtrzymywanie i rozwijanie tradycji miasta hanzeatyckiego
- Podtrzymywanie i rozwijanie tradycji miasta wielonarodowościowego
- Tworzenie nowych instytucji kultury i wydarzeń w oparciu o tradycje i historię miasta:
  - Gdański Teatr Szekspirowski,
  - Muzeum II Wojny Światowej,
  - nowa siedziba Muzeum Historycznego Miasta Gdańska wraz z wystawą narracyjną,
  - nowa siedziba Muzeum Bursztynu i Program Światowej Stolicy Bursztynu,
  - Muzeum Nauki Gdańskiej.

5.4. Miasto rozpoznawalne jako międzynarodowy ośrodek kultury

- sieć współpracy międzynarodowej w zakresie kultury;
- kultura podstawą promocji miasta;

  Gdańsk stanowi jeden z największych w Polsce węzłów komunikacyjnych o znaczeniu międzynarodowym. Ponad tysiącletnia historia miasta, zabytkowe centrum, oferta kulturalna licznych instytucji kultury podległych miastu, samorządowi województwa oraz Ministerstwu Kultury i Dziedzictwa Narodowego, a także oferta gdańskich organizacji i stowarzyszeń oraz rola, jaką odegrało miasto w najnowszej historii Europy, predysponują Gdańsk do roli międzynarodowego ośrodka kultury. Służą temu:
  - pozycjonowanie Gdańska poprzez wydarzenia kulturalne;
  - priorytetowy charakter dla wydarzeń, które podkreślają charakter i tożsamość Gdańska w kontekście celów strategicznych marki.
- Budowa marek flagowych wydarzeń miasta

5.5. Kultura jako źródło rozwoju miasta

- Rozwój turystyki kulturowej

  Walory historyczne, kulturowe oraz przyrodnicze Gdańska i jego otoczenia wpływają na jego atrakcyjność turystyczną, czyniąc z miasta jedno z najważniejszych centrów turystycznych Europy Środkowej. Turystyka i kultura przeplatają się wzajemnie na wielu polach aktywności. Uwzględniając nowe trendy w turystyce, funkcja kulturalna miasta jest jednym z najważniejszych argumentów motywujących turystę do przyjazdu do danego miejsca. Musi ono być nie tylko interesującego z uwagi na swe atrakcje krajobrazowe czy bogatą bazę wypoczynkową, lecz także oferować różnorodne propozycje kulturalne. Współczesny turysta podróżuje już nie tylko w celu poznania obiektów dziedzictwa kulturowego odwiedzanego miejsca. W trakcie podróży pragnie też realizować swe potrzeby intelektualne i duchowe, poszukuje wciąż nowych smaków życia. Do kompleksowego produktu turystycznego należy zatem zaliczyć pakiet przeżyć i doświadczeń, które może zdobyć turysta podczas pobytu w danym miejscu , możliwość osobistego udziału w unikatowych wytworach kultury współczesnej, wykreowanej na bazie lokalnych zasobów. Gdańsk ma bardzo korzystne warunki do rozwoju różnych form turystyki, a szczególnie kulturowej i morskiej, ale także

krajoznawczej i aktywnej. Coraz większe znaczenie na rynku usług zdobywa turystyka biznesowa, do której rozwoju niezbędna jest interesująca oferta kulturalna. W Gdańsku ofertę te reprezentują:

- Szlak Wolności – od Westerplatte do Porozumień Sierpniowych,
- Subiektywna Linia Autobusowa i warsztat Lecha Wałęsy,
- Szlak Bursztynowy,
- Europejski Szlak Gotyku Ceglanego (EuRoB),
- Szlak Menonitów,
- Szlak Cystersów,
- Szlak Güntera Grassa,
- Szlak śladami Jana Heweliusza,
- Szlak Znanych Gdańszczan (Jan Heweliusz, Daniel Gabriel Fahrenheit, Arthur Schopenhauer, Johanna Henriette Schopenhauer, Daniel Mikołaj Chodowiecki, Ferberowie, Günter Grass, Jan Uphagen, Paweł Beneke, Jan i Jerzy Strakowscy, Lech Wałęsa),
- Szlak wielokulturowy „Gdańsk – wiele kultur, jedno Miasto”,
- Trasa zakochanych w Gdańsku,
- Szlak fortyfikacji miejskich.

- Całoroczny kalendarz imprez kulturalnych oparty o imprezy cykliczne
- Gospodarcze znaczenie kultury dla Gdańska:
  - przemysł okołokulturowy jako element polityki gospodarczej miasta;
  - zwiększenie dochodów miasta:
    - zwiększenie dochodów z turystyki poprzez stworzenie całorocznej, atrakcyjnej oferty kulturalnej („Cztery pory kultury”) opartej na imprezach cyklicznych (o randze co najmniej krajowej);
    - atrakcyjność kulturalna miasta magnesem dla prywatnych inwestycji;
  - oferta kulturalna i edukacyjna wyznacznikiem wysokiej jakości życia mieszkańców;
  - przemysły kreatywne.

6. Wskaźniki realizacji programu

Wskaźniki użyte do określenia stopnia realizacji programu operacyjnego:

Obszar badania		Opis	Jednostka
K	1	udział wydatków na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w wydatkach miasta ogółem	%
K	2	udział wydatków miasta na konserwację i ochronę zabytków w wydatkach miasta na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego ogółem	%
K	3	wydatki majątkowe na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego wobec wydatków na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego ogółem	%
K	4	dotacje z budżetu Miasta Gdańska przeznaczone na dofinansowanie działalności wybranych instytucji kulturalnych ogółem	zł
K	5	międzynarodowe instytucje kulturalne współpracujące z Gdańskiem	liczba
K	6	liczba podmiotów gospodarczych działających w obszarze kultury i rozrywki względem liczby podmiotów gospodarczych ogółem	%
K	7	organizacje pozarządowe otrzymujące od miasta dotacje na działalność kulturalną w stosunku do liczby złożonych ofert	%
K	8	kwota przyznanych dotacji na działalność kulturalną organizacjom pozarządowym	%
K	9	widzowie w kinach stałych na 1000 mieszkańców	osób
K	10	widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych na 1000 mieszkańców	osób
K	11	liczba widzów w kinach stałych przypadających na 1 widza/słuchacza w teatrze lub instytucji muzycznej	osób
K	12	muzea i oddziały muzealne	liczba
K	13	zwiedzający muzea i wystawy na 1000 mieszkańców	osób
K	14	liczba wystaw w galeriach sztuki	liczba
K	15	liczba zwiedzających galerie sztuki na 1000 mieszkańców	osób
K	16	liczba teatrów i instytucji muzycznych	liczba
K	17	czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	osób
K	18	wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	liczba
K	19	placówki biblioteczne (biblioteki i punkty biblioteczne)	liczba
K	20	liczba studentów na 1000 mieszkańców	osób
K	21	kwota przeznaczona na stypendia kulturalne Miasta Gdańska	zł
K	22	liczba artystów otrzymujących stypendia kulturalne Miasta Gdańska	osób
K	23	festiwale organizowane lub współorganizowane przez miasto	liczba

K	24	uczestnicy festiwali organizowanych lub współorganizowanych przez miasto	w tys. osób
K	25	konferencje organizowane przez Europejskie Centrum Solidarności	liczba
K	26	uczestnicy konferencji organizowanych przez Europejskie Centrum Solidarności	osób
K	27	inne projekty organizowane przez Europejskie Centrum Solidarności	liczba
K	28	uczestnicy innych projektów organizowanych przez Europejskie Centrum Solidarności	osób
K	29	liczba zwiedzających wystawę *Drogi do wolności*	w tys. osób
K	30	liczba odwiedzających Centrum Hewelianum	w tys. osób
K	31	liczba zwiedzających MHMG	w tys. osób
K	32	liczba zwiedzających Muzeum Bursztynu	w tys. osób
K	33	liczba zwiedzających wystawę stałą ECS	w tys. osób
K	34	turyści odwiedzający Gdańsk w celu udziału w imprezach kulturalnych względem liczby turystów ogółem	%
K	35	turyści zagraniczni odwiedzający Gdańsk w celu udziału w imprezach kulturalnych względem liczby turystów zagranicznych ogółem	%
K	36	turyści z Polski odwiedzający Gdańsk w celu udziału w imprezach kulturalnych względem liczby turystów z Polski ogółem	%
K	37	dostępność bibliotek publicznych	ocena od 1 do 6
K	38	ocena jakości bibliotek publicznych	ocena od 1 do 6
K	39	dostępność kin	ocena od 1 do 6
K	40	ocena jakości kin	ocena od 1 do 6
K	41	dostępność teatrów	ocena od 1 do 6
K	42	ocena jakości teatrów	ocena od 1 do 6
K	43	dostępność sal koncertowych	ocena od 1 do 6
K	44	ocena jakości sal koncertowych	ocena od 1 do 6
K	45	dostępność osiedlowych instytucji kulturalnych (np. domy kultury, ogniska, koła zainteresowań)	ocena od 1 do 6
K	46	atrakcyjność imprez i wydarzeń kulturalnych, w tym teatrów ulicznych, jarmarków, koncertów	ocena od 1 do 6
K	47	dostępność do informacji na temat. wydarzeń kulturalnych	ocena od 1 do 6
K	48	poczucie bycia gdańszczaninem, poziom zadowolenia z zamieszkiwania na terenie Gdańska oraz emocjonalny związek z dzielnicą (średnia)	ocena od 1 do 6
K	49	liczba turystów odwiedzających Gdańsk w celu udziału w imprezach kulturalnych względem liczby turystów ogółem	%

K	50	liczba turystów zagranicznych odwiedzających Gdańsk w celu udziału w imprezach kulturalnych względem liczby turystów zagranicznych ogółem	%
K	51	liczba turystów z Polski odwiedzających Gdańsk w celu udziału w imprezach kulturalnych względem liczby turystów z Polski ogółem	%

7. Partnerzy i płaszczyzny współpracy

- organizacje pozarządowe działające w sferze kultury, w związku z realizacją projektów kulturalnych w ramach konkursów grantowych; instytucje kultury działające na terenie miasta i metropolii – realizacja projektów kulturalnych;
- Urząd Marszałkowski i instytucje marszałkowskie – wspólne prowadzenie instytucji kultury: Europejskiego Centrum Solidarności, Gdańskiego Teatru Szekspirowskiego, Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Gdańsku, współpraca z instytucjami kultury w zakresie realizacji projektów kulturalnych;
- Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego – realizacja projektów kulturalnych;
- Narodowe Centrum Kultury – w zakresie realizacji projektów kulturalnych;
- Instytut im. Adama Mickiewicza – w zakresie realizacji projektów kulturalnych;
- Polski Instytut Sztuki Filmowej – w zakresie realizacji projektów filmowych;
- Instytuty Polskie za granicą – promocja gdańskich artystów i projektów kulturalnych poza granicami kraju;
- szkoły wyższe: Akademia Sztuk Pięknych w Gdańsku, Akademia Muzyczna w Gdańsku, Uniwersytet Gdański, Politechnika Gdańska – w zakresie realizacji projektów kulturalnych i edukacyjnych;
- wybitni przedstawiciele środowisk twórczych wywodzący się z regionu – w zakresie realizacji projektów kulturalnych;
- Fundacja Gdańska – w zakresie realizacji imprez kulturalnych;
- gdańskie środowisko przedsiębiorców – pomoc finansowa (sponsoring);
- podmioty prywatne tworzące sferę przemysłów okołokulturowych;
- Międzynarodowe Targi Gdańskie – partnerstwo w projektach kulturalnych;
- wydawnictwa – w zakresie realizacji projektów wydawniczych;
- organizacje turystyczne – partnerstwo w projektach kulturalnych;
- międzynarodowe podmioty kulturalne – w zakresie realizacji projektów kulturalnych;
- miasta partnerskie i zaprzyjaźnione – w zakresie realizacji wspólnych projektów kulturalnych;
- miasta i gminy metropolii – w zakresie realizacji projektów kulturalnych.

Zespół Programu Operacyjnego
Gdańsk Morze Turystycznych Atrakcji

Koordynator Programu
Andrzej Socik

Członkowie Rady
Anna Górska
Organizacji Turystycznej
Grażyna Adamska
Robert Pytlos
Katarzyna Kucz-Chmielecka
Dagna Czarnecka
Katarzyna Drozd–Wiśniewska
Agnieszka Cichy
Żaneta Kucharska

Dokument pod względem programowym zgodny jest z następującymi publikacjami:

- „Kierunki rozwoju turystyki do 2015 r.", Ministerstwo Sportu i Turystyki, Warszawa 2008
- „Marketingowa strategiąa Polski w sektorze turystyki na lata 2008-2015", Polska Organizacja Turystyczna, Warszawa 2008
- „Promocja i kreowanie turystycznego wizerunku Polski", Polska Organizacja Turystyczna, Warszawa 2008
- „Strategia promocji turystyki na lata 2009-2015: diagnoza, przygotowanie założeń", Instytut Turystyki, Warszawa 2008
- „Strategia Rozwoju Turystyki w Województwie Pomorskim na lata 2004-2013", Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego, Gdańsk 2004
- „Program Rozwoju Produktów Turystycznych Województwa Pomorskiego", Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego, Gdańsk 2004
- Raport końcowy „Strategii Marki Gdańsk na lata 2008-2013"

1. Kreowanie rozwoju turystycznego miasta

1.1 Uwarunkowania dotyczące rozwoju turystycznego w mieście

Nowe uwarunkowania w turystyce światowej stanowią wyzwanie dla tej dynamicznie rozwijającej się i prestiżowej gałęzi gospodarki. Światowe trendy i zjawiska w turystyce są wyznaczane przez zmianę stylu życia potencjalnych turystów, ich krytyczne nastawienie do jakości usług oraz stosunku tej jakości do ceny. Ważnymi czynnikami wpływającymi na rozwój turystyki są też: transformacja demograficzna, podniesienie poziomu świadomości zdrowotnej, wyższe wykształcenie i osiągane kwalifikacje, nowe formy spędzania czasu wolnego, wzrost ruchu transportowego czy poszukiwanie określonych doznań z podróży. Turystyka jawi się jako jeden z priorytetowych kierunków rozwoju ekonomicznego regionu z uwagi na wysoką zdolność do podwyższenia jego konkurencyjności, generowania nowych miejsc pracy oraz podnoszenia jakości życia lokalnych społeczności.

Atrakcyjność turystyczna danego regionu jest podnoszona dzięki udostępnianiu dla ruchu turystycznego stref cennych przyrodniczo oraz obiektów dziedzictwa materialnego i duchowego, przy jednoczesnym, zrównoważonym wykorzystaniu tych zasobów.

Hasła przypisane dzisiejszej turystyce to „nowość", „znaczenie", „tożsamość" i takie cechy powinny charakteryzować ofertę turystyczną dedykowaną dla poszczególnych segmentów rynku. Rozwój ofert, które będą konkurencyjne, nastawione na wykorzystanie innowacyjnych pomysłów opartych na wielowiekowym dorobku i unikatowych cechach miasta oraz regionu, a także różnorodne pod względem produktów turystycznych, jest obszarem priorytetowym w sektorze turystycznym. Podstawę w kreowaniu wizerunku województwa pomorskiego stanowi rozwój oferty turystycznej, która jest zróżnicowana i dostosowana do poszczególnych grup odbiorców oraz konkurencyjna w stosunku do innych regionów. Oferta ta integruje różne formy aktywności turystycznej, wykracza poza sezon wakacyjny, nowatorsko łączy usługi i elementy materialne, zawiera alternatywne opcje spędzania wolnego czasu oraz nawiązuje do tożsamości i dorobku materialno-duchowego regionu. Warto tutaj wspomnieć, że na terenie Gdańska oferta turystyczna jest tworzona zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, a jej jakość jest systematycznie podnoszona.

Gdańsk jest jednym z najlepiej rozpoznawalnych miast polskich. Do jego atutów, tworzących silny wizerunek regionu jako atrakcyjnego centrum turystyki, należy strategiczne położenie geograficzne – u wybrzeża Morza Bałtyckiego, a także w sąsiedztwie urokliwego Pojezierza Kaszubskiego, Kociewia, Półwyspu Helskiego oraz Malborka. Wyróżnikiem miasta są: walory naturalne, czyli nadmorski klimat, 22 km piaszczystych plaż, kąpieliska o europejskim standardzie, system śródlądowych dróg wodnych, kompleksy leśno-parkowe (m.in. Trójmiejski Park Krajobrazowy, Nadmorski Park im. Prezydenta Ronalda Reagana) czy obszar chronionego krajobrazu – Wyspa Sobieszewska.

Gdańsk zajmuje szczególne miejsce w świadomości turystów oraz prezentuje dość bogate zagospodarowanie przestrzenne do obsługi turystycznej. Rozwija się baza obiektów hotelarskich (w 2000 roku istniało 9 hoteli, a w 2011 ich liczba wzrosła do 31, w tym hoteli najwyższej klasy) oraz baza gastronomiczno-usługowa. Biura podróży dostosowują swoją politykę produktową i promocyjną do poszczególnych segmentów rynku oraz szukają skutecznych instrumentów oddziaływania na klienta. Nieocenioną rolę w pobudzaniu turystyki odgrywają organizowane wydarzenia kulturalne, sportowe i rozrywkowe oraz inicjatywy z sektora MICE

(*Meetings, Incentives, Conferences, Exhibitions*). Poszerza się sieć nowoczesnych centrów handlowych, umożliwiających turyście zakup dóbr konsumpcyjnych. Impulsem dla rozwoju gospodarczego i społecznego miasta oraz szansą na ukazanie niepowtarzalnego charakteru Gdańska na arenie międzynarodowej jest organizacja Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012™.

W dobie znamienitego okresu hanzeatyckiego Gdańsk był potęgą gospodarczą Polski, „perłą w Koronie". Dziś stanowi wizytówkę Gdańskiego Obszaru Metropolitalnego, jest znaczącym ośrodkiem gospodarczym, naukowym i kulturalnym. Gdańsk to także kolebka Nowej Europy. Tu narodziła się „Solidarność" – zapoczątkowany przez Lecha Wałęsę, wielki ruch społeczny, który wprowadził w Europie nowy porządek w sensie politycznym i społecznym.

Gdańsk to również jeden z najważniejszych ośrodków kulturowych w północnej Polsce. Do najznakomitszych obiektów historycznych miasta należą zespoły zabytkowe, w tym obiekty sakralne (Bazylika Mariacka – największa gotycka świątynia ceglana w Europie, Bazylika Archikatedralna w Oliwie, liczne gotyckie kościoły). Inne znamienite zabytki Śródmieścia to: Brama Wyżynna, Zespół Przedbramia, Dwór Bractwa św. Jerzego, ulica Długa i Długi Targ, Złota Brama, urokliwe gdańskie kamieniczki, Ratusz Głównego Miasta, Dwór Artusa, Fontanna Neptuna, Zielona Brama, które wspólnie tworzą Drogę Królewską. Kolejnymi symbolami architektonicznymi Gdańska są: Długie Pobrzeże z tzw. bramami wodnymi, Żuraw nad Motławą, ulica Mariacka, Kaplica Królewska, Wielka Zbrojownia, Ratusz Staromiejski, Wielki Młyn, kościół św. Brygidy z ołtarzem bursztynowym oraz Brama Nizinna.

Nieoceniony potencjał rekreacyjny mają miejskie przestrzenie zielone, Miejski Ogród Zoologiczny w Oliwie, zespoły dworskie oraz ogrodowo-pałacowe (m.in. Park Oliwski im. Adama Mickiewicza z Pałacem Opatów w Oliwie czy Dwór Zachariasza Zappio we Wrzeszczu). Równie ciekawe są obiekty infrastruktury technicznej (m.in. Wielki Młyn, Żuraw, Stary Browar we Wrzeszczu, latarnia morska w Nowym Porcie, relikty zabudowy Stoczni Cesarskiej, Kuźnia Wodna w Oliwie) oraz unikatowe zabytki sztuki fortyfikacyjnej (np. zespół strażniczo-obronny Twierdza Wisłoujście, Biskupia Górka i Grodzisko, gdańskie baszty, zespół bastionów Dolnego Miasta). Na szczególną uwagę zasługują miejsca pamięci narodowej (Westerplatte, Pomnik Poległych Stoczniowców, Pomnik Obrońców Poczty Polskiej w Gdańsku, Pomnik Kindertransportów przy Dworcu Głównym w Gdańsku, Cmentarz Nieistniejących Cmentarzy).

Do tworzenia zróżnicowanej oferty kulturalno-rozrywkowej przyczyniają się liczne instytucje, w tym: 27 kin, 19 muzeów i oddziałów muzealnych, 21 instytucji kultury, 13 galerii sztuki, 4 teatry, filharmonia i opera. W Gdańsku działa CSW „Łaźnia", a także Instytut Sztuki „Wyspa" – pierwszy w Polsce niepubliczny podmiot dedykowany sztuce krytycznej, a także Park Kulturowy Fortyfikacji Miejskich „Twierdza Gdańsk" z kompleksem edukacyjnym Centrum Hewelianum. Potencjał miasta uzupełniają twórcy kultury: muzycy, zarówno rockowi, jazzowi, jak i klasyczni, malarze, rzeźbiarze, pisarze, filmowcy, tancerze, performerzy. Gdańsk stanowi doskonałe miejsce rozwoju przemysłów kulturowych.

Ważnym elementem krajobrazu kulturowego Gdańska są liczne imprezy i przedsięwzięcia. Szczególną rolę odgrywa organizowany od ponad 750 lat Jarmark św. Dominika, kontynuujący handlowe i ludyczne dziedzictwo miasta.

Wśród cyklicznych wydarzeń kulturalno-rozrywkowych, organizowanych w Gdańsku, należy również wymienić Międzynarodowy Festiwal Szekspirowski, Międzynarodowy Festiwal Muzyki Organowej w Katedrze Oliwskiej, Międzynarodowy Festiwal Mozartowski „Mozartiana", Gdański Areopag, Express Solidarności, Międzynarodowy Festiwal Teatrów Plenerowych i Ulicznych FETA, Balitc Sail, Międzynarodowy Festiwal Carillonowy, Festiwal im. Johanna Gottlieba Goldberga, Gdański Festiwal Muzyczny, Festiwal Polskich Wideoklipów Yach Film, Festiwal Wybrzeże Sztuki, Solidarity of Arts, Festiwal Kultur Świata „Okno na Świat", Transfotografie, Transvizualia, Baltic Games, All About Freedom Festival, projekt „Alternativa", Gdański Festiwal Tańca, Jazz Jantar, Festiwal MTV „Gdańsk Dźwiga Muzę", Gdańskie Noce Jazsowe, One-Minute Films Festival, Międzynarodowy Festiwal Literatury Europejski Poeta Wolności, Międzynarodowa Noc Muzeów, Festiwal NARRACJE, Europejski Festiwal Malarstwa Monumentalnego, Gdańskie Dni Sąsiadów, projekt „Włącz się! Kulturalnie" oraz cykl koncertów muzycznych „Przestrzeń Wolności".

Wybitne odkrycia, nowe idee, bezcenne skarby kultury, blask miasta na arenie międzynarodowej, możliwość koegzystowania wielu wyznań i kultur oraz przełomowe chwile zaznaczające się w historii Europy to zasługa wybitnych gdańszczan. Na dziedzictwo miasta składa się przede wszystkim tradycja „Solidarności", z historyczną listą 21 postulatów, wpisaną na listę UNESCO „Pamięć Świata", Brama nr II, która została uhonorowana Znakiem Dziedzictwa Europejskiego, historyczna Sala BHP, kupiecki etos średniowiecznej Hanzy oraz szereg wybitnych postaci związanych z Gdańskiem takich, jak: Heweliusz, Fahrenheit, Kabrun, Schopenhauer, Chodowiecki czy nobliści Grass oraz Wałęsa.

Potencjał Gdańska i regionu tkwi nie tylko w walorach przyrodniczych czy kulturalnych, lecz także w kapitale społecznym, czyli kreatywności, zaangażowaniu oraz motywacji mieszkańców. Istotne jest, by realizowane były przedsięwzięcia wzmacniające integrację społeczną oraz kształtujące świadomość jedności Gdańskiego Obszaru Metropolitalnego poprzez współdziałanie na szczeblu administracyjnym oraz współpracę środowisk kulturalnych, instytucji społecznych, stowarzyszeń i związków wchodzących w skład gmin i miast GOM.

Największy potencjał produktów turystycznych w Gdańsku leży w obszarze **turystyki miejskiej** i **kulturowej,** zyskującej coraz wyższą pozycję na rynku europejskim. Nie bez znaczenia pozostaje także **turystyka biznesowa** oraz **turystyka aktywna** (w szczególności **wodna** – żeglarstwo i inne sporty wodne oraz **turystyka rowerowa** – ze względu na stale rozbudowywaną infrastrukturę). Ogromną rolę przy doborze celu podróży odgrywa również dostęp do wellness, SPA oraz możliwość zakupu atrakcyjnych towarów[1]. Gdańsk oraz region posiadają i wykorzystują walory, zaspokajające nie tylko potrzeby tzw. tradycyjnego turysty, czyli związane z turystyką wypoczynkową 3S (*Sand, Sea & Sun* – piasek, morze, słońce), lecz także są w stanie sprostać nowemu trendowi w turystyce, czyli zapewnić wypoczynek oparty na formule 3E (*Excitement, Entertainment & Education* – emocje, rozrywka, edukacja). Znaczenia nabiera turystyka miejska, której przykładem są oferty pobytów weekendowych typu *city break.*

Potencjał kulturowy miasta jest bazą dla rozwoju turystyki krajoznawczej oraz czynnikiem budującym tożsamość regionalną, w której turysta odgrywa rolę konsumenta kultury. Turysta przybywa do Gdańska nie

[1] *Potencjał produktów turystycznych województwa*, [z:] *Marketingowa strategia Polski w sektorze turystycznym na lata 2008–2015*, Polska Organizacja Turystyczna.

tylko w celu korzystania z dobrodziejstw nadmorskiego klimatu, lecz także, aby eksploatować miasto traktowane jako dziedzictwo historyczno-kulturowe, poszukiwać „ukrytego wymiaru" Gdańska, chłonąć jego wyjątkowy klimat i odmienność.Dla wzmocnienia wizerunku kulturalnego Gdańska oraz promocji współpracy regionalnej i międzynarodowej, ale przede wszystkim w celu dalszego rozwoju miasta w oparciu o kulturę, miasto podejmuje liczne działania wspierające segment **turystyki miejskiej** i **kulturowej.**

W związku ze wzrostem znaczenia **turystyki biznesowej**, definiowanej jako indywidualne i grupowe podróże służbowe (turystyka kongresowo-konferencyjna, targi, szkolenia i podróże motywacyjne – *Incentives*) miasto wspólnie z regionem szczególnie wspierają rozwój segmentu rynku turystycznego określanego terminem: „przemysł spotkań".

Dla wzmocnienia wizerunku kulturalnego Gdańska oraz promocji współpracy regionalnej i międzynarodowej, ale przede wszystkim w celu dalszego rozwoju miasta w oparciu o kulturę, miasto podejmuje liczne działania wspierające segment **turystyki miejskiej** i **kulturowej.**

W związku ze wzrostem znaczenia **turystyki biznesowej**, definiowanej jako indywidualne i grupowe podróże służbowe (turystyka kongresowo-konferencyjna, targi, szkolenia i podróże motywacyjne – *Incentives*) miasto wspólnie z regionem szczególnie wspierają rozwój segmentu rynku turystycznego określanego terminem: „przemysł spotkań".

Sektor turystyczny nie może się rozwijać bez szeroko pojętej infrastruktury miasta, determinującej natężenie ruchu turystycznego. Dlatego na terenie Gdańska dokonuje się wielu zmian w systemie komunikacji, np.: rozbudowywany jest Port Lotniczy im. Lecha Wałęsy oraz wzbogacana siatka połączeń lotniczych, modernizacji podlegają drogi publicznee, drogi wodne oraz ścieżki rowerowe. Wprowadzane są nowe rozwiązania w komunikacji miejskiej. Rozwija się baza noclegowa, konferencyjna, gastronomiczno-usługowa oraz infrastruktura kulturalna. Powstają nowe obiekty sportowo-rekreacyjne, usprawniane są systemy oznakowania miasta oraz informacji turystycznej.

Do najistotniejszych projektów realizowanych przez Miasto Gdańsk należą m.in.:

- budowa Europejskiego Centrum Solidarności,
- budowa Gdańskiego Teatru Szekspirowskiego,
- budowa Centrum Wystawienniczo-Kongresowego „Amber Expo",
- Gdański Program Rewitalizacji,
- Zintegrowany System Informacji Turystycznej Województwa Pomorskiego,
- System Informacji Miejskiej,
- program ożywienia dróg wodnych,
- rozwój komunikacji rowerowej w Aglomeracji Trójmiejskiej,
- Gdański Projekt Komunikacji Miejskiej,
- prace ratownicze „Twierdzy Wisłoujście",
- rozbudowa Centrum Hewelianum.

Zagospodarowanie i wzbogacenie przestrzeni gdańskiej strefy nadmorskiej w infrastrukturę rekreacyjno-wypoczynkową, a także regeneracja przestrzeni publicznych wzdłuż frontów wodnych czy głównych arterii komunikacyjnych miasta sprawią, że przestrzeń ta będzie niezwykle atrakcyjna zarówno dla turystów, jak i lokalnej społeczności.

Do urozmaicenia oferty turystycznej Gdańska przyczyni się zagospodarowanie dotychczas zaniedbanych przestrzeni o potencjale turystycznym lub rekreacyjnym oraz miejsc o znaczących wartościach kulturowych, pomijanych przez odwiedzających ze względu na zły stan infrastruktury. Pożądanym efektem przedsięwzięć będzie również poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego.

1.2 Rola i znaczenie Urzędu

Funkcję koordynującą rozwój turystyki w Gdańsku pełni Wydział Polityki Gospodarczej – **Biuro Współpracy Metropolitalnej**. Swoje zadanie sprawuje m.in. poprzez: inicjowanie i rozwój produktów oraz atrakcji turystycznych Gdańska, tworzenie korzystnych warunków do rozwoju usług turystycznych, analizę wszelkich aspektów rozwoju turystyki w Gdańsku, prowadzenie i aktualizację turystycznych baz danych. Rolą biura jest także kreowanie i wizualizacje szlaków turystycznych w mieście, a także współpraca i wsparcie jednostek działających na terenie miasta, związanych z obsługą ruchu turystycznego i turystycznym rozwojem Gdańska, w tym m.in. Gdańską Organizacją Turystyczną (GOT), Miejskim Ośrodkiem Sportu i Rekreacji (MOSiR), Pomorską Regionalną Organizacją Turystyczną (PROT), Parkiem Kulturowym Fortyfikacji Miejskich „Twierdza Gdańsk" oraz innymi instytucjami edukacyjnymi, kulturalnymi i sportowymi.

Zadania w zakresie promocji Gdańska realizuje **Biuro Prezydenta ds. Promocji Miasta**. Referat Wizerunku Miasta konsekwentnie kreuje i popularyzuje spójny, pozytywny wizerunek miasta w Polsce i za granicą, zgodnie z rekomendacjami Strategii Marki Gdańsk. Realizacja jej założeń następuje poprzez umacnianie pozycji Gdańska na arenie krajowej i międzynarodowej jako:

- kolebki „Solidarności", źródła bezkrwawej rewolucji społecznej, która zapoczątkowała drogę do wolności oraz doprowadziła do narodzin Nowej Europy;
- miasta, którego ikoną i ambasadorem idei wolności jest Lech Wałęsa;
- forum aktywnej i twórczej debaty na temat wyzwań XXI wieku;
- miasta otwartego, inspirującego, o twórczym klimacie, swobodzie życia i nowoczesności. „Duch Wolności" to duch zmian, duch postępu.

Działania promocyjne prowadzone są w ścisłej współpracy z Polską Organizacją Turystyczną i jej zagranicznymi ośrodkami w celu uzyskania efektu synergii i wzajemnego wzmocnienia przekazów komunikacji marketingowej.

Szczególną rolę we wsparciu działań mających na celu rozwój turystyki odgrywa **Gdańska Organizacja Turystyczna (GOT),** powołana z inicjatywy miasta. Jest ona głównym partnerem w kreowaniu rozwoju turystycznego Gdańska i regionu. GOT to stowarzyszenie, które przede wszystkim realizuje zadania związane z promocją i informacją turystyczną. Do zadań GOT, poprzez które osiągane są jej cele statutowe, należą m.in.: współpraca z organizacjami administracji rządowej i samorządowej, instytucjami i organizacjami społecznymi, fundacjami, podmiotami gospodarczymi i osobami fizycznymi działającymi w zakresie turystyki, organizacja akcji o charakterze lokalnym, ogólnopolskim i międzynarodowymi. Organizacja zajmuje się również prowadzeniem działalności wydawniczej oraz informacyjno-promocyjnej, bierze udział w imprezach promocyjnych krajowych i zagranicznych, a także organizuje imprezy studyjne i prowadiz badania marketingowe.

W strukturze organizacyjnej GOT-u działa **Gdańsk Convention Bureau (GCB)**, które reprezentuje usługodawców z gałęzi przemysłu turystycznego, włączonej do obsługi turystów biznesowych. Głównym zadaniem GCB jest

rozwój i promocja wizerunku Gdańska oraz regionu jako miejsca atrakcyjnego dla organizacji wszelkich form turystyki biznesowej (konferencji, spotkań, szkoleń, eventów, itp.). GCB integruje ofertę turystyki biznesowej z pakietami obejmującymi usługi hotelarskie i wszelkimi usługami wykorzystywanymi przez osoby podróżujące w interesach. Na mocy porozumienia zawartego z Pomorską Regionalną Organizacją Turystyczną (PROT) GCB stało się podmiotem odpowiedzialnym za rozwój i promocję turystyki biznesowej w województwie pomorskim. Do zadań GCB należy w szczególności rozwój produktów turystycznych, uczestnictwo w polskich i międzynarodowych targach turystyki biznesowej, rozwój Programu Ambasadorów Kongresów Polski, organizowanie *study tours (wizyt studyjnych)* dla polskich i międzynarodowych firm urządzających konferencje. Najbardziej znaczącym projektem zrealizowanym przez GCB była kampania promocyjna „Promocja turystyki biznesowej jako markowego produktu Gdańska i Pomorza" oraz rozwój wolontariatu akcyjnego „Gdańscy Akcjonariusze" polegającego na aktywizacji młodych ludzi i włączenie ich w organizację dużych imprez w mieście.

Od sierpnia 2007 roku GCB jest członkiem stowarzyszenia ICCA (*International Congress & Convention Association*), jednej z najważniejszych instytucji w dziedzinie organizacji konferencji, zrzeszającej 800 podmiotów, firm oraz organizacji działających w turystyce biznesowej z 80 krajów. Gdańsk został wyróżniony spośród wielu miast Europy przez przyznanie mu organizacji konferencji szkoleniowej „ICCA Research, Sales & Marketing Programme" w roku 2011. To biznesowe wydarzenie było doskonałą okazją do promocji miasta i regionu oraz szansą, by Gdański Obszar Metropolitalny stał się jeszcze bardziej rozpoznawalne na świecie.

Ogromne znaczenie ma również aktywność jednostek organizacyjnych miasta. Celem działalności **Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji** (**MOSiR**) jest realizacja zadań gminy z zakresu rekreacji ruchowej oraz inicjowanie zjawisk prosportowych m.in. poprzez: organizowanie imprez sportowo-rekreacyjnych, administrowanie obiektami i urządzeniami sportowo-rekreacyjnymi. MOSiR zapewnia także dogodne warunki do czynnego wypoczynku na plaży. Rozwój **turystyki wodnej** odbywa się poprzez rozbudowę oraz modernizację przystani jachtowej Marina Gdańsk i sieci dróg śródlądowych, dzięki czemu Gdańsk daje wyjątkową możliwość zwiedzania miasta od strony wody, a także urządzanie imprez sportowo-rekreacyjnych. Wykorzystując niepowtarzalne usytuowanie Gdańska, MOSiR zajmuje się organizacją imprez żeglarskich, motorowodnych czy triathlonowych o najwyższej randze, a także popularnych wyścigów rowerów górskich czy pieszo-rowerowych rajdów survivalowych na terenach leśnych. Podążając za ogólnoświatowymi trendami turystyki aktywnej, MOSiR organizuje również biegi uliczne o charakterze międzynarodowym i popularyzuje rozwój ciekawych form spędzania czasu, takich jak: nordic walking, skimboarding czy frisbee.

1.3 Możliwości rozwoju turystyki w Gdańsku

Kreowanie rozwoju turystycznego Gdańska poprzez:

- partnerstwo oraz tworzenie wspólnych przedsięwzięć na rzecz spójnego systemu zarządzania rynkiem turystycznym w Gdańsku i w regionie pomiędzy samorządem a branżą turystyczną i organizacjami pozarządowymi;
- kreowanie nowych oraz rozwój już istniejących produktów turystycznych identyfikujących osobliwe cechy regionu oraz wdrożenie mechanizmów i narzędzi wpływających na podnoszenie jakości produktu turystycznego, stymulowanie innowacyjności oraz dostosowanie produktów do potrzeb rynku i oczekiwań turysty jako beneficjenta ostatecznego;

- spójny marketing produktów turystycznych Gdańska i regionu pomorskiego, scalonych w nowatorską i zróżnicowaną ofertę, przy zachowaniu cennych wartości kulturowych i środowiskowych;
- upowszechnianie wizerunku Gdańska i Pomorza jako regionu o szczególnych walorach krajobrazowych, kulturowych, wypoczynkowych i gospodarczych oraz kluczowych typów turystyki, mających największe szanse szybkiego rozwoju (m.in.: turystyki biznesowej, kulturowej, specjalistycznej i aktywnej, w tym wodnej);
- międzynarodową współpracę opartą na przynależności do organizacji światowych, takich jak: Baltic Sea Tourism Commission (BTC), Związek Miast Bałtyckich (UBC), Europejski Szlak Gotyku Ceglanego (EuRoB), Związek Nowej Hanzy, International Congress and Convention Association (ICCA), Cruise Baltic;
- spójną politykę transportową – rozbudowę i utrzymanie infrastruktury komunikacyjnej niezbędnej do zwiększenia dostępności oferty turystycznej;
- rozwój infrastruktury turystycznej umożliwiającej stworzenie ciekawej oferty z zakresu różnych form turystyki;
- wykorzystanie wydarzeń o charakterze sportowym i kulturalnym w celu rozszerzenia sezonu turystycznego poza okres letni i użytkowania infrastruktury turystycznej oraz zwiększenia ruchu turystycznego;
- analizę rynku turystycznego Gdańska – prowadzenie badań, które umożliwiają określenie trendów na rynku w celu dostosowania oferty turystycznej do aktualnych potrzeb oraz odpowiedniego ukierunkowania działań w zakresie promocji turystycznej;
- aktywizację społeczną mieszkańców poprzez wzmacnianie tożsamości lokalnej mieszkańców i ich identyfikację z małą ojczyzną;
- rewitalizację obszarów o potencjale turystycznym.

2. Wizja Gdańska w roku 2015

„Uczyłem się tego miasta powoli, ale się w końcu nauczyłem. Trzeba czuć gdańskiego ducha, trzeba mieć szeroko otwarte oczy, wtedy rozumie się więcej” Lech Wałęsa

W 2015 roku Gdański Obszar Metropolitalny, jako **Europejskie Centrum Turystyczne,** .powinien być:

- miejscem o wysokiej atrakcyjności turystycznej;
- wielosezonowym centrum turystycznym, które dysponuje atrakcyjną, kompleksową, zróżnicowaną i czytelną na rynku ofertą turystyczną;
- miastem, w którym turystyka jest ważną siłą napędową gospodarki, opartą na zasadach zrównoważonego rozwoju;
- centrum efektywnie funkcjonującego systemu informacji turystycznej obejmującej całe województwo pomorskie;
- popularnym, europejskim centrum turystyki kulturowej i weekendowej;
- ważną polską destynacją turystyki biznesowej;
- doskonałym miejscem do organizacji międzynarodowych imprez;
- Światową Stolicą Bursztynu;
- znaczącym w Europie ośrodkiem sportów wodnych;
- liczącym się w Europie ośrodkiem życia kulturalnego.

3. Możliwości realizacyjne Programu Operacyjnego

3.1 Szanse i zagrożenia związane z osiągnięciem celów programu

Szanse	Zagrożenia
• nowe formy spędzania czasu wolnego, np. turystyka typu „3 E” • znacząca liczba turystów krajowych i zagranicznych odwiedzających Gdańsk • rozbudowa bazy noclegowej o różnorodnej kategorii obiektów • rozbudowa i modernizacja infrastruktury turystycznej • rozwój połączeń lotniczych, morskich, śródlądowych, kolejowych i drogowych • rozbudowa i modernizacja systemu informacji turystycznej • organizacja wielkich imprez stymulujących wzmożony ruch turystyczny (znacząca rola Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012™) • integracja powiatów i gmin Gdańskiego Obszaru Metropolitalnego oraz wspólna promocja ich walorów turystycznych • rozwój współpracy międzynarodowej	• brak nowych i konkurencyjnych produktów turystycznych • brak odpowiedniej infrastruktury portowej i transportowej dla ruchu turystycznego • brak badań marketingowych regionu dla potrzeb miasta • trudności w pozyskiwaniu wykształconych i wykwalifikowanych pracowników do branży turystycznej • opóźnienia w realizacji przedsięwzięć infrastrukturalnych • brak dostatecznej współpracy w ramach metropolii • brak obiektów noclegowych o standardzie dla tzw. przeciętnego turysty • niewystarczające nakłady na promocję turystyczną • trudności w pozyskiwaniu międzynarodowych, prestiżowych imprez • krótki sezon letni

4. Cele operacyjne Programu Gdańsk Morze Turystycznych Atrakcji

Cel I: **GDAŃSK ATRAKCYJNY TURYSTYCZNIE**
- Promocja atrakcji turystycznych Gdańska
- Efektywny system informacji turystycznej
- Gdańsk dla aktywnych
- Turystyka kulturowa

Cel II: **GDAŃSK ŚWIATOWĄ STOLICĄ BURSZTYNU**
Cel III: **GDAŃSK CENTRUM TURYSTYKI BIZNESOWEJ**

5. Opis celów i działania

5.1 Cel I: GDAŃSK ATRAKCYJNY TURYSTYCZNIE

Umocnieniu wizerunku Gdańska jako atrakcyjnego centrum turystyki służyć będzie koncentracja działań w następujących sferach:

5.1.1 Promocja atrakcji turystycznych Gdańska

Promocja atrakcji turystycznych Gdańska ma na celu zwiększenie liczby gości odwiedzających miasto, zwłaszcza poza sezonem letnim. Adresatem komunikacji marketingowej w kraju i zagranicą (z naciskiem na potencjalnych turystów z rynków strategicznych dla miasta, tj. z Wielkiej Brytanii, Niemiec, Skandynawii i Rosji) są przede wszystkim mieszkańcy dużych miast w wieku od 18 do 55 lat, ze średnim i wyższym wykształceniem, ludzie o

otwartych umysłach, ciekawi świata i kochający podróże. Rekomendacje Strategii Marki Gdańsk w tym zakresie wskazują na konieczność stworzenia wizerunku Gdańska jako wielosezonowego centrum turystyki poprzez rozszerzenie i zróżnicowanie oferty oraz wypracowanie wyrazistej formuły sezonów jesiennego, zimowego i wiosennego. Działania te mają uwiarygodnić przekaz: *Gdańsk zmienia się i tętni życiem, jest atrakcyjny cały rok.* Miasto wzbogaca swoją ofertę turystyczną poprzez ustanawianie cyklicznych imprez, wydarzeń i festiwali organizowanych przez cały rok. Jesienią Gdańsk jest miastem dobrego nastroju, remedium na jesienną pluchę i chandrę, zimą w Gdańsku trwa zabawa (karnawał, celebracja radosnego okresu świątecznego), wiosną Gdańsk jest miastem bursztynu, odnowy, odrodzenia się natury.

Kreowanie pozytywnego wizerunku miasta i regionu następuje poprzez konsekwentną realizację polityki promocyjnej, która obejmuje następujące działania:

- reklamę w mediach – organizowanie corocznych, ogólnopolskich i zagranicznych kampanii promocyjnych, przy użyciu różnych nośników: outdooru, prasy, telewizji, internetu i innych; bieżąca reklama w mediach ogólnopolskich i zagranicznych;
- wydawanie i kolportaż publikacji przeznaczonych dla turystów – przygotowywanie szerokiej gamy materiałów promocyjnych, przewodników i folderów tematycznych oraz dystrybuowanie ich m.in. na potrzeby punktów informacji turystycznej oraz hoteli w Gdańsku, zagranicznych ośrodków Polskiej Organizacji Turystycznej, ambasad, konsulatów, organizatorów turystyki;
- udział w międzynarodowych targach turystycznych, które są skutecznym sposobem dotarcia do organizatorów turystyki oraz dziennikarzy mediów branżowych (dla Gdańska strategiczne w obszarze turystyki przyjazdowej rynki zagraniczne to: Niemcy, Skandynawia, Wielka Brytania i Rosja – stąd obecność na targach w Berlinie, Hamburgu, Londynie, Goeteborgu, Helsinkach, Kaliningradzie i Moskwie); kontynuacja promocji turystycznej Gdańska na rynkach: francuskim, hiszpańskim, belgijskim i holenderskim,
- organizację wizyt studyjnych dla zagranicznych dziennikarzy i touroperatorów – jedno z narzędzi PR przynoszących ogromne efekty przy stosunkowo niskich kosztach (zapraszani są dziennikarze prasy branżowej, dużych magazynów, dzienników i tygodników, ekipy telewizyjne i radiowe oraz branża turystyczna, przede wszystkim przedstawiciele biur podróży, którzy na miejscu, podczas zwiedzania i uczestnictwa w specjalistycznych warsztatach, zapoznają się z ofertą miasta i jego specyfiką, nawiązują kontakty z rodzimą branżą i wprowadzają ofertę Gdańska do swoich katalogów);
- promocję miasta harmonijną z ogólnym przekazem wizerunkowym regionu i kraju, wykorzystującą efekt synergii działań miasta, Pomorskiej Regionalnej Organizacji Turystycznej oraz Polskiej Organizacji Turystycznej i jej ośrodków zagranicznych

5.1.2 Efektywny System Informacji Turystycznej

Zwiększenie ruchu turystycznego, poprawa wizerunku i identyfikacji regionu pomorskiego będą możliwe dzięki scaleniu informacji turystycznej pochodzącej z różnych źródeł w spójny system, zapewniający szybki dostęp do informacji o atrakcjach, usługach i wydarzeniach w mieście i regionie. Wymienione poniżej założenia będą osiągnięte dzięki wdrożeniu projektu partnerskiego **Zintegrowanego Systemu Informacji Turystycznej Województwa Pomorskiego** (ZSiT WP), co pozwoli na lepsze dostosowanie informacji turystycznej i sposobu jej przekazywania do oczekiwań poszczególnych grup odbiorców, przy zastosowaniu nowoczesnych technologii i nośników.

Projekt partnerski „Zintegrowany System Informacji Turystycznej Województwa Pomorskiego (ZSiT WP)" obejmuje:

- stworzenie systemu informacyjnego, czyli sieci komputerowej wraz z profesjonalnym oprogramowaniem, integrującej wszystkie punkty informacji turystycznej województwa pomorskiego

i umożliwiającej natychmiastową wymianę informacji między gminami w województwie, które są partnerami projektu, a Regionalnym Centrum Informacji Turystycznej Województwa Pomorskiego zlokalizowanym w Bramie Wyżynnej w Gdańsku;
- stworzenie profesjonalnego portalu internetowego ze szczegółową bazą danych o wszystkich atrakcjach turystycznych i usługach dostępnych w regionie;
- rozmieszczenie systemu infomatów (zewnętrznych kiosków multimedialnych) w miejscach o największym natężeniu ruchu turystycznego w Gdańsku i innych punktach na obszarze województwa pomorskiego.

5.1.3 Gdańsk dla aktywnych

- **Gdańsk ośrodkiem sportów wodnych.** Imprezy sportowe o randze Mistrzostw Polski i Europy Skuterów Wodnych oraz zlotów żeglarskich, nawiązujących do idei prastarego portu morskiego (Zlot Oldtimerów), z wykorzystaniem naturalnej widowni w postaci gdańskiego mola oraz nabrzeży wzdłuż Motławy, to ciekawa propozycja dla tych, którzy chcą połączyć tradycyjne zwiedzanie z turystyką morską. Zgodnie z rekomendacjami Strategii Marki Gdańsk do roku 2013 miasto mogłoby się stać gospodarzem Festiwalu Sportów Wodnych.
  Wyjątkowe szlaki rzeczne Żuław Wiślanych i Delty Wisły, liczne zabytki sztuki hydrotechnicznej, takie jak: zabytkowe śluzy, mosty obrotowe, zwodzone i pontonowe, stacje pomp czy wrota przeciwpowodziowe, to obiekty o wysokich walorach poznawczych, dostępne od strony wody w ramach turystyki kajakowej.
- **Ożywienie dróg wodnych w Gdańsku.** Dzięki ukształtowaniu rzek przepływających przez Gdańsk istnieje wyjątkowa możliwość ożywienia dróg wodnych dla potrzeb rekreacji, turystyki i sportu. W związku z tym tworzona jest sieć przystanków tramwaju wodnego, planowany jest rozwój przystani żeglarskich i kajakowych wraz z modernizacją nabrzeży i możliwością cumowania jednostek oraz stworzenia „Gdańskiej Pętli Wodnej" (Martwa Wisła – Motława Nowa i Stara Motława – Opływ Motławy – Martwa Wisła). Realizowane projekty spełnią wymogi ponadregionalności. Celem tych działań jest wykreowanie produktów umożliwiających zwiedzanie miasta drogą wodną, organizacja wypoczynku i rekreacji nad wodą dla całych rodzin, utrzymanie bezpieczeństwa na szlaku wodnym i w jego okolicy oraz stworzenie alternatywnej arterii komunikacyjnej dla mieszkańców i turystów.
- **Turystyka rowerowa.** Czynny wypoczynek jest ważnym elementem turystyki aktywnej. Istnienie sieci ścieżek rowerowych, zarówno w przestrzeni miejskiej, jak i w zagospodarowanych obszarach leśnych, stwarza możliwość aktywnego spędzania czasu, będącego połączeniem rekreacji z funkcją poznawczą. Oliwska Kuźnia Wodna, Dolina Radości, Wyspa Sobieszewska z urokliwym rezerwatem Ptasi Raj czy historyczne Westerplatte to tylko przykłady szerokiej oferty dostępnej dla miłośników pięknych krajobrazów i zabytków oraz jazdy na dwóch kółkach. Sprzymierzeńcem aktywnych turystów są również tramwaje wodne, którymi także można przewieźć rower.
- **Kompleksowe zagospodarowanie pasa nadmorskiego.** Park im. Prezydenta Ronalda Reagana rozciąga się w pasie nadmorskim, w bezpośrednim położeniu piaszczystych plaż i strzeżonych kąpielisk morskich z europejskim certyfikatem Blue Flag. Na jego terenie znajduje się rozbudowana infrastruktura przyjazna aktywnemu wypoczynkowi: nowoczesne place zabaw, skate park, ścieżki zdrowia, bulodrom, stanowiska do gry w szachy i w tenisa stołowego oraz boisko do gry w piłkę siatkową, profesjonalna trasa dla rowerzystów i wrotkarzy. Wykorzystując potencjał płynący z infrastruktury i położenia geograficznego, gdański kalendarz imprez sportowo-rekreacyjnych oparty jest na aktywności realizowanej w bezpośredniej bliskości morza (Mistrzostwa Polski w Plażowej Piłce Nożnej, Mistrzostwa Polski w Plażowej Piłce Siatkowej, Mistrzostwa Polski w Plażowej Piłce Ręcznej, skimboarding).

5.1.4 Turystyka kulturowa

Gdańsk jest ważnym ośrodkiem życia kulturalnego, a dziedzictwo kulturowe jest nieodłącznym elementem przestrzeni turystycznej. Funkcja kulturalna Gdańska jest magnesem przyciągającym turystów, a produkt kulturowy dostarczający wrażenia nacechowane emocjonalnie poprzez sztukę wszechobecną w przestrzeni miejskiej, to wartość dodana do oferty turystycznej, gdzie duże znaczenie odgrywają doświadczenia poznawcze.

Turystyka pozwala odwiedzającemu zapoznać się z innymi kulturami, obyczajami, stylami życia, innymi religiami, odmiennymi formami postrzegania świata i jego dziejów, co sprzyja wzajemnemu zrozumieniu, tolerancji, obalaniu barier.

Dydaktyczny program zwiedzania Miasta jest wzbogacony o niezwykle ciekawe szlaki kulturowe. Do najważniejszych istniejących oraz planowanych należą: Szlak Bursztynowy, Szlak Gotyku Ceglanego, Szlak Wolności – od Westerplatte do Porozumień Sierpniowych, Subiektywna Linia Autobusowa wiodąca śladami bohaterów Porozumień Sierpniowych, szlak wielokulturowy „Gdańsk – wiele kultur, jedno Miasto", szlak legend gdańskich, szlak fortyfikacji miejskich, szlaki społeczności i indywidualności, które odcisnęły piętno na gdańskiej historii: Menonitów, Güntera Grassa, Heweliusza, Schopenhauera oraz Fahrenheita.

Gdańsk to również miejsce, gdzie doświadczenia historyczne zbliżają społeczeństwa „Starej" i „Nowej" Europy. Ruch „Solidarność", kierowany przez Lecha Wałęsę, doprowadził do upadku komunizmu w Europie i narodzin nowej *Wolnej Europy*. Współczesny Gdańsk to Miasto, które może wzbogacić Europę poprzez bycie platformą międzynarodowego partnerstwa oraz debat o *Wolności,* któ*ra* od ponad 1000 lat wypisana jest na kartach historii Miasta. A zatem kultura stanowi środek utrwalania wizerunku miasta, w którym dominuje nurt debaty o wolności i tolerancji oraz wspierane są ruchy wolnościowe w państwach, w których nie dokonały się jeszcze przemiany demokratyczne.

Ogromną rolę we wzmacnianiu świadomości historycznej o idei Solidarności, wskazanie na jej aktualność i uniwersalizm oraz przekazanie jej kolejnym pokoleniom odgrywa **Europejskie Centrum Solidarności**, którego reprezentacyjna siedziba powstanie w centrum miasta, w pobliżu Pomnika Poległych Stoczniowców, sercu historycznych zmian. Utworzone tam centrum konferencyjno-muzealne będzie łączyć funkcje naukowe, kulturalne i edukacyjne i realizować przedsięwzięcia kulturalne związane z pokojową walką o wolność, sprawiedliwość, demokrację i prawa człowieka.

5.2 Cel II: GDAŃSK ŚWIATOWĄ STOLICĄ BURSZTYNU

Już od czasów starożytnych bursztyn znad Zatoki Gdańskiej cieszył się ogromnym powodzeniem. Nie inaczej jest i dziś: blisko 2000 firm z Gdańska i okolic sprzedaje biżuterię z bursztynem niemal na wszystkie kontynenty . To tutaj co roku w marcu odbywają się największe na świecie targi bursztynu Amberif – wraz z Galą Mody i Bursztynu – które odwiedzają tysiące kupców. Tej największej imprezie branżowej towarzyszą międzynarodowe konkursy na biżuterię artystyczną z bursztynem, liczne seminaria oraz ekspozycje promujące nowoczesne wzornictwo. Nad Motławą znajduje się także Muzeum Bursztynu, jedna z najciekawszych atrakcji muzealnych miasta. Miłośnicy sztuki zdobniczej mają również niepowtarzalną okazję spaceru „Bursztynową Piątą Aleją" – ulica Mariacka – gdzie w kilkudziesięciu sklepach i galeriach można kupić wyjątkową biżuterię oraz przedmioty dekoracyjne z bursztynem. Władze miasta powołały także Światową Radę Bursztynu, której posiedzenia i otwarte seminaria odbywają się corocznie w Gdańsku, organizują też cykliczne Forum Miast Szlaku Bursztynowego, wspierają klaster „Gdańska Delta Bursztynu" i Pracownię Biżuterii Akademii Sztuk Pięknych. Instytucje te kładą szczególny nacisk na promocję Gdańska jako Światowej Stolicy Bursztynu.

Kultywowanie tradycji sztuki bursztyniarskiej znajduje obecnie odbicie w:

- promocji Gdańska jako Światowej Stolicy Bursztynu;
- rozwijaniu działalności Muzeum Bursztynu (docelowo w nowej lokalizacji o nowoczesnej stylizacji);
- wspieraniu imprez i wystaw związanych z bursztynem oraz nowych projektów popularyzujących bursztyn;
- wspieraniu rozwoju atrakcyjnych produktów turystycznych związanych z bursztynem;
- popularyzacji wiedzy o bursztynie;
- wsparciu organizacyjnym i promocyjnym największych na świecie targów bursztynu Amberif;
- wspieraniu koncentracji globalnego obrotu bursztynem w Gdańsku (powstanie i rozwój giełdy bursztynu, centrum certyfikacji bursztynu – ustanowienie z inicjatywy Gdańska norm na bursztyn – i klastra „Gdańska Delta Bursztynu", „Bursztynowa Piąta Aleja");
- kształtowaniu atrakcyjnego wizerunku bursztynu jako kamienia szlachetnego oraz wspieraniu działań służących temu celowi (projekty: Ambasador Bursztynu, „Trendbook", dyplomatyczne prezenty z bursztynem, Gala Mody i Bursztynu, cykliczne międzynarodowe warsztaty bursztynnicze).

5.3 Cel III: GDAŃSK CENTRUM TURYSTYKI BIZNESOWEJ

Rozwój turystyki biznesowej przynosi ogromne korzyści gospodarczo-społeczne dla miast i regionów. Są to: napływ waluty obcej, nowe inwestycje, rozwój infrastruktury komunalnej, budowa nowych hoteli i obiektów konferencyjnych, a co za tym idzie zwiększenie liczby miejsc pracy. Rozwój turystyki biznesowej ma również ogromny wymiar promocyjny dla całego regionu. Uczestnikami konferencji i kongresów są osoby z elity intelektualnej i naukowej, mające duży wpływ na kształtowanie opinii o danym mieście i kraju. Nie należy również zapominać o wymiarze naukowym – udział w kongresach wybitnych przedstawicieli świata nauki pozwala na bieżący kontakt z najnowszymi osiągnięciami danej dyscypliny naukowej. Turystyka biznesowa stymuluje więc rozwój Gdańska i regionu.

Zadania związane z realizacją tego celu to:

- opracowanie i dystrybucja materiałów promocyjnych, m.in. katalogu obiektów konferencyjnych,
- organizacja podróży studyjnych dla dziennikarzy i touroperatorów,
- udział w krajowych i zagranicznych targach turystyki biznesowej,
- szkolenia dla branży zajmującej się obsługą gości biznesowych,
- rozwój „Programu Ambasadorów Kongresów Polski",
- tworzenie produktów na potrzeby turystyki biznesowej,
- badania statystyczne dotyczące turystyki biznesowej,
- promocja przyjazdów motywacyjnych organizowanych w Gdańsku,
- aktywne członkostwo w organizacjach krajowych i zagranicznych związanych z turystyką biznesową (ICCA, MPI),
- promocja i wzmocnienie roli Gdańsk Convention Bureau na rynku krajowym i zagranicznym.

6. Efektywność realizacji celów

Wskazane poniżej mierniki określają stopień efektywności celów wyznaczonych w programie operacyjnym:

- Cel I: Atrakcyjność turystyczna miasta – wyrażony zostanie za pomocą wskaźników określających pozycję miasta Gdańska w stosunku do innych dużych miast: Krakowa, Łodzi, Poznania, Szczecina i Wrocławia w danym roku (m.in.: liczba turystów krajowych i zagranicznych, ruch lotniczy, liczba udzielonych noclegów, średnia długość pobytu, główne cele podróży); aktywizacja dróg wodnych będzie określona na podstawie liczby jednostek pływających korzystających z przystani oraz liczby osób korzystających z tramwaju wodnego; efektywność systemu informacji turystycznej będzie badana poprzez liczbę turystów korzystających z punktów IT.

- Cel II: Gdańsk Światową Stolicą Bursztynu – mierzony będzie w oparciu o liczbę osób zwiedzających Muzeum Bursztynu w Gdańsku, liczbę wystawców na targach Amberif oraz liczbę odwiedzających targi Ambermart.

- Cel III: Gdańsk Centrum Turystyki Biznesowej – mierzony będzie na podstawie liczby organizowanych imprez biznesowych (konferencje, kongresy, szkolenia, eventy, itp.), a także wyrażony zostanie za pomocą wskaźników określających pozycję miasta Gdańska w stosunku do innych miast: Krakowa, Poznania, Szczecina, Wrocławia.

7. Wskaźniki użyte do określenia stopnia realizacji programu operacyjnego

Obszar badania		Opis	Jednostka
T	1	liczba turystów krajowych	w mln osób
T	2	liczba turystów zagranicznych	w mln osób
T	3	wydatki turystów krajowych w czasie pobytu	w mln PLN
T	4	wydatki turystów zagranicznych w czasie pobytu	w mln USD
T	5	ruch lotniczy (pasażerowie obsłużeni)	w tys. osób
T	6	średni pobyt turystów krajowych w bazie noclegowej	dni
T	7	średni pobyt turystów zagranicznych w bazie noclegowej	dni
T	8	turyści przyjeżdżający do Gdańska według celu: turystyka i wypoczynek w danym roku	%
T	9	turyści przyjeżdżający do Gdańska według celu: interesy/biznes w danym roku	%
T	10	turyści przyjeżdżający do Gdańska według celu: inne (odwiedziny u krewnych, znajomych, tranzyt oraz pozostałe) w danym roku	%
T	11	liczba turystów obsłużonych w punktach IT	osób
T	12	ocena informacji turystycznej przez turystów krajowych na poziomie b. dobrym i dobrym	%
T	13	ocena informacji turystycznej przez turystów zagranicznych na poziomie b. dobrym i dobrym	%
T	14	turyści krajowi, którzy odpowiedzieli „TAK" na pytanie, czy spotkali się z jakąkolwiek formą informacji lub promocji zachęcającej do przyjazdu do Gdańska w miejscu zamieszkania	%
T	15	turyści zagraniczni, którzy odpowiedzieli „TAK" na pytanie, czy spotkali się z jakąkolwiek formą informacji lub promocji zachęcającej do przyjazdu do Gdańska w miejscu zamieszkania	%
T	16	liczba osób zwiedzających wystawę „Droga do Wolności" , Centrum Hewelianum oraz MHMG (w tym: Muzeum Bursztynu)	osób
T	17	liczba miejsc noclegowych ogółem	szt
T	18	liczba miejsc noclegowych w hotelach	szt
T	19	liczba udzielonych noclegów ogółem	szt
T	20	liczba udzielonych noclegów w hotelach	szt
T	21	stopień wykorzystania miejsc noclegowych ogółem	%

T	22	stopień wykorzystania miejsc noclegowych w hotelach	%
T	23	długość tras rowerowych	km
T	24	liczba jednostek pływających, korzystających z Mariny Gdańsk w danym roku	szt
T	25	liczba osób korzystających z tramwaju wodnego w danym roku	osób
T	26	liczba wystawców na targach Amberif i Ambermart w danym roku	osób
T	27	liczba osób zwiedzających na targach Ambermart w danym roku	osób
T	28	liczba zorganizowanych spotkań biznesowych krajowych	szt
T	29	liczba zorganizowanych spotkań biznesowych międzynarodowych	szt
T	30	liczba osób uczestniczących w spotkaniach biznesowych krajowych i międzynarodowych	osób
T	31	udział % imprez biznesowych (np. kongresów, targów, wystaw) krajowych i zagranicznych trwających 2 dni i więcej w stosunku do wszystkich imprez krajowych i zagranicznych	%

8. Partnerzy i płaszczyzna współpracy

Przy realizacji celów strategicznych Urząd Miejski w Gdańsku współpracuje z podmiotami publicznymi i prywatnymi, w tym z:

- Gdańską Organizacją Turystyczną – w zakresie promocji i informacji turystycznej (w szczególności promocji turystyki biznesowej),
- Pomorską Regionalną Organizacją Turystyczną – w zakresie promocji turystycznej,
- Urzędem Marszałkowskim – partnerstwo w projektach (projekt ZSiT WP, „Pętla Żuławska – rozwój turystyki wodnej", rozwój produktów turystycznych, szlaki kulturowe, itp.),
- Polską Organizacją Turystyczną – współpraca w zakresie promocji zagranicznej turystyki przyjazdowej i turystyki krajowej,
- Miejską Instytucją Kultury Gdańsk 2016 – w zakresie promocji miasta opartej na kulturze,
- branżą turystyczną – w zakresie wspierania rozwoju produktów turystycznych,
- Polskim Towarzystwem Turystyczno-Krajoznawczym – w zakresie opracowań, oznakowania oraz utrzymania szlaków i tras turystycznych na terenie miasta,
- Miejskim Ośrodkiem Sportu i Rekreacji w Gdańsku – w zakresie organizacji strzeżonych kąpielisk morskich oraz przystani wodnych (żeglarskich i kajakowych),
- Zarządem Transportu Miejskiego w Gdańsku – w zakresie organizacji linii tramwaju wodnego,
- Parkiem Kulturowym Fortyfikacji Miejskich „Twierdza Gdańsk" – w zakresie tworzenia kulturowych produktów turystycznych,
- wyższymi uczelniami o profilu turystycznym w zakresie opracowań i analiz, itp.

Sportowy Gdańsk

URZĄD MIEJSKI GDAŃSK

2012-2015

Rada Programowa
Sportowy Gdańsk

Koordynator Programu
Andrzej Trojanowski

Członkowie Rady
Andrzej Trojanowski
Adam Maksim
Jacek Sawicki
Leszek Paszkowski
Zbigniew Weinar

1. Kreowanie rozwoju na rzecz sportu

1.1 Rola i znaczenie Urzędu Miasta

Zadania w zakresie kreowania i rozwoju na rzecz sportu i rekreacji realizowane są w obszarze administracyjnym miasta przez następujące instytucje:

Biuro Prezydenta ds. Sportu i Euro 2012, Referat Sportu, Referat Imprez Sportowych, Biuro Euro 2012 oraz jednostkę budżetową Miasta Gdańska – Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, Wydział Edukacji, jednostkę Wydziału Edukacji – Gdański Ośrodek Kultury Fizycznej, kluby sportowe, związki sportowe, uczelnie oraz inne podmioty mające niezbędne doświadczenie w realizacji zadań o charakterze sportowym. Organem o charakterze doradczo-opiniodawczym Prezydenta Miasta Gdańska w zakresie kultury fizycznej jest Gdańska Rada Sportu.

Rola Urzędu Miasta

- Współdziałanie z organami władzy, administracji państwowej i samorządowej oraz innymi instytucjami, w których gestii są sprawy związane ze sportem.
- Kreowanie kierunków rozwoju sportu zarówno wyczynowego, jak i masowego, z uwzględnieniem istniejącego zaplecza treningowego takiego, jak: hale, stadiony, boiska, akweny wodne.
- Opiniowanie kierunków rozwoju sportu w Gdańsku.
- Współdziałanie w zakresie wspierania finansowego sportu na terenie Gminy Miasta Gdańska (dotacje, stypendia, nagrody).
- Popularyzacja sportu na terenie Gminy Miasta Gdańska poprzez organizowanie lub współorganizowanie imprez masowych, ze szczególnym wykorzystaniem nowych obiektów takich, jak PGE Arena i Ergo Arena.
- Współpraca z mediami w zakresie popularyzacji i promocji sportu.
- Współpraca ze środowiskiem sportowym.

Beneficjentami działań na rzecz sportu w mieście są: mieszkańcy Miasta Gdańska, zawodnicy gdańskich klubów sportowych, kluby i stowarzyszenia sportowe, szkoły, uczelnie wyższe, turyści, przedsiębiorcy w zakresie sponsoringu i reklamy poprzez sport.

Cele strategiczne „Programu Sportowy Gdańsk”

- Promowanie zdrowego stylu życia poprzez wspieranie działań związanych z aktywnością fizyczną mieszkańców Gdańska.
- Rozbudowa i modernizacja istniejącej bazy sportowo-rekreacyjnej, z której korzystają zarówno sportowcy, jak i kibice najpopularniejszych dyscyplin w Gdańsku.
- Działania związane z rozwojem dyscyplin sportowych cieszących się największym zainteresowaniem mieszkańców Gdańska i mających bogate tradycje w Gdańsku, tj.: piłki nożnej, wyścigów żużlowych, siatkówki, rugby, piłki ręcznej, wioślarstwa.

- Popularyzacja sportu wśród dzieci i młodzieży, ze szczególnym uwzględnieniem dyscyplin objętych systemem sportu młodzieżowego.

Szczególną rolę we wsparciu działań mających na celu wzrost poziomu życia mieszkańców odgrywa **Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji (MOSiR)**. Głównym celem działalności MOSiR-u w Gdańsku jest realizacja wielopanelowych zadań gminy z zakresu rekreacji fizycznej oraz inicjowanie zjawisk prosportowych.

Do głównych zadań MOSiR-u należą:

- zarządzanie obiektami i urządzeniami sportowo-rekreacyjnymi w oparciu o przekazane przez gminę mienie komunalne oraz dbanie o ich rozbudowę, modernizację i remonty w celu stworzenia dogodnych warunków do organizacji imprez sportowych;
- udostępnianie bazy sportowej i rekreacyjnej klubom i związkom sportowym, organizacjom kultury fizycznej, organizacjom społecznym i zawodowym oraz osobom fizycznym, a także placówkom oświatowym w celu zapewnia rozwoju różnych dyscyplin sportowych i rekreacji;

- tworzenie warunków do rozwoju sportu dzieci i młodzieży oraz wspomaganie ich dalszego rozwoju poprzez aktywizowanie do uprawiania sportu wyczynowego oraz udostępnienie i dbanie o dobry stan pływalni, hal, boisk itp.;

- organizowanie zawodów, imprez sportowo-rekreacyjnych oraz zleconych eventów przeznaczonych dla różnych grup wiekowych mieszkańców miasta, zgodnie z rocznym kalendarzem imprez; do realizacji tego celu wykorzystywane są obiekty zamknięte, tereny miejskie oraz plaże;

- zapewnienie dogodnych warunków do wypoczynku czynnego i biernego na plaży, animacja aktywnego spędzania czasu nad wodą poprzez kalendarz sportowych imprez; plaża staje się naturalnym stadionem letnim, gdzie odbywają się rozgrywki piłkarskie, siatkarskie czy rugby;

- animacja aktywność fizycznej i rywalizacji w postaci popularnych wyścigów rowerów górskich czy cyklu nordic walking na obszarach leśnych leżących na terenie gminy;

- organizowanie bezpłatnych zajęć sportowo-rekreacyjnych dla dzieci spędzających wakacje letnie i ferie zimowe w miejscu zamieszkania;

- propagowanie tradycji żeglarskich wśród dzieci i młodzieży oraz dorosłych w myśl szeroko pojętej kultury fizycznej. Cel ten jest realizowany poprzez:
  - projekt „Generał Zaruski – Gdańsk ratuje żaglowiec”,
  - Program Ożywienia Dróg Wodnych,
  - rozbudowę i modernizację przystani jachtowej Marina Gdańsk, dzięki czemu obiekt ten staje się bardziej dostępny dla mieszkańców i turystów zagranicznych oraz stanowi bazę do organizacji spektakularnych imprez żeglarskich,
  - budowę nowych przystani jachtowych, kajakowych oraz przystanków tramwaju wodnego,
  - budowę Bałtyckiego Centrum Edukacji Morskiej,
  - tworzenie szerokiej bazy żeglarskiej i sportowej (żeglarstwo regatowe).

- podejmowanie działań zmierzających do pozyskania podmiotów zewnętrznych, chcących organizować różnego typu sportowe imprezy masowe przy wykorzystaniu bazy sportowej Miasta Gdańska;

- realizowanie prosportowej polityki wynajmu i dzierżawy na plaży poprzez pozyskiwanie podmiotów prowadzących działalność sportowo-rekreacyjną, celem poszerzania oferty aktywnego wypoczynku na plaży oraz w strefie przybrzeżnej;

- wykorzystanie wszelkiego rodzaju mediów tradycyjnych oraz elektronicznych celem dotarcia do jak największej liczby mieszkańców Gdańska.

Gdański Ośrodek Kultury Fizycznej (GOKF) to placówka działająca wśród dzieci i młodzieży wszystkich typów szkół z Gdańska w szeroko rozumianym zakresie edukacji prozdrowotnej, turystyki i sportu.

Ośrodek stwarza swoim wychowankom możliwość pełnego rozwoju umysłowego i fizycznego w zgodzie z ich potrzebami i możliwościami psychofizycznymi, a ponadto promuje zdrowy styl życia tak, by miało to istotny wpływ na długość i jakość ich życia w przyszłości. Nadrzędnym celem ośrodka jest zapewnienie jak największej grupie dzieci i młodzieży warunków do czynnego i systematycznego uczestnictwa w różnych formach kultury fizycznej oraz przygotowanie do aktywnego udziału w tej kulturze.

Do zadań ośrodka w szczególności należy:

- wypracowanie najbardziej pożądanych form pracy pozaszkolnej z wychowankami ośrodka w zakresie ich wszechstronnego rozwoju psychofizycznego;
- umożliwienie podnoszenia sprawności fizycznej, rozwijanie i kształtowanie nawyków czynnego wypoczynku oraz korekcja wad postawy;
- wypracowanie form organizacyjnych: integracyjnych imprez sportowo-rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością ruchową oraz umysłową, z uwzględnieniem ich potrzeb i możliwości ośrodka;
- realizacja profilaktycznych programów wychowawczych i opiekuńczych wśród dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniami i niedostosowaniem społecznym;
- zapewnienie bezpieczeństwa i zdrowia wychowanków w czasie pobytu w ośrodku oraz podczas zajęć poza ośrodkiem;
- udostępnianie uczestnikom zajęć obiektów i urządzeń sportowych na zajęcia wynikające z planu pracy ośrodka;
- współpraca z rodzicami i wspieranie ich w wychowaniu dzieci poprzez popularyzację odpowiednich wzorców oraz upowszechnianie zasad „fair play”;
- współpraca z jednostkami samorządowymi, organizacjami i stowarzyszeniami w celu rozwijania zamiłowania do uprawiania sportu, turystyki i krajoznawstwa;
- organizowanie czynnego wypoczynku w czasie ferii zimowych i wakacji letnich w miejscu zamieszkania oraz organizowanie sportowych obozów sportowych szkolno-wypoczynkowych dla wychowanków ośrodka;
- podejmowanie współpracy, w miarę możliwości ośrodka, w zakresie wymiany dziecięcych i młodzieżowych grup turystycznych, zespołów sportowych z kraju i zagranicy.

Zadania te są realizowane przez GOKF w następujących działach:

1. **Sport** (sekcje sportowe).
2. **Rekreacja i turystyka** (zajęcia sportowo-rekreacyjne realizowane w Dzielnicowych Ośrodkach Sportu, pracownia turystyki, nauka pływania).
3. **Rehabilitacja** (gimnastyka korekcyjno-kompensacyjna, pływanie korekcyjne).

Misją Gdańskiego Ośrodka Kultury Fizycznej jest rozwijanie świadomości i wrażliwości wychowanków na zdrowy styl życia oraz kształtowanie postaw i zachowań niezbędnych do twórczego wykorzystania czasu wolnego. W świecie, w którym technika coraz bardziej wpływa na każdy aspekt życia codziennego, pragniemy wyposażyć wychowanków w nawyk aktywności ruchowej, w zgodzie z ich możliwościami i potrzebami. To oni są fundamentem naszego rozwoju, dają nam inspirację, dzielą się swoimi pragnieniami, a my, odpowiadając na ich potrzeby, staramy się realizować ich oczekiwania. Inwestując w rozwój zarówno intelektualny, jak i fizyczny dzieci oraz młodzieży, pragniemy stworzyć im warunki do samorealizacji. Dajemy im poczucie bezpieczeństwa, działając w zgodzie z prawem oraz poszanowaniem wolności i godności osobistej.

2. Analiza możliwości realizacyjnych

Przedsięwzięcia realizacyjne:

- modernizacja bazy sportowej i rekreacyjnej,
- zwiększenie dostępności obiektów sportowo-rekreacyjnych,
- organizacja masowych i wyczynowych imprez sportowo-rekreacyjnych,
- wspieranie inicjatyw sportowych,
- wspieranie inicjatyw służących osiąganiu mistrzostwa sportowego.

2.1 Szanse i zagrożenia związane z osiągnięciem celów programu

Szanse	Zagrożenia
• rozbudowa bazy noclegowej o różnych kategoriach • rozwój połączeń lotniczych, kolejowych, morskich oraz drogowych • modernizacja bazy sportowej i rekreacyjnej • wspieranie powstania pełnowymiarowej pływalni • wspieranie inicjatyw sportowych • budowa placów zabaw w wybranych lokalizacjach na teranie miasta • budowa zaplecza biurowo-technicznego dla potrzeb MOSiR-u przy ulicy Zielonogórskiej • budowa Centrum Sportu Młodzieżowego GOKF • organizacja masowych i wyczynowych imprez sportowo-rekreacyjnych • powstanie boisk typu „Junior” i „Orlik”	• recesja w gospodarce • rosnące ceny transportu i surowców • opóźnienia w realizacji przedsięwzięć infrastrukturalnych • słaby rynek sponsorski • niewystarczająca promocja wydarzeń sportowych • niewystarczające środki finansowe przeznaczane na rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej • brak dostatecznej liczby odpowiednio wykształconych specjalistów

Korzyści bezpośrednie • rozwój bazy sportowo-rekreacyjnej • podniesienie sprawności fizycznej mieszkańców • zwiększenie powszechności i dostępu do różnych form aktywności ruchowej • rozbudzenie potrzeb aktywności fizycznej • wzrost aktywności gdańskich organizacji sportowych • promocja zdrowego stylu życia • kreowanie pozytywnego wizerunku miasta aktywnego • kultura fizyczna jako niezbędny element życia **Przewidywane wymierne rezultaty** • wzrost liczby osób, w tym dzieci i młodzieży, spędzających aktywnie czas wolny • wzbogacenie zaplecza treningowego • osiąganie coraz lepszych wyników sportowych zawodników gdańskich klubów na arenach krajowych międzynarodowych • zwiększenie liczby mieszkańców Gdańska korzystających z obiektów sportowych • wzrost aktywności gdańskich organizacji sportowych • zwiększenie liczby turystów • wzrost liczby dużych imprez sportowych organizowanych w Gdańsku • wzrost liczby imprez kulturalnych, połączonych z imprezami sportowymi	

3. Cele operacyjne Programu Sportowy Gdańsk

3.1 Gdańsk miastem zaawansowanej, dostosowanej do potrzeb mieszkańców bazy sportowo-rekreacyjnej

W miarę rozwoju społeczno-gospodarczego Gdańska zmieniają się oczekiwania i potrzeby jego mieszkańców. Osiągnięcie założonego celu możliwe jest dzięki przeprowadzeniu analizy potrzeb gdańszczan oraz konsekwentnej realizacji portfela projektów inwestycyjnych.

Strategia Rozwoju Sportu do 2015 zakłada, iż sport będzie zajmował coraz ważniejszą pozycję w szeroko pojmowanym systemie wartości indywidualnych i społecznych, służących wszechstronnemu rozwojowi człowieka, zachowaniu zdrowia i sprawności oraz wartościowemu zagospodarowaniu czasu wolnego.

3.2 Gdańsk miastem sprawnych fizycznie mieszkańców

Korzyści z aktywnego stylu życia mieszkańców przekładają się na wiele obszarów społeczno-gospodarczego rozwoju miasta. Sprawny mieszkaniec to przede wszystkim zdrowy mieszkaniec, ale to również mieszkaniec spełniony, z pasją, chętny do pracy. Programy upowszechniania aktywności fizycznej przekładają się na pozytywne samopoczucie i poprawę jakości życia mieszkańców Gdańska.

3.3 Gdańsk miastem rozwiniętej turystyki kwalifikowanej

Odpowiednia baza sportowo-rekreacyjna i imprezy sportowe na najwyższym poziomie dają także możliwość intensywnego rozwoju turystyki w mieście. Wykorzystanie tego potencjału przekłada się na wzmocnienie wizerunku Gdańska jako interesującego i konkurencyjnego regionu pod kątem sportowo-turystycznym w porównaniu z innymi ośrodkami w Polsce i za granicą. Działania przeprowadzone dla zrealizowania powyższego celu będą się skupiać na aspektach zarówno turystyki masowej, jak i kwalifikowanej. Imprezy sportowe przykuwają uwagę milionów kibiców. Przy odpowiednim wykorzystaniu potencjału sportowego ma miejsce rozwój gospodarczy miasta (hotelarstwo, gastronomia, turystyka).

3.4 Gdańsk miastem aktywnych organizacji sportowych

Nie sposób wdrożyć w życie powyższego programu bez bezpośredniego zaangażowania mieszkańców. Miasto daje zaplecze, natomiast rolą klubów i stowarzyszeń jest zrzeszania członków skupionych wokół określonych dyscyplin sportowych oraz ustawiczne zachęcanie do krzewienia aktywnego i zdrowego stylu życia. Sport, szczególnie ten na najwyższym poziomie, stanowi ogromny potencjał zysków. Do jego rozwoju potrzeba jednak infrastruktury. Warto pamiętać, że w obiektach sportowych można organizować nie tylko imprezy sportowe, lecz także wydarzenia kulturalne.

4. Wskaźniki realizacji programu

Obszar badania		Opis	Jednostka
S	1	udział wydatków na kulturę fizyczną i sport w wydatkach miasta ogółem	%
S	2	wydatki miasta na kulturę fizyczną i sport na mieszkańca	zł
S	3	udział wydatków na obiekty sportowe w wydatkach na kulturę fizyczną i sport	%
S	4	udział turystów przyjeżdżających do Gdańska w celu uczestnictwa w imprezach sportowych w łącznej liczbie turystów	%

S	5	wyniki we współzawodnictwie sportowym dzieci i młodzieży w ramach Systemu Sportu Młodzieżowego	szt.
S	6	liczba klubów sportowych	szt.
S	7	liczba osób korzystających z basenu miejskiego	osoby
S	8	liczba osób uczęszczających na naukę pływania w ramach działań statutowych GOKF	osoby
S	9	liczba osób uczestniczących w zajęciach sportowych podczas ferii zimowych	osoby
S	10	liczba osób uczestniczących w zajęciach sportowych podczas wakacji	osoby
S	11	liczba oddanych do użytku boisk, wybudowanych w ramach programów: „Junior Gdańsk 2012”, „Moje Boisko Orlik 2012” oraz ze środków miejskich	szt.
S	12	dostępność miejsc spacerowo-wypoczynkowych	ocena od 1 do 6
S	13	ocena jakości miejsc spacerowo-wypoczynkowych	ocena od 1 do 6
S	14	dostępność placów zabaw	ocena od 1 do 6
S	15	ocena jakości placów zabaw	ocena od 1 do 6
S	16	dostępność boisk	ocena od 1 do 6
S	17	ocena jakości boisk	ocena od 1 do 6
S	18	dostępność sal gimnastycznych/siłowni/obiektów fitness	ocena od 1 do 6
S	19	ocena jakości sal gimnastycznych/siłowni/obiektów fitness	ocena od 1 do 6
S	20	dostępność basenów	ocena od 1 do 6
S	21	ocena jakości basenów	ocena od 1 do 6
S	22	dostępność kąpielisk	ocena od 1 do 6
S	23	ocena jakości kąpielisk	ocena od 1 do 6
S	24	dostępność infrastruktury rowerowej, w tym ścieżek rowerowych	ocena od 1 do 6
S	25	ocena jakości sieci infrastruktury rowerowej, w tym ścieżek rowerowych	ocena od 1 do 6
S	26	dostępność szlaków turystycznych	ocena od 1 do 6
S	27	ocena szlaków turystycznych	ocena od 1 do 6
S	28	dostępność do informacji na temat wydarzeń sportowych	ocena od 1 do 6
S	29	liczba klubów punktujących w systemie sportu młodzieżowego	szt.

Rada Programowa
Gdańsk Moje Miasto

Koordynator Programu
Ewa Kamińska

Członkowie Rady
Regina Białousów
Jarosław Formela
Magdalena Skiba
Piotr Kowalczuk
Roland Budnik
Janina Liedtke - Jarema
Grzegorz Sulikowski
Piotr Wołkowiński

Dokument pod względem programowym zgodny jest z następującymi publikacjami:

- Strategią na rzecz inteligentnego rozwoju i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu - Europa 2020
- Strategią Rozwoju Kraju 2020
- Strategią Rozwoju Kraju 2007-2015
- Strategią Rozwoju Nauki w Polsce do 2015 roku
- Strategią Rozwoju Ochrony Zdrowia w Polsce na lata 2007 – 2013
- Narodowym Programem Zdrowia do 2015
- Strategią Wspierania rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego na lata 2007-2013
- Narodową Strategią Integracji Społecznej dla Polski
- *Strategia Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego do 2013*
- Raportem Polska 2030
- Strategią Rozwoju Polski do roku 2020
- Ustaleniami Szczytu Lizbońskiego *Otwarte Zarządzanie*
- Strategią Polityki Zdrowotnej Województwa
- Programem Zdrowia dla Pomorzan
- Strategią Gdańszczanin 2020
- Gdańską Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych do roku 2015
- Raportem końcowym Strategii Marki Gdańsk

Spis treści

1. Zakres przedmiotowy programu 48
2. Kreowanie rozwoju społeczno-obywatelskiego 48
3. Uwarunkowania rozwoju społecznego w wybranych obszarach 50
3. 1 Od uwarunkowań do Wizji 50
3.2 Specyfika obszaru edukacji 51
3.3 Specyfika obszaru zdrowie 52
3.4 Specyfika obszaru aktywność obywatelska 52
3.5 Specyfika obszaru integracja społeczna 53
4 Szanse i zagrożenia związane z realizacją programu 54
5. Cele strategiczne realizowane przez program 56
5. 1 Gdańsk miastem pełnego rozwoju potencjału intelektualnego mieszkańców 56
5. 2 Gdańsk miastem zaangażowanym w profilaktykę i zdrowie swoich mieszkańców 57
5. 3 Gdańsk miastem obywateli aktywnie uczestniczących w jego rozwoju 57
6. Cele operacyjne i działania podejmowane w ramach realizacji celów 59
6. 1 Edukacja 59
6. 2 Zdrowie 60
6. 3 Aktywność obywatelska 60
6. 4 Integracja społeczna 61
7. Wskaźniki rezultatów 62
7.1. Edukacja 62
7. 2 Zdrowie 63
7. 3 Aktywność obywatelska 64
7.4 Integracja społeczna 65
8. Partnerzy Realizacji Programu 66

1. Zakres przedmiotowy programu

1.1. Edukacja

- Wykształcony gdańszczanin
- Kształcenie ustawiczne
- Rozbudowa i modernizacja infrastruktury na potrzeby edukacji w mieście

1.2. Zdrowie

- Profilaktyka zdrowotna
- Polityka zdrowotna

1.3. Aktywność obywatelska

- Kapitał społeczny
- Współpraca z organizacjami pozarządowymi
- Partycypacja społeczna

1.4. Integracja społeczna

- Polityka prorodzinna
- Aktywizacja społeczno-zawodowa
- Doskonalenie systemu integracji społecznej

2. Kreowanie rozwoju społeczno-obywatelskiego

Podstawowym wyzwaniem dla Gdańska powinien być wzrost gospodarczy miasta i poprawa jakości życia jego mieszkańców. Aby ten cel osiągnąć, należy odejść od modelu państwa opiekuńczego i przejść do modelu **państwa aktywnych obywateli.** Obywateli pracujących i tworzących solidarne społeczeństwo, podejmujących działania samopomocowe i współpracę z instytucjami na rzecz osób słabszych, wymagających pomocy. Istotnym czynnikiem wpływającym na rozwój społeczny i gospodarczy jest **kapitał społeczny**.

Raport „Polska 2030" wskazuje, że w przeszłości kapitał społeczny miał charakter kapitału przetrwania. Obecnie posiada on charakter kapitału adaptacyjnego, natomiast dla poprawnych warunków rozwoju powinien mieć charakter kapitału rozwojowego.

Wskaźniki kapitału społecznego[2] to:

- poziom zaufania społecznego,
- poziom aktywności obywatelskiej,
- struktura organizacji pozarządowych,
- potencjał kulturowy i kreatywny,
- postawy i wyznawane wartości.

[2] Red M. Boni, *Polska 2030. Wyzwania Rozwojowe*, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, Warszawa 2009

Wzrost kapitału społecznego wymaga więc:

- stymulowania wzrostu wzajemnego zaufania,
- naprawy infrastruktury instytucjonalnej państwa,
- zwiększenia troski o dobro wspólne,
- poprawy jakości przestrzeni i debaty publicznej,
- wspierania aktywności obywatelskiej: indywidualnej i zinstytucjonalizowanej,
- zwiększenia roli potencjału kreatywnego i intelektualnego.

Najważniejszym i podstawowym warunkiem wzrostu kapitału społecznego jest edukacja, która musi od najwcześniejszego okresu obejmować edukację obywatelską, a także promować samodzielne, twórcze myślenie i wspólną, zbiorową aktywność.

Zgodnie z zaleceniami raportu dla poprawnego rozwoju społeczno-obywatelskiego w Gdańsku powinniśmy:

- konsekwentnie realizować zasadę subsydiarności,
- wzmacniać relacje samorząd – społeczeństwo obywatelskie,
- stworzyć warunki do decentralizacji decyzji i finansowania zadań,
- wspierać zrównoważony rozwój.

Ponadto ważne są:

- dialog społeczny oparty na partnerstwie wszystkich uczestników,
- wzmocnienie konsultacji społecznych i obywatelskich opartych na pełnym dostępie do informacji publicznej,
- prawo regulujące funkcjonowanie społeczeństwa obywatelskiego oraz sprzyjające aktywności i tworzeniu instytucji,
- powołanie funduszy wspierających organizacje pozarządowe,
- budowanie wieloletnich strategii wspierania społeczeństwa obywatelskiego, programów współpracy administracji i samorządów z organizacjami pozarządowymi,
- objęcie debatą publiczną kluczowych zagadnień rozwoju, poprawienie jej jakości i języka,
- zweryfikowanie roli, zadań i sposobu funkcjonowania mediów publicznych,
- wykorzystanie w realizowaniu debaty publicznej nowych technologii teleinformacyjnych,
- opracowanie kompleksowej strategii rozwoju kultury jako ważnego zasobu rozwojowego,
- zapewnienie edukacji kulturalnej i medialnej na wszystkich etapach nauczania, także nieformalnego i ustawicznego,
- zagwarantowanie dostępu do dziedzictwa kulturowego, także poprzez jego cyfryzację,
- zapewnienie równowagi między prawami twórców, odbiorców, producentów i wydawców,
- potencjał kulturowy winien być czynnikiem rozwoju regionu i metropolii, budować tożsamość i wartość, tworzyć wizerunek.

Program, do budowy którego przystąpiliśmy, winien podejmować powyższe wyzwania. Analiza sprawozdań z realizowanych wcześniej w Gdańsku branżowych programów operacyjnych w sferze społecznej oraz diagnoza aktualnego stanu i obecnych problemów z zakresu edukacji, zdrowia, aktywności społecznej i integracji społecznej stały się podstawą przygotowania nowych założeń programowych w tych obszarach. Połączyliśmy je w spójny, obywatelsko-społeczny program operacyjny, który nazwaliśmy „**Gdańsk Moje Miasto”**. Nazwą tą

podkreślamy potrzebę spójnej identyfikacji, zarówno dla ruchu społecznego, jak i obywatelskiego, oraz utożsamianie się z jego zapisami.

3. Uwarunkowania rozwoju społecznego w wybranych obszarach

3. 1 Od uwarunkowań do Wizji

Każde miasto jest skomplikowaną siecią interakcji przeszłości, teraźniejszości oraz przyszłości. Tworzy się ono z dróg życiowych mieszkańców, ścieżek historii i władzy oraz podejmowanych decyzji. Drogi te są znaczące i mogą prowadzić do zatrzymania rozwoju danego terytorium.

Każdy obszar ma w sobie pozytywny potencjał. Praca nad przyszłościowym wizerunkiem danego miasta nie jest tylko sprawą specjalistów, którzy często realizują podobne projekty w wielu miejscach w tym samym czasie. Jest także wyzwaniem dla mieszkańców, którzy mogą odgrywać większą rolę w planowaniu i kreowaniu przyszłości, przy założeniu partnerskich stosunków pomiędzy instytucjami publicznymi a społecznością lokalną. Współcześnie obserwuje się odwrót od intensywnej aktywności władzy – rządzenia –(ang. ***g****overning*) – w stronę partnerstwa z aktorami lokalnej sceny politycznej, na zasadzie współpracy i nadawania ogólnego kierunku przez władzę – zarządzania (ang. *governance*) – czyli trzymania przez nią steru. Taka postawa jest obecnie także silnie propagowana przez Unię Europejską, m.in. poprzez ustalenia szczytu lizbońskiego dotyczące otwartego zarządzania.

Każde miasto stanowi unikat. Nie może być porównywane bezpośrednio z innymi miastami. Zatem ważnym jest dotarcie do tego, co buduje jego prawdziwą wyjątkowość. Każde miasto jest też kompleksowe. W przestrzeni tej zachodzą także ciągłe relacje ludzi z otoczeniem i ze środowiskiem, w którym żyją. Wynikają one z uwarunkowań historyczno–geograficznych, stanowiących zarazem klucz do zrozumienia specyfiki danego terytorium.

Każde miasto ma własne i wspólne wartości, które ulegają zmianom, ale które pozwalają zrozumieć głęboko zakodowane uwarunkowania w danej społeczności.

Aż wreszcie każde miasto ma własną pamięć. Nie stanowi ona spójnej całości, gdyż jest złożona z pamięci indywidualnych oraz z pamięci zbiorowej, niebędącej jednak sumą pamięci indywidualnych. Pamięć jest bardzo interesującym narzędziem rozwoju lokalnego, budowania wspólnej przyszłości.

Kierując się takim sposobem postrzegania rzeczywistości społecznej oraz pochylając się nad sprawozdaniami z realizacji czterech programów przyjętych już wcześniej, dokonaliśmy analizy szans i zagrożeń rozwojowych, wytyczyliśmy cele główne i szczegółowe, określiliśmy partnerów do realizacji tych celów, a także ich rolę i zadania. Staraliśmy się także wskazać mierzalne rezultaty, które chcielibyśmy osiągnąć, aby przybliżyć się do realizacji wizji rozwoju społecznego naszego miasta:

wysoka jakość życia mieszkańców w zintegrowanych i aktywnych wspólnotach lokalnych, z możliwością pełnego uczestnictwa w rozwoju społeczno - gospodarczym

Uchwalenie programu pozwoli w sposób całościowy i wyczerpujący objąć wszystkie zagadnienia związane z rozwojem społecznym mieszkańców Gdańska, w tym z tworzeniem podstaw do budowy społeczeństwa obywatelskiego. Takie scalenie jest także istotne z punktu widzenia wprowadzania zarządzania portfelem projektów. Program umożliwi lepszą koordynację w zakresie realizacji projektów, przepływu informacji, itp. Pozwoli także w sposób kompleksowy podejść do zagadnień związanych ze społecznymi problemami zjawiska humanizacji czy rewitalizacji.

Inspiracją do stworzenia spójnego programu były dotychczasowe doświadczenia i dobre praktyki zaczerpnięte z programów:

- „Wykształcony Gdańszczanin"
- „Zdrowy Gdańszczanin"
- „Gdańsk Nauka w Europie"
- „Gdańsk Równych Szans"
- „Gdański Program Rewitalizacji"
- „Bezpieczny Gdańsk"

3.2 Specyfika obszaru edukacji

W dalszym ciągu niewystarczająca jest oferta adresowana do dzieci najmłodszych. Dotyczy to zarówno edukacji przedszkolnej, jak i wczesnego wspomagania rozwoju. Aby poprawić sytuację w tym zakresie, konieczne jest nie tylko powiększenie istniejącej ilości przedszkoli, uelastycznienie form opieki i edukacji przedszkolnej dostosowanych do różnych potrzeb rodzin, ale także podniesienie kompetencji opiekunów i nauczycieli przedszkoli zwłaszcza w zakresie diagnozy i wspomagania rozwoju psychoruchowego i społecznego dziecka, metod wczesnego wspomagania, określania dojrzałości szkolnej. Obniżenie wieku szkolnego jest istotnym wyzwaniem. Wyzwanie niosą także zmiany podstaw programowych, konieczność dostosowania metodyki uczenia do nowych technologii i instrumentów.

Istotnym uwarunkowaniem niskiej jakości edukacji zawodowej jest brak jej związku z potrzebami rynku pracy, zmieniającymi się kierunkami rozwoju i nowymi technologiami. Szkolnictwo średnie ogólnokształcące przeżywa również okres potrzebnej transformacji w kierunku pogłębionego przygotowania do rodzaju i kierunku wybieranych studiów i pogłębionego kształcenia kluczowych kompetencji. Edukacja musi nadążać za zmieniającą się i dynamicznie rozwijającą rzeczywistością. W obecnej postaci jest niesłychanie, nieefektywnie kosztochłonna.

3.3 Specyfika obszaru zdrowie

Kondycja zdrowotna gdańszczan oraz sposób zaspakajania ich potrzeb jest w obecnych czasach obciążony bardzo niepokojącymi zjawiskami takimi, jak:

- nieadekwatne do potrzeb, liczby i rodzaju kontraktowanie usług zdrowotnych przez Narodowy Fundusz Zdrowia,
- bardzo duży odsetek zachorowań na udary, nowotwory, choroby układu sercowo-naczyniowego, cukrzycę oraz duża liczba urazów,
- zbyt mała liczba poradni dziecięcych takich specjalności, jak: chirurgia urazowo-ortopedyczna, dermatologia, ginekologia, okulistyka, urologia, rehabilitacja,
- dynamika zachorowań na choroby psychiczne znacznie wyższa niż w całym kraju, przy jednoczesnym zmniejszeniu liczby poradni zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży,
- zmniejszenie liczby umów na usługi stomatologiczne,
- nierównomierne rozmieszczenie świadczeniodawców w zakresie Podstawowej Opieki Zdrowotnej,
- brak lekarzy w wielu specjalnościach, m.in. lekarzy ratownictwa, anestezjologów, onkologów, ginekologów, lekarzy rehabilitacji, pediatrów, neurologów i psychiatrów dziecięcych, a także psychologów klinicznych.

Trudny i nierównomierny dostęp do usług medycznych, kolejki do specjalistów i leczenia szpitalnego, brak wsparcia środowiskowego, potrzebnego dla skuteczności leczenia, to konieczne do zmiany, niekorzystne uwarunkowania w obszarze zdrowia. Bardzo potrzebne jest również otoczenie systemową opieką zdrowotną dzieci i młodzieży – postulowany powrót do „medycyny szkolnej". W okresie realizacji programu muszą być uwzględniane wzajemne wpływy działań we wszystkich obszarach. Powinny one stanowić spójny system. Niespełnienie tego warunku spowoduje, że wysiłki podejmowane w poszczególnych obszarach nie doprowadzą do spodziewanych rezultatów.

3.4 Specyfika obszaru aktywność obywatelska

Gdański **sektor pozarządowy** tworzą głównie stowarzyszenia (86% badanych organizacji) założone przez osoby indywidualne. Obszary, w których realizują swoje zadania, to przede wszystkim: sport, turystyka i rekreacja, edukacja (35% organizacji), kultura i sztuka oraz ochrona zdrowia (25%). 17% organizacji świadczy usługi w zakresie pomocy społecznej, a 13% prowadzi działania związane z rynkiem pracy i aktywizacją zawodową. Rozwój lokalny, zarówno w wymiarze społecznym, jak i ekonomicznym, jest priorytetem dla 12% organizacji.

Najpopularniejszą formą działalności organizacji jest bezpośrednie świadczenie usług jej członkom, podopiecznym lub klientom (47%). Pozostałe dwie najważniejsze sfery działań to: organizowanie debat, seminariów i konferencji na tematy ważne dla organizacji (14%) oraz reprezentowanie i rzecznictwo interesów członków, podopiecznych, klientów instytucji i (12%). Z pracy wolontariuszy korzysta 38% organizacji.

Jednym z najważniejszych zadań w zakresie współpracy organizacji pozarządowych z samorządem lokalnym jest udział jej członków w grupach roboczych i komisjach powoływanych przez władze lokalne. O Ważne jest także uczestnictwo przedstawicieli danych instytucji w przygotowaniu programów i strategii rozwiązywania problemów społecznych. Jak wynika z badań, niestety tylko jedna czwarta organizacji uważa, że ma realny wpływ na rozwiązywanie tych problemów.

Jedynie co piąta organizacja podejmuje planowanie strategiczne w kierunku działań długofalowych, a tylko 15% monitoruje realizowane projekty i przeprowadza ewaluację swoich działań.

Ważnym aspektem rozwoju społeczeństwa obywatelskiego jest wysoki poziom zaufania zarówno w sferze życia publicznego, jak i prywatnego. Z badań przeprowadzonych w grudniu 2008 roku wynika, że gdańszczanie największym zaufaniem darzą przede wszystkim członków najbliższej rodziny. Na nieco niższym poziomie kształtuje się ich poziom zaufania do znajomych i współpracowników. W przypadku instytucji publicznych ponad połowa badanych wykazała dość duże zaufanie wobec wojska, kościoła, policji i władz lokalnych. Wzrasta zainteresowanie polityka lokalną (udział w cyklicznych spotkaniach Prezydenta Miasta Gdańska z mieszkańcami poszczególnych dzielnic zadeklarowało 40% badanych). Gdańszczanie zauważają zarówno pozytywne, jak i negatywne zmiany zachodzące w mieście. Zaobserwowali rozwój handlu i usług, zwiększenie liczby terenów rekreacyjnych, poszerzenie oferty kulturalnej oraz bardziej intensywne wykorzystanie turystycznych zalet Gdańska. Zwracali uwagę na stagnację w obszarze oświaty, bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz estetyki i czystości miasta.

Kolejnym istotnym czynnikiem związanym z budowaniem kapitału społecznego jest aktywność społeczna, czyli członkostwo i działania obywateli w organizacjach społecznych, samorządowych i politycznych, a także dobrowolne i nieodpłatne prace na rzecz środowiska lokalnego oraz osób potrzebujących. Badania wykazały, że przynależność i aktywność organizacyjna gdańszczan kształtuje się na poziomie 12%, w tym 9% przeznacza czas na działalność w wybranej organizacji, a 3% formalnie przynależy, ale nie uczestniczy w jej działaniach. Predyspozycję do podejmowania dobrowolnej i nieodpłatnej pracy na rzecz swojej społeczności lub osób potrzebujących deklaruje 20% gdańszczan, którzy w minionym roku podejmowali prace na rzecz swojego środowiska i osób potrzebujących. Zadania społecznikowskie częściej podejmują kobiety (22%) niż mężczyźni (18%), osoby w wieku średnim 30–59 lat (23%), rzadziej osoby starsze powyżej 59 lat (18%) oraz najmłodsze do 29 lat (17%). Chęć włączenia się w sposób aktywny w jakiekolwiek działania społeczne zadeklarowała jedna piąta badanych (23%).

3.5Specyfika obszaru integracja społeczna

Rozwijające się miasto nie jest wolne od **problemów społecznych** takich, jak: bezrobocie, bezdomność, uzależnienia, niepełnosprawność, ubóstwo, trudności w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczych, przestępczość. Generują one zjawisko wykluczenia społecznego. Można zapobiegać jego rozwojowi poprzez jak najwcześniejsze podejmowanie działań interwencyjnych, terapeutycznych i wspierających. Konieczny jest przy tym łatwy dostęp do usług diagnostycznych i terapeutycznych, a także społeczne wsparcie. Bardzo ważna jest profilaktyka w tym zakresie. Tylko wspieranie prawidłowego rozwoju jednostki i rodziny daje szansę na podejmowania działania u źródeł problemów. Jednostka i rodzina wymaga wsparcia we wszystkich obszarach życia, w każdym z nich mogą pojawić się specyficzne trudności. Propozycje Gdańskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych adresowane są do osób narażonych na różne rodzaje wykluczenia, ze wszystkich obszarów ich życia. Skuteczne podejmowanie działań w ramach integracji społecznej wymaga kompleksowości, koordynacji, wielospecjalistycznego współdziałania, ciągłości oraz monitorowania zmian. Obszar integracji

społecznej jest od lat tym, w którym o taki styl pracy nieustannie zabiegamy – czynią to instytucje, służby miasta, organizacje pozarządowe i wolontariusze. Należy dodać, że podjęto bardzo wiele wysiłków w celu stworzenia coraz lepszych warunków realizacji tych zadań.

4 Szanse i zagrożenia związane z realizacją programu

Sprawozdania z realizacji programów źródłowych oraz diagnoza aktualnej sytuacji społecznej we wskazanych obszarach pokazuje następujące szanse i zagrożenia w poszczególnych obszarach:

Szanse	Zagrożenia
Obszar edukacji	
• mniejsze oddziały i szkoły dysponujące obszerniejszą powierzchnią • prawie połowa kadry z najwyższymi kwalifikacjami zawodowymi • znaczna poprawa bazy dydaktycznej i wyposażenia • coraz powszechniejszy dostęp do sal gimnastycznych, boisk sportowych • wzrost motywacji do uczenia się i studiowania • większa aktywność uczniów i zaangażowanie w projekty poza programem: konkursy, wymiany młodzieżowe, projekty międzynarodowe • kształcenie integracyjne • nauka języków obcych • eksperyment edukacyjny na poziomie kształcenia ponadgimnazjalnego uczniów niepełnosprawnych • rosnące zainteresowanie podmiotów niepublicznych działalnością edukacyjną	• niewystarczająca baza przedszkolna • baza szkolna niedostosowana do potrzeb mieszkańców (pustoszejące szkoły w centrum miasta, brak szkół w nowych osiedlach, baza zdekapitalizowana) • niedostateczne zainteresowanie kształceniem ustawicznym • niedostosowanie edukacji zawodowej do rynku pracy • słaba elastyczność i innowacyjność w edukacji wszystkich szczebli • trudności w realistycznej samoocenie i wyborze kształcenia przez uczniów • brak w mieście oferty edukacyjnej dla uczniów niewidomych i głuchych • łatwy dostęp do alkoholu i narkotyków
Obszar zdrowia	
• opracowanie i przyjęcie przez samorząd wojewódzki programu „Zdrowie dla Pomorzan” • skuteczniejsze działania na rzecz profilaktyki i promocji zdrowia • realizacja systemowego wsparcia dla chorych, niepełnosprawnych, seniorów przez organizacje pozarządowe • poprawa infrastruktury zdrowotnej • uznanie znaczenia i podejmowanie wczesnej interwencji i wczesnego wspomagania rozwoju • wzrost poparcia dla działań w zakresie przeciwdziałania narkomanii i alkoholizmowi ze strony Rady Miasta Gdańska i instytucji państwowych (Państwowej Agencji Rozwiązywania	• niedoskonały system opieki medycznej nad dziećmi i młodzieżą w środowisku nauczania i wychowania • najwięcej zachorowań na nowotwory • wyższa niż w całym kraju dynamika zachorowań na choroby psychiczne • wzrost dostępności i używania substancji psychoaktywnych • konsolidacja i pogorszenie dostępu do podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej • niedostatek usług stomatologicznych kontraktowanych przez NFZ • niedostatek rehabilitacji, opieki długoterminowej • niedoszacowanie kosztów i niskie

Problemów Alkoholowych, Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii)	limity świadczeń zdrowotnych • niedostatek środowiskowej opieki medycznej
Aktywność obywatelska	
• trendy społeczne i ekonomiczne sprzyjające oddawaniu zadań własnych miasta do realizacji podmiotom niezaliczanym do sektora finansów publicznych • szeroki obszar interwencji funduszy strukturalnych, w szczególności EFS • stały wzrost liczby zadań zlecanych organizacjom oraz profesjonalizacja działań organizacji w tym zakresie • stały, choć powolny, wzrost potencjału trzeciego sektora • wzrost świadomości obywatelskiej (promocja dobrych praktyk) • wieloletnie doświadczenia władz miasta w tworzeniu i realizacji programu współpracy z organizacjami pozarządowymi. • aktywne uczestnictwo liderów organizacji pozarządowych w tworzeniu dokumentów strategicznych miasta, a także w pracach zespołów roboczych, komisji, rad oraz innych ciał opiniująco-doradczych w mieście • współpraca międzynarodowa	• brak systematycznych badań kondycji trzeciego sektora i zaangażowania społecznego mieszkańców dla potrzeb miasta • mentalne uprzedzenia przed działalnością publiczną, brak wizji i potencjału, uprzedzenia historyczne, zła percepcja działań społecznych • brak infrastruktury dla wsparcia inicjatyw lokalnych • niski poziom kapitału społecznego na poziomie lokalnym • brak centrum wsparcia organizacji pozarządowych • brak efektywnego systemu przepływu informacji między sektorami. • słaba współpraca pomiędzy podmiotami, postawy i relacje: instytucje publiczne – społeczeństwo • niski potencjał techniczny, organizacyjny i kadrowy sektora pozarządowego
Integracja społeczna	
• sprawnie funkcjonujący system pomocy bezdomnym oraz dobra współpraca w ramach Forum na Rzecz Wychodzenia z Bezdomności, zwłaszcza w systematycznych badaniach wielkości populacji • dobre gminne programy przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii oraz ich skuteczna realizacja • systematyczne badania socjologiczne problemów uzależnień i przemocy • zaangażowane w obszarze problemów społecznych organizacje pozarządowe, budowanie partnerstwa i sieci współpracy • początki ekonomii społecznej • aktywność seniorów i na rzecz seniorów • aktywność niepełnosprawnych działających poprzez organizacje zakładane przez siebie i dla siebie • dobre rozwiązania na rzecz osób	• starzejące się społeczeństwo, generujące wzrost zapotrzebowania na opiekę • starzejące się środowisko bezdomnych i wzrost zapotrzebowania na opiekę medyczną • wzrastająca liczba bezdomnych wśród dzieci i młodzieży • przyzwolenie społeczne na zachowania ryzykowne • łatwość dostępu do alkoholu i narkotyków • osłabienie więzi rodzinnych i społecznych • dziedziczenie ubóstwa i bezradności społecznej • wykluczenie z rynku pracy, wykonywanie pracy niskopłatnej, niskie kompetencje zawodowe • szybka dezaktywacja zawodowa i

niepełnosprawnych, realizowane w ramach programu na ich rzecz, nagradzane przez PFRON • coraz lepsza legislacja UE, krajowa i lokalna oraz zapisy w dokumentach strategicznych na rzecz wyrównywania szans, integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, starszych, defaworyzowanych, • wsparcie finansowe dla działań włączających z funduszy unijnych	nadmierne obciążenie systemu emerytalno-rentowego • niskie wykształcenie i brak aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych • spadek aktywności obywatelskiej w zakresie indywidualnego i społecznego rozwoju • kryzys zaufania i wartości • utrzymująca się niechęć i lęki przed zmianami • postawa roszczeniowa świadczeniobiorców systemu pomocy społecznej

5. Cele strategiczne realizowane przez program

5. 1 Gdańsk miastem pełnego rozwoju potencjału intelektualnego mieszkańców

Największym bogactwem miasta są jego mieszkańcy. Zasadniczym warunkiem rozwoju jest pełne wykorzystanie ich potencjału intelektualnego i aktywności. Żeby to było możliwe, konieczne jest inwestowanie w edukację. Począwszy od najwcześniejszej, adresowanej do najmłodszych, a skończywszy na ustawicznej, towarzyszącej dorosłym i seniorom. Koniecznie trzeba wykorzystać wszystkie zasoby i możliwości, aby objąć edukacją najmłodszych. Działanie to umożliwia także wczesne wspomaganie rozwoju dzieci i dobre przygotowanie do startu szkolnego. Niezbędna jest większa troska nie tylko o warunki edukacji, lecz także o jej jak najwyższą jakość. Działania na rzecz podniesienia jakości muszą być dostosowane do możliwości ucznia – tego, który ma trudności w nauce, przeciętnego, ale także tego uzdolnionego. Na początkowych etapach edukacji konieczny jest system włączający i integracyjny. Im wyższy etap, tym więcej działań adresowanych specjalnie do konkretnej grupy odbiorców. Należy jednak pamiętać, że istnieją osoby ze specyficznymi potrzebami , wymagające szczególnej troski o specjalne warunki i określoną metodykę nauczania. Dotyczy to dzieci niewidomych, głuchych, głucho-niewidomych, głęboko i sprzężenie niepełnosprawnych. Na początku edukacji dzieciom tym trzeba stworzyć warunki bardzo specjalistyczne. Włączenie i integracja powinny być oferowane dopiero wtedy, gdy osiągną możliwie jak najlepszy sposób poruszania się oraz komunikowania ze środowiskiem materialnym i społecznym. Nieodzowny jest również rozwój specjalnej infrastruktury edukacyjnej i dostosowanie jej do tych zadań. Wszystkie te działania są bardzo kosztowne – trzeba więc głębokiej restrukturyzacji zasobów, racjonalizacji wydatków edukacyjnych i zgody społecznej na taki kierunek zmian.

5. 2 Gdańsk miastem zaangażowanym w profilaktykę i zdrowie swoich mieszkańców

Drugim istotnym warunkiem rozwoju miasta jest zdrowie jego mieszkańców. Wymaga ono pełnej świadomości i troski każdego mieszkańca o zdrowy styl życia, wolę i umiejętności podejmowania działań profilaktycznych, a w sytuacji choroby chęć podjęcia współpracy w procesie leczenia i rekonwalescencji. Samorządy zobowiązane są do tworzenia optymalnych warunków dla tych działań, nie tylko w obszarze edukacji zdrowotnej, promocji zdrowia czy profilaktyki. Lecz także w zakresie oraz dostępności leczenia i rekonwalescencji, wsparcia społecznego mieszkańca, jego rodziny i opiekunów. Zobowiązania te muszą być realizowane wobec mieszkańców od ich narodzin po wiek sędziwy i godną śmierć. Aby zadania te wspólnie realizować, potrzebna jest ścisła współpraca służb medycznych, społecznych, publicznych i niepublicznych. Konieczne jest również angażowanie środowiska naukowego, producentów – w szczególności żywności, leków, sprzętu rehabilitacyjnego i specjalistycznej aparatury – przedsiębiorstw budowlanych, świadczeniodawców usług, organizatorów sportu i rekreacji, itd. Efekty w zakresie poprawy zdrowia mieszkańców zależą od nas wszystkich.

5. 3 Gdańsk miastem obywateli aktywnie uczestniczących w jego rozwoju

Rozwój społeczeństwa obywatelskiego musi się opierać na spójnej wizji miejsca oraz roli obywateli i wspólnot w określonej przestrzeni publicznej. W wizji tej podstawowe miejsce powinny zająć wartości, na których będzie ona bazować. Wartości te muszą być wspólnie określone, tak by identyfikacja z nimi była powszechna. Powinny one uwzględniać również relacje między władzą i obywatelami.

W wizji obywatelskiego Gdańska 2015 podstawowymi wartościami są:

- **zaufanie** we wszelkich relacjach społecznych oraz w relacjach władza – obywatel;
- **współpraca** oparta na zasadach: pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji oraz jawności;
- **partycypacja** na zasadzie pełnego partnerstwa, oznaczająca, iż strony podejmują współpracę już na etapie planowania działań, identyfikacji oraz definiowania problemów i zadań, współdecydują o alokacji środków na ich realizację, wspólnie wypracowują najlepsze sposoby ich realizacji, traktując się wzajemnie jako podmioty równoprawne w tych procesach;
- **odpowiedzialność** rozumiana jako długofalowe, planowe podejmowanie wysiłków w kierunku rozwoju w optyce dobra wspólnego, połączone z odwagą podejmowania decyzji trudnych, prowadzących do zmiany społecznej; jej wyznacznikami są: rzetelność, konsekwencja, uczciwość, wiedza i solidarność;

- **otwartość, przejrzystość** gwarantujące czytelność oraz jawność procedur i struktur; **indywidualizacja** ukierunkowująca budowanie systemów odpowiadających na potrzeby jednostki, zaspakajających potrzeby indywidualne i sytuujących poziom interwencji najbliżej problemu lub osoby.

Punktem wyjścia dla procesu rozwoju społeczności lokalnej są osobiste doświadczenia ludzi w różnych aspektach życia społecznego. Rozwój osobisty mieszkańców, proces ich wrastania w lokalne społeczności generuje wolę oddziaływania na otoczenie społeczne i przekształcanie go. Prowadzi to do wzrostu aktywności obywatelskiej oraz dążenia do samoorganizacji w struktury niezależne – organizacje pozarządowe.

Myśląc o Gdańsku jako o mieście zarządzanym partycypatywnie, planujemy wpisać się w model określony w literaturze jako *New Public Governance* oraz koncepcję Terytorium Społecznie Odpowiedzialnego, w których struktury administracyjne nie pełnią dominującej funkcji. Ich istotą jest proces zarządzania rozwojem poprzez cele, z udziałem podmiotów sektora publicznego, prywatnego i społecznego, często powiązanych w sieci, w których miejsce centralne wcale nie musi należeć do administracji publicznej. W modelach tych obywatele, i ich grupy, postrzegani są jako podmioty (interesariusze, aktorzy) żywotnie zainteresowane decyzjami władz publicznych i w możliwie największym stopniu uczestniczące w procesach podejmowania decyzji.
Model ten jest również ściśle oparty na zasadzie pomocniczości (subsydiarności), której istotą jest powierzanie zadań publicznych instytucjom społeczeństwa obywatelskiego, bez pomniejszania publicznej odpowiedzialności za prawidłową realizację tych zadań.

5.4 Gdańsk miastem równych szans, zintegrowanym społecznie, bez barier w dostępie do instytucji, dóbr i usług

Dla poprawy jakości życia i wsparcia rodzin znajdujących się w trudnym położeniu konieczne jest stworzenie systemu integracji społecznej poprzez zwiększenie dostępności i rozwój usług profilaktyczno–wspierających, skoordynowanie oferowanej pomocy materialnej ze wsparciem odpowiednich poradni. Aby ciągle doskonalić działania różnych instytucji w zakresie zapewniania prawidłowej opieki dzieciom i pomocy rodzinom w ich funkcjonowaniu, trwa modernizacja systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej. Inkluzja społeczna będzie realizacją katalogu podstawowych praw, to jest: niezależności, współuczestnictwa, opieki i wsparcia, samorealizacji i godności. Dostępność usług społecznych dotyczy działań podejmowanych w obszarach: edukacji, kultury, sportu, ochrony zdrowia, mieszkalnictwa, bezpieczeństwa i ochrony prawnej. Aby zapewnić możliwość skutecznej integracji społecznej, niezbędne jest stworzenie podstaw organizacyjno-prawnych zarówno w zakresie współpracy wieloresortowej na rzecz inkluzji, jak i stworzenia systemu ewaluacyjnego, obejmującego wszystkie działania zwiększające ich skuteczność i trafność. W tym celu zaplanowano działania integrujące kompetencje odpowiednich instytucji, organizacji i współpracujących osób, służące rozwiązywaniu zidentyfikowanych problemów społecznych mieszkańców Gdańska. Daje to podstawę do wykorzystania wszystkich zasobów miasta na rzecz integracji i inkluzji społecznej.

Przedsiębiorczość społeczna zaczyna odgrywać coraz większą rolę w integracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz ma coraz większy udział w rynku usług społecznych. Za przedsiębiorstwa ekonomii społecznej uznaje się podmioty prowadzące działalność przede wszystkim w celach społecznych i przekazujące uzyskany w wyniku tej działalności zysk na te właśnie cele. Również organizacje pozarządowe nieprowadzące działalności gospodarczej, ale świadczące usługi społeczne i zatrudniające pracowników są kategoryzowane jako podmioty ekonomii społecznej.
Szczegółowe kierunki prac w ramach integracji społecznej określa „Gdańska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych do roku 2015".

6. Cele operacyjne i działania podejmowane w ramach realizacji celów

6. 1 Edukacja

Cele operacyjne

Powszechna edukacja przedszkolna
Wysoka jakość edukacji szkolnej
Powszechność i wysoka jakość kształcenia ustawicznego

Działania

Powszechna edukacja przedszkolna

- Dostosowanie sieci przedszkoli publicznych i niepublicznych do rzeczywistych potrzeb mieszkańców.
- Zwiększenie liczby miejsc w przedszkolach poprzez prowadzenie alternatywnych form edukacji i opieki przedszkolnej, także wykorzystując miejsca w szkołach podstawowych, w których dzieci mogłyby przebywać w różnym czasie – od kilku godzin tygodniowo do kilku godzin dziennie.
- Opracowanie i wdrożenie systemu badań rozwojowych dzieci dwu- i trzyletnich, wczesnego wykrycia wad rozwojowych i wsparcia rodziców.
- Dostosowanie liczby przedszkoli integracyjnych i specjalnych do potrzeb mieszkańców.
- Dostosowanie bazy do ustalonego standardu.

Wysoka jakość edukacji szkolnej

- Monitorowanie sieci szkół uwzględniającej zmiany demograficzne w poszczególnych rejonach szkolnych oraz analizę wskaźników funkcjonowania szkół (zgodnie z modelem „Gdańszczanin 2020") oraz ich coroczna korekta.
- Sukcesywne modernizowanie i dostosowywanie bazy szkolnej zgodnie z przyjętymi standardami.
- Poszerzanie oferty zajęć pozalekcyjnych, sportowych, edukacji obywatelskiej, kulturalnej, morskiej.
- Monitorowanie i analiza wyników egzaminów zewnętrznych, Edukacyjnej Wartości Dodanej.
- Utworzenie systemu gratyfikacji szkół i placówek oświatowych osiągających wysokie wskaźniki jakości pracy.
- Dostosowanie oferty szkolnictwa zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy.
- Uporządkowanie i uzupełnienie oferty edukacyjnej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.

Powszechność i wysoka jakość kształcenia ustawicznego

- Zwiększenie dostępu do kształcenia ustawicznego: utworzenie sieci i doposażenie ogólnodostępnych miejsc do kształcenia, w tym także na odległość (e-learning).
- Podnoszenie jakości kształcenia ustawicznego: opracowanie i wdrożenie programów doskonalenia kadry nauczającej dla różnych form kształcenia ustawicznego, w tym dla kształcenia dorosłych, upowszechnianie programów dla osób dorosłych uzupełniających ich kompetencje podstawowe (języki obce, technologie informatyczne, kultura, przedsiębiorczość) i zwiększające szanse na rynku pracy, wyposażenie centrów kształcenia praktycznego i centrów kształcenia ustawicznego w sprzęt technodydaktyczny.
- Tworzenie lokalnych strategii i rozwijanie dialogu społecznego na rzecz kształcenia ustawicznego, tworzenie zasobów informacyjnych w zakresie kształcenia ustawicznego i rozwój usług doradczych.

6. 2 Zdrowie

Cele operacyjne

Równy i pełny dostęp do świadczeń zdrowotnych i wsparcia powrotu do życia społecznego.
Łagodzenie skutków chorób społecznych wpływających negatywnie na jakość życia mieszkańców.
Gdańszczanie odpowiedzialni za zdrowie.

Działania

Równy i pełny dostęp do świadczeń zdrowotnych i wsparcia powrotu do życia społecznego

- Udział w utrzymaniu i rozwoju bazy lokalowej świadczeniodawców.
- Monitoring i ewaluacja dostępności usług medycznych – aktualizowana mapa zasobów i potrzeb, badania socjologiczne.
- Udział w budowie i realizacji systemu wsparcia dla osób chorych i niepełnosprawnych oraz ich rodzin i opiekunów w sprawowaniu opieki, rekonwalescencji i powrocie do życia społecznego (także w oparciu o programy operacyjne dla grup dotkniętych poszczególnymi schorzeniami lub daną niepełnosprawnością).
- Wspieranie innowacyjności organizacji i metod działania.

Łagodzenie skutków chorób społecznych wpływających negatywnie na jakość życia mieszkańców

- Planowanie oraz organizacja działań profilaktycznych w celu utrzymania sprawności fizycznej, psychicznej i społecznej.
- Zapobieganie zagrożeniom w obszarze zdrowia publicznego poprzez zwiększenie skuteczności prewencji edukacji i profilaktyki, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży.
- Rozszerzenie oferty pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej.
- Wspieranie rodzin z problemem uzależnień, niepełnosprawności, choroby przewlekłej, przemocy domowej.
- Uczestniczenie w monitorowaniu stanu zdrowia i zagrożeń epidemiologicznych mieszkańców oraz działaniach ratownictwa medycznego.

Gdańszczanie odpowiedzialni za zdrowie

- Promowanie szeroko rozumianej świadomości i aktywności prozdrowotnej mieszkańców oraz organizacji kształtującej przestrzeń, środowisko przyrodnicze i społeczne.
- Dofinansowanie profilaktyki w oparciu o gminne programy adresowane do mieszkańców Gdańska w zakresie uzależnień i chorób cywilizacyjnych.

6. 3 Aktywność obywatelska

Cele operacyjne

Gdańsk miastem odpowiedzialnych, świadomych obywateli, tworzących aktywne wspólnoty lokalne
Gdańsk miastem zróżnicowanych, silnych organizacji pozarządowych
Gdańsk miastem zarządzanym partycypatywnie

Działania

Gdańsk miastem odpowiedzialnych, świadomych obywateli, tworzących aktywne wspólnoty lokalne

- Gdańszczanie o silnym poczuciu przynależności i odpowiedzialności za miejsce, w którym żyją – budowanie i wzmacnianie poczucia tożsamości.
- Edukacja obywatelska – wzmacnianie postaw obywatelskich.
- Obywatele aktywni w sprawach publicznych.
- Powszechny dostęp do informacji i poradnictwa obywatelskiego.

- Gdańszczanie realizujący swoją aktywność poprzez wolontariat i filantropię – propagowanie wolontariatu i filantropii.
- Edukacja globalna, rozwojowa.

Gdańsk miastem zróżnicowanych, silnych organizacji pozarządowych

- Otwarcie istniejących zasobów lokalowych oraz udostępnienie ich na działalność aktywnych grup i organizacji pozarządowych.
- Pełny dostęp do informacji, poradnictwa i doradztwa, internetu.
- Wsparcie finansowe i techniczne grup oraz organizacji pozarządowych.
- Budowanie partnerstwa publiczno-społecznego.
- Powołanie Biura Wspierania Rozwoju Społecznego.

Gdańsk miastem zarządzanym partycypatywnie

- Promocja organizacji konsultacji społecznych i uczestnictwa w nich.
- Instytucjonalizacja różnych form dialogu obywatelskiego – wzmacnianie partycypacji społecznej.
- Upowszechnianie debaty publicznej jako narzędzia partycypacji.
- Tworzenie i wzmacnianie sieci partnerstw lokalnych służących budowie społeczeństwa obywatelskiego.
- Wzmacnianie potencjału sektora pozarządowego jako partnera administracji publicznej.
- Budowanie partnerskich relacji podmiotów realizujących zadania w zakresie pożytku publicznego.
- Wypracowanie instrumentów monitoringu działania władz i instytucji publicznych.
- Wspieranie rozwiązywania problemów społecznych przez działania samopomocowe i inicjatywy lokalne.
- Budowanie niezależnych instytucji eksperckich.
- Wykorzystywanie niezależnych ekspertów w opiniowaniu i tworzeniu programów oraz systemów działań społecznych.

6. 4 Integracja społeczna

Cele operacyjne:

Efektywna i skuteczna polityka prorodzinna.
Promocja zatrudnienia oraz aktywizacja na lokalnym rynku pracy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i wykluczonych.
Inkluzja społeczna mieszkańców Gdańska znajdujących się w trudnym położeniu.
Gdańsk miastem otwartym dla ekonomii społecznej.
Skuteczny system integracji społecznej.

Działania:

Efektywna i skuteczna polityka prorodzinna

- Opieka nad dzieckiem do lat 3 (żłobki, kluby, dzienny opiekun).
- Wspieranie rodziny (rozwój i specjalizacja pracy socjalnej, asystentura rodziny, placówki wsparcia dziennego, Karta Dużej Rodziny, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie).
- Piecza zastępcza (rozwój rodzinnej pieczy zastępczej, wspieranie rodzin zastępczych, zmniejszanie liczby miejsc w pieczy zastępczej instytucjonalnej, usamodzielnianie wychowanków).

Promocja zatrudnienia oraz aktywizacja na lokalnym rynku pracy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i wykluczonych

- Wsparcie przedsiębiorczości i samozatrudnienia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub wykluczonych.
- Rozwój instytucji i usług rynku pracy adresowanych do osób w trudnym położeniu.

- Aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych, długotrwale bezrobotnych, absolwentów programów terapeutycznych.

Inkluzja społeczna mieszkańców Gdańska znajdujących się w trudnym położeniu

- Zwiększanie dostępności i jakości usług społecznych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub wykluczonych.
- Aktywizacja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i wykluczonych.
- Profilaktyka bezdomności.

Gdańsk miastem otwartym dla ekonomii społecznej

- Wspieranie rozwoju spółdzielni socjalnych, także spółdzielni inwalidzkich, centrów integracji społecznej oraz różnych form przedsiębiorstw przystosowanych.
- Promocja zatrudnienia i aktywizujących form wychodzenia osób z trudnego położenia.
- Rozwój form aktywności zawodowej i społecznej dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i wykluczonych.
- Wspieranie organizacji pozarządowych jako pracodawców.

Skuteczny system integracji społecznej

- Zbudowanie oraz doskonalenie systemu zbierania i przepływu informacji w systemie integracji społecznej.
- Doskonalenie systemu koordynacji, monitoringu i ewaluacji działań w obszarze integracji społecznej.
- Rozwój i modernizacja infrastruktury integracji społecznej.

7. Wskaźniki rezultatów

Zakładane mierzalne rezultaty w poszczególnych obszarach:

7.1. Edukacja

Obszar badania		Opis	Jednostka
E	1	współczynnik skolaryzacji dzieci w wieku przedszkolnym	%
E	2	zapotrzebowanie na miejsca w różnych formach edukacji przedszkolnej (liczba złożonych wniosków o miejsce w przedszkolu do liczby miejsc oferowanych w podziale na dzielnice)	%
E	3	Edukacyjna Wartość Dodana (EWD) w gimnazjach	%/pkt
E	4	średnia liczba punktów otrzymanych na sprawdzianie szóstoklasistów w Gdańsku w relacji do średniej dla województwa	%
E	5	udział szóstoklasistów z VII-IX stanina w populacji uczniów zdających sprawdzian w gminie w relacji do udziału w województwie	%
E	6	liczba awansów do III etapu konkursu edukacyjnego w relacji do liczby szóstoklasistów w danej gminie	%
E	7	średnia liczba punktów otrzymanych na egzaminie gimnazjalnym w Gdańsku w relacji do średniej dla województwa	%
E	8	udział gimnazjalistów z VII-IX stanina w populacji uczniów zdających egzamin gimnazjalny w gminie w relacji do udziału w województwie	%
E	9	liczba awansów do III etapu konkursu przedmiotowego w relacji do liczby gimnazjalistów w trzeciej klasie w danej gminie	%
E	10	zdawalność egzaminów maturalnych	%
E	11	odsetek absolwentów liceów i techników zdających maturę w pierwszym terminie	%

E	12	zdawalność egzaminów zawodowych	%
		średnia liczba uczniów w oddziale w szkołach wszystkich typów bez specjalnych	
E	13	podstawowe	liczba uczniów
E	14	gimnazjalne	liczba uczniów
E	15	licea, technika i szkoły zawodowe	liczba uczniów
		uczniowie przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów według różnych typów szkół	
E	16	podstawowe	liczba uczniów
E	17	gimnazjalne	liczba uczniów
E	18	ponadgimnazjalne	liczba uczniów
E	19	liczba uczniów szkół dla dorosłych (gimnazja, zasadnicze szkoły zawodowe, licea ogólnokształcące, uzupełniające licea ogólnokształcące, technika, technika uzupełniające, licea profilowane)	liczba uczniów
E	20	liczba uczniów szkół policealnych dla dorosłych	liczba uczniów
E	21	liczba studentów studiów podyplomowych	liczba studentów
E	22	uczestnicy studiów doktoranckich	liczba studentów
E	23	wysokość nakładów poniesionych na modernizację i doposażenie bazy oświatowej.	tys. zł
E	24	**poziom satysfakcji z usług edukacyjnych, w tym**	ocena od 1 do 6
E	25	z przedszkoli	ocena od 1 do 6
E	26	ze szkół podstawowych	ocena od 1 do 6
E	27	z gimnazjów	ocena od 1 do 6
E	28	ze szkół ponadgimnazjalnych	ocena od 1 do 6

7. 2 Zdrowie

Obszar badania		Opis	Jednostka
D	1	liczba zrealizowanych projektów profilaktycznych z zakresu chorób społecznych i zdrowia publicznego	szt
D	2	liczba beneficjentów projektów i programów	liczba osób
D	3	wysokość środków finansowych przeznaczonych na projekty profilaktyczne z zakresu chorób społecznych i zdrowia publicznego	zł
D	4	liczba lekarzy przypadających na 10 tys. mieszkańców	liczba osób
D	5	liczba stomatologów przypadających na 10 tys. mieszkańców	liczba osób
D	6	liczba pielęgniarek przypadających na 10 tys. mieszkańców	liczba osób

D	7	liczba położnych przypadających na 10 tys. mieszkańców	liczba osób
D	8	liczba dorosłych mieszkańców przypadających na jednego lekarza pierwszego kontaktu	liczba osób
D	9	liczba kobiet i dzieci do 2 miesiąca życia przypadających na jedną położną środowiskową	liczba osób
D	10	liczba niepełnoletnich mieszkańców przypadających na jednego lekarza pediatrę	liczba osób
D	11	odsetek uczniów w wieku 6-10-14 objętych „Programem zdrowotnym w zakresie prewencji i wczesnego wykrywania chorób cywilizacyjnych u dzieci i młodzieży na lata 2012–2013”	%
D	12	odsetek kobiet – mieszkanek Gdańska – korzystających z „Programu przygotowania kobiety ciężarnej do aktywnego porodu”	%
D	13	odsetek mieszkańców Gdańska po 70. roku życia korzystających z „Programu szczepienie przeciw grypie osób po 70. roku życia”	%
D	14	liczba łóżek w szpitalach ogólnych na 10 tys. ludności	liczba łóżek
D	15	liczba osób leczonych w szpitalu ogólnym na 1 łóżko w tym szpitalu	liczba osób
D	16	liczba beneficjentów „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych”	liczba osób
D	17	liczba beneficjentów „Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii”	liczba osób
D	18	ocena ogólnego stanu zdrowia mieszkańców	[ocena od 1 do 6]
D	19	zadowolenie z opieki zdrowotnej	[ocena od 1 do 6]
D	20	ocena dostępności usług medycznych	[ocena od 1 do 6]
D	21	ocena dostępności lekarzy pierwszego kontaktu	[ocena od 1 do 6]
D	22	ocena dostępności lekarzy specjalistów	[ocena od 1 do 6]
D	23	ocena dostępności usług stomatologicznych	[ocena od 1 do 6]

7. 3 Aktywność obywatelska

Obszar badania		Opis	Jednostka
D	1	frekwencja w wyborach (samorządowych, prezydenckich, parlamentarnych)	%
D	2	liczba organizacji pozarządowych zarejestrowanych na terenie Gdańska	szt
D	3	liczba nowych organizacji pozarządowych w bazie WPS	szt
D	4	liczba organizacji podejmujących po raz pierwszy zadania publiczne w oparciu o dotacje	szt
D	5	liczba organizacji korzystających z dotacji	szt
D	6	liczba inicjatyw obywatelskich mierzona liczbą ofert wpływających na konkursy na realizację zadań publicznych	szt
D	7	liczba umów zawartych na dofinansowanie zadań realizowanych przez organizacje pozarządowe	szt
D	8	wartość udzielonych dotacji na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe	zł
D	9	wielkość finansowego wkładu własnego organizacji w realizacji zadań publicznych	zł

D	10	liczba wolontariuszy zaangażowanych w realizację zadań publicznych	liczba osób
D	11	wartość środków przekazywanych w ramach 1%	zł
D	12	stosunek liczby obywateli korzystających z mechanizmu 1% do liczby podatników, którzy mogliby z niego skorzystać	%
D	13	liczba spotkań z mieszkańcami	szt
D	14	frekwencja mieszkańców na spotkaniach z prezydentem (średnia liczba mieszkańców na spotkanie)	liczba osób
D	15	liczba debat i konsultacji społecznych	szt
		zainteresowanie mieszkańców Gdańska działalnością władz miasta	
D	16	odsetek osób interesujących się działalnością władz	%
D	17	odsetek osób nieinteresujących się działalnością władz	%
D	18	liczba lokali oddanych w najem na cele działalności pożytku publicznego	szt
D	19	liczba lokali oddanych w użyczenie na cele działalności pożytku publicznego	szt

7.4 Integracja społeczna

Obszar badania		Opis	Jednostka
D	1	stopa bezrobocia rejestrowanego	%
D	2	relacja liczby osób długotrwale bezrobotnych do liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym	%
D	3	liczba bezrobotnych przypadających na 1 ofertę pracy	liczba osób
D	4	liczba bezdomnych (wg ekspertów) w przeliczeniu na 1.000 mieszkańców.	liczba osób
D	5	liczba seniorów tzw. sędziwych starców (osoby powyżej 80. roku życia) w przeliczeniu na 1.000 mieszkańców	liczba osób
D	6	liczba osób niepełnosprawnych zamieszkujących w Gdańsku w przeliczeniu na 1.000 mieszkańców	liczba osób
D	7	liczba miejsc w domach pomocy społecznej w przeliczeniu na 1.000 mieszkańców	szt
D	8	liczba miejsc w domach pomocy społecznej (bez DPS dla dzieci i młodzieży) w przeliczeniu na 1.000 osób starszych (kobiety powyżej 60. roku życia, mężczyźni powyżej 65. roku życia)	szt
D	9	liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu bezrobocia	liczba rodzin
D	10	liczba ofert pracy dla niepełnosprawnych	liczba ofert
D	11	liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w stosunku do liczby mieszkańców	%
D	12	liczba porad specjalistycznych udzielonych rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej	liczba porad
D	13	liczba dzieci pozbawionych właściwej opieki rodziców, skierowanych do całodobowych placówek i rodzin zastępczych	liczba osób
D	14	liczba wychowanków placówek wsparcia dziennego	liczba osób
D	15	liczba dzieci objętych rodzinnymi formami opieki (dofinansowanymi przez MOPS)	liczba osób
		liczba osób usamodzielnianych	

D	16	liczba wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych	liczba osób
D	17	liczba osób, które zaprzestały korzystania ze świadczeń pomocy społecznej z powodu usamodzielnienia	liczba osób
D	18	liczba osób korzystających z mieszkań chronionych i treningowych	liczba osób
D	19	liczba osób starszych i niepełnosprawnych korzystających z różnych form wsparcia środowiskowego (dofinansowanych przez MOPS)	liczba osób
D	20	liczba osób oczekujących na miejsce w DPS	liczba osób
D	21	średni czas oczekiwania na miejsce w DPS	dni
D	22	liczba miejsc w mieszkaniach chronionych i treningowych	szt
D	23	liczba wolontariuszy w pomocy społecznej	liczba osób
D	24	ocena warunków materialnych i bytowych	ocena od 1 do 6
D	25	ocena sytuacji finansowej	ocena od 1 do 6
D	26	odsetek osób, które uznały, że znajdują się w sytuacji wymagającej pomocy finansowej od instytucji publicznych	%
D	27	liczba podmiotów ekonomii społecznej i otoczenia ekonomii społecznej	szt

8. Partnerzy Realizacji Programu

- Wydział Edukacji
- Wydział Polityki Społecznej
- Kancelaria Prezydenta
- Biuro Prezydenta ds. Promocji Miasta
- Wydział Gospodarki Komunalnej
- Wydział Polityki Gospodarczej
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
- Powiatowy Urząd Pracy
- Referat Rewitalizacji
- organizacje pozarządowe
- Narodowy Fundusz Zdrowia
- Wojewódzka i Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
- instytucje państwowe – Sąd Rejonowy w Gdańsku, Komenda Miejska Policji w Gdańsku
- Straż Miejska w Gdańsku
- przedstawiciele biznesu

Rada Programowa
Gdańsk – tu mieszkam

Koordynator Programu
Dimitris T. Skuras

Członkowie Rady
Dimitris T. Skuras
Barbara Majewska
Alicja Bielińska-Łoza
Iwona Bierut
Tadeusz Bukontt
Maciej Lorek
Grzegorz Sulikowski
Mieczysław Kotłowski
Jacek Skarbek
Wojciech Głuszczak

Koordynatorzy obszarów:
Nieruchomości – Barbara Majewska
Infrastruktura – Kazimierz Kuncewicz
Zieleń i środowisko – Maciej Lorek
Ochrona ludności – Tadeusz Bukontt

ı jest zgodny

- Strategią Lizbońską
- Strategią Rozwoju Kraju 2007 – 2015
- Narodowym Planem Rozwoju 2007 – 2013
- Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego
- Krajowym Planem Gospodarki Odpadami 2010
- Krajowym Planem Zarządzania Kryzysowego
- Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego 2010
- Programem Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007 – 2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011 - 2014
- Rządowym programem ograniczenia przestępczości i aspołecznych zachowań „ Razem Bezpieczniej”

Spis treści

1.Kreowanie rozwoju……72
1.1 Uwarunkowania dotyczące rozwoju w mieście 72
1.1.1 Nieruchomości……72
1.1.1.1 Budownictwo mieszkaniowe……72
1.1.1.2 Zasób mieszkaniowy Gminy Miasta Gdańska……74
1.1.1.3 Budownictwo społeczne ……74
1.1.1.4 Tereny przyległe do budynków wspólnot mieszkaniowych……74
1.1.1.5 Obiekty administracyjne ……75
1.1.2 Infrastruktura ……75
1.1.2.1 Gospodarka odpadami……75
1.1.2.2 Gospodarka wodociągowo-kanalizacyjna ……77
1.1.2.3 Gdański system wodociągowo-kanalizacyjny……78
1.1.2.4 Zasoby wody pitnej……79
1.1.2.5 Systemy odwodnieniowe otwarte i zamknięte……80
1.1.3 Zieleń i środowisko……81
1.1.3.1 Publiczne tereny zieleni i rekreacji ……81
1.1.3.2 Edukacja proekologiczna……82
1.1.3.3 Zarządzanie środowiskiem……83
1.1.3.4 Cmentarze komunalne……84
1.1.3.5 Zaplecze utrzymania psów……85
1.1.3.6 Ochrona bezdomnych psów……86
1.1.4 Ochrona ludności……86
1.1.4.1 Zabezpieczenie kryzysowe miasta ……86
1.1.4.2 Zaplecze bezpieczeństwa mieszkańców……86
1.1.4.3 Ochrona wolno bytujących zwierząt……87
1.2 Rola i znaczenie Urzędu Miejskiego w realizacji polityki 88
1.2.1 Nieruchomości……88
1.2.2. Infrastruktura……89
1.2.3 Zieleń i środowisko……90
1.2.4 Ochrona ludności ……90
2. Wizja Gdańska w roku 2015 91
2.1 Nieruchomości ……91
2.1.1 Obszar gospodarki mieszkaniowej……91
2.1.2 Obszar terenów przyległych do budynków wspólnot mieszkaniowych……91

2.1.3 Obszar infrastruktury zaplecza administracyjnego....92
2.2 Infrastruktura... 92
2.2.1 Obszar gospodarki odpadami 92
2.2.2 Obszar gospodarki wodociągowo-ściekowej....92
2.2.3 Obszar gospodarki wodami opadowymi....93
2.3 Zieleń i środowisko 94
2.3.1 Obszar środowiska przyrodniczego i ekologii....94
2.3.2 Obszar cmentarzy komunalnych 94
2.4 Ochrona ludności 94
3. Analiza możliwości realizacyjnych 95
Tabela 1 Szanse i zagrożenia w obszarze nieruchomości 95
Tabela 2 Szanse i zagrożenia w obszarze infrastruktury 96
Tabela 3 Szanse i zagrożenia w obszarze zieleń i środowisko.... 96
Tabela 4 Szanse i zagrożenia w obszarze ochrony ludności 98
4. Cele operacyjne programu 98
4.1 CEL I - GDAŃSK PRZYJAZNY MIESZKAŃCOM.... 98
4.2 CEL II - GDAŃSK MIASTEM ROZWINIĘTYCH USŁUG KOMUNALNYCH. 98
4.3 CEL III - GDAŃSK MIASTEM ZIELONYM I EKOLOGICZNYM 98
4.4 CEL IV - GDAŃSK MIASTEM BEZPIECZNYM DLA MIESZKAŃCÓW. 98
5. Działania zaplanowane na lata 2012 – 2015 98
5.1 CEL I - GDAŃSK PRZYJAZNY MIESZKAŃCOM. 98
5.2 CEL II - GDAŃSK MIASTEM ROZWINIĘTYCH USŁUG KOMUNALNYCH. 99
5.3 CEL III - GDAŃSK MIASTEM ZIELONYM I EKOLOGICZNYM. 99
5.4 CEL IV - GDAŃSK MIASTEM BEZPIECZNYM DLA MIESZKAŃCÓW. 99
6. Wskaźniki osiągnięcia celów 100
Tabela 5 Monitoring realizacji celów w obszarze nieruchomości 100
Tabela 6 Monitoring realizacji celów w obszarze Infrastruktury 101
Tabela 7 Monitoring realizacji celów w obszarze zieleń i środowisko 103
Tabela 8 Monitoring realizacji celów w obszarze ochrony ludności 104
7. Partnerzy i płaszczyzny współpracy 105
7.1 Nieruchomości 105
7.1.1 Gospodarka mieszkaniowa....105
7.1.2 Tereny przyległe do budynków wspólnot mieszkaniowych 109
7.1.3 Infrastruktura zaplecza administracyjnego....106
7.2 Infrastruktura.... 106
7.2.1 Gospodarka odpadami 106

7.2.2 Gospodarka wodociągowo-ściekowa.....106

7.2.3 Gospodarka wodami opadowymi.....107

7.3 Zieleń i środowisko 107

7.4 Ochrona ludności 107

Spis tabel:

Tabela 1 Szanse i zagrożenia w obszarze nieruchomości 95
Tabela 2 Szanse i zagrożenia w obszarze infrastruktury 96
Tabela 3 Szanse i zagrożenia w obszarze zieleń i środowisko 96
Tabela 4 Szanse i zagrożenia w obszarze ochrony ludności 98
Tabela 5 Monitoring realizacji celów w obszarze nieruchomości 100
Tabela 6 Monitoring realizacji celów w obszarze Infrastruktury..... 35
Tabela 7 Monitoring realizacji celów w obszarze zieleń i środowisko 103
Tabela 8 Monitoring realizacji celów w obszarze ochrony ludności..... 38

Wykaz skrótów:

ARMAAG	Fundacja Agencji Monitoringu Regionalnego Atmosfery Aglomeracji Gdańskiej
BRG	Biuro Rozwoju Gdańska
BZM	Biura Zamiany Mieszkań
GIS	Gdańska Infrastruktura Społeczna Spółka z o.o.
GIWK	Gdańska Infrastruktura Wodociągowo-Kanalizacyjna Sp. z o.o.
GM	Gdańskie Melioracje Sp. z o.o.
GTBS	Gdańskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Spółka z o.o.
GZNK	Gdański Zarząd Nieruchomości Komunalnych – Samorządowy Zakład Budżetowy
ITPO	Instalacja Termicznego Przetwarzania Osadów
JRG	Jednostki Ratowniczo-Gaśnicze Państwowej Straży Pożarnej
KMP	Komenda Miejska Policji
KP	Komisariat Policji
MCZK	Miejskie Centrum Zarządzania Kryzysowego
MKP	Miejski Komitet Przeciwpowodziowy w Gdańsku
MOPS	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
MZZK	Miejski Zespół Zarządzania Kryzysowego
OCHK	Obszar Chronionego Krajobrazu
ok.	około
OSP	Ochotnicza Straż Pożarna
PINB	Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego
PIW	Powiatowy Inspektorat Weterynarii
PLW	Powiatowy Lekarz Weterynarii
PPiS	Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
PSSE	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
PSP	Państwowa Straż Pożarna
PŚ	Przepompownia Ścieków
PUEiK Unikom	Przedsiębiorstwo Usług Energetycznych i Komunalnych Unikom Sp. z o.o.
PUP	Powiatowy Urząd Pracy
RZGW	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
SG	Straż Graniczna
SM	Straż Miejska
SNG	Saur Neptun Gdańsk SA
Sp. z o.o.	Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
TBS	Towarzystwa Budownictwa Społecznego
TBS „Motława”	Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Motława” Spółka z o.o.

TPK	Trójmiejski Park Krajobrazowy
UE	Unia Europejska
WAiOZ	Wydział Architektury i Ochrony Zabytków
WE	Wydział Edukacji
WGK	Wydział Gospodarki Komunalnej
WF	Wydział Finansowy
WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WKiO	Wydział Kadr i Organizacji
WOM	Wydział Obsługi Mieszkańców
WPR	Wydział Programów Rozwojowych
WS	Wydział Skarbu
WŚ	Wydział Środowiska
WZKiOL	Wydział Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności
ZDiZ	Zarząd Dróg i Zieleni
ZOM	Zespół Obsługi Mieszkańców
ZPK	Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy
ZU	Zakład Utylizacyjny Sp. z o.o.

Wykaz wykorzystanych materiałów:

1. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Gdańska, stanowiący załącznik nr 1 do uchwały nr XVIII/431/07 Rady Miasta Gdańska z dnia 20 grudnia 2007r.
2. Program Ochrony Środowiska dla Miasta Gdańska 2011 z uwzględnieniem perspektywy 2012-2014, Plan Gospodarki Odpadami dla Miasta Gdańska 2011, na podstawie opracowania wykonanego w sierpniu 2009r. przez zespół Autorski Pomorskiego Centrum Badań i Technologii Środowiska, POMCERT pod kierownictwem Dyrektora Andrzeja Konderskiego, stanowiące załączniki nr 1 i 2 do uchwały Nr XLIX/1373/10 Rady Miasta Gdańska z dnia 27 maja 2010r.
3. Informator o sytuacji społeczno-gospodarczej Gdańska za 2010r.
4. Publikacje na stronie miasta.

1. Kreowanie rozwoju

Gdańsk tworzy wspólnotę samorządową z ogółu wszystkich swoich mieszkańców. Mieszkańcy Gdańska są jego podstawową wartością. Wyzwaniem staje się więc stworzenie warunków do efektywnego korzystania z nieruchomości komunalnych, swobodnego dostępu do wysokiej jakości usług komunalnych, zamieszkania w otoczeniu zdrowego środowiska naturalnego przy zachowaniu ochrony i bezpieczeństwa dla mieszkańców. Analiza realizowanych wcześniej programów operacyjnych, funkcjonujących w ramach Strategii Rozwoju Gdańska takich, jak „Lepiej Mieszkać w Gdańsku", „Bezpieczny Gdańsk", „Gdańsk Zielone Miasto", „Zdrowa Woda dla Gdańska" i „Gdański Program Rewitalizacji", oraz weryfikacja ich efektów, stały się podstawą do przygotowania nowych założeń programowych oraz połączenia ich w spójny program operacyjny, obejmujący całokształt zagadnień, który nazwano „Gdańsk - tu mieszkam". Nazwą tą podkreślamy potrzebę skumulowania sił i środków służących poprawie szeroko pojętych warunków zamieszkania mieszkańców Gdańska.

1.1. Uwarunkowania dotyczące rozwoju w mieście

1.1.1. Nieruchomości

1.1.1.1. Budownictwo mieszkaniowe

Politykę przestrzenną Gdańska, na całym jej obszarze, określa „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Gdańska". Chłonność wszystkich terenów mieszkaniowych Gdańska, wskazanych w studium, została oceniona na ok. 17 mln m², w tym 10 mln m² zabudowy istniejącej. Kierunki rozwoju gospodarki przestrzennej stanowią wytyczne do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W 2011 roku liczba uchwalonych planów miejscowych wyniosła ogółem 33 sztuki. Pokrycie Gdańska miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego na koniec 2011 roku ogółem wyniosło 67% całkowitej powierzchni miasta. Tereny o przewadze funkcji mieszkaniowej stanowią 4 020 ha, tj. ok. 15% powierzchni miasta.

Istotnym elementem rozwoju mieszkalnictwa na obszarze gminy jest podaż nieruchomości gruntowych, w tym stanowiących własność Gminy Miasta Gdańska. Realizując oczekiwania mieszkańców i podmiotów inwestujących w budownictwo mieszkaniowe, Gmina Miasta Gdańska uruchomiła grunty pod zabudowę mieszkaniową w atrakcyjnych rejonach miasta. Łączna powierzchnia gruntów gminnych przygotowanych w 2011 roku do zbycia, przeznaczonych pod funkcję mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową, według podjętych zarządzeń Prezydenta Miasta Gdańska wyniosła 37 960 m². W 2011 roku Gmina Miasta Gdańska zbyła w drodze przetargów publicznych 7 300 m² gruntów pod funkcję mieszkaniowo-usługową.

W celu pozyskania lokali mieszkalnych na realizację zadań własnych w 2006 roku Gmina Miasta Gdańska wdrożyła działania w zakresie budowy budynków mieszkalnych wraz z kompleksowym zagospodarowaniem terenu za pośrednictwem GIS. Budowa mieszkań komunalnych przez GIS stała się nowym sposobem uzupełnienia pozostałych form pozyskiwania mieszkań, takich jak program „Lokale za grunt" oraz działalność gminnych TBS. W ramach realizacji programu „Lokale za grunt" w 2011 roku Gmina Miasta Gdańska nabyła, w drodze zamiany za nieruchomości gminne, 23 lokale mieszkalne.

Stan zasobów mieszkaniowych na obszarze Gdańska na rok 2011 wynosił 188,5 tys. mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 11 123,3 tys. m^2. W Gdańsku mieszkało 457 tys. osób. Na 1 tys. mieszkańców Gdańska przypadało 413 mieszkań. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w Gdańsku na rok 2011 wynosiła 59 m^2, a przeciętna powierzchnia w zasobach gminy wynosiła 47,28 m^2. Liczba osób przypadająca na 1 mieszkanie średnio w Gdańsku wynosiła 2,42, natomiast w zasobach Gminy – 2,82. Warunki zamieszkania określone powierzchnią mieszkania przypadającą na mieszkańca kształtowały się w Gdańsku w 2011 na poziomie 24,3 m².

W 2011 roku w Gdańsku oddano do użytkowania, w różnych segmentach rynku mieszkaniowego, ponad 4,4 tys. mieszkań, w tym 125 mieszkań zostało wybudowanych przez GTBS. Udział budownictwa z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem wyniósł 87,18% ogółu mieszkań oddanych do użytkowania w 2011 roku. Na terenie miasta Gdańska w 2011 rozpoczęto budowę ponad 4,5 tys. mieszkań.

Stan zasobów mieszkaniowych w Gdańsku sukcesywnie wzrasta, ale nie jest to poziom, który zabezpieczyłby wszystkie potrzeby mieszkaniowe członków wspólnoty samorządowej.

Zarejestrowana i zweryfikowana na koniec 2011 roku liczba osób/gospodarstw domowych oczekujących na realizację potrzeb mieszkaniowych z zasobu mieszkaniowego gminy wynosiła:

- oczekujących na lokal socjalny – 1 718
- oczekujących na lokal zamienny – 470
- oczekujących na lokal ze względu na niskie dochody i z innych tytułów – 220

Na podstawie art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego, Rada Miasta Gdańska podjęła uchwały:

- Nr XLII/1215/09 z dnia 26 listopada 2009 r. w sprawie przyjęcia wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasta Gdańska na lata 2009–2013, z późn. zm.;
- Nr XXII/651/04 z dnia 25 marca 2004 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali mieszkalnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Miasta Gdańska oraz zasad udzielania pomocy w wynajęciu takich lokali w zasobach Towarzystw Budownictwa Społecznego (tekst jednolity z 2010 r. Dziennik Urzędowy Województwa Pomorskiego Nr 167, poz. 3474).

W Gdańsku, wśród wielu obszarów wymagających interwencji, występuje grupa obszarów szczególnie mocno dotkniętych równocześnie degradacją zabudowy i infrastruktury technicznej, zmianą gospodarki i problemami społecznymi. Gdańska polityka rewitalizacji obejmuje prowadzenie kompleksowych i jednoczesnych działań naprawczych o charakterze przestrzennym, społecznym i gospodarczym, zmierzających do podtrzymania istniejących funkcji i substancji budowlanej, z dopuszczeniem wprowadzania nowych funkcji i uzupełniającej zabudowy. Do tych obszarów należą m.in.: Biskupia Górka, Grodzisko, Dolne Miasto, Stare Przedmieście, Orunia, Angielska Grobla – Długie Ogrody, Dolny i Górny Wrzeszcz, Letnica, Nowy Port, Brzeźno, Św. Wojciech, Jelitkowo, Stara Oliwa, Przeróbka, Kolonia Żeńcy i Uroda. W 2011 roku priorytetem objęto obszar dzielnicy Letnica.

1.1.1.2. Zasób mieszkaniowy Gminy Miasta Gdańska

Mieszkaniowy zasób gminy stanowią lokale będące własnością gminy lub gminnych spółek handlowych utworzonych z udziałem gminy (z wyjątkiem TBS). Mieszkaniowym zasobem, w części dotyczącej mieszkań stanowiących własność Gminy Miasta Gdańska, administruje GZNK. Część zasobu mieszkaniowego jest

własnością spółki handlowej pod nazwą GIS, do której docelowo zostanie przekazana część zasobu mieszkaniowego Gminy Miasta Gdańska. Na koniec 2011 roku w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miasta Gdańska wchodziło 22 406 lokali, w ramach którego wyodrębniono 762 lokale socjalne. Powierzchnia mieszkaniowego zasobu Gminy Miasta Gdańska ogółem, według stanu na koniec 2011, wynosiła 1 050 056 m². Wśród budynków stanowiących wyłączną własność Gminy Miasta Gdańska 1960 (92,80%) zbudowano przed rokiem 1945, 144 (6,82%) w latach 1945–1990, a jedynie 8 (0,37%) po roku 1990. Wiek zasobu mieszkaniowego, a co się z tym wiąże jego zły stan techniczny, postępująca dekapitalizacja oraz niski standard wyposażenia lokali, to znaczący problem, przed którego rozwiązaniem stoi gmina w najbliższych latach w ramach prowadzonej gospodarki mieszkaniowej. Do rozbiórki, ze względu na zły stan techniczny lub nieopłacalność wykonania remontu, kwalifikuje się 276 budynków, w których znajduje się 1 038 lokali, co stanowi ok. 4,63% wszystkich lokali mieszkalnych w zasobie Gminy Miasta Gdańska. Ok. 70% zasobu mieszkaniowego wymaga wykonania określonych robót remontowych. Łącznie nakłady na remonty mieszkaniowego zasobu zostały oszacowane na kwotę ok. 645 mln zł.

1.1.1.3. Budownictwo społeczne

Znaczną część zadań w zakresie budownictwa mieszkaniowego realizują, na potrzeby mieszkańców Gdańska, gminne TBS, w których Gmina Miasta Gdańska ma 100% udziałów:

- GTBS
- TBS „Motława”

W zasobie mieszkaniowym gminnych TBS znajduje się ogółem 2 040 lokali mieszkalnych, wybudowanych w latach 1999–2011, w tym:

- w zasobie GTBS – 1 385 lokali mieszkalnych
- w zasobie TBS „Motława” – 655 lokali mieszkalnych

W okresie ostatnich lat odnotowano zdecydowany wzrost zainteresowania mieszkańców Gdańska tą formą pomocy mieszkaniowej. Zarejestrowana i zweryfikowana na koniec 2011 roku lista osób (gospodarstw domowych) oczekujących na lokal z TBS wynosiła 1 345 pozycji.

1.1.1.4. Tereny przyległe do budynków wspólnot mieszkaniowych

Na terenie Gdańska znajduje się obecnie ponad 3 500 nieruchomości wspólnot mieszkaniowych, w których w zdecydowanej większości przypadków sprzedaż lokali nastąpiła z jednoczesną sprzedażą gruntu jedynie pod budynkiem, bez terenu przyległego, tj. podwórka. Jest to sytuacja nieprawidłowa i w świetle aktualnie obowiązujących uregulowań powinna być zmieniona poprzez nabycie przez wspólnoty mieszkaniowe terenów przyległych do ich nieruchomości macierzystych. Z chwilą nabycia lub wydzierżawienia tych terenów przez wspólnoty będzie możliwa poprawa ich estetyki oraz urządzenie zapleczy podwórzowych zgodnie z potrzebami mieszkańców. .Proces taki ma już miejsce i przewiduje się stały wzrost zainteresowania wspólnot mieszkaniowych nabyciem oraz dzierżawą terenów przyległych.

1.1.1.5. Obiekty administracyjne

Świadczenie usług o charakterze publicznym jest podstawowym zadaniem administracji samorządowej. Gdańsk należy postrzegać jako miasto dążące do ciągłego wzrostu gospodarczego oraz poprawy jakości życia jego mieszkańców. Koordynacja tych działań w znacznym stopniu odbywa się poprzez Urząd Miejski. Urząd powinno się traktować jako miejsce, które stale uczestniczy w życiu mieszkańców. W związku z tym miasto dąży do stworzenia jak najkorzystniejszych warunków obsługi klientów, jak również osób uczestniczących w tym procesie. Odpowiedni komfort pracy sprzyja wysokiej efektywności oraz zaangażowaniu w realizację zadań. Stąd też spore znaczenie należy przypisać stworzeniu odpowiedniej infrastruktury biurowej, gwarantującej właściwe warunki obsługi klientów oraz bezpieczne i ergonomiczne warunki pracy na każdym stanowisku. Urząd Miejski w Gdańsku zlokalizowany jest w kilku budynkach na terenie miasta, przy czym główny budynek urzędu usytuowany jest w centrum miasta, przy ul. Nowe Ogrody 8/12.

Stan techniczny obiektów jest dobry, jednak poziom użytkowy jest zróżnicowany. W celu ułatwienia i usprawnienia kontaktu klientów z urzędem, wychodząc naprzeciw ich oczekiwaniom, utworzono trzy ZOM w różnych rejonach miasta. We wszystkich obiektach Urzędu Miejskiego w Gdańsku likwiduje się bariery architektoniczne w celu ułatwienia dostępu do obiektów osobom starszym i niepełnosprawnym.

Lokalizacje Urzędu Miejskiego w Gdańsku w roku 2011:

- ul. Nowe Ogrody 8/12
- ul. 3 Maja 9
- Nowy Ratusz, ul. Wały Jagiellońskie 1
- Wozownia, ul. Wały Jagiellońskie 1
- ul. Partyzantów 74
- ul. Milskiego 1
- ul. Łąkowa 34/4
- ul. Kartuska 5
- ul. Długi Targ 39/40

Lokalizacja ZOM w budynkach Urzędu Miejskiego w Gdańsku

- ul. Nowe Ogrody 8/12
- ul. Partyzantów 74
- ul. Milskiego 1

W skład Urzędu Miejskiego w 2011 roku wchodziło 25 wydziałów i biur, w strukturze których funkcjonowały referaty i/lub biura/zespoły, samodzielne stanowiska pracy. Urząd Miejski w Gdańsku w 2011 zatrudniał 1 100 osób, zatrudnienie w etatach wyniosło 1 085,35. Zadania miasta, których celem jest zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty samorządowej oraz tworzenie warunków do racjonalnego rozwoju miasta, realizują również, zgodnie z właściwością merytoryczną, jednostki organizacyjne takie, jak: MOPS, PUP, ZDiZ.

1.1.2. Infrastruktura

1.1.2.1. Gospodarka odpadami

Gdańskie składowisko odpadów, eksploatowane przez ZU w Gdańsku, funkcjonuje w obecnej lokalizacji od roku 1973 i obejmuje ok. 72 ha, z czego obszar 34,4 ha przeznaczony jest pod składowanie odpadów. Kwatera

składowa podzielona została na 2 sektory 800/1 i 800/2. W 2009 eksploatowany sektor kwatery składowej 800/2 o powierzchni 12,2 ha został całkowicie zapełniony, a od dnia 1 stycznia 2010 roku eksploatowany jest nowo wybudowany, nowoczesny sektor składowania odpadów 800/1 o powierzchni 12,5 ha, spełniający wszystkie wymagane standardy. Pozostały teren zostanie wykorzystany pod modernizację gospodarki odpadami oraz stanowi rezerwę terenu pod następną kwaterę składową odpadów.

Ilość odpadów przyjętych przez ZU w Gdańsku w latach 2008–2011 wyniosła ogółem 1 414 250,52 Mg, w tym:

- grupa 20 (odpady komunalne) – 215 932,43 Mg (08); 191 477,73 Mg (09); 197 728,15 Mg (10), 185 620,49 Mg (11);
- grupa 17 (odpady budowlane) – 698772,71 Mg (08); 39 040,09 Mg (09); 47 849,67 Mg (10), 58 377,62 Mg (11);
- odpady niebezpieczne – 14 Mg (08); 6,35 Mg (09); 5,12 Mg (10), 19,84 Mg (11);
- odpady pozostałe – 9 756,23 Mg(08); 8 804,12 Mg (09); 4 863,92 Mg (10), 242 666,52 Mg (11).

Ilość odpadów przyjętych przez ZU w Gdańsku w latach 2008–2011 w podziale na sposób postępowania z odpadami przedstawiała się następująco:

- składowane – 220 009,38 Mg (08); 196 596,88 Mg (09); 198 686,56 Mg (10),), 162 748,97 Mg (11);
- kompostowane – 7 739,59 Mg (08); 6 240,5 Mg (09); 5 031,33 Mg (10), 8 032,20 Mg (11);
- wykorzystane jako materiał technologiczny **–** 693 734,5 Mg (08); 32 372,98 Mg (09); 42 825,89 Mg (10), 64 642,25 Mg (11);
- przekazane do odzysku firmom zewnętrznym – 2 991,9 Mg (08); 4 117,93 Mg (09); 3 903,08 Mg (10), 42 745,52 Mg (11).

Zgodnie z wymogami UE do roku 2020 Polska musi znacznie ograniczyć ilość odpadów składowanych na wysypiskach. W postępowaniu z odpadami musi obowiązywać następująca hierarchia:

- zapobieganie;
- przygotowanie do ponownego użycia;
- recykling, w tym recykling organiczny;
- inne metody odzysku, w tym odzysk energii;
- unieszkodliwianie.

W Gdańsku realizowana jest polityka, której główne zamierzenia to dbałość o środowisko oraz zapewnienie czystości i porządku na terenie miasta. Podejmowane działania wynikają z polityki ekologicznej państwa, a ich dalekosiężnym celem jest stworzenie systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju. Włączenie wszystkich mieszkańców do zorganizowanego systemu odbioru odpadów komunalnych wyeliminuje niekontrolowane spalanie odpadów, nielegalne składowiska odpadów komunalnych oraz zjawisko podrzucania odpadów i zaśmiecania terenu miasta.

Uwarunkowania jednolitego, spójnego, gdańskiego systemu odbioru odpadów komunalnych zawarte są w stanowiącym prawo miejscowe „Regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie miasta Gdańska”, uchwalonym przez Radę Miasta. Istniejący system zbierania i odbioru odpadów komunalnych obejmuje zabudowę mieszkaniową, instytucje, prowadzących działalność handlową, usługową i produkcyjną, a także przestrzenie publiczne.

Na terenie miasta funkcjonują pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych, tj.: papieru, szkła i tworzyw sztucznych. Jeden zestaw przypada na ok. 500 mieszkańców. Ponadto prowadzona jest objazdowa

zbiórka odpadów niebezpiecznych, a w aptekach ustawione są pojemniki na przeterminowane leki. Statystyczny mieszkaniec Gdańska produkuje w ciągu roku 2,6 m^3 odpadów komunalnych.

Zachowując jedną z najważniejszych zasad w gospodarowaniu odpadami w Gdańsku, jaką jest minimalizacja odpadów kierowanych do składowania, należy dążyć do odzysku energii z odpadów w procesie termicznego przekształcania odpadów. Nowy, zgodny ze zrównoważonym rozwojem system gospodarowania odpadami komunalnymi w Gdańsku będzie realizowany trzyetapowo:

I etap –- modernizacja istniejącego Zakładu w Gdańsku-Szadółkach w nowoczesny zakład zagospodarowania odpadów –. zakończona w maju 2011;
II etap – system dualny – segregowanie odpadów przez właścicieli nieruchomości w Gdańsku, w podziale na mokre i suche, będzie wdrażany kolejno w różnych dzielnicach Gdańska do roku 2013;
III etap – budowa nowoczesnego zakładu termicznego przekształcania odpadów – faza przygotowań i wyboru lokalizacji.

W ramach modernizacji istniejącego Zakładu w Gdańsku-Szadółkach w nowoczesny zakład zagospodarowania odpadów wybudowano:

- kwaterę składowania odpadów, wyposażoną w systemy uszczelnienia dna, drenażu i odbioru odcieków oraz odgazowania;
- sortownię odpadów komunalnych;
- kompostownię odpadów biodegradowalnych;
- instalację odgazowania i pozyskiwania biogazu wraz z segmentem wykorzystania biogazu;
- oczyszczalnię ścieków i odcieków;
- segment demontażu odpadów wielkogabarytowych;
- segment unieszkodliwiania odpadów budowlanych;
- kwatery składowania odpadów zawierających azbest.

1.1.2.2. Gospodarka wodociągowo-kanalizacyjna

Gdański system zaopatrzenia w wodę składa się z wodociągu centralnego i systemów ujęć lokalnych. W skład systemu wodociągowego miasta wchodzą ujęcia głębinowe: Czarny Dwór, Lipce, Zaspa Wodna, Dolina Radości, Osowa, Zakoniczyn, ujęcie powierzchniowe w Straszynie z rzeki Raduni oraz ujęcie drenażowe w Pręgowie na terenie Gminy Kolbudy. Mieszkańcy dzielnic położonych na obrzeżach Gdańska zaopatrywani są w wodę z 5 lokalnych ujęć podziemnych, nieposiadających połączenia z wodociągiem centralnym. Są to ujęcia: Smęgorzyno, Pleniewo, ujęcie na terenie Oczyszczalni Ścieków Gdańsk–Wschód oraz ujęcia na terenie wyspy Sobieszewskiej: Sobieszewo i Świbno. Ujęcia lokalne: Klukowo, Matarnia, Jasień, Łostowice, Kiełpinek, Kalina, Złota Karczma, Rębiechowo w wyniku inwestycji zrealizowanych w ramach „Gdańskiego projektu wodnościekowego" zostały wyłączone i postawione tymczasowo w stan rezerwy eksploatacyjnej. Woda dla obszarów dotychczas przez nie zasilanych została dostarczona z wodociągu centralnego. W dzielnicy Gdańsk-Kokoszki istnieje odrębny system wodociągowy, będący własnością PUEiK UNIKOM, wyposażony we własne ujęcie. Wodociąg centralny jest połączony również z ujęciami głębinowymi na terenie Gminy Sopot (ujęcia „Bitwy pod Płowcami" i „Nowe Sarnie Wzgórze"). Cały system wodociągowy zaopatruje w wodę szacunkowo 457m tys. mieszkańców z terenu Gdańska. Aktualna łączna długość sieci wynosi: magistrale – 199,8 km, wodociąg rozdzielczy – 1 023,0 km, przyłącza wodociągowe – 225,2 km, co łącznie stanowi 1 284,4 km (stan na koniec 2011 roku).

Miasto Gdańsk jest skanalizowane w 97,6%, a aktualna łączna długość sieci wynosi: kanały uliczne – 771 km, przewody tłoczne – 98,9 km, przykanaliki – 203,3 km, co łącznie stanowi 1 073,1 km (stan na koniec 2011) Do gdańskiego systemu dopływają również ścieki z terenu sąsiednich gmin, tj.: Sopotu, Gminy i Miasta Pruszcz Gdański, Kolbud, Żukowa i Gdyni-Wysokiej. Ścieki przyjmowane z sąsiednich gmin stanowiły 18,3% całkowitej ilości ścieków. Ok. 1,2% mieszkańców nie ma odpowiednich warunków do odprowadzania ścieków poprzez istniejący system kanalizacji. Ścieki z terenów nieskanalizowanych są gromadzone w zbiornikach bezodpływowych i przewożone do punktów zlewnych na terenie pompowni ścieków w Gdańsku-Bysewie oraz Oczyszczalni Ścieków „Wschód".

Gdański system kanalizacji sanitarnej pracuje w układzie grawitacyjno-pompowym i jest podłączony do mechaniczno-biologicznej Oczyszczalni Ścieków „Wschód". Wyróżnia się w nim dwie podstawowe zlewnie, obsługiwane przez przepompownie ścieków Ołowianka i Motława. Mechaniczno-biologiczna Oczyszczalnia Ścieków „Wschód", o aktualnej średniej przepustowości 120 000 m^3/d, funkcjonuje od 1976 roku. Oczyszczalnia wytwarza rocznie ok. 40 tys. ton osadów ściekowych. Aktualnie osady ściekowe powstające w oczyszczalni wykorzystywane są do rekultywacji obszarów zdegradowanych oraz przeróbki na potrzeby rolnicze (kompost). Obecnie stosowany sposób zagospodarowania osadów nie jest rozwiązaniem długoterminowym, w kontekście obowiązujących uregulowań formalno-prawnych. Aktualnie na terenie Oczyszczalni Ścieków „Wschód" trwa budowa zakładu ITPO, którego otwarcie planowane jest na rok 2012.

1.1.2.3. Gdański system wodociągowo-kanalizacyjny

Obecnie działające ujęcia wodociągu centralnego spełniają wymagania jakościowe UE. Ujęcia lokalne dostarczają wodę o parametrach zgodnych z polskimi uregulowaniami, jednak nie wszystkie odpowiadają wymaganiom UE. Dlatego w najbliższych latach ujęcia te zostaną wyłączone z eksploatacji. Niedobór ilościowy zaopatrzenia w wodę dotyczy ok. 0,4% mieszkańców niepodłączonych do miejskiej sieci wodociągowej. Odnosi się to głównie do gospodarstw domowych zlokalizowanych w znacznej odległości od istniejących ciągów infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej lub też nowych, do tej pory niezabudowanych terenów. Działania w celu zwiększenia stopnia zwodociągowania są kontynuowane.

Ładunek zanieczyszczeń wnoszonych do Morza Bałtyckiego z Oczyszczalni Ścieków „Wschód" spełnia obecnie wymagania pozwolenia wodno-prawnego oraz normy UE. Oczyszczalnia ma także wystarczającą przepustowość. Niewystarczająca jest natomiast przepustowość niektórych elementów systemu kanalizacyjnego, spowodowana dynamicznym rozwojem miasta. Konieczna jest również likwidacja bezodpływowych zbiorników do gromadzenia ścieków, występujących na nieskanalizowanych obszarach Gdańska, oraz usunięcie nieszczelności, poprawa przepustowości i dostosowanie pracy sieci do bieżących potrzeb.

W ramach kończącego się pierwszego etapu „Gdańskiego projektu wodno-ściekowego" kontynuowana jest obecnie:

a) w zakresie systemu wodociągowego: przebudowa ujęcia i stacji uzdatniania wody Lipce;
b) w zakresie systemu kanalizacji sanitarnej: rozbudowa Oczyszczalni Ścieków „Wschód" etap IIb - przystosowanie do zaostrzonych wymogów usuwania azotu.

Obecnie GIWK realizuje z Funduszu Spójności w ramach „Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko", „Priorytet I Gospodarka Wodno-Ściekowa" drugi etap „Gdańskiego projektu wodno-ściekowego". Koszt inwestycji planowanych na lata 2010–2013 to ok. 320 mln zł. W ramach drugiego etapu projektu realizowane są: budowa sieci wodociągowej w celu włączenia Wyspy Sobieszewskiej i Płoni Wielkiej do gdańskiego systemu wodociągowego wraz z budową sieci wodociągowej przy ul. Zagroble, budowa sieci kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej w dzielnicy Gdańsk-Osowa oraz dla potrzeb Stadionu ERGO Arena, budowa PŚ przy ul. Pomorskiej wraz z przebudową kanalizacji sanitarnej przy ul. Jelitkowskiej, budowa kolektora sanitarnego WM-1 Nowa Wałowa od Węzła Kliniczna do PŚ Ołowianka, przebudowa sieci kanalizacji sanitarnej w zlewni PŚ Czerwony Most w rejonie PŚ Wiewiórcza i Trzy Dęby i przy ul. Kartuskiej, przebudowa PŚ Załogowa, budowa PŚ Kochanowskiego, rozbudowa Oczyszczalni Ścieków „Wschód" etap IIb – zagospodarowanie osadów ściekowych (budowa ITPO), modernizacja PŚ Myśliwska wraz z budową rurociągu tłocznego w rejonie ul. Myśliwskiej.

Gdański system wodociągowo-kanalizacyjny wymaga również bieżących interwencji o charakterze inwestycyjnym bądź modernizacyjnym, w celu otwarcia nowych terenów inwestycyjnych. Na podstawie corocznie przygotowywanego przez SNG 5-letniego, kroczącego planu rozwoju i modernizacji, GIWK realizuje rocznie ok. 160 projektów inwestycyjnych na łączną kwotę ok. 20 mln złotych. Podobny poziom wydatków przewidziany jest na lata kolejne. Na terenie Gdańska funkcjonuje obecnie ponad 120 km sieci wykonanych z rur azbestocementowych. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 riku nakazuje, aby do 2032 roku wszystkie produkty zawierające azbest zostały wyeliminowane z kontaktu bezpośredniego lub pośredniego z ludźmi. W związku z tym w okresie do roku 2015 sieci azbestocementowe będą podlegać wymianie w zakresie związanym z modernizacjami układów drogowych, w kolejnych latach proces wymiany ulegnie intensyfikacji.

1.1.2.4. Zasoby wody pitnej

Gdańsk posiada znaczne zasoby wodne, ktore wyróżniają miasto spośród wielu innych aglomeracji. Położony jest w obrębie gdańskiego systemu wodonośnego obejmującego wielopoziomowe struktury wodonośne czwartorzędu, trzeciorzędu i kredy górnej. Podstawę zaopatrzenia aglomeracji, stanowią wody podziemne Żuław Gdańskich i Tarasu Nadmorskiego oraz ujęcie wód powierzchniowych w Straszynie i ujęcie drenazowe w Pręgowie Podrzędną rolę odgrywają lokalne ujęcia komunalne zlokalizowane w strefie krawędziowej Pojezierza Kaszubskiego.

Przeprowadzane badania jakości wody, oparte na raportach z pomiarów stężeń parametrów jakości wody wskazują, iż woda podawana do odbiorców ze stacji uzdatniania dla ujęć Osowa, Zaspa Wodna, Czarny Dwór, Dolina Radości, Lipce, Straszyn, Jasień, Zakoniczyn, Smęgorzyno, Klukowo, Matarnia, Złota Karczma i Kalina spełniała w 100% wymagania organoleptyczne i fizykochemiczne.

Łącznie miasto może korzystać z zasobów wodnych na potrzeby komunalne w wysokości 7 170 m^3/h. Mimo tak dużych rezerw wody należy zapewnić pełną jej ochronę. Działania prewencyjne są niezbędne z uwagi na zagrożenie degradacji zasobów wód podziemnych ujęć położonych w Pasie Nadmorskim i na Żuławach.

Jakość i ilość tych wód na obszarze Tarasu Nadmorskiego i Żuław Gdańskich, w przypadku nadmiernej eksploatacji, jest zagrożona ingresją wód słonych oraz dopływem wód zanieczyszczonych antropogenicznie na terenach zurbanizowanych.

1.1.2.5. Systemy odwodnieniowe otwarte i zamknięte

W ramach programowania rozwoju miasta miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego określa warunki i sposób zabudowy rozpatrywanego terenu, regulując kwestie gospodarki wodnej na danym obszarze pod kątem dopuszczalnego sposobu zagospodarowania wód opadowych oraz ewentualnych ograniczeń odpływu wód z obszaru.

W obrębie projektu „Ochrona wód Zatoki Gdańskiej – budowa i modernizacja systemu odprowadzania wód opadowych w Gdańsku" planuje się budowę i rozbudowę systemu kanalizacji deszczowej wraz z instalacją urządzeń podczyszczających na wylotach, budowę zbiorników retencyjnych, regulację cieków oraz budowę przepompowni. Głównymi celami projektu są: ochrona wód Zatoki Gdańskiej, zmniejszenie zagrożenia powodziowego na terenie miasta oraz zapewnienie długotrwałego rozwoju miasta poprzez umożliwienie bezpiecznego odprowadzenia wód opadowych z terenu objętego projektem.

Długość systemów otwartych i zamkniętych według stanu na koniec 2011 roku:

- potoki – 76 560,00 m
- kanały melioracji podstawowej – 63 715,60 m
- rowy melioracji szczegółowej – 168 095,00 m
- kanalizacja deszczowa (kolektory) – 492 477,77 m
- kanalizacja deszczowa (przykanaliki) – 137 368,48 m
- sieci drenażowe – 9 242,79 m

W 2011 roku na obszarze miasta Gdańska znajdowały się 44 zbiorniki retencyjne o pojemności 481 992 m³.

W ramach projektu „Kompleksowe Zabezpieczenie Przeciwpowodziowe Żuław", realizowanego przez RZGW, rozpoczęto przebudowę Kanału Raduni, obejmującą: modernizację umocnień brzegowych – lewego i prawego brzegu kanału – przebudowę wału kanału z budową drogi eksploatacyjnej, gospodarkę zielenią na tym obszarze oraz przebudowę kładek dla pieszych. Kanał Raduni jako końcowy odbiornik wody będzie spełniał właściwie swoją funkcję po zrealizowaniu pozostałych elementów przeciwpowodziowych w całej zlewni, w tym regulacji potoków, budowy zbiorników retencyjnych oraz dodatkowych zrzutów z kanału.

Kanał Raduni został wybudowany w latach 1310 –1338 dla potrzeb gospodarczych i obronnych Gdańska. Obecnie, na całej swej długości – 13,5 km – pełni funkcję odbiornika dla wód spływających z jego zlewni. Niestety, wadliwa budowa kanału skutkuje tym, że woda szybko się podnosi w pobliżu największych dopływów, a następnie rozpływa się w dół i w górę kanału. W związku z tym kanał ulega szybkiemu napełnieniu i może nastąpić przelanie wody przez koronę obwałowań i ich rozmycie – co nastąpiło w roku 2001. Teoretyczna przepustowość kanału przy ustalonym ruchu wody na poszczególnych odcinkach wynosi od 13,00 m³/s do 20,00 m³/s, przy rzeczywistych dopływach ze zlewni wynoszących nawet 70,00 m³/s dla deszczu o prawdopodobieństwie wystąpienia p=10%. Do odprowadzenia nadmiaru wód z Kanału Raduni służą 3 zrzuty o łącznym wydatku ok. 30 m³/s.

W obszarze gospodarki wodami opadowymi funkcjonują systemy otwarte i zamknięte. Na licznych potokach Gdańska budowanych jest szereg zbiorników retencyjnych, jednak największym zagrożeniem są zlewnie Kanału Raduni, który chroni tereny depresyjne. Gdańsk, z uwagi na swoje położenie, skupia w sobie specyfikę gospodarki wodami opadowymi, charakterystyczną zarówno dla terenów podgórskich oraz nizinnych, jak i depresyjnych. Na bezpieczeństwo powodziowe mają wpływ: opady, roztopy, kra na rzekach i stan morza.

Podczas powodzi, która nastąpiła w dniu 9 lipca 2001 roku, doszło do zalania terenów zabudowanych w dzielnicach Św. Wojciech, Lipce, Orunia, Niegowo. Przerwana została komunikacja na drodze krajowej nr 1 oraz poważnie zagrożona została linia kolejowa relacji Gdańsk – Tczew. Zalane zostały obszary o zabudowie mieszkalnej w dzielnicach Orunia, Lipce i Św. Wojciech (ok. 200 ha) oraz obszary rolne o intensywnej produkcji warzywniczo-kwiatowej (ok. 350 ha). Katastrofa budowlana grobli czołowej i urządzeń piętrzących zbiornika retencyjnego Srebrzysko spowodowała lokalne zalanie w odcinku środkowym potoku wzdłuż ul. Słowackiego. W wyniku intensywnych opadów atmosferycznych lokalne podtopienia wystąpiły w różnych rejonach miasta.

1.1.3. Zieleń i środowisko

1.1.3.1. Publiczne tereny zieleni i rekreacji

Zieleń miasta Gdańska stanowią lasy komunalne, Lasy Państwowe z wydzielonym Trójmiejskim Parkiem Krajobrazowym wraz z otuliną, pas nadmorski, liczne parki, zieleńce, skwery, tereny rekreacyjno-wypoczynkowe, założenia dworsko-parkowe, ogródki działkowe, zieleń przyuliczna i osiedlowa oraz użytki zielone (łąki, pastwiska). Bogate ukształtowanie powierzchni miasta sprzyja znacznemu zróżnicowaniu i rozwojowi roślinności, w tym roślin objętych ochroną całkowitą lub ochroną częściową, będącej ostoją bogatej fauny: płazów, gadów, ssaków oraz ptactwa, szczególnie wodnego.

Formy, obszary i obiekty chronionej przyrody występujące na terenie Gdańska na koniec 2011 roku obejmują:

Park krajobrazowy

- Trójmiejski Park Krajobrazowy o powierzchni 2 341,80 ha, powierzchnia otuliny 2 570,70 ha.

Obszary chronionego krajobrazu:

- Obszar Chronionego Krajobrazu Wyspy Sobieszewskiej o powierzchni 1 384,00 ha
- Otomiński Obszar Chronionego Krajobrazu o powierzchni 1 762,00 ha
- Obszar Chronionego Krajobrazu Żuław Gdańskich o powierzchni 1 051,00 ha

Rezerwaty przyrody:

- Rezerwat przyrody „Ptasi Raj” o powierzchni 188,80 ha
- Rezerwat przyrody „Źródliska Ewy” o powierzchni 11,08 ha
- Rezerwat przyrody „Mewia Łacha” o powierzchni 35,40 ha
- Rezerwat przyrody „Wąwóz Huzarów” o powierzchni 2,8 ha
- Rezerwat przyrody „Dolina Strzyży” o powierzchni 38,52 ha

Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe

- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Dolina Potoku Oruńskiego” o powierzchni 79,37 ha
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Dolina Strzyży” o powierzchni 375,45 ha

Użytki ekologiczne

- Użytek ekologiczny „Fort Nocek” o powierzchni 0,11 ha
- Użytek ekologiczny „Luneta z Pasikonikiem” o powierzchni 0,81 ha

- Użytek ekologiczny „Murawy kserotermiczne w Dolinie Potoku Oruńskiego" o powierzchni 2,88 ha
- Użytek ekologiczny „Oliwskie Nocki" o powierzchni 0,70 ha
- Użytek ekologiczny „Prochownia pod Kasztanami" o powierzchni 0,53 ha
- Użytek ekologiczny „Dolina Czystej Wody" o powierzchni 2,73 ha
- Użytek ekologiczny „Migowska Bielawa" o powierzchni 0,51 ha
- Użytek ekologiczny „Łozy w Kiełpinie Górnym" o powierzchni 6,29 ha
- Użytek ekologiczny „Wydma w Górkach Zachodnich" o powierzchni 1,69 ha
- Użytek ekologiczny „Zielone Wyspy" o powierzchni 33,49 ha
- Użytek ekologiczny „Karasiowe Jeziorka" o powierzchni 38,1 ha
- Użytek ekologiczny „Torfowisko Smęgorzyńskie" o powierzchni 0,6 ha

Obszary Natura 2000

- Bunkier w Oliwie – obszar specjalnej ochrony siedlisk nietoperzy o powierzchni 0,13 ha
- Twierdza Wisłoujście – obszar specjalnej ochrony siedlisk nietoperzy o powierzchni 16,17 ha
- Zatoka Pucka – obszar specjalnej ochrony ptaków o powierzchni 245,00 ha
- Ujście Wisły – obszar specjalnej ochrony ptaków o powierzchni 701,17 ha w granicach miasta Gdańska
- Dolina Dolnej Wisły – ostoja ptasia o randze europejskiej, część obszaru znajdująca się w granicach miasta Gdańska o powierzchni 97,4 ha

W skład systemu przyrodniczego miasta Gdańska wchodzi 21 parków zajmujących powierzchnię ponad 180 ha, w tym m.in. Park im. Ronalda Reagana, Park Oliwski, Park Jelitkowski, Park Oruński, Park nad Opływem Motławy, Park Brzeźnieński, tereny parkowe wzdłuż Al. Zwycięstwa we Wrzeszczu oraz wzdłuż Potoku Oliwskiego i inne. Na terenie miasta występuje 167 pomników przyrody, w tym: 126 szt. pojedynczych drzew, 29 grup drzew, 1 aleja, 9 głazów narzutowych, 2 pomniki powierzchniowe.

Według stanu szacunkowego na koniec 2011 roku, zgodnie z danymi geodezyjnymi, na jednego mieszkańca Gdańska przypada ok. 107 m² powierzchni terenów leśnych oraz ok. 10 m² zieleni urządzonej.

1.1.3.2. Edukacja proekologiczna

Świadomość ekologiczna mieszkańców jest bardzo istotnym czynnikiem warunkującym osiąganie celów środowiskowych. Świadomi ekologicznie mieszkańcy, racjonalnie wykorzystujący zasoby naturalne, nie doprowadzą do degradacji środowiska. „Agenda 21" jest dokumentem Konferencji Narodów Zjednoczonych „Środowisko i Rozwój", która miała miejsce w Rio de Janeiro w czerwcu 1992 roku. „Globalny Program Działań" to obszerny dokument oparty na 27 zasadach „Karty Ziemi". „Agenda 21" jest planem generalnym odnoszącym się do przyszłości całego globu. „Lokalna Agenda 21" określana jest jako lokalny program ekorozwoju gminy. Powołanie w Gdańsku Forum Lokalnej Agendy 21 nastąpiło w 1998 roku – jego status: ciało doradcze dla Rady Miasta Gdańska. Członkami forum są naukowcy, organizacje pozarządowe, przedstawiciele przemysłu i administracji oraz mieszkańcy miasta. Edukacja ekologiczna w Gdańsku jest prowadzona wielokierunkowo i skierowana do wszystkich grup wiekowych odbiorców.

Formy edukacji ekologicznej w mieście Gdańsku przeprowadzone w 2011 roku:

- wyjazdy młodzieży szkolnej do Oczyszczalni Ścieków „Wschód" celem przybliżenia kwestii związanych z technologią oczyszczania ścieków (28 wyjazdów, podczas których obiekt zwiedziło 866 uczniów);
- „Dzień Ziemi" – 15 kwietnia odbyło się coroczne święto związane z promowaniem postaw ekologicznych w społeczeństwie. Uczestnicy akcji wzięli udział w wiosennym sprzątaniu miasta. W tym celu zakupiono 10 tys. worków foliowych i 20 tys. rękawic foliowych, które rozdano wszystkim chętnym uczestnikom. Zorganizowano też odbiór i przyjęcie zebranych odpadów (sfinansowane z budżetu WŚ) na składowisko komunalne w Gdańsku-Szadółkach. Zebrano 6,94 tony odpadów;

- festyn ekologiczny „Zielony Weekend" – w dniu 11 czerwca zorganizowano imprezę plenerową poświęconą prezentacji oceny stanu jakości środowiska w mieście oraz podnoszeniu świadomości ekologicznej wśród mieszkańców;
- projekt „Nasiona kwiatów dla mieszkańców Gdańska" – przygotowano łącznie 15 tys. kompletów opakowań nasion kwiatów ozdobnych (6 gatunków), które zostały rozdane nieodpłatnie wśród mieszkańców Gdańska w kwietniu 2011 roku. Do pakowania i rozdawania nasion zaangażowane zostały osoby niepełnosprawne z „Fundacji Sprawni Inaczej";
- projekt edukacji ekologicznej „ Spotkanie z Morzem Bałtyckim"– projekt prowadziło Akwarium Gdyńskiego Morskiego Instytutu Rybackiego w Gdyni. W akcji uczestniczyły 828 uczniów z 30 gdańskich szkół – 15 klas podstawowych, 7 klas gimnazjalnych i 8 klas ponadgimnazjalnych;
- warsztaty dla 10 szkół ponadgimnazjalnych dotyczące zagadnień związanych ze źródłami i sposobami pozyskiwania energii odnawialnej, w tym odzysku energii z osadów ściekowych. W warsztatach wzięło udział ponad 850 uczniów. Zrealizowano je w ramach projektu edukacyjnego „Promowanie odnawialnych źródeł energii w Gdańsku", którego partnerem była GIWK;
- dwie wycieczki połączone z żywą lekcją w Miejskim Ogrodzie Zoologicznym Wybrzeża jako nagroda dla nauczyciela i jego klasy,za wygranie konkursu na opracowanie scenariusza lekcji „Różnorodność w nas, bioróżnorodność wokół nas", zorganizowanego wspólnie z Miejskim Ogrodem Zoologicznym Wybrzeża w 2010 roku z okazji Międzynarodowego Roku Różnorodności Biologicznej;
- akcja dokarmiania zimującego ptactwa (II tury: luty i grudzień 2011 roku). WŚ otrzymał karmę nieodpłatnie od Gdańskich Młynów Sp. z o.o. Ponadto ze środków budżetu wydziału zakupiono także ptasie pyzy, sypką, natłuszczoną karmę oraz stożki zimowe do powieszenia na drzewach i pozostałości z przemiału pszenicy. Całość zakupów przekazano gdańskim szkołom oraz indywidualnym mieszkańcom Gdańska do dokarmiania ptaków leśnych i podwórkowych. W sumie rozdano 2 tony karmy;
- na wnioski opiekunów bezdomnych kotów zamówiono i przekazano nieodpłatnie mieszkańcom Gdańska 200 budek dla kotów za pośrednictwem GZNK. Budki są rozmieszczone na terenie całego miasta. Otrzymali je zarówno administratorzy osiedli mieszkaniowych, jak i indywidualni mieszkańcy. Za utrzymanie porządku i czystości wokół budek odpowiedzialny jest administrator osiedla oraz osoby opiekujące się bezpańskimi kotami, na podstawie porozumienia z administratorami w sprawie utrzymania czystości w ich otoczeniu;
- wydanie publikacji:
  - broszury informacyjnej w ramach projektu PURE (Project on Urban Reduction of Eutrophication) w polsko-angielskiej wersji językowej pt.: „Ładunek zanieczyszczeń odprowadzany do Morza Bałtyckiego", w nakładzie 5 tys. egzemplarzy;
  - corocznego raportu „Ocena stanu środowiska w mieście Gdańsku za rok 2010"; wersja elektroniczna raportu dostępna na stronie www.gdansk.pl/srodowisko.

1.1.3.3. Zarządzanie środowiskiem

Stan środowiska naturalnego jest zmienny i zależy od wielu czynników. Aby osiągnąć możliwie najwyższą jakość środowiska, należy zinwentaryzować jego stan i regularnie monitorować zachodzące zmiany. Istotny jest rozwój istniejących form monitoringu (monitoring powietrza, wód i hałasu) oraz zapewnienie właściwego dostępu do informacji o środowisku.

Stan jakości powietrza

Monitoring stanu powietrza atmosferycznego oznacza bezpośrednie pomiary powietrza w różnych punktach, wybranych jako reprezentatywne dla jakości powietrza. Informacje o wynikach pomiarów przekazywane są w postaci bieżącego komunikatu o stanie zanieczyszczenia powietrza, indeksu jakości powietrza, prognozy indeksu jakości powietrza na następne 24 h oraz wykresów średnich jednogodzinnych wartości stężeń zanieczyszczeń. Na panelu i stronie internetowej Fundacji ARMAAG, założonej w 1993 roku przez gminy:

Gdańsk, Gdynię, Sopot i Tczew oraz spółkę Nederpol dla utworzenia sieci monitoringu regionalnego, prezentowane jest graficzne odwzorowanie stanu powietrza za pomocą postaci **ATMOLUDKA**. Informacja określa w czytelny sposób stan zanieczyszczenia powietrza w mieście, jednocześnie sugerując mieszkańcom odpowiednie formy zachowań.

Stan wód powierzchniowych i podziemnych

Monitoring stanu wód powierzchniowych prowadzony jest w Gdańsku od 1992 roku. Badane są wody przybrzeżne Zatoki Gdańskiej oraz wody w rzekach, potokach i jeziorach. W ramach statutowego nadzoru nad kąpieliskami PPIS w Gdańsku, niezależnie od badań prowadzonych przez miasto, monitoruje morskie wody przybrzeżne.

GIWK przystąpiła do realizacji „Programu kompleksowego i ciągłego monitoringu komunalnych ujęć wód podziemnych". Planowana rozbudowa sieci piezometrów oraz wyniki prowadzonych obserwacji pozwolą na pełną ocenę zmian zachodzących w dynamice i jakości wód podziemnych. Realizacja zadania umożliwi: stworzenie warunków dla właściwej, bezpiecznej eksploatacji ujęć wody, podejmowanie w odpowiednim czasie konkretnych decyzji służących ochronie ilości i jakości wody, identyfikację nowych ognisk zanieczyszczeń oraz gromadzenie materiału dowodowego dla wszczęcia ewentualnego postępowania administracyjnego lub procesowego, skierowanego przeciwko podmiotom powodującym degradację wód. Należy podkreślić, że tak zorganizowany monitoring będzie stanowił narzędzie, dla właściwych organów administracji, przy podejmowaniu decyzji urbanistyczno-planistycznych w strefach ochronnych ujęć wody oraz decyzji dotyczących środowiska naturalnego.

Mapa akustyczna

Miasto Gdańsk, jako pierwsza aglomeracja w Polsce o liczbie mieszkańców powyżej 250 tys., przygotowało w 2008 roku mapę akustyczną, wypełniając tym samym obowiązek nałożony prawem polskim i unijnym. W opracowanej mapie akustycznej Gdańska zdiagnozowano poziom emisji hałasu do środowiska, pochodzącego od samochodów, tramwajów, pociągów, samolotów oraz zakładów przemysłowych i centrów handlowych. Dostęp do wiadomości w zakresie badanych obszarów zapewniają panele informacyjne Miasta Gdańska oraz panel informacyjny Fundacji ARMAAG prezentujące informacje o stanie jakości powietrza.

1.1.3.4. Cmentarze komunalne

Na terenie Gminy Miasta Gdańska znajduje się 9 cmentarzy komunalnych o łącznej powierzchni 93,37 ha (196 tys. osób pochowanych). 8 z nich, z racji wyczerpania się wolnych, niezachowanych kwater grzebalnych, stanowi nekropolie zamknięte do bieżącego chowania zmarłych. Jedyną nekropolią otwartą, posiadająca niewielką rezerwę wolnych miejsc, jest Cmentarz Łostowicki.

Przy utrzymującej się, na mniej więcej stałym poziomie, liczbie pochówków w ciągu roku (ok. 4 tys. pochówków rocznie) wolne miejsca grzebalne i urnowe, którymi dysponuje gmina, zabezpieczą potrzeby ludności w zakresie miejsc do pochówków do połowy 2013 roku.

W roku 2011 pochówki urnowe stanowiły 31% wszystkich pochówków przeprowadzonych na terenie cmentarzy komunalnych w Gdańsku. Na Cmentarzu Łostowickim znajduje się 25 ścian kolumbaryjnych oddanych do użytku w 2009 roku. Na koniec 2011 w kolumbariach P znajdowały się 2 043 wolne, podwójne nisze urnowe.

1.1.3.5. Zaplecze utrzymania psów

W Gdańsku, tak jak i w innych miastach, obserwuje się niekorzystne zjawisko zanieczyszczania obiektów parkowych i miejskich zieleńców przez psy. Jest to duży problem, zarówno pod względem sanitarnym, porządkowym, jak i estetycznym. Dotychczas podjęte inicjatywy w zakresie ograniczenia, a docelowo wyeliminowania problemu psich nieczystości, to m.in. realizacja projektu „Psia toaleta". Jego celem jest ułatwienie sprzątania psich nieczystości w parkach przez właścicieli psów oraz edukacja społeczeństwa w zakresie tej problematyki. W ramach projektu w parkach i miejskich zieleńcach oraz przy wejściach na wybiegi dla psów umieszczone zostały 53 automaty do dystrybucji jednorazowych torebek na psie nieczystości. Na terenie Gdańska funkcjonuje 15 wybiegów dla psów o łącznej powierzchni 9 210 m², które stanowią miejsca psich zabaw pod nadzorem właścicieli. W sprawach związanych z niesprzątaniem psich nieczystości w 2011 roku odnotowano 316 interwencji SM.

Zgodnie z przepisami prawa miejscowego właściciel lub dzierżyciel psa, zamieszkujący na terenie miasta Gdańska, może dokonać trwałego oznakowania psa w sposób pozwalający na ustalenie jego właściciela. Wskazane sposoby trwałego znakowania psa to wszczepienie mu pod skórę elektronicznego identyfikatora lub założenie trwałej obroży bądź wykonanie tatuażu albo innego trwałego oznakowania. Znakowanie psów, polegające na wszczepieniu elektronicznych identyfikatorów pod skórę, wykonywane jest w Gdańsku nieodpłatnie w wyznaczonych lecznicach weterynaryjnych. Identyfikacja za pomocą elektronicznego chipa to wpis do komputerowej bazy danych o zwierzętach i ich właścicielach.

Na koniec 2011 roku w zbiorze danych „Właściciele zwierząt domowych na terenie Gdańska" było zarejestrowanych 37 tys. psów. W Gdańsku nie obowiązuje opłata za posiadanie psa.

1.1.3.6. Ochrona bezdomnych psów

Zapewnienie opieki nad bezdomnymi zwierzętami na terenie miasta realizuje podmiot prowadzący Schronisko dla Bezdomnych Zwierząt w Gdańsku. Psy biegające samopas lub pozostawione bez dozoru w miejscach publicznych traktowane są jako bezdomne i wychwytywane, a następnie umieszczane w schronisku dla bezdomnych zwierząt. W terminie 14 dni pies może być odebrany ze schroniska tylko przez dotychczasowego właściciela. Jest on zobowiązany do uiszczenia opłat obejmujących koszty transportu psa do schroniska, koszty pobytu zwierzęcia w schronisku oraz zapewnienia mu w tym czasie opieki weterynaryjnej. W gdańskim schronisku wszystkie zwierzęta podlegają elektronicznej identyfikacji, jeśli nie ma przeciwwskazań ze względu na stan zdrowia. Następnie, jeżeli zwierzę nadaje się do adopcji, wdrażana jest procedura adopcyjna. Z danych statystycznych wynika, że w 2011 roku schronisko przyjęło 807 psów, w tym 574 zwierzęta z interwencji

schroniska. Jednocześnie w tym samym czasie ze schroniska zostały odebrane przez właścicieli 222 psy, a 429 psów adoptowano. Na koniec 2011 roku w schronisku przebywało 418 psów.

1.1.4. Ochrona ludności

1.1.4.1. Zabezpieczenie kryzysowe miasta

Ze względu na specyfikę hydrograficzną i ukształtowanie terenu Gdańsk jest zagrożony wystąpieniem powodzi roztopowych, zatorowych, opadowych i sztormowych. Poszczególne rodzaje powodzi mogą się przenikać lub występować równocześnie na jednym obszarze. Liczna infrastruktura, w tym m.in.: wały przeciwpowodziowe, zbiorniki retencyjne, wrota przeciwsztormowe czy kanalizacja deszczowa, ma na celu ochronę miasta i mieszkańców przed zalaniem. Zadania z zakresu ochrony przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania gminnego magazynu przeciwpowodziowego, wynikają wprost z ustawy o samorządzie gminnym. Na stanie magazynu przeciwpowodziowego w Gdańsku znajduje się m.in. blisko 250 tys. worków, 4 łodzie, 4 agregaty prądotwórcze, 10 pomp, kalosze, wodery, kombinezony rybackie, folia, geowłóknina, taczki, łopaty, sznurek.

Funkcję operacyjną zapewnienia ochrony przeciwpowodziowej miasta pełnią GM, na podstawie umowy zawartej z Gminą Miasta Gdańska obejmującej administrowanie, utrzymanie oraz konserwację systemów odwodnieniowych miasta oraz pełnienie funkcji Sekcji Technicznej MZZK (w dacie zawarcia umowy ówczesnego MKP w Gdańsku). Dyrektor GM jest członkiem MZZK powołanego zarządzeniem Prezydenta Miasta Gdańska. Celem działania MZZK jest dążenie do zmniejszenia lub wyeliminowania możliwości występowania nadzwyczajnych zagrożeń (klęski żywiołowej) na obszarze miasta, a w przypadku ich zaistnienia sprawne wykorzystanie wszystkich dostępnych sił i środków do prowadzenia akcji ratunkowych oraz usunięcia skutków zagrożeń. MZZK koordynuje działania zmierzające do zapobiegania i likwidacji nadzwyczajnych zagrożeń ludzi i środowiska.

Funkcję koordynującą w tym zakresie pełni WZKiOL, do zadań którego należą opracowanie i stała aktualizacja „Planu Zarządzania Kryzysowego" oraz „Planu operacyjnego ochrony przed powodzią na terenie miasta Gdańska", a także udział w opiniowaniu planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie ochrony przeciwpowodziowej, prowadzenie przeglądów obiektów osłony przeciwpowodziowej oraz podejmowanie interwencji w zakresie ich niedoskonałości. „Plan Zarządzania Kryzysowego Miasta Gdańska" zawiera opracowane procedury postępowania w razie różnego rodzaju zagrożenia, na które muszą reagować odpowiednie służby miejskie i inspekcje.

1.1.4.2. Zaplecze bezpieczeństwa mieszkańców

Zadaniem samorządu terytorialnego jest zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańcom, a w odczuciu społecznym władze samorządowe odpowiedzialne są również za bezpieczeństwo w mieście. Pojęcie bezpieczeństwa mierzalne jest tzw. poczuciem bezpieczeństwa mieszkańców i osób odwiedzających miasto. Jego zakres obszarowy jest różnorodny. Wynika on z analizy zagrożeń i dotyka wszystkich współczesnych niebezpieczeństw cywilizacyjnych. W tematykę tę wlicza się również tzw. porządek publiczny. Wiodącą rolę w systemie zapewnienia bezpieczeństwa i ochrony porządku publicznego w mieście odgrywa Policja. W strukturze

KMP występuje 9 KP. W systemie ratowniczo-gaśniczym miasta znajduje się PSP z pięcioma JRG oraz 3 jednostki OSP.

Istotną rolę w systemie ochrony ładu i porządku publicznego oraz kształtowaniu stanu bezpieczeństwa odgrywa gdańska SM. Na terenie miasta zlokalizowanych jest 6 Referatów Dzielnicowych SM.

Jak istotnym problemem jest stan bezpieczeństwa i porządku publicznego w mieście, świadczą statystki, z analizy których wynika, iż w 2011 roku w Gdańsku odnotowano 15 187 przestępstw o charakterze kryminalnym. W tym samym roku wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw wzrósł do 77%. Na ulicach Gdańska odnotowano w tym czasie 612 wypadków drogowych, tj. o 18% więcej niż w roku poprzednim. Liczba interwencji podjętych przez SM wyniosła 106 063. Straż pożarna przeprowadziła na terenie Gdańska 4 987 interwencji ratowniczych, w tym pożary stanowiły 2 262 interwencje, inne miejscowe zagrożenia – 2 457 interwencji oraz fałszywe alarmy – 268 interwencji.

Poprawie zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego w mieście oraz szeroko rozumianej prewencji służy miejski system monitoringu wizyjnego, sprzężony z działaniami Policji i SM. W ramach systemu monitoringu wizyjnego od 2011 roku w Gdańsku działają 193 kamery oraz 7 studiów nadzoru zlokalizowanych w 6 KP i na Dworcu Głównym PKP.

Kreowanie rozwoju bezpieczeństwa w dzisiejszej rzeczywistości opiera się na budowie nowocześnie funkcjonujących służb, inspekcji i straży, zdolnych zmierzyć się ze wszystkimi zagrożeniami. Realizację tych uwarunkowań można zapewnić poprzez właściwe finansowanie i współfinansowanie służb, inspekcji oraz straży, w tym doposażenie w sprzęt, poprawę warunków pracy funkcjonariuszy i strażaków oraz podnoszenie świadomości istniejących zagrożeń wśród mieszkańców miasta. Zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego obejmuje również zadania z zakresu ograniczania pośrednich przyczyn stanowiących podłoże przestępczości oraz patologii społecznych. Do zadań tych należą m.in. działania w obszarze pomocy społecznej, edukacji, przeciwdziałania bezrobociu, narkomanii, alkoholizmowi i przemocy w rodzinie.

1.1.4.3. Ochrona wolno bytujących zwierząt

Zadomawianie się dzikich zwierząt na osiedlach mieszkaniowych stwarza zagrożenie dla ich mieszkańców, uczestników ruchu drogowego oraz dla samych zwierząt. Grodzenie wiat śmietnikowych na terenach mieszkalnych, ogrodów działkowych, obszarów wykorzystywanych rolniczo oraz ciągów komunikacyjnych przebiegających przez kompleksy leśne to działania zalecane użytkownikom nieruchomości. Mają one na celu zmniejszenie liczby dzikich zwierząt penetrujących tereny mieszkalne w poszukiwaniu pożywienia. Zgodnie z uchwałą Rady Miasta Gdańska, na obszarach zurbanizowanych Gdańska zabrania się dokarmiania dzikich zwierząt, za wyjątkiem ptaków.

W celu wyłapywania dzików wybudowano na terenie miasta 6 odłowni. Schwytane zwierzęta, po zakończeniu kwarantanny, są przewożone do nadleśnictw. W 2011 roku liczba dzików odłowionych i wywiezionych z terenu miasta wyniosła 27 szt. Ogółem w 2011 usunięto z Gdańska 190 szt. dzikiej zwierzyny (dzików, saren, lisów, kun, bobrów, jenotów). W tym samym roku liczba odnotowanych interwencji w sprawie dzikich zwierząt wyniosła 285.

1.2. Rola i znaczenie Urzędu Miejskiego w realizacji polityki

1.2.1. Nieruchomości

Swoją rolę w zakresie gospodarki mieszkaniowej Urząd Miejski sprawuje m.in. poprzez:

- wsparcie organizacyjne,
- wsparcie finansowe,
- usprawnienie struktur zarządzania zasobami komunalnymi,
- podaż gruntów budowlanych,
- systematyczny wzrost pokrycia miasta planami zagospodarowania przestrzennego.

Funkcję koordynatora w zakresie gospodarki mieszkaniowym zasobem Gminy Miasta Gdańska pełni WGK. Do zadań WGK należy: sprawowanie nadzoru nad działaniami GZNK, któremu powierzono administrowanie mieszkaniowym zasobem w zakresie najmu lokali mieszkalnych i użytkowych, utrzymanie zasobu w odpowiednim stanie techniczno-eksploatacyjnym, w tym koordynacja wieloletnich planów remontowych i inwestycyjnych w zakresie gospodarki zasobem mieszkaniowym oraz inicjowanie przedsięwzięć poprawiających warunki zaspokajania potrzeb mieszkaniowych ludności i podnoszących jakość zamieszkiwania.
W zakresie działań wydziału znajduje się również współpraca ze spółkami powołanymi przez gminę w celu realizacji polityki mieszkaniowej, tj. z GIS oraz GTBS i TBS „Motława". Do zadań WGK należy przyjmowanie i realizacja wniosków o udzielenie pomocy mieszkaniowej na rzecz osób, którym miasto przyznało prawo do lokalu.
Przepisy ustawy o gospodarce nieruchomościami dają wspólnotom mieszkaniowym prawo do występowania z roszczeniem do Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego o zawarcie umowy przeniesienia własności lub oddania w użytkowanie wieczyste przyległej nieruchomości gruntowej lub jej części, która wraz z dotychczas wydzieloną działką gruntu będzie spełniać wymogi działki budowlanej. WGK funkcję podmiotu inicjującego i kreującego działania zmierzające do właściwego zagospodarowania podwórek i poprawy ich estetyki włączył w zakres swoich zadań, realizowanych m.in. w kontekście nadzoru nad GZNK w obszarze zbywania i dzierżawy zapleczy podwórzowych na rzecz wspólnot mieszkaniowych.
Funkcję koordynatora rewitalizacji obszarów zdegradowanych na terenie miasta pełni WUAiOZ. Funkcję koordynatora w zakresie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego pełni BRG.
Urząd Miejski w sposób systematyczny określa i w miarę możliwości zabezpiecza zasoby niezbędne do jego funkcjonowania – funkcję koordynatora w zakresie infrastruktury urzędu pełni WKiO. Z uwagi na ciągłe przekazywanie przez administrację rządową nowych zadań, istniejąca infrastruktura powinna zapewnić odpowiednie warunki pracy i obsługi klientów. Znaczący wpływ na pracę urzędu ma również wzrost liczby obsługiwanych klientów oraz liczby wydanych decyzji i innych form rozstrzygnięć. Zmianie ulega też charakter pracy, który narzuca konieczność pracy zespołowej. Stąd wzrasta zapotrzebowanie na sale konferencyjne oraz pomieszczenia typu „otwartych przestrzeni".
Biorąc pod uwagę rosnącą liczbę oraz złożoność rozpatrywanych spraw, stale wzrasta zapotrzebowanie na powierzchnię archiwalną. Działanie te wymagają sporych nakładów na remonty i modernizacje oraz szukanie

nowych lokalizacji. Prowadzenie remontów i modernizacji odbywa się w warunkach czynnej eksploatacji budynków, co znacznie utrudnia i wydłuża w czasie te procesy.

1.2.2. Infrastruktura

„Plan gospodarki odpadami" jest integralną częścią uchwalanego przez Radę Miasta Gdańska „Gminnego i Powiatowego programu ochrony środowiska". W dokumencie tym opisany jest aktualny stan gospodarki odpadami oraz planowany system wraz z harmonogramem jego realizacji. Przygotowywane w mieście regulacje prawne, uchwały Rady Miasta Gdańska i zarządzenia Prezydenta Miasta Gdańska, m.in. „Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie miasta Gdańska" są spójne z „Planem gospodarki odpadami". Jako cel nadrzędny mają one za zadanie chronić mieszkańców przed odpadami oraz zapewnić postępowanie z odpadami, zgodne z wymogami prawa,. Prezydent w wydawanych decyzjach administracyjnych określa warunki korzystania ze środowiska w obszarze gospodarki odpadami.

W zakresie gospodarki wodociągowo-ściekowej po stronie Urzędu Miejskiego znajdują się takie obowiązki, jak:

- sprawowanie nadzoru nad wykonywaniem usług komunalnych w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków – realizowanych przez spółki GIWK i SNG oraz UNIKO;
- ustalanie kierunków rozwoju sieci w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Miasta Gdańska oraz miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego;
- wydawanie decyzji zezwalających na prowadzenie działalności związanej ze zbiorowym zaopatrzeniem w wodę i zbiorowym odprowadzaniem ścieków.

W celu poprawienia efektywności ekonomicznej administrowania systemami zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków, w 2004 roku Gmina Miasta Gdańska utworzyła spółkę prawa handlowego pod nazwą GIWK z siedzibą w Gdańsku. Następnie przekazała spółce w formie aportu majątek trwały związany z gospodarką wodno-ściekową. Zadaniem GIWK jest zarządzanie gdańskim systemem wodociągowo-kanalizacyjnym, w tym prowadzenie działań modernizacyjnych i inwestycyjnych w zakresie infrastruktury wod-kan. na terenie miasta Gdańska, mających na celu utrzymanie takiego jej stanu, który umożliwia dotrzymanie tych standardów. Powołanie spółki pozwoliło na odciążenie budżetu miasta dla realizacji inwestycji z wykorzystaniem środków UE, a także umożliwiło rozliczenie podatku VAT od realizowanych inwestycji, których wartość jest większa niż koszty organizacyjne funkcjonowania GIWK. GIWK jest właścicielem urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych na terenie Miasta Gdańska, które to urządzenia, tworzące gdański system wodociągowy i gdański system kanalizacyjny, zostały wydzierżawione SNG na podstawie umowy dzierżawy. Zadaniem SNG jest dostarczanie mieszkańcom Gdańska wody pitnej i odprowadzanie ścieków za pomocą infrastruktury dzierżawionej od GIWK. SNG kontynuuje swoje dotychczasowe zobowiązania, takie jak pełna obsługa klienta, windykacja, eksploatacja i utrzymanie urządzeń. Dostarczana mieszkańcom woda pitna oraz odprowadzane ścieki muszą spełniać kryteria jakościowe, wymagane stosownymi przepisami UE i prawa polskiego.

Urząd Miejski realizuje politykę ekologiczną w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, ochrony zasobów i jakości wód, ochrony przeciwpowodziowej oraz ochrony zasobów i powierzchni ziemi poprzez planowanie, opiniowanie, wdrażanie lub nadzór nad realizacją działań proekologicznych, w tym zakresie. Realizuje zadania z zakresu gospodarki wodnej, w tym:

- wydawanie pozwoleń wodnoprawnych;
- wydawanie decyzji nakazujących właścicielowi gruntu przywrócenie stanu poprzedniego lub wykonanie urządzeń zapobiegających szkodom, w przypadku dokonania przez niego zmiany stanu wody na gruncie szkodliwie wpływającego na grunty sąsiednie;
- wydawanie decyzji zatwierdzających ugodę w sprawach zmian stosunków wodnych na gruntach;
- wydawanie decyzji: zatwierdzających statut spółki wodnej lub odmawiających jego zatwierdzenia, orzekających o nieważności uchwał organów spółki, rozwiązujących zarząd spółki albo wyznaczających likwidatora;
- wydawanie decyzji ustalających szczegółowe zakresy i terminy wykonania przez właścicieli obowiązku utrzymania urządzeń melioracji wodnych, szczegółowych;
- dokonywanie okresowego przeglądu pozwoleń wodnoprawnych;
- prowadzenie monitoringu śródlądowych wód powierzchniowych i przybrzeżnych Zatoki Gdańskiej, nadzór nad jakością wód w kąpieliskach;
- sprawowanie nadzoru nad funkcjonowaniem systemów odwadniających w mieście, w tym infrastruktury przeciwpowodziowej;
- prowadzenie spraw związanych z utrzymaniem systemów odwadniających;
- przygotowanie i realizacja inwestycji z zakresu gospodarki wodami opadowymi.

1.2.3. Zieleń i środowisko

Polityka ekologiczna jest przyjmowana uchwałą Rady Miasta w formie „Gminnego i Powiatowego programu ochrony środowiska" oraz planów zagospodarowania przestrzennego. Tam zdiagnozowany jest stan wyjściowy oraz zdefiniowane plany działań, ze wskazaniem harmonogramu ich realizacji. Miasto, zbierając dane o stanie środowiska, ma za zadanie zapewnić zainteresowanym dostęp do informacji o środowisku. Istotną rolą urzędu jest edukowanie mieszkańców tak, aby czuli się oni współodpowiedzialni za stan środowiska oraz ograniczali wykorzystywanie jego zasobów.

W wydawanych decyzjach administracyjnych prezydent określa warunki korzystania ze środowiska w zakresie: gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, emisji zanieczyszczeń do powietrza, emisji hałasu, przyrody. Istotna jest także właściwa ocena wpływu inwestycji na środowisko i nałożenie warunków minimalizujących ich oddziaływanie na etapie uzgadniania dokumentacji projektowych oraz uzyskiwania przez inwestorów decyzji środowiskowych.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym, sprawy cmentarzy gminnych są jednym z zadań własnych Gminy Miasta Gdańska, których realizacja jest niezbędna do zaspokojenia zbiorowych potrzeb wspólnoty. Powyższe wynika również z ustawy z dnia 13 stycznia 1959 roku o cmentarzach i chowaniu zmarłych.

1.2.4. Ochrona ludności

Odpowiedzialnym za bezpieczeństwo w mieście jest Prezydent Miasta Gdańska. Do działań prawnych prezydenta, podejmowanych dla ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, należy przede wszystkim tworzenie aktów prawa miejscowego. Dotyczy to precyzowania kształtu współpracy Policji ze SM, zasad koordynacji działań ratowniczych (poprzez powołanie MZZK), a także określenia organizacji i funkcjonowania MCZK.

Prezydent miasta opiniuje kandydatów na stanowiska: Komendanta Miejskiego Policji, Komendanta Miejskiego PSP, powołuje Komendanta SM, zatwierdza programy działania oraz przyjmuje sprawozdania i informacje z działalności tych służb. Funkcję koordynatora pełni WZKiOL.

Swoją rolę wydział sprawuje m.in. poprzez:

- działalność planistyczną na rzecz bezpieczeństwa w mieście, w tym wykonywanie procedur postępowania zapisanych w „Planie Zarządzania Kryzysowego";
- zapewnienie warunków do funkcjonowania MCZK;
- wykonywanie czynności kontrolnych w zakresie ochrony przeciwpożarowej w jednostkach organizacyjnych i substancjach komunalnych z udziałem własnościowym miasta;
- planowanie i realizację budżetu wydziału oraz nadzór nad realizacją budżetów PSP, OSP, SM.

Zadaniem WZKiOL jest również integrowanie wszystkich służb, inspekcji i straży w celu sprawnego zarządzania bezpieczeństwem miasta i skutecznego reagowania na sytuacje kryzysowe. Zgodnie z „Regulaminem Organizacyjnym Urzędu Miejskiego" wydział wykonuje również zadania związane z nadzorem nad działalnością SM i OSP.

2. Wizja Gdańska w roku 2015

Wspólną wizją realizowanych dotychczas osobno programów operacyjnych zawartą w programie „Gdańsk – tu mieszkam" jest poprawa zarządzania tą częścią sfery gospodarki, która bezpośrednio wpływa na warunki zamieszkania ludności. Z tego punktu widzenia Gdańsk jako członek Unii Metropolii Polskich stanowi wzorowy przykład sprawnie zarządzanego miasta metropolitarnego, a poziom jakości życia mieszkańców w 2015 roku powinien nawiązywać do poziomu życia w innych miastach metropolitalnych.

2.1. Nieruchomości

2.1.1. Obszar gospodarki mieszkaniowej

Gdańsk jako miasto przyjazne mieszkalnictwu będzie nadal wspierał różnorodne formy budownictwa, w tym developerskiego i spółdzielczego, poprzez zapewnienie odpowiedniej oferty gruntów budowlanych oraz systematyczne tworzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Z oferty mogą również skorzystać inwestorzy indywidualni. Stopniowo ograniczana będzie szeroka pomoc mieszkaniowa wyłącznie na rzecz rodzin, które znajdują się w trudnej sytuacji materialnej i rodzinnej. W wyniku realizacji wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Miasta Gdańska zasób mieszkaniowy miasta w 2015 roku zmniejszy się niemal dwukrotnie.

2.1.2. Obszar terenów przyległych do budynków wspólnot mieszkaniowych

Wolą władz Miasta Gdańska jest, aby jak największa liczba wspólnot mieszkaniowych posiadała tytuł prawny do terenów przyległych do budynków tych wspólnot. Ma to szczególne znaczenie także z uwagi na trwający proces nabywania lokali mieszkalnych z mieszkaniowego zasobu Gminy Miasta Gdańska przez ich dotychczasowych najemców i na skutek tego powstawanie kolejnych wspólnot mieszkaniowych.

Uzyskanie tego stanu nastąpi poprzez nabycie przez wspólnoty mieszkaniowe terenów przyległych do nieruchomości macierzystych wspólnot mieszkaniowych. W efekcie to właściciele lokali w tych budynkach

decydować będą o sposobie zagospodarowania terenu przy ich nieruchomościach. Będzie to sprzyjać poprawie warunków korzystania z budynków mieszkalnych i estetyki miejsca zamieszkania.

2.1.3. Obszar infrastruktury zaplecza administracyjnego

Obowiązkiem miasta jest utrzymanie infrastruktury w należytym stanie technicznym, zgodnym z wymogami prawa budowlanego. Urząd dokłada wszelkich starań, aby zapewnić odpowiednią przestrzeń do pracy i obsługi klientów. Docelowym modelem funkcjonowania urzędu jest zorganizowanie pracy tak, aby umożliwić klientowi załatwienie sprawy w wyznaczonym terminie, przy jednoczesnej minimalizacji liczby wizyt w urzędzie. Stan taki możliwy będzie poprzez rozbudowanie głównej siedziby.

Rozwiązanie takie zapewni:

- koncentrację wszystkich wydziałów w jednym miejscu, a tym samym usprawnienie procesu obiegu dokumentacji oraz przepływu informacji;
- stworzenie profesjonalnej sali obsługi klientów pozwalającej na skrócenie czasu ich obsługi oraz zapewniającej pełniejszą kontrolę tego procesu;
- znaczną poprawę warunków pracy urzędników.

Realizacja zadań ma spowodować wyższą jakość obsługi klientów oraz lepsze warunki do realizacji zadań.

2.2. Infrastruktura

2.2.1. Obszar gospodarki odpadami

Mieszkańcy Gdańska będą włączeni do spójnego, efektywnego i wygodnego systemu odbioru odpadów komunalnych selektywnie zbieranych. W 2015 roku w Gdańsku-Szadółkach będzie funkcjonował nowoczesny, bezpieczny dla środowiska zakład unieszkodliwiania odpadów, a w regionie realizowana będzie instalacja termicznego unieszkodliwiania odpadów komunalnych. Dzięki temu problem gospodarowania odpadami komunalnymi zostanie rozwiązany na wiele lat, także dla przyszłych pokoleń. Jednocześnie Gdańsk zbuduje wizerunek miasta nowoczesnego, czystego i dbającego o ekologię.

Jedną z głównych zasad w postępowaniu z odpadami będzie składowanie tylko tych odpadów, których nie można odzyskać oraz których nie da się unieszkodliwić innymi metodami. W trosce o stan środowiska zostanie wprowadzona zasada, że składowanie odpadów jest ostateczną formą unieszkodliwiania odpadów. W ramach dbania o środowisko każdy mieszkaniec będzie miał możliwość przekazywania selektywnie zbieranych odpadów: kuchennych, z ogrodu, papieru, szkła, tworzyw sztucznych, niebezpiecznych, budowlanych, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, zużytych baterii i akumulatorów, przeterminowanych lekarstw. Uzyskana zostanie akceptacja społeczna dla lokalizacji instalacji termicznego przekształcania odpadów komunalnych. Instalacja ta będzie dopełnieniem planowanego systemu gospodarki odpadami komunalnymi w Gdańsku, tworząc spójny system gospodarki odpadami komunalnymi.

2.2.2. Obszar gospodarki wodociągowo-ściekowej

System wodociągowy:

W 2015 roku w Gdańsku 100% wody sprzedawanej odbiorcom będzie spełniało unijne i polskie normy jakościowe. Większość wody dostarczanej odbiorcom na terenie Gminy Miasta Gdańska ma pochodzić z

głównych ujęć wodociągu centralnego. Znaczącemu ograniczeniu ulegnie dostawa do odbiorców wody z ujęcia wody powierzchniowej w Straszynie. W tym czasie zostanie podjęta ostateczna decyzja o sposobie jego dalszego funkcjonowania lub całkowitej likwidacji.

Ujęcia lokalne, niepołączone z wodociągiem centralnym, zostaną w większości zlikwidowane. Pozostałe staną się rezerwą eksploatacyjną. Cały teren Gminy Gdańsk zasilany będzie z wodociągu centralnego. Przyłącza ołowiane zostaną w całości wyeliminowane, a rurociągi azbestocementowe sukcesywnie wymienione. Funkcjonować będzie zintegrowany system monitoringu sieci wodociągowej oraz system monitoringu zasobów podziemnych wody. Cały obszar Gminy Miasta Gdańska będzie posiadać techniczne możliwości dostawy wody o właściwych parametrach jakościowych UE z wodociągu centralnego.

System kanalizacyjny:

W 2015 roku 100% ścieków odprowadzanych z gdańskiego komunalnego systemu kanalizacyjnego ma spełniać jakościowe normy UE. Zurbanizowane obszary aglomeracji gdańskiej będą wyposażone w kanalizację sanitarną. Bezodpływowe zbiorniki na ścieki, rozproszone na pojedynczych działkach budowlanych, to rozwiązanie tymczasowe na nowo urbanizowanych terenach, znacząco oddalonych od istniejącego systemu kanalizacyjnego. Gospodarka osadami ściekowymi zostanie uregulowana za pomocą funkcjonującej ITPO. Biogaz uzyskiwany z procesu oczyszczania ścieków będzie przetwarzany na energię elektryczną w wykonanej Instalacji Odzysku Energii (CHP).

2.2.3. Obszar gospodarki wodami opadowymi

Głównym celem miasta jest stworzenie mapy terenów zagrożonych zalaniem, opierającej się na stałym przesyle danych z automatycznych stacji monitoringu opadów oraz urządzeń mierzących natężenie przepływu w ciekach. System ten, uwzględniający ukształtowanie terenu w celu wizualizowania ryzyka wystąpienia podtopień, umożliwi bieżące nadzorowanie stanu bezpieczeństwa powodziowego w Gdańsku oraz usprawni podejmowane działania zapobiegawcze. Informacje pozyskiwane z automatycznego rejestru danych pozwolą na szybką reakcję oraz koordynację działań w przypadku wystąpienia zagrożenia, np. poprzez sterowanie pracą zbiorników retencyjnych. Aktualnie na obszarze miasta funkcjonuje 5 automatycznych stacji monitoringu opadów z przekazem danych do internetu oraz 7 stacji pomiaru tradycyjnego na bazie pluwiografów PG-981. Docelowo należałoby rozbudować istniejącą sieć oraz zwiększyć liczbę urządzeń mierzących natężenie przepływu w ciekach, uwzględniając przy tym możliwość pozyskania danych z gmin ościennych.

Aktualnym priorytetem w pracach legislacyjnych w zakresie planowanej nowelizacji ustawy o prawie wodnym jest pełna transpozycja do polskiego systemu prawnego postanowień dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (2007/60/WE) w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim, zwanej dalej „Dyrektywą powodziową". „Dyrektywa powodziowa" dąży do zminimalizowania ryzyka oraz właściwego zarządzania ryzykiem, które powódź może stwarzać dla ludzkiego zdrowia, środowiska naturalnego, działalności gospodarczej i dziedzictwa kulturowego. Zobowiązania nałożone na państwa członkowskie, wynikające z tej dyrektywy, polegają na: konieczności opracowania wstępnej oceny ryzyka powodziowego, map zagrożenia i ryzyka powodziowego, koordynacji działań we wspólnie zarządzanych dorzeczach międzynarodowych, a także

opracowaniu planów zarządzania ryzykiem występowania powodzi i zapewnieniu szerokiego procesu konsultacji społecznych.

2.3. Zieleń i środowisko

2.3.1. Obszar środowiska przyrodniczego i ekologii

Stan infrastruktury pozostaje w ścisłym związku ze stanem środowiska oraz jakością życia mieszkańców. Właściwe planowanie inwestycji w zakresie rozwoju infrastruktury oraz dbałość o jej odpowiedni i zadowalający poziom wpływa na podniesie komfortu życia mieszkańców. W mieście Gdańsk konsekwentnie realizowana jest przyjęta polityka ochrony środowiska, której główne cele to zapewnienie mieszkańcom odpowiednich warunków życia, zgodnych z obowiązującymi standardami i prawem, oraz dbałość o istniejące zasoby przyrodnicze. Podejmowane działania są zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju, z uwzględnieniem możliwości środowiska naturalnego oraz potrzeb gdańszczan, niejednokrotnie z wykorzystaniem potencjału mieszkańców przy ich realizacji.

Stałe podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców, przedsiębiorców i decydentów zmierza do skutecznej eliminacji nawyków i zachowań bezpośrednio zagrażających środowisku. Realizacja działań, poprzez zahamowanie procesów degradacji zasobów przyrody, stworzy w 2015 roku dogodne warunki do poprawy jakości życia gdańszczan.

2.3.2. Obszar cmentarzy komunalnych

Skoncentrowane działania w sektorze cmentarnictwa zabezpieczą ciągłość grzebania osób zmarłych z terenu Gdańska poprzez przygotowanie nowych miejsc do pochówku oraz stworzenie warunków mających na celu maksymalne wykorzystanie miejsc już istniejących. Przewiduje się, że do roku 2015 na cmentarzach komunalnych miasta Gdańska wykonanych będzie ok. 16 tys. pochówków, z czego w przypadku ok. 5 tys. przyjęta zostanie propagowana forma pochówku urnowego. Do 2015 roku będą prowadzone działania przygotowawcze w zakresie zlokalizowania i zaprojektowania cmentarza o charakterze parkowym.

2.3.3. Obszar ochrony zwierząt w mieście

Na terenie miasta Gdańska będą kontynuowane i podejmowane działania na rzecz ochrony zwierząt, zgodnie z przepisami prawa w tym zakresie. Zwierzę ranne, udomowione czy też wolno żyjące, znalezione w mieście, uzyska pomoc weterynaryjną. Zapewnienie opieki nad bezdomnymi zwierzętami będzie realizował podmiot prowadzący Schronisko dla Bezdomnych Zwierząt w Gdańsku. Zwierzęta wolno żyjące, takie jak np. dziki, w przypadku zadomawiania się na osiedlach mieszkaniowych będą wyłapywane i przewożone do nadleśnictw – miejsc ich naturalnego bytowania. W 2015 będą kontynuowane działania na rzecz ograniczania bezdomności zwierząt i poprawy ich bytu.

2.4. Ochrona ludności

System zarządzania kryzysowego i jego zdolność do prawidłowego reagowania na nadzwyczajne zagrożenia oraz sprawność, efektywność i akceptowalność działań profesjonalnych służb, inspekcji i straży na rzecz

zapewnienia bezpieczeństwa i ochrony porządku publicznego na terenie miasta po pierwsze, wpłynie na wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców i turystów. Po drugie, spowoduje większe zainteresowanie Gdańskiem wśród nowych inwestorów krajowych i zagranicznych, pośrednio podnosząc poziom życia gdańszczan. Gdańsk w 2015 roku zyska wizerunek miasta bezpiecznego dla mieszkańców i odwiedzających nas turystów oraz przyjaznego dla biznesu, inwestycji i osadnictwa.

3. Analiza możliwości realizacyjnych

Tabela 1 Szanse i zagrożenia w obszarze nieruchomości

Szanse	Zagrożenia
➢ **Gospodarka mieszkaniowa:**	
• proinwestycyjna polityka Gminy Miasta Gdańska polegająca w szczególności na: – pozyskiwaniu lokali mieszkalnych w drodze zakupu na wolnym rynku z przeznaczeniem na przesiedlenia lokatorów – dokapitalizowaniu i wyposażeniu w grunty Spółki GIS, powołanej i realizującej zadania w zakresie budowy mieszkań na wynajem – rozwoju budownictwa społecznego realizowanego przez gminne Spółki – GTBS i TBS „Motława" przy udziale środków finansowych pochodzących z BGK i/lub kapitału zakładowego, a także partycypacji osób fizycznych • pozyskaniu środków finansowych m.in. na utrzymanie mieszkaniowego zasobu Gminy Miasta Gdańska oraz na planowane inwestycje mieszkaniowe w ramach prywatyzacji zasobu komunalnego • możliwość kształtowania i realizacji polityki mieszkaniowej miasta poprzez lokale GIS wybudowane/wniesione przez miasto do spółki aportem • wzrost dochodu z czynszów za najem lokali mieszkalnych w zasobie komunalnym od roku 2011, umożliwiający m.in. zintensyfikowanie działań remontowych • realizacja zadań poprzez BZM funkcjonujące w strukturze GZNK, obejmująca poprawę warunków mieszkaniowych najemców/właścicieli lokali mieszkalnych w ramach wielopłaszczyznowego systemu zamiany lokali, działania w zakresie zwiększenia zasobu lokali socjalnych oraz ograniczenia przyrostu osób/rodzin oczekujących na lokal socjalny wraz z odzyskaniem środków finansowych z tytułu zadłużenia w opłatach za korzystanie z lokalu • wzrost udziału własności prywatnej w budynkach wspólnot mieszkaniowych umożliwiający podniesienie efektywności remontowej (przeniesienie ciężaru ponoszenia kosztów remontów na nowo powstające wspólnoty mieszkaniowe)ożywienie społeczne i gospodarcze zdegradowanych dzielnic: Letnicy, Dolnego Miasta, Wrzeszcza • osiedlanie się w Gdańsku osób/rodzin o zróżnicowanym poziomie dochodów • niski poziom bezrobocia w porównaniu ze średnim bezrobociem w kraju	• zmiana przepisów prawa dotyczących gospodarki mieszkaniowej: – w zakresie rozszerzenia katalogu osób uprawnionych do otrzymania lokalu socjalnego – w przedmiocie sprzedaży lokali – zmiana przepisów prawa w zakresie możliwości finansowania inwestycji TBS • nieuregulowany stan prawny nieruchomości • brak zainteresowania najemców ofertą nabycia lokalu • zubożenie społeczeństwa i realny wzrost zapotrzebowania na mieszkania komunalne i socjalne, przy niskich możliwościach ich zaspokojenia przez gminę • wzrost zaległości w opłatach za lokale mieszkalne • brak środków finansowych na planowane remonty komunalnego zasobu mieszkaniowego • brak środków finansowych w budżecie na planowane inwestycje mieszkaniowe • spadek zainteresowania możliwościami zamiany lokalu w ramach wielopłaszczyznowego systemu zamiany lokali zarówno przez najemców zamieszkujących w lokalach komunalnych o obniżonym standardzie, jak i przez osoby mające zadłużenia w opłatach związanych z korzystaniem z lokalu, w szczególności z lokalu o podwyższonym standardzie • nieekonomiczny poziom czynszów w zasobie mieszkaniowym Gminy Miasta Gdańska • niski standard obiektów małej architektury i terenów zielonych • niska podaż terenów budowlanych: – brak uzbrojenia wielu terenów nadających się pod budownictwo mieszkaniowe – brak terenów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod budownictwo mieszkaniowe socjalne

➢ Tereny przyległe do budynków wspólnot mieszkaniowych:	
• postępująca zmiana podejścia właścicieli lokali do obowiązku nabywania zapleczy podwórzowych przyległych do budynków wspólnot mieszkaniowych • dążenie do poprawy estetyki otoczenia po wykonaniu remontów w budynkach wspólnot mieszkaniowych • możliwość wykorzystania wolnych środków finansowych na funduszu remontowym po wykonanych pracach remontowych w budynkach wspólnot mieszkaniowych • przychylność i pozytywne nastawienie właścicieli lokali do urządzania zapleczy podwórzowych według własnych oczekiwań i potrzeb m.in. w zakresie przygotowania miejsc postojowych	• zubożenie społeczeństwa • brak miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego • negatywne nastawienie zarządców nieruchomości wspólnych • nieuregulowane stany prawne nieruchomości macierzystych wspólnot mieszkaniowych
➢ Infrastruktura zaplecza administracyjnego:	
• spełnianie zmieniających się wymogów legislacyjnych z zakresu bezpieczeństwa pracy i prawa budowlanego • wzrost świadomości społeczeństwa na temat zasadności działań proekologicznych • upowszechnianie się w świadomości społeczeństwa zachodnioeuropejskiego modelu warunków pracy • wzrastające oczekiwania klientów do warunków, w których powinni być obsługiwani • tendencja do poprawy estetyki otoczenia	• ograniczanie wydatków na administrację • negatywny odbiór przez opinię publiczną • długotrwała realizacja przedsięwzięć • decentralizacja zadań z administracji państwowej na administrację samorządową

Tabela 2 Szanse i zagrożenia w obszarze infrastruktury

Szanse	Zagrożenia
➢ Gospodarka odpadami:	
• budowa zakładu unieszkodliwiania odpadów • pozyskanie środków unijnych na realizację instalacji do termicznego przekształcania odpadów komunalnych • wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców (po okresie edukacji) • prowadzenie zbiórki odpadów w systemie dwupojemnikowym, z podziałem na mokre i suche • uwrażliwienie mieszkańców na czystość i porządek w najbliższym otoczeniu	• brak ustanowienia gmin właścicielami i dysponentami odpadów komunalnych • brak akceptacji społecznej dla budowy instalacji do termicznego przekształcania odpadów komunalnych • wzrost kosztów odbioru odpadów od mieszkańców
➢ Gospodarka wodociągowo-ściekowa:	
• poprawa niezawodności zaopatrzenia mieszkańców miasta w wodę • zadowolenie mieszkańców z poprawy jakości wody pitnej • poprawa warunków życia mieszkańców poprzez lepszy dostęp do infrastruktury kanalizacyjnej • ograniczenie zagrożeń związanych z zanieczyszczeniem środowiska, w związku z modernizacją układów kanalizacyjnych • poprawa przepustowości sieci kanalizacyjnej • zaopatrzenie w wodę i skanalizowanie nowych terenów inwestycyjnych • stworzenie trwałego, efektywnego i zgodnego z wymaganiami ochrony środowiska sposobu zagospodarowania osadów ściekowych w długiej perspektywie • likwidacja nielegalnych wylotów ścieków do ziemi i wód powierzchniowych na terenach skanalizowanych • poprawa sposobu gospodarowania zasobami wód podziemnych poprzez racjonalne ich ujmowanie • stworzenie warunków dla właściwej i bezpiecznej eksploatacji ujęć wody poprzez wczesną identyfikację źródeł zanieczyszczeń wód podziemnych oraz podejmowanie optymalnych decyzji służących ochronie liczbie i jakości ujęć wody • poprawa warunków inwestowania na terenie miasta Gdańska poprzez lepszy dostęp do infrastruktury wod-kan; • lepsza oferta dla turystów odwiedzających tereny nadmorskie w związku z poprawą jakości wód Zatoki Gdańskiej i czystości plaż	• realizacja programu może wpłynąć na mało akceptowalny społecznie wzrost taryf za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i odprowadzenie ścieków • utrudnienia w montażu finansowym budżetu na realizację programu wodno-ściekowego • opóźnienia w realizacji przedsięwzięć związane z długotrwałymi procedurami administracyjnymi (wywłaszczenia, regulacje stanów prawnych, uzgodnienia dokumentacji, wydawanie decyzji administracyjnych, itd.) • brak obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

• zaopatrzenie mieszkańców w wodę pitną z ujęć podziemnych	
➢ Gospodarka wodami opadowymi:	
• ograniczenie ryzyka wystąpienia powodzi i podtopień • ochrona dorobku kulturowego i materialnego miasta • wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców	• wzrost zagrożenia powodziami opadowymi w związku z postępującą urbanizacją tzw. Górnego Tarasu • dalsza dekapitalizacja urządzeń wodnych, w przypadku utrzymania na obecnym poziomie dotacji z budżetu państwa dla administratorów wód na utrzymanie tych urządzeń • brak realizacji niezbędnych inwestycji oraz modernizacji ze względu na ograniczone środki finansowe • postępujące zmiany klimatu powodujące zwiększenie prawdopodobieństwa wystąpienia opadów o charakterze nawalnym postępująca urbanizacja tzw. Górnego Tarasu bez zwiększenia pojemności retencyjnej systemu

Tabela 3 Szanse i zagrożenia w obszarze zieleń i środowisko

Szanse	Zagrożenia
➢ Środowisko przyrodniczego i ekologia:	
• wzrost świadomości ekologicznej i odpowiedzialności za stan środowiska naturalnego – edukacja ekologiczna przyczyni się do wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców i ich zbiorowej odpowiedzialności za dbanie o środowisko • stosowanie w zakładach najnowszych, innowacyjnych technik • stworzenie systemu ostrzegania i informacji o zagrożeniach środowiskowych • wzrastająca świadomość zależności stanu zdrowia od jakości środowiska • tworzenie wybiegów dla psów • realizacja projektu „Psia toaleta”	• likwidacja funduszy w finansowaniu zadań środowiskowych, co do których udzielanie dotacji staje się niemożliwe • degradacja walorów przyrodniczych w związku z presją urbanizacji • rozprzestrzenianie się obszarów zurbanizowanych i degradacja walorów przyrodniczych • trudności w koordynacji działań w ramach Aglomeracji Trójmiejskiej • wysoki koszt stworzenia systemu zarządzania i monitorowania środowiska
➢ Gospodarka terenami zielonymi i cmentarzami:	
• proinwestycyjna polityka Gminy Miasta Gdańska polegająca w szczególności na: – budowie kolumbariów na istniejących cmentarzach komunalnych ze środków gminnych lub w systemie ppp – wzrost dochodu z opłat cmentarnych wnoszonych przy pogrzebach oraz przy przedłużaniu ważności grobu – pozyskiwaniu terenów, które przeznaczone będą na cmentarze komunalne	• brak środków finansowych w budżecie na inwestycje związane z rozbudową cmentarzy oraz budową kolumbariów • realna groźba braku miejsc do pochówków tradycyjnych na cmentarzach komunalnych • brak zmiany przepisów dotyczących cmentarnictwa, dopuszczających inna formę pochówków niż tradycyjne i urnowe; • brak w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego terenów, które będą mogły być przeznaczone pod cmentarze • zubożenie społeczeństwa i realna groźba braku wnoszenia opłat za przedłużenie ważności grobów (wzrost zaległości w opłatach cmentarnych)brak środków finansowych na remonty infrastruktury cmentarnej • niski standard obiektów małej architektury i terenów zielonych występujących na terenie cmentarzy

Tabela 4 Szanse i zagrożenia w obszarze ochrony ludności

Szanse	Zagrożenia
➢ **Bezpieczeństwo mieszkańców:**	
• zintegrowany system ratownictwa i ochrony ludności • współfinansowanie przez Gminę Miasta Gdańska budowy nowych komisariatów oraz strażnic JRG na przekazanych gruntach gminnych • zakup sprzętu dla PSP i Policji • rozbudowa monitoringu wizyjnego w Gdańsku • wsparcie finansowe Gminy Miasta Gdańska dla PSP i Policji, a także utrzymanie OSP i SM • zmiany w infrastrukturze miejskiej – nowe drogi, ciągi dla pieszych • ochrona zwierząt w mieście z pomocą środków prawnych	• opóźnienia związane z przekazywaniem gruntów pod nowe inwestycje • ograniczone możliwości budżetowe miasta w dziale „Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa” • ograniczenia współpracy i brak spójności prawa, powodujące niską skuteczność działania

4. Cele operacyjne programu

4.1. CEL I - GDAŃSK PRZYJAZNY MIESZKAŃCOM.

4.2. CEL II - GDAŃSK MIASTEM ROZWINIĘTYCH USŁUG KOMUNALNYCH.

4.3. CEL III - GDAŃSK MIASTEM ZIELONYM I EKOLOGICZNYM .

4.4. CEL IV - GDAŃSK MIASTEM BEZPIECZNYM DLA MIESZKAŃCÓW.

5. Działania zaplanowane na lata 2012 – 2015

5.1. CEL I - GDAŃSK PRZYJAZNY MIESZKAŃCOM.

Gospodarka mieszkaniowa:

- Realizacja wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Miasta Gdańska. Wdrażanie i kontynuacja działań na zdegradowanych obszarach Gdańska w ramach lokalnego programu rewitalizacji, ze szczególnym uwzględnieniem obszaru Letnicy. Zapewnienie odpowiedniej oferty gruntów budowlanych. Uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Wspieranie zróżnicowanych form budownictwa mieszkaniowego.

Tereny przyległe do budynków wspólnot mieszkaniowych:

- Działania informacyjne ukierunkowane na wspólnoty mieszkaniowe oraz zarządców nieruchomości wspólnych w kwestii możliwości wykupu lub dzierżawy terenów przyległych. Przedstawianie wspólnotom mieszkaniowym propozycji nabycia geodezyjnie wydzielonych terenów przyległych. Wspomaganie wspólnot mieszkaniowych przy zagospodarowaniu przez nie terenów przyległych. Zwiększenie zdolności jednostek organizacyjnych Gminy Miasta Gdańska do załatwiania spraw związanych ze zbywaniem terenów przyległych. Uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, niezbędnych do przeprowadzenia podziałów geodezyjnych terenów przyległych. Kompleksowe podziały geodezyjne terenów przyległych w danym rejonie, także w przypadku braku miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Infrastruktura zaplecza administracyjnego:

- Remonty obiektów, wynikające z wymogów prawa budowlanego oraz przepisów BHP i PPOŻ. Poprawa estetyki budynków. Instalacja systemów alarmowych i zabezpieczeń. Przystosowywanie budynków pod kątem funkcjonalności dla osób starszych i niepełnosprawnych. Rozbudowa głównej siedziby Urzędu Miasta Gdańska. Adaptacja pomieszczeń na cele biurowe.

5.2. CEL II - GDAŃSK MIASTEM ROZWINIĘTYCH USŁUG KOMUNALNYCH.

Gospodarka odpadami:

- Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych do składowania. Zmniejszenie ilości odpadów ulegających biodegradacji, kierowanych na składowisko. Zwiększenie odzysku odpadów opakowaniowych. Wydzielenie odpadów niebezpiecznych z odpadów komunalnych. Odzysk energii z odpadów komunalnych. Objęcie wszystkich mieszkańców zorganizowanym systemem odbioru odpadów komunalnych.

Gospodarka wodociągowo-ściekowa:

- Poprawa niezawodności systemu zaopatrzenia w wodę oraz optymalizacja jego funkcjonowania. Poprawa jakości wody pitnej. Monitoring jakości i zasobów wody pitnej. Zapewnienie unijnych standardów oczyszczania ścieków oraz przeróbki produktów ubocznych oczyszczalni (osady, biogaz).Skanalizowanie terenów miasta w 2014 roku do poziomu 99,7%.Poprawa sprawności i jakości funkcjonowania systemu kanalizacji sanitarnej. Realizacja projektu wodno-ściekowego.

Gospodarka wodami opadowymi:

- Modernizacja Kanału Raduni. Rozbudowa monitoringu opadów i stanu wód.

5.3. CEL III - GDAŃSK MIASTEM ZIELONYM I EKOLOGICZNYM.

Środowisko przyrodnicze i ekologia:

- Rozwój środków transportu będących alternatywą dla samochodu .Budowa systemów wczesnego ostrzegania o zagrożeniach środowiskowych. Stworzenie systemu zachęt dla przedsiębiorców realizujących cele ekologiczne. Propagowanie zachowań proekologicznych wśród mieszkańców, przedsiębiorców i decydentów. Poprawa dostępu do informacji o stanie środowiska. Organizacji ogólnodostępnych terenów rekreacyjnych o wartościach rekreacyjnych, turystycznych i sportowych, przy udziale mieszkańców. Stworzenie form edukacji ekologicznych na terenach przyrodniczych. Stworzenie aktualnej i dostępnej bazy o walorach przyrodniczych Gdańska. Zintegrowanie planowania rozwoju miasta z systemem zarządzania środowiskowego. Ochrona komponentów środowiska. Wspieranie inicjatyw mieszkańców w realizacji projektów ekologicznych. Zwiększenie powierzchni terenów objętych szczególnymi formami ochrony. Realizacja programu poprawy stanu Zatoki Gdańskiej jako wspólnego programu Gdańskiego Obszaru Metropolitarnego. Aktywizacja Forum Lokalnej Agendy 21Budowa wybiegów dla psów. Zwiększenie powierzchni terenów objętych szczególnymi formami ochrony;

Gospodarka terenami zielonymi i cmentarzami:

- Zaspokojenie potrzeb mieszkańców w zakresie podaży miejsc pochówku zmarłych poprzez pozyskanie nowych lokalizacji, w tym w formule „parków cmentarzy” oraz propagowanie formy pochówku urnowego. Likwidacja barier architektonicznych na cmentarzach komunalnych. Utworzenie elektronicznej bazy danych miejsc pochówków na cmentarzach komunalnych. Powołanie jednostki odpowiedzialnej za zarządzanie i rozwój terenów zieleni oraz powołanie stanowiska ogrodnika miejskiego. Rozwój terenów zieleni miejskiej jako obiektów przyrodniczych, rekreacyjnych, turystycznych i sportowych. Rozwój terenów zielonych o znaczeniu osiedlowym.

5.4. CEL IV - GDAŃSK MIASTEM BEZPIECZNYM DLA MIESZKAŃCÓW.

Ochrona ludności:

- Zwiększenie skuteczności działania PSP na terenie Gdańska i Wyspy Sobieszowskiej. Zwiększenie dostępu do Policji i SM, w tym sezonie turystycznym. Podniesienie świadomości społecznej w zakresie bezpieczeństwa powszechnego. Rozbudowa i utrzymanie istniejącego systemu CCTV. Utrzymanie skuteczności działania MCZK. Finansowanie lub dofinansowanie służb, inspekcji i straży, uczestniczących w zapewnieniu ochrony przeciwpożarowej oraz bezpieczeństwa i porządku publicznego. Realizacja programów w zakresie zapobiegania i ograniczenia przestępczości oraz aspołecznych zachowań, a także ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego.

6. Wskaźniki osiągnięcia celów

Tabela 5 Monitoring realizacji celów w obszarze nieruchomości

Obszar badania		Opis	Jednostka
Gospodarka mieszkaniowa:			
N	**1**	liczba osób/gospodarstw domowych, które otrzymały lokale mieszkalne	szt
N	**2**	liczba gospodarstw domowych uprawnionych do uzyskania lokalu mieszkalnego, zamiennego i socjalnego i/lub z TBS	szt
N	**3**	liczba lokali nowych, nabytych przez gminę, wybudowanych przez GIS lub TBS bądź pozyskanych w inny sposób	szt
N	**4**	liczba lokali pozyskanych w ramach naturalnego ruchu ludności w danym okresie	szt
N	**5**	liczba lokali socjalnych wyodrębnionych w mieszkaniowym zasobie gminy ogółem na koniec roku kalendarzowego	szt
N	**6**	liczba użytkowników lokali zalegających w opłatach powyżej 3 miesięcy ogółem na koniec roku kalendarzowego	szt
N	**7**	liczba lokali mieszkalnych w mieszkaniowym zasobie Gminy Miasta Gdańska ogółem (GZNK + GIS)	szt
N	**8**	wielkość zaległości powyżej 3 miesięcy (czynsz + świadczenia) z tytułu użytkowania lokali mieszkalnych na koniec roku kalendarzowego	mln zł
N	**9**	wielkość rocznego przypisu czynszowego w mieszkaniowym zasobie gminy (GZNK)	mln zł
N	**10**	wielkość rocznego przypisu z tytułu świadczeń w mieszkaniowym zasobie gminy (GZNK)	mln zł
N	**11**	liczba osób zamieszkujących w lokalach mieszkalnych Gminy Miasta Gdańska ogółem	osób
N	**12**	powierzchnia użytkowa mieszkaniowego zasobu Gminy Miasta Gdańska ogółem (GZNK + GIS)	m²
N	**13**	powierzchnia użytkowa lokali mieszkalnych w budynkach Gminy Miasta Gdańska – 100% własności Gminy Miasta Gdańska	m²
N	**14**	liczba lokali mieszkalnych będących przedmiotem zamian i wymian	szt
N	**15**	liczba lokali mieszkalnych o ponadnormatywnej powierzchni w stosunku do liczby osób zamieszkujących w lokalu	szt
N	**16**	liczba osób zamieszkujących w lokalach mieszkalnych o ponadnormatywnej powierzchni	osób
N	**17**	powierzchnia lokali mieszkalnych o ponadnormatywnej powierzchni w stosunku do liczby osób zamieszkujących w lokalu	m²
N	**18**	koszty bieżącego utrzymania mieszkaniowego zasobu Gminy Miasta Gdańska (GZNK + GIS)	mln zł
N	**19**	koszt Gminy Miasta Gdańska w zaliczkach na poczet kosztów zarządu nieruchomości wspólnej w danym okresie	mln zł
N	**20**	koszt Gminy Miasta Gdańska w zaliczkach na fundusz remontowy i w bezpośrednich wydatkach remontowych we wspólnotach mieszkaniowych w danym okresie	mln zł
N	**21**	liczba zawartych umów sprzedaży lokali mieszkalnych z pierwszeństwem ich nabycia w danym okresie	szt
N	**22**	skuteczność zaspakajania potrzeb mieszkaniowych – relacja liczby osób/gospodarstw domowych, które otrzymały lokale mieszkalne, socjalne, zamienne i/lub z TBS, do liczby gospodarstw domowych uprawnionych do uzyskania lokalu mieszkalnego, zamiennego i socjalnego i/lub z TBS	%
N	**23**	liczba lokali nowych nabytych przez gminę, wybudowanych przez GIS lub TBS bądź pozyskanych w inny sposób, do liczby osób/gospodarstw domowych uprawnionych do uzyskania lokalu mieszkalnego, zamiennego i socjalnego i/lub z TBS	%

N	**24**	liczba lokali pozyskanych w ramach naturalnego ruchu ludności w danym okresie do liczby osób/gospodarstw domowych uprawnionych do uzyskania lokalu mieszkalnego, zamiennego i socjalnego i/lub z TBS	%
N	**25**	udział użytkowników lokali zalegających w opłatach powyżej 3 miesięcy w całkowitej liczbie lokali w mieszkaniowym zasobie Gminy Miasta Gdańska	%
N	**26**	udział zaległości czynszowych powyżej 3 miesięcy do całego przypisu czynszowego	%
N	**27**	rotacja lokali komunalnych w trybie zamiany i/lub wymiany w mieszkaniowym zasobie Gminy Miasta Gdańska – relacja liczby lokali mieszkalnych będących przedmiotem zamian i/lub wymiany do liczby lokali mieszkalnych w mieszkaniowym zasobie Gminy Miasta Gdańska	%
N	**28**	powierzchnia mieszkania na 1 mieszkańca w lokalach o ponadnormatywnej powierzchni	m²
N	**29**	powierzchnia użytkowa lokali komunalnych w stosunku do liczby zajmujących je osób – racjonalność wykorzystania mieszkaniowego zasobu Gminy Miasta Gdańska	m²
N	**30**	miesięczne koszty bieżącego utrzymania mieszkaniowego zasobu Gminy Miasta Gdańska do powierzchni użytkowej mieszkań Gminy Miasta Gdańska ogółem – racjonalizacja gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasta Gdańska	zł
N	**31**	wysokość średniej miesięcznej stawki czynszu najmu lokali w mieszkaniowym zasobie gminy (łącznie z mieszkaniami socjalnymi)	zł
Zaplecza podwórzowe budynków mieszkalnych:			
N	**32**	liczba zawartych umów sprzedaży terenu przyległego do budynku wspólnoty mieszkaniowej	szt
N	**33**	liczba zawartych umów dzierżawy terenu przyległego do budynku wspólnoty mieszkaniowej	szt
N	**34**	liczba zawartych w roku bieżącym umów sprzedaży terenu przyległego do budynku wspólnoty mieszkaniowej do liczby umów zawartych w roku poprzednim	%
N	**35**	liczba zawartych w roku bieżącym umów na dzierżawę terenu przyległego do budynku wspólnoty mieszkaniowej do liczby umów zawartych w roku poprzednim	%
Infrastruktura zaplecza administracyjnego:			
N	**36**	liczba pracowników Urzędu Miejskiego w Gdańsku	osób
N	**37**	liczba obsłużonych klientów w ramach obsługi bezpośredniej (QMATIC)	osób
N	**38**	liczba korespondencji wpływającej do Urzędu Miejskiego, zarejestrowanej w WOM	szt
N	**39**	liczba wydanych decyzji administracyjnych i innych rozstrzygnięć spraw	tys. szt
N	**40**	średnia powierzchnia biurowa przypadająca na 1 pracownika w obiektach Urzędu Miejskiego	m^2
N	**41**	środki budżetowe przeznaczone na modernizacje i remonty budynków Urzędu Miejskiego w Gdańsku	tys. zł
N	**42**	liczba obsłużonych klientów przypadająca na 1 pracownika	osób
N	**43**	roczna liczba wydanych decyzji administracyjnych i innych form rozstrzygnięć spraw przypadająca na 1 pracownika	szt
N	**44**	wykorzystanie środków budżetowych na modernizacje i remonty	%

Tabela 6 Monitoring realizacji celów w obszarze Infrastruktury

Obszar badania		Opis	Jednostka
Gospodarka odpadami:			
I	**1**	nieruchomości włączone do miejskiego systemu odbioru odpadów komunalnych	%
I	**2**	masa odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, składowanych na składowisku	ton

I	**3**	masa odpadów opakowaniowych przekazanych do odzysku i recyklingu	ton
I	**4**	masa nielegalnie składowanych odpadów	ton
I	**5**	masa odpadów niebezpiecznych, wyodrębniona z masy odpadów komunalnych	ton
Gospodarka wodociągowo-ściekowa:			
I	**6**	średnie roczne stężenie związków azotu w ściekach oczyszczonych (na wylocie z oczyszczalni)	mgN/dm3
I	**7**	średnie roczne stężenie związków fosforu w ściekach oczyszczonych (na wylocie z oczyszczalni)	mgP/dm3
I	**8**	średnie roczne stężenie ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do Zatoki Gdańskiej (BZT5)	mgO2/dm3
I	**9**	średnie roczne stężenie ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do Zatoki Gdańskiej (ChZT)	mgO2/dm3
I	**10**	Ilość zagospodarowanych osadów ściekowych	Mgs.m./rok
I	**11**	liczba abonentów (przyłączy) sieci kanalizacji sanitarnej	szt
I	**12**	liczba przyłączonych nowych odbiorców	szt
I	**13**	konsumpcja wody spełniającej normy określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia	mln m^3
I	**14**	konsumpcja wody z ujęć podziemnych	mln m^3
I	**15**	konsumpcja wody z ujęć powierzchniowych	mln m^3
I	**16**	liczba nowych odbiorców przyłączonych do miejskiej sieci wodociągowej (nowe wodomierze)	szt
I	**17**	liczba wymienionych przyłączy ołowianych	szt
I	**18**	średni roczny stopień redukcji związków azotu w ściekach oczyszczonych	%
I	**19**	średni roczny stopień redukcji związków fosforu w ściekach oczyszczonych	%
I	**20**	średni roczny stopień redukcji ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do Zatoki Gdańskiej (BZT5)	%
I	**21**	średni roczny stopień redukcji ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do Zatoki Gdańskiej (ChZT)	%
I	**22**	stopień zagospodarowania osadów ściekowych (roczny)	%
I	**23**	przyrost odbiorców przyłączonych do miejskiej sieci kanalizacji sanitarnej	%
I	**24**	stopień skanalizowania	%
I	**25**	udział w ogólnej konsumpcji wody z ujęć podziemnych	%
I	**26**	udział w konsumpcji wody spełniającej normy określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia	%
I	**27**	udział w ogólnej konsumpcji wody z ujęć powierzchniowych	%
I	**28**	przyrost odbiorców przyłączonych do miejskiej sieci wodociągowej (nowe wodomierze)	%
I	**29**	stopień zwodociągowania	%
Gospodarka wodami opadowymi:			
I	**30**	przyrost długości sieci kanalizacji deszczowej	mb

I	31	zwiększenie pojemności retencyjnej zbiorników wodnych	m³
I	32	długość sieci kanalizacji deszczowej	mb
I	33	zwiększenie pojemności retencyjnej w stosunku do roku bazowego 2010	%

Tabela 7 Monitoring realizacji celów w obszarze zieleń i środowisko

Obszar badania		Opis	Jednostka
Środowisko przyrodnicze i ekologia:			
Z	1	liczba punktów informacyjnych – dostępność informacji o stanie środowiska i zagrożeniach środowiskowych	szt
Z	2	wydatki na zieleń na 1 mieszkańca	zł
Z	3	liczba wybiegów dla psów	szt
Z	4	liczba automatów dystrybucji torebek na psie nieczystości	szt
Z	5	powierzchnia lasów i gruntów leśnych do powierzchni Gminy Miasta Gdańska	%
Z	6	powierzchnia obszarów prawnie chronionych na tys. mieszkańców	ha
Z	7	powierzchnia parków i zieleńców miejskich przypadająca na tys. mieszkańców	ha
Z	8	wydatki na oczyszczanie Gminy Miasta Gdańska do wydatków z budżetu ogółem	%
Z	9	wydatki na utrzymanie zieleni w stosunku do budżetu miasta ogółem	%
Z	10	wydatki majątkowe na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w wydatkach z budżetu ogółem	%
Z	11	powierzchnia terenów zielonych na 1 mieszkańca	m²
Z	12	wydatki na tworzenie wybiegów dla psów	zł
Z	13	powierzchnia terenów zieleni miejskiej i lasów miejskich (parki, zieleńce, skwery, zieleń uliczna, lasy komunalne) – bez powierzchni lasów państwowych	ha
Z	14	powierzchnia terenów zieleni prawnie chronionych (TPK, ZPK, OCHK, Użytki, Natura 2000)	ha
Z	15	wydatki na utrzymanie 1m² terenów zieleni, tj. parków, zieleńców, skwerów, zieleni ulicznej	zł
Z	16	wydatki na utrzymanie lasów komunalnych (1m²)	zł
Z	17	liczba mieszkańców narażonych na (nadmierny) hałas długookresowy (wskaźnik poziomu hałasu LN dla hałasu drogowego – co 5 lat)	osób
Z	18	liczba stacji, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnej częstości przekraczania poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM10 w roku kalendarzowym (>35 razy w roku) w odniesieniu do ilości stacji na terenie Gdańska	szt
Gospodarka terenami zielonymi i cmentarzami:			
Z	19	liczba dostępnych nowych, niezachowanych miejsc grzebalnych na cmentarzach komunalnych	szt
Z	20	liczba pochówków kremacyjnych ogółem	osób

Z	21	liczba pochówków na cmentarzach komunalnych ogółem	osób
Z	22	liczba pochówków na nowych miejscach – pochówki tradycyjne	osób
Z	23	liczba pochówków do grobów istniejących – pochówki tradycyjne	osób
Z	24	liczba pochówków do grobów istniejących – pochówki urnowe	osób
Z	25	liczba powstałych nowych miejsc grzebalnych do pochówków tradycyjnych	szt
Z	26	liczba powstałych nowych miejsc grzebalnych do pochówków urnowych, ziemnych	szt
Z	27	liczba powstałych nowych miejsc grzebalnych do pochówków urnowych w kolumbarium	szt
Z	28	liczba miejsc grzebalnych odzyskanych po likwidacji grobów opuszczonych i nieopłaconych na dalsze lata	szt
Z	29	koszty bieżącego utrzymania cmentarzy komunalnych	tys. zł
Z	30	wysokość opłat eksploatacyjnych wnoszonych przy pogrzebach tradycyjnych	zł
Z	31	wysokość opłat za miejsca ziemne na cmentarzach komunalnych wnoszonych przy pochówkach	zl
Z	32	liczba dostępnych, niezachowanych, ziemnych miejsc grzebalnych na cmentarzach komunalnych w danym roku w stosunku do roku ubiegłego	%
Z	33	liczba pochówków kremacyjnych w danym roku w stosunku do roku ubiegłego	%
Z	34	liczba pochówków ogółem na cmentarzach komunalnych w danym roku w stosunku do roku ubiegłego	%
Z	35	liczba pochówków na nowych miejscach ziemnych w danym roku w stosunku do roku ubiegłego	%
Z	36	liczba pochówków do grobów istniejących (dochowania) w danym roku w stosunku do roku ubiegłego	%
Z	37	liczba dostępnych nowych miejsc grzebalnych do pochówków urnowych w kolumbarium w danym roku w stosunku do roku ubiegłego	%
Z	38	liczba miejsc grzebalnych odzyskanych po likwidacji grobów opuszczonych i nieopłaconych na dalsze lata w danym roku w stosunku do roku ubiegłego	%
Z	39	wysokość rocznego kosztu bieżącego utrzymania cmentarzy komunalnych w stosunku do roku poprzedniego	%
Z	40	wysokość opłat eksploatacyjnych wnoszonych przy pogrzebach tradycyjnych w danym roku w stosunku do roku ubiegłego	%
Z	41	wysokość opłaty za miejsca ziemne na cmentarzach komunalnych wnoszonych przy pochówkach w danym roku w stosunku do roku ubiegłego	%

Tabela 8 Monitoring realizacji celów w obszarze ochrony ludności

Obszar badania		Opis	Jednostka
Bezpieczeństwo mieszkańców:			
O	1	koszty utrzymania jednostek OSP	zł
O	2	koszty dofinansowania PSP	zł
O	3	liczba przeprowadzonych kontroli ppoż. w obiektach stanowiących własność i współwłasność miasta	szt
O	4	koszty utrzymania SM	tys. zł

O	**5**	zatrudnienie funkcjonariuszy SM	etat
O	**6**	liczba podjętych interwencji przez funkcjonariuszy SM	szt
O	**7**	koszty dofinansowania KM Policji	zł
O	**8**	liczba dodatkowych patroli policji finansowanych z budżetu miasta	szt
O	**9**	koszty związane z rozbudową i utrzymaniem miejskiego systemu monitoringu wizyjnego	zł
O	**10**	liczba zainstalowanych nowych kamer monitoringu wizyjnego	szt
O	**11**	wydatki związane z utrzymaniem MCZK	zł
O	**12**	liczba zdarzeń obsługiwanych przez MCZK	szt
O	**13**	liczba pojazdów (wraków) przejętych na własność Gminy Miasta Gdańska	szt
O	**14**	liczba dzikich zwierząt odłowionych z terenów miejskich	szt
O	**15**	wydatki na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową na 1 mieszkańca	zł
O	**16**	liczba pożarów w stosunku do liczby interwencji (wyjazdów) jednostek PSP	%
O	**17**	udział negatywnych czynności kontrolnych w ogólnej liczbie kontroli stanu ochrony przeciwpożarowej substancji komunalnej	%
O	**18**	liczba interwencji porządkowych SM w stosunku do ogólnej liczby interwencji	%
O	**19**	wykrywalność sprawców przestępstw	%
O	**20**	udział osób czujących się bezpiecznie w mieście (mieszkańcy i turyści)	%

7. Partnerzy i płaszczyzny współpracy

7.1. Nieruchomości

7.1.1. Gospodarka mieszkaniowa

- BRG – tworzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z odpowiednim udziałem terenów z przeznaczeniem pod budownictwo mieszkaniowe;
- firmy deweloperskie i budowlane, spółdzielnie mieszkaniowe, inwestorzy indywidualni – rozwój sektora mieszkaniowego zapewniającego gospodarstwom domowym możliwość zaspokajania potrzeb mieszkaniowych zgodnie z własnymi preferencjami i możliwościami finansowymi;
- GIS – zwiększenie podaży lokali mieszkalnych do dyspozycji Gminy Miasta Gdańska;
- gminne TBS – budowa mieszkań na wynajem na rzecz mieszkańców Gdańska;
- GZNK – wielopłaszczyznowy system zamian lokali oraz pozyskanie lokali socjalnych, zarządzanie lokalami i budynkami stanowiącymi własność Gminy Miasta Gdańska, rewitalizacja zdegradowanych obszarów Gdańska;
- inne zainteresowane podmioty i jednostki organizacyjne – poprawa warunków mieszkaniowych;
- MOPS – udzielanie pomocy osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym, trwałą bezdomnością;
- WUAiOZ – rewitalizacja zdegradowanych obszarów Gdańska, ocena przydatności terenów wskazanych pod budownictwo mieszkaniowe;
- WF – planowanie i wykonywanie budżetu;
- WGK – opracowywanie założeń polityki Gminy Miasta Gdańska w zakresie gospodarki nieruchomościami, zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych gospodarstw domowych oczekujących na wynajem lokalu z mieszkaniowego zasobu Gminy Miasta Gdańska oraz z zasobów TBS, pozyskanie pomieszczeń tymczasowych;

- WPG – planowanie inwestycji budowlanych spółek gminnych spółek;
- WPR – koordynacja działań inwestycyjnych;
- WS – sprzedaż, w drodze przetargów, nieruchomości gruntowych przeznaczonych pod funkcję mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową, stanowiących własność Gminy Miasta Gdańska, prywatyzacja zasobu mieszkaniowego.

7.1.2. Tereny przyległe do budynków wspólnot mieszkaniowych

- GZNK – w szczególności w zakresie działań informacyjnych skierowanych do wspólnot mieszkaniowych i zarządców nieruchomości wspólnych, załatwiania spraw dotyczących nabywania lub dzierżawy terenów przyległych;
- WGK – uporządkowanie stanu formalno-prawnego w zakresie korzystania przez właścicieli nieruchomości z terenów Gminy Miasta Gdańska, a w szczególności podział kompetencji i obowiązków dotyczących zagospodarowania tych terenów, utrzymania ich stanu technicznego, estetycznego oraz sanitarnego;
- WS – zbywanie lub dzierżawa gruntów Gminy Miasta Gdańska;
- wspólnoty mieszkaniowe – w szczególności przy nabywaniu i wydzierżawianiu, a także w określonych przypadkach – zagospodarowaniu przez nie terenów przyległych.

7.1.3. Infrastruktura zaplecza administracyjnego

- GZNK – współpraca przy realizacji robót budowlanych;
- WAiOZ – definiowanie uwarunkowań inwestycyjnych;
- WKiO – koordynacja zadań w zakresie utrzymania zaplecza administracyjnego;
- WPR – koordynacja działań inwestycyjnych;
- WS – zarządzanie nieruchomościami Gminy Miasta Gdańska oraz Skarbu Państwa;
- WZKiOL – w zakresie ochrony i zabezpieczenia obiektów urzędu przed pożarem;
- wydziały urzędu – określanie potrzeb;
- ZDIZ – współpraca przy realizacji robót budowlanych.

7.2. Infrastruktura

7.2.1. Gospodarka odpadami

- GZNK – utrzymanie czystości i porządku na terenie miasta;
- Przedsiębiorcy odbierający odpady – realizacja usług sanitarno-porządkowych;
- SM – egzekwowanie „Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie miasta”;
- WGK – koordynacja zadań w zakresie utrzymania czystości w mieście;
- WŚ – wytyczanie i koordynacja polityki ekologicznej;
- ZDiZ – utrzymanie czystości i porządku na terenie miasta;
- ZU – odzysk i unieszkodliwianie odpadów, przygotowanie inwestycji budowy instalacji termicznego unieszkodliwiania odpadów.

7.2.2. Gospodarka wodociągowo-ściekowa

- BRG – tworzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- GIWK – realizacja inwestycji wod.-kan. oraz nadzór właścicielski nad systemem wod.-kan. Gdańska;
- gminy sąsiedzkie – w zakresie wzajemnego korzystania z systemu wod.-kan. Gdańska oraz realizacji inwestycji wod.-kan.;
- organizacje ekologiczne – ochrona środowiska;
- SNG – operator systemu wod.-kan. Gdańska;
- Urząd Marszałkowski w zakresie realizacji „Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków”;
- WGK – przygotowywanie porozumień i umów z gminami w zakresie usług komunalnych;
- WŚ – realizacja zadań dotyczących gospodarki wodno-ściekowej miasta;
- ZDiZ – koordynacja inwestycji wod.-kan. z inwestycjami drogowymi.

7.2.3. Gospodarka wodami opadowymi

- GM – bieżąca eksploatacja istniejącej infrastruktury, wydawanie warunków technicznych;
- WGK – utrzymanie systemów odwadniających;
- WPR – przygotowanie inwestycji z zakresu gospodarki wodami opadowymi;
- WZKiOL – koordynacja działań w przypadku zagrożenia powodziowego.

7.3. Zieleń i środowisko

- BRG – planowanie przestrzenne;
- Forum Lokalnej Agendy 21 – ekorozwój gminy;
- inwestorzy – realizacja niezbędnych inwestycji w zakresie poprawy stanu środowiska;
- mieszkańcy Gdańska – identyfikacja projektów i uwarunkowań inwestycyjnych;
- PLW z PIW – usuwanie zagrożeń sanitarno-weterynaryjnych;
- SM – utrzymanie czystości w mieście;
- WE – prowadzenie edukacji ekologicznej oraz współpraca z organizacjami pozarządowymi;
- WF – planowanie i wykonywanie budżetu;
- WGK – koordynacja polityki utrzymania czystości i oznakowania psów;
- WPR – koordynacja działań inwestycyjnych;
- WŚ – definiowanie uwarunkowań inwestycyjnych, poprawa jakości infrastruktury utrzymania psów, rozwój terenów zieleni, ochrona prawna cennych obiektów przyrody, edukacja ekologiczna i koordynacja akcji proekologicznych;
- WUAiOZ – definiowanie uwarunkowań inwestycyjnych;
- WZKiOL – zabezpieczenia przed nadzwyczajnymi zagrożeniami środowiska, ochrona wolno bytujących zwierząt;
- ZDiZ – utrzymanie i realizacja projektów dotyczących terenów zielonych, wskazywanie potrzeb rozwoju cmentarnictwa.

7.4. Ochrona ludności

- GM – przeciwdziałanie skutkom powodzi, w tym utrzymywanie magazynu przeciwpowodziowego oraz współdziałanie w akcjach ratowniczych;
- KMP – bezpieczeństwo ludności i porządek publiczny, współdziałanie w prowadzeniu akcji ratowniczych w mieście;
- MCZK – koordynacja działań ratowniczych i ochrony ludności;
- MZZK – koordynacja działań zmierzających do zapobiegania oraz likwidacji nadzwyczajnych zagrożeń ludzi i środowiska;
- miejska PSP oraz OSP – ochrona przeciwpożarowa, planowanie inwestycyjne dla potrzeb ochrony przeciwpożarowej, prowadzenie akcji ratowniczych w mieście;
- PINB – zgodność planów inwestycyjnych z potrzebami zbiorowej ochrony ludności;
- PLW z PIW – ochrona zwierząt w mieście, usuwanie zagrożeń sanitarno-weterynaryjnych;
- pogotowia ratunkowe i jednostki służby zdrowia – ratownictwo medyczne;
- PPIS z PSSE – usuwanie zagrożeń sanitarno-epidemiologicznych;
- RZGW – przeciwdziałanie skutkom powodzi;
- Schronisko dla Bezdomnych Zwierząt w Gdańsku – ochrona psów w mieście;
- SG – bezpieczeństwo ludności;
- SM – ochrona ładu i porządku publicznego, kształtowanie stanu bezpieczeństwa miasta;
- WF – planowanie i wykonanie budżetu;
- WIOŚ – ochrona środowiska;
- WKiO – ochrona fizyczna Urzędu Miejskiego;
- WPR – koordynacja działań inwestycyjnych;
- WSS – planowanie medycznych działań ratowniczych;
- WŚ – środowisko i jego ochrona;
- WZKiOL – ochrona ludności;
- ZDiZ – bezpieczeństwo na drogach, oświetlenie ulic w mieści;

Mobilny Gdańsk

URZĄD MIEJSKI GDAŃSK

2012-2015

Rada Programowa
Mobilny Gdańsk

Koordynator Programu
Maciej Lisicki

Członkowie Rady
Przemysław Kitliński
Grzegorz Krajewski
Barbara Pujdak
Tomasz Wawrzonek

Dokument pod względem programowym zgodny jest z następującymi publikacjami:

- Plan działania na rzecz mobilności w miastach, Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, KOM(2009) 490, Komisja Wspólnot Europejskich.
- W kierunku nowej kultury mobilności w mieście, Zielona Księga, SEK(2007) 1209, Komisja Wspólnot Europejskich.
- Plan utworzenia jednolitego europejskiego obszaru transportowego – dążenie do osiągnięcia konkurencyjnego i zasobooszczędnego systemu transportu, Biała Księga, EK(2011) 391, Komisja Europejska.
- Strategia dla Europy w sprawie zagadnień zdrowotnych związanych z odżywianiem, nadwagą i otyłością, Biała Księga, SEK(2007) 707, Komisja Wspólnot Europejskich.
- Koncepcja Rozwoju Systemu Rowerowego Województwa Pomorskiego „Zielona Księga".
- Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Gdańska
- Polityka Transportowa Państwa na lata 2005–2025
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego

Spis treści

1. Rozwój nowej kultury mobilności w mieście 110
2. Cele strategiczne realizowane przez program 111
3. Szanse i zagrożenia związane z realizacją celów programu 111
4. Cele operacyjne i działania podejmowane w ramach realizacji celów 112
    4.1. Tworzenie miasta krótkich odległości 113
    4.2. Optymalizacja systemu komunikacyjnego i infrastruktury drogowej 114
    4.3. Rozwój komunikacji publicznej 115
    4.4. Zarządzanie mobilnością, w tym polityka parkingowa i polityka dostępności 116
5. Polityka informacyjna i działania promocyjne nowej kultury mobilności w mieście 117
6. Wskaźniki realizacji programu 118
7. Partnerzy realizacji programu 120
8. Teksty źródłowe publikacji Komisji Europejskiej 120

1. Rozwój nowej kultury mobilności w mieście

Głównymi czynnikami determinującymi kształtowanie się gdańskiego systemu transportowego są procesy suburbanizacyjne (rozrastania się przedmieść), zachodzące w otoczeniu wzrastającej presji motoryzacyjnej. Systematycznemu spadkowi liczby ludności na obszarze tzw. Dolnego Tarasu towarzyszy proces migracji osób młodych i osiągających wyższe dochody na tereny podmiejskie oraz do gmin sąsiednich. Suburbanizacja oznacza wydłużenie oraz zwiększenie liczby codziennych podróży prowadzących do miejsc zlokalizowanych głównie w centrum miasta. Podróże te najczęściej odbywają się samochodami prywatnymi, co wzmaga presję na realizowanie kosztownych inwestycji w infrastrukturę drogową i podnosi koszty funkcjonowania transportu publicznego. Jednocześnie, wraz z utratą mieszkańców, miasto traci istotną pulę dochodów podatkowych.

Przeciwdziałanie niekorzystnym procesom suburbanizacyjnym wydaje się najistotniejszym zadaniem gdańskiej strategii rozwoju lokalnego, w tym również polityki transportowej. Rozwój nowej kultury mobilności w mieście może stanowić skuteczne antidotum dla procesów suburbanizacji oraz pozytywnie wpływać na podnoszenie jakości przestrzeni publicznych i jakości życia w mieście.

Dokumentem określającym uwarunkowania rozwoju nowej kultury mobilności w Gdańsku jest „Gdańska Karta Mobilności Aktywnej". Deklaracja ta została przyjęta podczas Pierwszego Polskiego Kongresu Mobilności Aktywnej w Gdańsku w dniu 30 września 2010 roku. Warto również przytoczyć najważniejsze zapisy dokumentu programowego Komisji Wspólnot Europejskich, czyli „Zielonej Księgi. W kierunku nowej kultury mobilności w mieście": *Wyzwanie stojące przed obszarami miejskimi w zakresie zrównoważonego rozwoju jest ogromne: pogodzenie z jednej strony rozwoju gospodarczego miast i dostępu do nich z poprawą poziomu życia i ochroną środowiska z drugiej strony. Mobilność w mieście powinna umożliwiać rozwój gospodarczy miast, zapewniać odpowiedni poziom życia mieszkańców oraz chronić środowisko naturalne. W związku z tym miasta europejskie stoją przed pięcioma wyzwaniami, które wymagają zintegrowanego podejścia. Zatory w miastach stanowią jeden z najważniejszych problemów wskazywanych w trakcie konsultacji. Mają one negatywny wpływ ekonomiczny i społeczny, a także oddziałują na zdrowie mieszkańców, naruszają środowisko naturalne oraz tkankę miejską. Doświadczenie zainteresowanych stron wskazuje na brak jednego rozwiązania pozwalającego ograniczyć zatory na drogach. Jednak* ***należy podjąć działania mające na celu uatrakcyjnienie i uczynienie bardziej bezpiecznymi alternatywnych w stosunku do prywatnego samochodu sposobów poruszania się, takich jak chodzenie pieszo, jazda na rowerze, transport zbiorowy lub jazda na motocyklach i skuterach****. Obywatele powinni mieć możliwość optymalizacji swojej podróży poprzez efektywne powiązanie różnych rodzajów transportu. Władze powinny propagować współmodalność i zagospodarować miejsce zwolnione w wyniku zastosowania środków do walki z zatorami. Inteligentne i adaptacyjne systemy zarządzania ruchem również okazały się skuteczne w procesie likwidacji zatorów na drogach. W celu uatrakcyjnienia i uczynienia bardziej bezpiecznymi chodzenia pieszo i jazdy na rowerze władze lokalne i regionalne powinny zapewnić pełną integrację tych sposobów poruszania się w ramach opracowywania i monitorowania polityki w zakresie mobilności w mieście. Należy zwrócić większą uwagę na rozwój odpowiedniej infrastruktury. Istnieją innowacyjne sposoby zapewnienia pełnego zaangażowania rodzin, dzieci i młodzieży w opracowanie takiej*

polityki. Inicjatywy w miastach, firmach i szkołach mogą promować jazdę na rowerze i chodzenie pieszo, na przykład poprzez gry związane z ruchem ulicznym, ocenę bezpieczeństwa drogowego lub pakiety edukacyjne[3]

2. Cele strategiczne realizowane przez program

- Gdańsk liderem nowej mobilności miejskiej w Polsce, miastem modelowym w zakresie zrównoważonego transportu.
- Dostępna dla wszystkich, wysokiej jakości przestrzeń publiczna Gdańska.
- Wysoka jakość życia mieszkańców Gdańska – najwyższa wśród dużych miast Polski.
- Wysoka świadomość mieszkańców w zakresie nowej kultury mobilności w mieście.
- Zrównoważony, efektywny i bezpieczny system transportowy Gdańska.
- Atrakcyjna, dostępna, efektywna i bezpieczna komunikacja publiczna.
- Wysoki udział aktywnych form mobilności (jazda rowerem, poruszanie się pieszo) w ogólnej liczbie podróży codziennych.
- Niski udział wykorzystania samochodu prywatnego w realizacji codziennych potrzeb komunikacyjnych.

3. Szanse i zagrożenia związane z realizacją celów programu

Gdańsk ma szansę zostać liderem wśród miast Polski i Europy Środkowej w dziedzinie transportu zrównoważonego i zarządzania mobilnością. Obecnie około 40% mieszkańców wybiera na co dzień komunikację miejską. Dzięki realizowanemu projektowi GPKM („Gdański Projekt Komunikacji Miejskiej") zmodernizowana i rozszerzona zostanie infrastruktura komunikacji szynowej. Miasto może się pochwalić najmłodszą flotą autobusów, wśród których wszystkie są niskopodłogowe, a także konsekwentnie modernizowaną flotą tramwajową. Łatwy dojazd z dalszych miast i regionów zapewnia Szybka Kolej Miejska, autostrada A1, międzynarodowe porty: lotniczy i morski. Wkrótce powstanie Pomorska Kolej Metropolitalna.

Gdańsk od wielu lat uznawany jest za rowerową stolicę Polski. Władze miasta konsekwentnie stawiają na aktywną mobilność. Warto zintensyfikować wysiłki nie tylko dla utrzymania tego statusu, lecz także dla zbudowania silnej marki miasta przyjaznego wszystkim formom mobilności, zwłaszcza w jej aktywnych przejawach. Takie podejście do komunikacji w mieście uwypukla zorientowanie polityki przestrzennej na człowieka, w odróżnieniu od dominującego do niedawna kierunku dostosowania przestrzeni do jak najłatwiejszego poruszania się samochodem. Jednocześnie podstawą polityki władz miasta jest zapewnienie mieszkańcom wysokiej jakości życia oraz przewagi konkurencyjnej na arenie miast europejskich.

Poniżej zestawiono najważniejsze szanse dla Gdańska związane z realizacja zakładanych celów wdrożenia kultury nowej mobilności oraz zagrożenia wynikające z niezrealizowaniem tych celów.

Szanse	Zagrożenia
• stworzenie podstaw wydajnego, bezpiecznego i zrównoważonego systemu transportowego Gdańska, opartego o efektywną komunikację publiczną i chętnie wybieraną mobilność aktywną • zrównoważenie kosztów utrzymania infrastruktury	• osłabiony rozwój gospodarczy Gdańska i Gdańskiego Obszaru Metropolitalnego • niewydajny system transportowy o bardzo wysokich kosztach utrzymania • spadek pozycji Gdańska na arenie

[3] *W kierunku nowej kultury mobilności w mieście. Zielona Księga. SEK(2007) 1209* Komisja Wspólnot Europejskich.

drogowej Gdańska • najwyższa pozycja Gdańska wśród dużych miast Polski oraz wysoka pozycja w Europie w zakresie wdrażania kultury nowej mobilności • wykreowanie silnej i wyrazistej marki Gdańska jako miasta dynamicznego, innowacyjnego i zorientowanego na człowieka • ograniczenie popytu na budowę nowej infrastruktury, co będzie skutkowało ograniczeniem nakładów na jej tworzenie i utrzymywanie • wyższa płynność ruchu komunikacyjnego, efektywniejszy transport osób i towarów • spadek liczby wypadków komunikacyjnych, w tym z ofiarami śmiertelnymi i ciężko rannymi • wyższa jakość środowiska dzięki niższym emisjom zanieczyszczeń oraz ograniczeniu hałasu związanego z transportem • wyższa jakość przestrzeni publicznej przekładająca się na większe zadowolenie korzystających z niej mieszkańców i turystów; mieszkańcy chętnie utożsamiają się z otoczeniem wysokiej jakości • duża atrakcyjność inwestycyjna miasta i regionu; Gdańsk ma istotna przewagę (wartość dodaną) nad innymi dużymi miastami Polski w dziedzinie nowej kultury mobilności w mieście • wyższa wartość nieruchomości na obszarze Gdańska • poprawa zdrowia i samopoczucia mieszkańców dzięki mniejszemu zanieczyszczeniu, niższemu poziomowi hałasu i zdrowszemu trybowi życia • wyższa świadomość i wrażliwość ekologiczna mieszkańców	międzynarodowej – spadek atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej miasta • obniżenie jakości życia mieszkańców. • spadek efektywnej mobilności osób i towarów na obszarze miasta • utrata tytułu rowerowej stolicy Polski • wzrost zachorowań wśród mieszkańców na choroby związane z niską ruchliwością i zanieczyszczeniem środowiska; wyższy odsetek zachorowań kończy się zgonem • niski poziom realnego bezpieczeństwa komunikacyjnego w mieście i niskie poczucie bezpieczeństwa podróżnych

4. Cele operacyjne i działania podejmowane w ramach realizacji celów

Trwa intensywny rozwój motoryzacji indywidualnej Gdańska, który zgodnie z danymi na koniec 2010 roku osiągnął wskaźnik 479 samochodów osobowych na 1 tys. mieszkańców miasta i stale rośnie. Szereg dużych miast europejskich, uznawanych za silniejsze gospodarczo, charakteryzuje się wskaźnikiem motoryzacji indywidualnej na znacznie niższym poziomie i wykazującym tendencje spadkowe, np. 400 dla Berlina, 177 dla Kopenhagi. Następstwem zbyt dużej liczby samochodów są coraz większe potoki ruchu kołowego na ulicach miasta. W codziennych podróżach na terenie Gdańska samochód prywatny wybiera już coraz więcej mieszkańców. Średnio dla miasta odsetek obywateli stale poruszających się samochodem wynosi ok. 40%, a dla osiedli mieszkaniowych położonych poza granicami administracyjnymi miasta wskaźnik ten jest znacznie wyższy. Niekorzystną tendencją jest systematyczny wzrost wartości powyższego wskaźnika. Prognozy ruchu wskazują, że ok. 2030 roku, mimo zbudowania wszystkich planowanych dróg w mieście, ruch drogowy zostanie całkowicie sparaliżowany, jeśli udział motoryzacji indywidualnej wzrośnie do 60%. Doświadczenia miast Europy

Zachodniej i USA dawno już dowiodły, że w dużym mieście nie jest możliwe zaspokojenie potrzeb transportowych wyłącznie z pomocą motoryzacji indywidualnej. Dla zapewnienia zrównoważonego rozwoju transportowego konieczne jest utrzymanie lub powiększenie wciąż wysokiego dla Gdańska (ale wykazującego tendencję spadkową) wskaźnika udziału komunikacji zbiorowej, który sięga ok. 40%. Szczególnie istotne jest wyeliminowanie używania samochodu prywatnego na krótkich odległościach, gdzie może zostać efektywnie zastąpiony przez aktywne formy mobilności (w tym rower i poruszanie się pieszo).

Infrastruktura miejska, w tym drogi, ścieżki rowerowe, itp., ale także pociągi, autobusy i miejsca ogólnodostępne, parkingi, przystanki autobusowe, dworce, itp., powinna być najwyższej jakości. Efektywne połączenia na terenie miast, łączące miasta z całym regionem, połączenia pomiędzy siecią miejską a podmiejską, oraz z transeuropejską siecią transportową również uważa się za niezbędne. Dobre połączenia z portami lotniczymi, dworcami kolejowymi i portami, a także z terminalami intermodalnymi obsługującymi transport towarowy, mają szczególnie istotne znaczenie dla powiązań pomiędzy poszczególnymi rodzajami transportu.

4.1. Tworzenie miasta krótkich odległości

„Miasto krótkich odległości", zwane także „miastem zwartym", to model rozwoju miasta zakładający powstrzymanie nadmiernego rozpraszania zabudowy, wsparcie rewitalizacji i zagospodarowania terenów zdegradowanych. Sprzyja on rozwojowi transportu publicznego, rowerowego i pieszego, przy jednoczesnym ograniczaniu ruchu samochodowego. Model „miasta zwartego" został uznany w Europejskiej Perspektywie Rozwoju Przestrzennego (European Spatial Development Perspective) za zgodny z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Tendencje skutkujące rozwojem przedmieść, a także niekontrolowanym rozwojem miast prowadzą do użytkowania ziemi w sposób charakteryzujący się niewielkim zagęszczeniem i izolacją przestrzenną. Rozproszenie budynków mieszkalnych, miejsc pracy i miejsc wypoczynku skutkuje zwiększonym zapotrzebowaniem na transport. Mniejsze zagęszczenie na obszarach peryferyjnych utrudnia uruchamianie transportu zbiorowego świadczącego usługi odpowiedniej jakości, mogące przyciągnąć istotne ilości użytkowników. Organizacja opieki zdrowotnej dla osób starszych może stać się trudniejsza, jeśli rozwiązania w zakresie transportu nie będą odpowiednie (pierwszy czynnik „społecznego wykluczenia")[4].

Najważniejsze działania w tym zakresie to:

- przyjęcie koncepcji „miasta krótkich odległości" za najważniejszą zasadę planowania przestrzennego i polityki rozwoju układu urbanistycznego miasta; ograniczenie niekontrolowanego rozrastania się przedmieść, utrudniającego organizację skutecznej i efektywnej kosztowo komunikacji publicznej; poprawa jakości i uatrakcyjnienie przestrzeni publicznej o zasięgu lokalnym (dzielnicowym);włączenie firm deweloperskich i spółdzielni mieszkaniowych w proces tworzenia „miasta krótkich odległości", np. poprzez wprowadzenie obowiązku oddawania do użytku nowych budynków i osiedli mieszkaniowych wraz z gotowymi planami mobilności, opartymi na transporcie publicznym i aktywnych formach mobilności; poprawa lokalnych warunków infrastrukturalnych i organizacji transportu, tak aby sprzyjać wyborowi przez mieszkańców aktywnych form mobilności na krótkich i średnich dystansach; promocja

[4] *W kierunku nowej kultury mobilności w mieście. Zielona Księga. SEK(2007) 1209* Komisja Wspólnot Europejskich.

pozytywnych efektów polityki „miasta krótkich odległości" wśród mieszkańców poprzez akcje informacyjno-edukacyjne; popularyzacja imprez kulturalnych i festynów o charakterze lokalnym (dzielnicowym).

4.2. Optymalizacja systemu komunikacyjnego i infrastruktury drogowej

Celem optymalizacji systemu komunikacyjnego i infrastruktury drogowej jest usprawnienie warunków komunikacji w mieście poprzez poprawę płynności ruchu, podniesienie bezpieczeństwa wszystkich użytkowników przestrzeni publicznej, minimalizację negatywnego wpływu sieci transportowych (w tym zanieczyszczenia, hałasu i zajęcia przestrzeni) oraz tworzenie rozwiązań przyjaznych rowerzystom i pieszym. W niektórych przypadkach niezbędna może się okazać nowa infrastruktura, jednak pierwszym krokiem powinno być znalezienie rozwiązań dla lepszego wykorzystania istniejącej infrastruktury[5].

Zarządzanie ruchem drogowym powinno być wspomagane przez inteligentne systemy transportu (IST), optymalizujące kierowanie ruchem i zarządzania popytem oraz pozwalające na efektywniejsze planowanie podróży. IST może efektywnie wspomagać zarządzanie przestrzenią na ulicach miasta, bez konieczności rozbudowy ich sieci. *Dodatkową przepustowość, przekraczającą 20–30% lub więcej, można uzyskać dzięki bardziej efektywnemu wykorzystaniu miejsca na drogach. Ma to niezwykle istotne znaczenie, ponieważ zazwyczaj możliwości rozbudowy dróg na obszarach miejskich są bardzo ograniczone. Aktywne zarządzanie infrastrukturą transportu miejskiego może mieć również pozytywny wpływ na bezpieczeństwo i środowisko naturalne*[6].

W niektórych miastach wprowadzono lokalne ograniczenia ruchu i opłaty za wjazd. Te indywidualne działania są godne pochwały, zważywszy na wyniki jakie dzięki nim osiągnięto[7]. Lokalne ograniczenie ruchu na terenach o funkcjach reprezentacyjno-turystycznych lub mieszkaniowych (uspokojenie ruchu, przerwanie tranzytu na drogach lokalnych, czasowe wyłączenie z ruchu) ma ogromny wpływ na jakość życia i przestrzeni publicznych oraz wpływa pobudzająco na lokalną przedsiębiorczość.

Najważniejsze działania w tym zakresie to:

- wykorzystanie doświadczeń innych miast europejskich i niepowielanie kosztownych błędów (próby zaspokojenia potrzeb transportowych miasta poprzez poszerzanie istniejących i budowę nowych ulic);
- znalezienie rozwiązań dla lepszego wykorzystania istniejącej infrastruktury, bez konieczności budowania nowej – np. reorganizacja ruchu poprzez zmianę oznakowania pionowego i poziomego. W niezbędnych przypadkach rozbudowa drogowej sieci szkieletowej; kontynuacja programu obszarowego uspokajania ulic poprzez tworzenie stref „tempo 30", „strefa zamieszkania", itp.; podniesienie jakości życia poprzez: redukcję negatywnego wpływu hałasu komunikacyjnego i zanieczyszczeń, poprawę bezpieczeństwa wszystkich uczestników ruchu oraz poprawę płynności ruchu; modernizacja i bieżąca naprawa nawierzchni ulic – inwestycja w wyższą jakość istniejącej infrastruktury; poprawa zewnętrznej dostępności transportowej Gdańska; zapewnienie wysokiej dostępności dla połączeń międzynarodowych – sprawne powiązania miejskiego systemu transportowego z ponadlokalnymi węzłami integracyjnymi (port lotniczy, port morski);skuteczne utrzymanie przejezdności ulic w okresie zimowym; zmiana funkcji ulic w celu lepszego wykorzystania przestrzeni publicznej, w tym dalsze uatrakcyjnianie Śródmieścia dla ruchu pieszych i rowerów;

5 Ibidem.
6 Ibidem.
7 Ibidem.

- rozwój infrastruktury rowerowej na jezdni (pasy i śluzy rowerowe) – tańsza, bezpieczniejsza i efektywniejsza od sieci wydzielonych ścieżek rowerowych; wprowadzenie inteligentnych, zintegrowanych systemów zarządzania transportem; ograniczenie negatywnego wpływu tranzytu transportowego przez miasto: adaptacja infrastruktury dla redukcji zjawiska penetracji osiedli mieszkaniowych przez ruch tranzytowy, tzw. *rat running*; zwiększenie nakładów na systematyczne zbieranie danych o wykorzystaniu miejskiej infrastruktury transportowej, w tym rozbudowa systemu monitoringu; budowa niskonakładowych połączeń i skrótów między- i wewnątrzdzielnicowych dla ruchu pieszego i rowerowego, sprzyjających wybieraniu aktywnych form mobilności podczas krótkie podróże; konsekwentna priorytetyzacja komunikacji zbiorowej – przeznaczenie części powierzchni ulic na pasy dla autobusów; budowa systemu uprzywilejowania pojazdów indywidualnych wiozących co najmniej 2 osoby, tzw. HOV: *high-occupancy vehicles*; kreowanie zachowań komunikacyjnych mieszkańców sprzyjających realizacji założeń rozwoju transportu zrównoważonego, w tym rezygnacji z codziennego wykorzystywania samochodu prywatnego na rzecz komunikacji miejskiej lub roweru.

4.3. Rozwój komunikacji publicznej

W modelu transportowym Gdańska transport zbiorowy ma dużo wyższy priorytet niż indywidualny. Najważniejszym celem rozwoju transportu publicznego miasta jest wzmocnienie jego roli w życiu mieszkańców oraz ograniczenie negatywnych skutków, które zmotoryzowany transport indywidualny wywiera na otoczenie. Istotną rolę w tym procesie odgrywa poprawa niezawodności i komfortu podróżowania oraz wzrost bezpieczeństwa pasażerów. Ogromne znaczenie ma racjonalizacja wydatków na sektor transportu i poprawa środowiska miejskiego. Potwierdzają to słowa: *Transport publiczny, aby był atrakcyjny, nie wystarczy, że jest dostępny, musi także być szybki, niezawodny, wygodny i oferować częste połączenia. Doświadczenie pokazuje, że przeszkodą dla rezygnacji z transportu prywatnego na rzecz transportu publicznego jest często niska jakość usług, powolność i zawodność tego ostatniego*[8].

Najważniejsze działania w tym zakresie to:

- wzmocnienie roli systemu komunikacji publicznej, jako priorytetowego środka transportu osób w Gdańsku; kreowanie takich zachowań komunikacyjnych mieszkańców, które będą sprzyjać realizacji założeń rozwoju transportu zrównoważonego, w tym wybierania na co dzień środków komunikacji miejskiej lub roweru zamiast samochodu prywatnego; wdrażanie rozwiązań tworzących priorytet dla środków transportu publicznego w ruchu drogowym; dalsza integracja sieci komunikacji publicznej Gdańska z systemami gmin sąsiednich; rozbudowa oraz modernizacja węzłów integrujących różne podsystemy transportu zbiorowego i indywidualnego; tworzenie nowoczesnych węzłów przesiadkowych; wspieranie intermodalności – łączenia środków transportowych dla optymalizacji podróży w układzie: samochód – komunikacja publiczna, samochód – rower, komunikacja publiczna – rower, komunikacja publiczna – poruszanie się pieszo; wspieranie „wirtualnej mobilności" – ograniczenie konieczności odbywania rzeczywistych podróży w celu załatwiania spraw, w tym rozbudowa urzędu on-line; modernizacja i usprawnienie systemu komunikacji publicznej poprzez:
  - poprawę standardu, punktualności, niezawodności i bezpieczeństwa przewozów pasażerskich;
  - zapewnienie nowoczesnego, wydajnego, komfortowego taboru niskopodłogowego; zapewnienie wszystkim mieszkańcom dostępu do transportu publicznego – likwidacja barier dla osób niepełnosprawnych i prowadzenia adekwatnej polityki taryfowej; zapewnienie konkurencyjnego czasu przejazdu względem samochodu prywatnego; kontynuacja stało-czasowego wydzielanie pasów dla autobusów; zapewnienie struktury taryfowej na poziomie atrakcyjnym i dostępnym dla wszystkich;
  - integracja taryfowa na poziomie metropolitalnym.
- szersze wykorzystanie nowoczesnych technologii do planowania, organizowania i obsługi finansowej transportu publicznego (np. dalsza rozbudowa systemu informacji przystankowej, upowszechnienie

[8] Ibidem.

automatów biletowych) oraz systemu planowania podróży, itp; integracja podsystemów transportowych w skali miasta i metropolii w zakresie integracji funkcjonalnej i przestrzennej, zgodnie ze „Zintegrowanym Planem Rozwoju Transportu Publicznego w latach 2004–2015", przyjętego uchwałą Rady Miasta nr XXVI/841/04.

4.4. Zarządzanie mobilnością, w tym polityka parkingowa i polityka dostępności

Problemy związane z mobilnością w miastach budzą rosnące zaniepokojenie mieszkańców. Wśród obywateli Unii Europejskiej dziewięciu na dziesięciu jest zdania, że sytuacja na drogach w ich miastach powinna ulec poprawie. Wybory dokonywane przez użytkowników co do sposobu przemieszczania się będą miały wpływ nie tylko na rozwój miast w przyszłości, ale również na dobrą sytuację gospodarczą obywateli i przedsiębiorstw. Mobilność w miastach stanowi również zasadniczy element transportu na duże odległości. Większość przewozów osób i towarów rozpoczyna się i kończy w miastach, przecinając po drodze kilka innych obszarów miejskich. Obszary miejskie powinny zapewniać transeuropejskiej sieci transportowej sprawne węzły połączeniowe oraz wydajny transport na jego ostatnim odcinku (ang. „last mile"), zarówno w przypadku transportu towarowego, jak i pasażerskiego. Mają one zatem zasadnicze znaczenie dla konkurencyjności i zrównoważonego rozwoju przyszłego europejskiego systemu transportu. Odpowiedzialność za politykę mobilności w miastach spoczywa przede wszystkim na władzach lokalnych, regionalnych i krajowych[9].

Zarządzanie mobilnością uzupełnia tradycyjne rozwiązania opierające się na infrastrukturze poprzez wpływanie na zachowania związane z poruszaniem się po mieście, zanim ludzie ruszą w drogę, i pozwalające zwrócić ich uwagę na bardziej racjonalne możliwości przemieszczania się. Na przykład deweloperów można by zachęcać do przygotowania planu mobilności dla danego obszaru, poprzez włączenie go jako obowiązkowego elementu do procedury uzyskiwania pozwolenia na budowę[10].

Plany mobilności obejmujące szersze konurbacje, odnoszące się zarówno do transportu osób, jak i towarów w miastach i na ich przedmieściach, także stanowią solidną podstawę efektywnego planowania mobilności w mieście[11].

Konieczna jest odpowiednia polityka w zakresie parkingów dla ograniczenia ruchu samochodów w centrach miast. Większa liczba miejsc parkingowych może, w okresie długoterminowym, zachęcać do korzystania z samochodu, zwłaszcza jeśli parkingi są bezpłatne. Opłaty parkingowe mogą stanowić instrument finansowy. Można zastanowić się nad zróżnicowanymi opłatami odpowiadającymi ograniczonej przestrzeni publicznej oraz nad stworzeniem swoistych zachęt (np. bezpłatne miejsca parkingowe na peryferiach i wysokie opłaty w centrach miast). Atrakcyjne miejsca parkingowe typu „Park&Ride" (zaparkuj i jedź komunikacją zbiorową) mogą stanowić zachętę dla korzystania z samochodu w powiązaniu z transportem zbiorowym. Sprawne połączenia z

[9] *Plan działania na rzecz mobilności w miastach. KOM(2009) 490*, Komisja Wspólnot Europejskich.

[10] *W kierunku nowej kultury mobilności w mieście. Zielona Księga. SEK(2007) 1209.*, Komisja Wspólnot Europejskich.

[11] Ibidem.

efektywnym, wysokiej jakości transportem publicznym pozwalają na odciążenie centrów miast dzięki zintegrowanemu systemowi transportu[12].

Zarządzanie dostępnością i lokalizacją miejsc parkingowych jest efektywnym, skutecznym i tanim narzędziem polityki przestrzennej w mieście. Zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju należy dążyć do ograniczenia ruchu samochodów w Śródmieściu oraz w centrach reprezentacyjnych dzielnic o charakterze usługowo-handlowym (np. Wrzeszcz, Oliwa). Właściwa polityka parkingowa to przede wszystkim stopniowa redukcja ogólnodostępnych miejsc parkingowych i wykorzystanie opłat parkingowych jako instrumentu finansowego. Część dochodu z opłat powinna zostać wykorzystana w celu tworzenia parkingów rowerowych i organizowania akcji promujących komunikację publiczną oraz mobilność aktywną. Naturalnym miejscem powstawania parkingów rowerowych jest przestrzeń miejska odzyskana przy redukcji miejsc parkingowych dla samochodów. Wybrana część parkingów rowerowych, zwłaszcza przy węzłach przesiadkowych, powinna być bezpieczna i wygodna, tj. monitorowana, zadaszona lub mieć kontrolowany dostęp.

Najważniejsze działania w tym zakresie to:

- podnoszenie kwalifikacji osób odpowiedzialnych za zarządzanie mobilnością w mieście; tworzenie i rozpowszechnienie planów podróży, w tym tzw. zielonych planów podróży – zarządzanie mobilnością; stopniowe ograniczanie miejsc parkingowych dla samochodów osobowych w Śródmieściu oraz innych, reprezentacyjnych i atrakcyjnych obszarach Gdańska, gdzie priorytetyzacja ruchu pieszo-rowerowego będzie korzystniejsza dla jakości przestrzeni publicznej; ograniczenie budowy parkingów towarzyszących nowym inwestycjom budowanym w Śródmieściu; wykorzystanie instrumentu finansowego polityki przestrzennej w postaci właściwego zarządzania opłatami za parkowanie samochodów; tworzenie parkingów typu park&ride oraz bike&ride dla samochodów i rowerów przy węzłach przesiadkowych; tworzenie sieci parkingów dla rowerów przy celach podróży rowerowych, w liczbie wyprzedzającej aktualne potrzeby. Szczególnie istotne lokalizacje obejmują miejsca przy obiektach handlowych, urzędach i siedzibach instytucji, przy miejscach pracy, obiektach kulturalnych i rekreacyjnych oraz przy atrakcjach turystycznych. Jest to warunek niezbędny rozwoju komunikacji rowerowej; przekształcenie części ogólnodostępnych, darmowych parkingów dla samochodów przy pasie nadmorskim w bezpieczne parkingi rowerowe. Wyraźnie sezonowe wykorzystanie obecnych parkingów oraz rekreacyjny cel podróży predestynuje tutaj rower jako środek transportu i nie pozostaje w sprzeczności ze społecznym postrzeganiem jego walorów; realizacja lokalnej polityki podatkowej sprzyjającej ekologicznym formom miejskiego transportu indywidualnego.

5. Polityka informacyjna i działania promocyjne nowej kultury mobilności w mieście

Kampanie edukacyjne, informacyjne i uświadamiające na temat zachowań sprzyjających mobilności zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju odgrywają istotną rolę w tworzeniu nowej kultury mobilności w miastach[13].

Styl życia w mniejszym stopniu uzależniony od samochodu można promować poprzez nowe rozwiązania, takie jak wspólne użytkowanie jednego samochodu („car-sharing"). Powinno się zachęcać do bardziej racjonalnego korzystania z prywatnego samochodu, na przykład poprzez wspólne dojazdy, które powodowałyby zmniejszenie

12 Ibidem.

13 *Plan działania na rzecz mobilności w miastach. KOM(2009) 490*, Komisja Wspólnot Europejskich.

liczby samochodów na drogach dzięki zwiększeniu liczby przewożonych przez nie pasażerów. Inne możliwości to „wirtualna mobilność": telepraca, tele-zakupy, itp[14.]

Najważniejsze działania w tym zakresie to:

- organizowanie kampanii społecznych zachęcających do zmiany nawyków komunikacyjnych na takie, które są zgodne z zasadą zrównoważonego transportu; organizowanie kampanii informacyjnych uświadamiających korzystny wpływ nowej kultury mobilności na jakość życia w mieście i jego atrakcyjność zewnętrzną; zacieśnianie współpracy z organizacjami pozarządowymi, których działalność dotyczy mobilności w mieście; działania promocyjne nowej kultury mobilności w zakresie:
  - świadomego wybierania komunikacji publicznej zamiast samochodu; poruszania się pieszo – przynajmniej na krótkie odległości (poniżej 1 km);
  - jeżdżenia rowerem – przynajmniej na krótkie i średnie odległości (5–6 km);
  - traktowania roweru jako realnej alternatywy dla samochodu prywatnego w mieście;
  - uświadamiania korzystnego wpływu mobilności aktywnej na zdrowie mieszkańców i jakość przestrzeni publicznej;
  - współdzielenia samochodu – tzw. *car sharing*, *car pooling* – dla lepszego wykorzystania przestrzeni miejskiej;
  - odprowadzania dzieci do szkoły lub odwożenia rowerem;
  - pokojowego współdzielenia przestrzeni miejskiej przez użytkowników różnych form mobilności;
  - zachęcania pracodawców do wspierania alternatywnych środków transportu i mobilności aktywnej wśród swoich pracowników;
  - uświadamiania pracodawcom korzyści zdrowotnych, przekładających się na zyski finansowe firmy, płynących z dojeżdżania do pracy rowerem lub pieszo przez pracowników;
  - promocji bezpiecznych zachowań na drodze;
  - zachęcania kierowców do ekologicznego stylu jazdy;
  - skutecznego zabezpieczenia przed kradzieżą zaparkowanego roweru.
- przeprowadzanie konsultacji społecznych w zakresie przebiegu tras rowerowych, planowania tras komunikacji publicznej, lokalizacji parkingów, itp.

6. Wskaźniki realizacji programu

Obszar badania		Opis	Jednostka
R		udział poszczególnych środków transportu w ogólnej liczbie odbywanych podróży, tzw. struktura modalna (ang. modal split), w podziale na:	
R	1	komunikację publiczną	%
R	2	samochód prywatny	%
R	3	rower	%
R	4	chodzenie pieszo	%
R	5	liczba miejsc parkingowych dla rowerów	szt
R	6	saldo migracji mieszkańców dzielnic tzw. Dolnego Tarasu Gdańska	osób
R	7	saldo migracji mieszkańców dzielnic tzw. Górnego Tarasu Gdańska	osób

14 *W kierunku nowej kultury mobilności w mieście. Zielona Księga. SEK(2007) 1209*,Komisja Wspólnot Europejskich.

R	8	saldo migracji pomiędzy Gdańskiem a gminami ościennymi	osób
R	9	liczba samochodów osobowych na tys. mieszkańców	szt
R	10	liczba ogólnodostępnych miejsc parkingowych dla samochodów w ścisłym centrum miasta	szt
R	11	cena za zaparkowanie samochodu osobowego na parkingu ogólnodostępnym za 1 h	zł
R	12	cena biletu komunikacji miejskiej (ZTM) normalnego do godziny	zł
R	13	liczba parkingów typu Park&Ride	szt
R	14	liczba parkingów typu Bike&Ride	szt
R	15	ogólne zadowolenie z komunikacji tramwajowej	pkt
R	16	ogólne zadowolenie z komunikacji autobusowej	pkt
R	17	ogólne zadowolenie z komunikacji SKM	pkt
R	18	długość wydzielonych pasów dla autobusów (bus pasy)	km
R	19	udział stref uspokojonego ruchu	%
R	20	powierzchnia ulic zamienionych w strefy piesze, deptaki, strefy piesze z warunkowym dopuszczeniem wolno poruszających się pojazdów	m^2
R	21	łączna długość ulic z uspokojonym ruchem	km
R	22	udział taboru niskopodłogowego w komunikacji tramwajowej	%
R	23	udział taboru niskopodłogowego w komunikacji autobusowej	%
R	24	średni wiek pojazdów taboru transportu zbiorowego	lata
R	25	odsetek pojazdów komunikacji publicznej wyposażonych w klimatyzację	%
R	26	odsetek pojazdów komunikacji publicznej wyposażonych w monitoring	%
R	27	odsetek dzieci docierających do szkoły pieszo lub rowerem	%
R	28	udział wydatków na projekty, których celem jest zmiana nawyków transportowych mieszkańców miasta w stosunku do łącznych wydatków na transport w mieście	zł
R	29	łączna długość linii transportu publicznego szynowego	km
R	30	przeciętna prędkość eksploatacyjna komunikacji autobusowej (mediana)	km/h
R	31	przeciętna prędkość eksploatacyjna komunikacji tramwajowej (mediana)	km/h
R	32	liczba przewiezionych pasażerów w transporcie publicznym w danym roku	mln osób
R	33	średni czas dojścia do przystanku komunikacji publicznej od miejsca zamieszkania	min
R	34	średnia odległość międzyprzystankowa	km
R	35	gęstość tras autobusowych	km/km^2
R	36	gęstość tras komunikacji publicznej szynowej	km/km^2
R	37	liczba miejsc w autobusach na tys. mieszkańców	szt

R	38	liczba miejsc w tramwajach na tys. mieszkańców	szt
R	39	gęstość przystanków komunikacji publicznej	x/km²
R	40	średni czas dojazdu do miejsca pracy lub nauki	min
R	41	punktualność kursowania komunikacji publicznej (odchylenia)	min
R	42	stan i jakość infrastruktury rowerowej, w tym ścieżek rowerowych	pkt
R	43	ocena powiązań komunikacyjnych	pkt
R	44	możliwość dotarcia do miejsca pracy lub nauki	pkt
R	45	możliwość dotarcia do innych dzielnic miasta w celach rodzinnych lub towarzyskich	pkt

7. Partnerzy realizacji programu

- Urząd Miejski w Gdańsku
  - Wydział Urbanistyki, Architektury i Ochrony Zabytków
  - Wydział Gospodarki Komunalnej
  - Wydział Programów Rozwojowych
  - Wydział Edukacji
  - Biuro Prezydenta ds. Promocji Miasta
  - Biuro Rozwoju Gdańska
  - Wydział Polityki Gospodarczej
- Zarząd Dróg i Zieleni w Gdańsku
- Dyrekcja Rozbudowy Miasta Gdańska
- Zarząd Transportu Miejskiego
- Komenda Miejska Policji w Gdańsku
- Straż Miejska w Gdańsku
- Pomorski Urząd Wojewódzki w Gdańsku
- Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego
- Gdańskie Inwestycje Komunalne Sp. z o.o.
- PKP Szybka Kolej Miejska w Trójmieście Sp. z o.o.
- organizacje pozarządowe
- firmy deweloperskie

8. Teksty źródłowe publikacji Komisji Europejskiej

Rzeczywista integracja, interoperacyjność oraz połączenia pomiędzy różnymi sieciami transportowymi to podstawowe aspekty wydajnego systemu transportu. Może to ułatwić przejście na bardziej przyjazne dla środowiska rodzaje transportu oraz pozwolić na wydajną logistykę transportu towarowego. Przystępne cenowo i przyjazne rodzinie rozwiązania w zakresie transportu publicznego mają zasadnicze znaczenie w zachęcaniu obywateli do prowadzenia stylu życia mniej uzależnionego od samochodu, korzystania z transportu publicznego, częstszego chodzenia lub jeżdżenia na rowerze, przyjmowania nowych form mobilności, np. wspólnego korzystania z samochodu lub roweru, wspólnych dojazdów (*carpooling*). Polityka przedsiębiorstw dotycząca mobilności może mieć wpływ na nawyki związane z poruszaniem się po mieście oraz wzrost

zainteresowania pracowników środkami transportu zorganizowanego z poszanowaniem zasady zrównoważonego rozwoju. Pracodawcy i organy władzy publicznej mogą być tu stroną wspierającą, oferując zachęty finansowe i tworząc uregulowania w zakresie parkowania[15].

Transport miejski zorganizowany z poszanowaniem zasady zrównoważonego rozwoju może odegrać ważną rolę w tworzeniu zdrowego środowiska miejskiego oraz zmniejszeniu zapadalności na choroby niezakaźne, takie jak choroby układu oddechowego i układu krążenia. Może również przyczynić się do zapobiegania urazom. Wysokiej jakości i przystępny cenowo transport publiczny jest podstawą systemu transportu zorganizowanego z poszanowaniem zasady zrównoważonego rozwoju. Niezawodność, informacja, bezpieczeństwo i dostępność mają zasadnicze znaczenie dla atrakcyjności autobusów, metra, tramwajów, trolejbusów, kolei i statków[16].

Zintegrowane podejście jest najlepszym sposobem zmierzenia się z problemami takimi, jak: złożony charakter miejskich systemów transportu, kwestie zarządzania i połączeń między miastami a otaczającymi je obszarami bądź regionami, wzajemna zależność różnych rodzajów transportu, ograniczenia wynikające z przestrzeni miejskiej oraz rola systemów miejskich w ogólnoeuropejskim systemie transportu. Zintegrowane podejście jest nie tylko konieczne w rozbudowie infrastruktury transportowej i rozwoju usług transportowych. Jest także ważne w opracowywaniu polityki stanowiącej pomost między transportem a ochroną środowiska, zdrowym środowiskiem miejskim, planowaniem przestrzennym, budownictwem mieszkaniowym, aspektami społecznymi dostępności i mobilności oraz polityką przemysłową. Opracowywanie strategii, planowanie zintegrowanego transportu, powoływanie odpowiednich instytucji zajmujących się planowaniem mobilności oraz wyznaczanie racjonalnych celów jest niezwykle ważne dla podejmowania długoterminowych wyzwań związanych z mobilnością w miastach, przy jednoczesnym wspieraniu współpracy z przewoźnikami, jak również wzajemnej współpracy między nimi[17].

Nowe podejście do mobilności w mieście oznacza optymalizację wykorzystania różnorodnych środków transportu i tworzenie współmodalności (intermodalności) pomiędzy różnymi rodzajami transportu zbiorowego (pociąg, tramwaj, metro, autobus, taksówka) oraz różnymi rodzajami transportu indywidualnego (samochód, motocykl, rower, poruszanie się pieszo). Obejmuje ono także realizację wspólnych celów w zakresie dobrobytu gospodarczego, zarządzania popytem na transport, zapewnienia mobilności, odpowiedniego poziomu życia i ochrony środowiska. Ponadto wiąże się z pogodzeniem interesów związanych z transportem towarów i transportem osób, bez względu na rodzaj używanego środka transportu[18].

15 *Plan działania na rzecz mobilności w miastach. KOM(2009) 490*, Komisja Wspólnot Europejskich.)

16 Ibidem.

17 Ibidem.

18 *W kierunku nowej kultury mobilności w mieście. Zielona Księga. SEK(2007) 1209*, Komisja Wspólnot Europejskich.

Polityka w zakresie mobilności w mieście musi obejmować zarówno transport osób, jak i towarów. Dystrybucja towarów na obszarach miejskich wymaga skutecznych powiązań między transportem dalekobieżnym a dystrybucją lokalną do miejsca przeznaczenia[19.] ITS pozwala na dynamiczne zarządzanie istniejącą infrastrukturą[20.]

Społeczne aspekty mobilności w mieście stanowią prawdziwe wyzwanie. Transport miejski musi być dostępny dla wszystkich, także mieszkańców z niskimi dochodami. Osoby o ograniczonej zdolności ruchowej oraz osoby starsze muszą mieć możliwość korzystania z większej mobilności i wyższej jakości usług. Osobista mobilność ma kluczowe znaczenie dla samodzielności tych osób[21.]

Poczucie osobistego zagrożenia czasami powstrzymuje pewne grupy społeczne przed podróżą lub korzystaniem z usług transportu publicznego. Dotyczy to nie tylko pojazdów, dworców i przystanków autobusowych czy tramwajowych, lecz także dojścia do przystanku i powrotu z niego. Skutkiem tego może być zbędna jazda samochodem albo wycofywanie się z aktywnego życia[22.]

W celu stworzenia w Europie nowej „kultury mobilności w mieście" konieczne są rozwiązania partnerskie. Nowe metody i narzędzia planowania mogą również odegrać istotną rolę w ramach nowej kultury mobilności w mieście. Edukacja, szkolenia i podnoszenie świadomości mają tutaj ważną rolę do odegrania[23.]

19 Ibidem.
20 Ibidem.
21 Ibidem.
22 Ibidem
23 Ibidem

Rada Programowa
Innowacyjny Gdańsk

Koordynator Programu
Andrzej Bojanowski

Członkowie Rady
Alan Aleksandrowicz
Iwona Bierut
Rafał Dylewski
Jarosław Kubacki
Barbara Szymańska
Marcin Dawidowski
Izabela Kuś

Dokument pod względem programowym zgodny jest z następującymi publikacjami:

- Strategią Unii Europejskiej Europa 2020
- Strategią Rozwoju Kraju 2020
- Strategią Rozwoju Nauki w Polsce do 2015 roku
- Strategią Wspierania rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego na lata 2007-2013
- Raportem Polska 2030
- Strategią Rozwoju Polski do roku 2030
- Strategią Rozwoju Gdańska do roku 2015
- Strategią Gdańszczanin 2020
- Raportem końcowym Strategii Marki Gdańsk

Spis treści

1. Zakres przedmiotowy programu 125
1.1 Gospodarka oparta na wiedzy 125
1.2 Społeczeństwo wiedzy 125
2. Kreowanie warunków dla rozwoju innowacji w Gdańsku 125
3. Uwarunkowania rozwoju w wybranych obszarach 130
3.1 Gospodarka Oparta na Wiedzy 130
3.2 Społeczeństwo Wiedzy 130
4. Możliwości dalszego rozwoju 132
5. Wizja Gdańska w roku 2015 133
6. Szanse i zagrożenia związane z realizacją celów programu: 134
7. Cele operacyjne i działania planowane w ramach realizacji programu 135
7.1 Gospodarka oparta na Wiedzy 135
8. Projekty 137
9 . Wskaźniki osiągnięcia celów 140
10. Partnerzy 141

1. Zakres przedmiotowy programu

1.1 Gospodarka oparta na wiedzy

- Partnerstwo i współpraca w ramach trójkąta:
  - instytucje publiczne,
  - biznes,
  - nauka /ośrodki naukowo-badawcze/.
- Pozyskiwanie inwestorów z branż wysokich technologii.
- Rozwój infrastruktury wspomagającej przedsiębiorczość.
- Przygotowanie i koordynacja innowacyjnych projektów inwestycyjnych.
- Nowoczesne podejście względem projektów realizowanych wspólnie z partnerami prywatnymi, z wykorzystaniem ustawy o Partnerstwie Publiczno-Prywatnym.
- Budowa Metropolii Współpracy w ramach Gdańskiego Obszaru Metropolitalnego.

1.2 Społeczeństwo wiedzy

- Wdrażanie nowych rozwiązań informatycznych i telekomunikacyjnych (ang. ICT: *Information and Communication Technologies*) w przestrzeni publicznej.
- Partnerstwo i współpraca w ramach przygotowania infrastruktury informatyczno-telekomunikacyjnej na potrzeby rozwoju informacyjnego społeczeństwa obywatelskiego /społeczeństwa wiedzy/.
- Model Gdańskiego społeczeństwa informacyjnego.
- Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu.
- Wdrażanie idei „Smarter Gdańsk".

2. Kreowanie warunków dla rozwoju innowacji w Gdańsku

We współczesnej gospodarce decydującym czynnikiem rozwoju jest wiedza. W połączeniu z kapitałem trwałym i pracą prowadzą one do unowocześnienia gospodarki.

Obserwując sytuację społeczno-ekonomiczną Gdańska, należy zauważyć, że coraz częściej pojawiają się nowe wyzwania i szanse związane z rozwojem zaawansowanych technologii takich, jak: elektronika, informatyka telekomunikacja, biotechnologia czy nowoczesna branża morska. Branże te uzupełniają tradycyjne dziedziny gospodarki, którymi są: przemysł stoczniowy, energetyczny, paliwowy, chemiczny i spożywczy czy budownictwo.

Budowanie przyszłej strategii innowacji będzie stanowić fundament rozwoju Gdańska i Gdańskiej Metropolii. Już dziś miasto prowadzi pro rozwojową politykę nakierowaną na rozwój sektora ICT[24], SSC/BPO[25], szeroko pojmowanej logistyki, której widocznym efektem są programy wsparcia zachęcające do inwestowania w tę branżę. Wymienić tutaj można takie dokumenty jak: „Uchwała Rady Miasta o zwolnieniach z podatku od nieruchomości przedsiębiorstw rozwijających działalność produkcyjną i usługową w obrębie szeroko pojętych nowych technologii" oraz program stypendialny zastosowany we współpracy z indyjską firmą Zensar

[24] ICT: *Information and communications technology*.

[25] SSC: *Shared Service Center/BPO-Business Process Outsourcing*.

Technologies. Poprzez podejmowanie tego typu inicjatyw, w ramach integracji i współpracy obszaru nauki, gospodarki i administracji, Gdańsk chciałby powielać wzorce sukcesu Doliny Krzemowej.

Z punktu widzenia wdrażania innowacyjnych rozwiązań znaczenie ma również pozycja Gdańska jako morsko-lądowego centrum logistycznego z najnowocześniejszym terminalem kontenerowym na Bałtyku: DCT Gdańsk SA. Wydaje się, że dla rozwoju gospodarczego Gdańska i całej metropolii najbardziej pożądanymi branżami usługowymi, które w znaczący sposób wpływają na wzrost atrakcyjnych miejsc pracy oraz na stabilizację lokalnej gospodarki, będą:

1. branże oparte na wysokich technologiach (ICT, firmy biotechnologiczne, centra R&D[26]);
2. branże BPO w szczególności ukierunkowane na proste procesy informatyczne, przetwarzanie baz danych, działalność rachunkowo-księgową na rzecz dużych, międzynarodowych koncernów;
3. branża logistyczna (zarówno morska, jak i lądowa).

Ważnym aspektem jest stworzenie dobrego klimatu dla innowacji w gospodarce. Niestety brakuje w Gdańsku wielu dobrych przykładów komercjalizacji nauki. Katalizatorem dla innowacji jest napływający kapitał z inwestycji zagranicznych dotyczący branży wysokich technologii. To one przynoszą nie tylko kapitał, lecz także proinnowacyjną kulturę pracy.

W najbardziej odczuwalny sposób będą realizować ideę klastra wysokich technologii, gdzie potrzebny jest lider będący partnerem biznesowym i jednocześnie realizujący politykę zgodną ze strategią miasta. Takim liderem może być utworzona w grudniu 2008 roku przez Miasto Gdańsk Gdańska Agencja Rozwoju Gospodarczego Sp. z o.o, która jest bezpośrednim partnerem tej branży.

Działania związane z rozwojem innowacji w mieście spójne są z nowymi sformułowaniami „Strategii Unii Europejskiej 2020", której priorytety w zakresie rozwoju społeczeństwa informacyjnego i gospodarki opartej na wiedzy skupiają się na:

- zwiększaniu spójności i możliwości społecznych poprzez innowacje;
- integracji społecznej z nadrzędnym „włączeniem cyfrowym", wskazując 100% dostępność do szerokopasmowego internetu; propagowaniu kreatywności i innowacji;
- stworzeniu przestrzeni wiedzy dostępnej dla wszystkich potencjalnych uczestników;
- zwiększeniu produktywności poprzez inwestycje w zieloną technologią, technologie informacyjno-komunikacyjne i inteligentne sieci;
- wykorzystaniu potencjału nowych elektronicznych sposobów dostarczania usług oraz usunięciu barier blokujących przepływ treści on-line.

Czerpiąc z doświadczeń polityki państwowej, należy zauważyć, że rola miasta w zakresie wspierania rozwoju społeczeństwa informacyjnego oraz pobudzenia gospodarczego przebiegać powinna w trzech obszarach:

- rozwoju kapitału intelektualnego i społecznego Polaków;
- wzrostu efektywności, innowacyjności i konkurencyjności firm, a tym samym lokalnej gospodarki na globalnym rynku, oraz ułatwieniu komunikacji i współpracy między firmami;

[26] Centra R&D: *Research and Development* (centra badawczo-rozwojowe)

- wzrostu dostępności i efektywności usług administracji publicznej.

Poprzez wzrost dostępności i efektywności usług administracji publicznej należy rozumieć wszelkie działania nakierowane na nowoczesną administrację. Obrazuje to poniższa tabela.

Nowoczesna administracja	Co IT może dać administracji, aby podnieść jej nowoczesność?
Profesjonalna, szybka i bezbłędna obsługa – wysoka jakość	Szybki i prosty dostęp do niezbędnych i poprawnych danych. Kompletna informacja o kliencie i jego sprawach oraz stanie spraw. Możliwe różne formy komunikacji z klientem, z wykorzystaniem nowych form i kanałów komunikacji. Dostosowanie usług i platformy ich świadczenia tak jak na rynku komercyjnym.
Przejrzystość procedur i zgodność z prawem – jawność działania wobec klientów	Powtarzalność procedur „zapisana" w aplikacji – standaryzacja. Dostęp do spraw i danych tylko dla uprawnionych użytkowników. Jednoznaczny model procesu, w oparciu o który działa aplikacja. Możliwość sprawnej kontroli realizacji zdarzeń w procesie.
Dostępność usług i informacji dla klienta	Usługi dostępne nie tylko w urzędzie i nie tylko w godzinach pracy. Dostępna informacja o stanie sprawy w dowolnym czasie i z dowolnego miejsca.
Skuteczność – zarządzanie poprzez cele wraz z pomiarem dokonań	Udostępnianie wspólnego źródła danych/informacji do podejmowania decyzji opartych na faktach. Możliwość analiz scenariuszowych i symulacji w celu obniżania ryzyka podejmowanych decyzji. Możliwość reakcji na potrzeby lokalnej społeczności, wykorzystanie nowych kanałów komunikacyjnych.
Efektywność – ekonomizacja działalności administracji publicznej	Szybciej realizowane zadania, koncentracja na zadaniu a nie poszukiwaniu aktualnych danych i informacji. Automatyzacja niektórych czynności (np. sprawozdawczość). Łatwość organizowania zastępstw pracowników.
Oszczędność kosztów	Szybkie i skuteczne dostarczanie rzetelnych danych do podejmowania właściwych decyzji.
Odpowiedzialność	Świadomość łatwej kontroli zwiększająca samodyscyplinę i odpowiedzialność za realizowane zadania.

Rysunek 1 Nowoczesna administracja
Źródło: Centrum Partnerstwa Publiczno Prywatnego

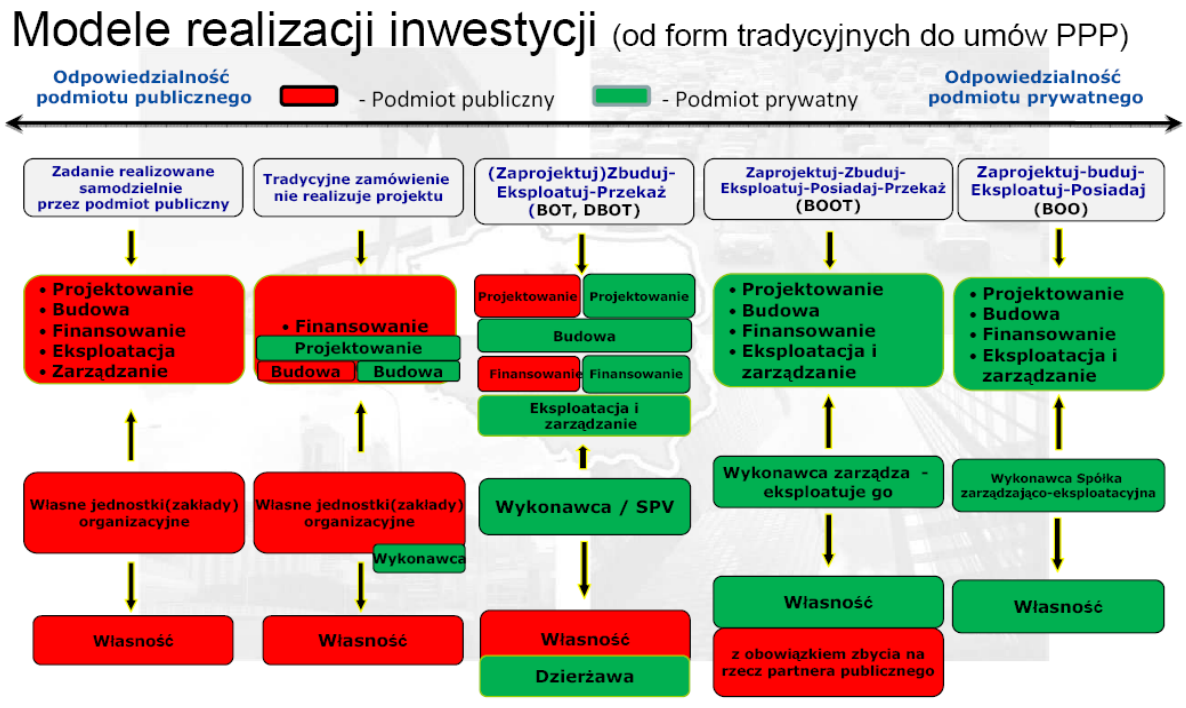
Dużą rolę w tworzeniu nowoczesnej gospodarki miejskiej odgrywają projekty realizowane wspólnie z innymi partnerami biznesowymi oraz instytucjami o charakterze publicznym, reprezentującymi inne gminy, powiaty czy wreszcie samorząd województwa. Innowacyjność polega zarówno na wysokiej atrakcyjności i funkcjonalności tworzonych projektów, jak i na nowej formule partnerstwa. Wydaje się, że projekty

realizowane w modelu partnerstwa publiczno-prywatnego, jak i publiczno-publicznego, w dłuższej perspektywie będą miały ogromne znaczenie na ilościowy i jakościowy portfel projektów miejskich.

W tym kontekście niewątpliwie szansą dla rozwoju gospodarczego Gdańska jest możliwość wykorzystania instrumentu, jakim jest „Ustawa o Partnerstwie PublicznoPrywatnym". Terminem tym określa się projekty inwestycyjno-eksploatacyjne, realizowane wspólnie przez władze publiczne i podmioty sektora prywatnego. Celem projektów jest stworzenie niezbędnej infrastruktury rzeczowej, finansowej i organizacyjnej, umożliwiającej świadczenie usług publicznych.

PPP nie jest prywatyzacją działań władzy publicznej. Nie zwalnia władzy publicznej z obowiązku świadczenia usług o charakterze publicznym. Partnerstwo publiczno-prywatne zastępuje proces prywatyzacji. Oddzieleniu od siebie ulega domena działań gospodarczych oraz domena odpowiedzialności polityczno-prawnej. Sprywatyzowana zostaje jedynie działalność gospodarcza: budowa, finansowanie, eksploatacja i zarządzanie przedsięwzięciem inwestycyjnym. Dostępność usług oraz ich jakość nadal pozostają w obszarze odpowiedzialności władzy publicznej. Partnerstwo jest więc swoistą hybrydą, połączeniem działań władzy publicznej oraz prywatnego kapitału na rzecz realizacji zadań, które pozostawały dotychczas w domenie działalności władzy publicznej.

Realizacja projektu w ramach partnerstwa stanowi dla Gdańska innowacyjne rozwiązanie z zakresu podziału kompetencji przy realizacji zadań publicznych, na kompetencje gospodarcze i polityczne oraz przypisanie ich odpowiednio partnerom prywatnym i władzom publicznym.

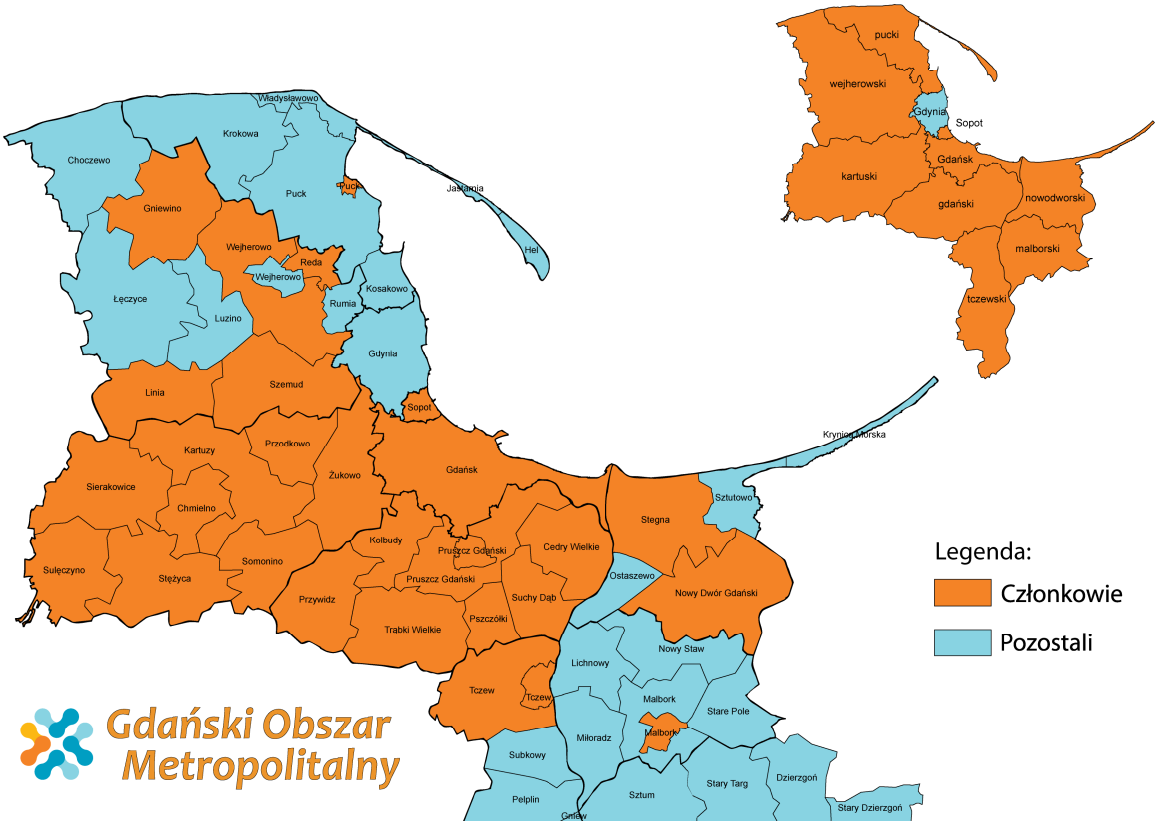
Rysunek 2 Modele Realizacji Inwestycji
Źródło: Centrum Partnerstwa Publiczno Prywatnego

Program „Innowacyjny Gdańsk" to również nowoczesne podejście miasta względem współpracy z innymi jednostkami samorządowo-terytorialnymi, tworzącymi Gdański Obszar Metropolitalny (GOM).

Miasto Gdańsk jest w pełni świadome, że tylko w ten sposób można być konkurencyjnym względem całej sieci krajowych i Europejskich metropolii.

Gdański Obszar Metropolitalny zamieszkany jest przez ponad milion osób, a jego powierzchnia przekracza 1,5 tys. km^2. Jednak mimo spójnej struktury przestrzennej specyficzną cechą naszej metropolii jest zróżnicowanie tożsamości, gospodarki oraz charakteru miast i gmin budujących jej oś, wzbogaconej dodatkowo przez odrębność i kulturę jego mieszkańców. Dzięki temu obszar ten tworzy wielowymiarowy i wielopodmiotowy organizm metropolitalny o ogromnym potencjale kulturalnym, społecznym i gospodarczym.

Zdając sobie sprawę, że żyjemy w ściśle określonych realiach i uwarunkowaniach geograficznych, społecznych, gospodarczych i politycznych, mieszkając, ucząc się czy pracując we wspólnej przestrzeni metropolitalnej, związani jesteśmy funkcjonalnymi i społeczno-gospodarczymi więziami. Nawzajem korzystamy z naszego wspólnego dorobku inwestycyjnego, gospodarczego i naukowego. Używamy także potencjału rozwojowego naszych wspólnot samorządowych. Dlatego pod koniec roku z inicjatywy Prezydenta Miasta Gdańska Pawła Adamowicza powstało stowarzyszenie gmin i powiatów zarejestrowane pod nazwą Gdański Obszar Metropolitalny.

Rysunek 3 Gdański Obszar Metropolitalny – Metropolia Współpracy (stan na: luty 2012 r.)
Źródło: Urząd Miejski w Gdańsku

3. Uwarunkowania rozwoju w wybranych obszarach

3.1 Gospodarka Oparta na Wiedzy

Funkcję koordynującą rozwój innowacyjnej gospodarki w Gdańsku w zakresie inwestycji gospodarczych pełni Gdańska Agencja Rozwoju Gospodarczego Sp. z o.o. (investGDA). Utworzenie wyspecjalizowanego podmiotu gospodarczego miało na celu stworzenie właściwych relacji administracyjno-biznesowych oraz kontaktów pomiędzy polskimi i zagranicznymi przedsiębiorcami a Urzędem Miejskim w Gdańsku. Dzięki temu możliwa jest kompleksowa obsługa inwestora, od przygotowania przedsięwzięcia inwestycyjnego do jego eksploatacji.

Przedmiotem działalności Gdańskiej Agencji Rozwoju Gospodarczego Sp. z o.o. jest zarządzanie i przygotowywanie strategicznych projektów inwestycyjnych, mających wpływ na rozwój gospodarczy całego regionu oraz na wzrost liczby osób pracujących w sektorze wysokich technologii, elektroniki, produkcji oraz logistyki. Spółka skupiona jest na pozyskiwaniu kluczowych inwestycji, które gwarantują atrakcyjne miejsca pracy i poprzez transfer technologiczny zwiększają jednocześnie atrakcyjność całej Metropolii Gdańskiej oraz samego Gdańska.

Za koordynację na poziomie JST odpowiedzialne jest Stowarzyszenie Gdański Obszar Metropolitalny, którego głównymi celami jest realizacja procesów integracyjnych wewnątrz metropolii poprzez rozpoznanie potrzeb niezbędnych dla prawidłowego rozwoju metropolii gdańskiej oraz inicjowanie projektów nakierowanych na dostosowanie jednolitych standardów jakościowych, podnoszących poziom życia mieszkańców i ułatwiających realizację procesów biznesowych w ramach GOM.
Instytucją koordynującą powyższe działania jest Urząd Miejski w Gdańsku, a bezpośrednio odpowiedzialnym jest Zastępca Prezydenta Miasta Gdańska ds. Polityki Gospodarczej.

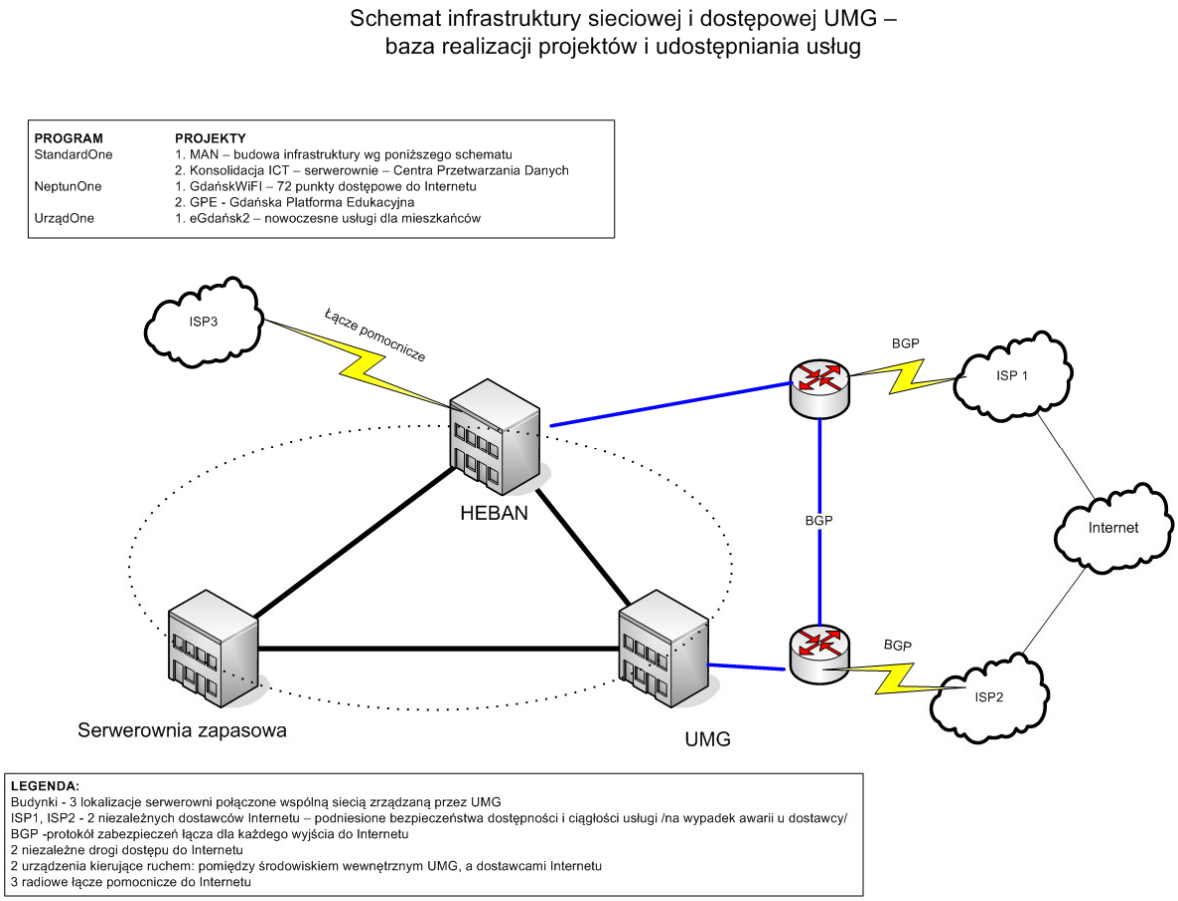
3.2 Społeczeństwo Wiedzy

Zastosowania rozwiązań z szeroko pojmowanego obszaru ICT wpływają na procesy formowania społeczeństwa informacyjnego. Oddziaływanie to rozpatruje się w ramach trzech zasadniczych obszarów oddziaływania: człowiek, gospodarka i miasto.

Uwzględniając ich specyfikę, w konstrukcji struktury Budżetu Zadaniowego Miasta wydzielone zostało odrębne zadanie: informatyzacja miasta i budowanie społeczeństwa informacyjnego. Poszczególnym obszarom przypisano podzadania:

- NEPTUNone – Projekty z obszaru społeczeństwa informacyjnego.
- STANDARDone – Jednolita struktura ICT w mieście i urzędzie.
- URZĄDone – Systemy informacyjne i teleinformatyczne w administracji samorządowej miasta, wyznaczające ramy dla konkretnych projektów realizujących cele strategii (Rysunek 1).

Obszary rozwoju społeczeństwa wiedzy	Opis obszaru
Człowiek	Rozwój kapitału intelektualnego i społecznego gdańszczan poprzez zastosowania ICT w miejskiej przestrzeni publicznej. Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu. Wprowadzanie elektronicznych usług administracji w obszarach: edukacja, kultura, przedsiębiorczość, pomoc społeczna i inne.
Gospodarka	Współpraca z przedsiębiorstwami sektora ICT. Partnerem tej współpracy są środowiska reprezentujące grupy podmiotów w szczególności lokalny klaster ICT. Wprowadzanie standardów przemysłowych, organizacyjnych i formalnych bazujących na sprawdzonych praktykach. Wspólna realizacja projektów pilotażowych, badawczych, studialnych, opracowania strategiczne i koncepcyjne.
Miasto	Stosowanie nowoczesnych rozwiązań z dziedziny ICT przez administrację samorządową miasta. Jego konsekwencją powinno być poprawienie sprawność administracji poprzez wprowadzenie nowych rozwiązań ICT we wzajemnej współpracy jednostek organizacyjnych urzędu.

Rysunek 4 Schemat infrastruktury sieciowej i dostępowej UMG - baza realizacji projektów i udostępniania usług
Źródło: Biuro Informatyki UMG

Miasto Gdańsk wspólnie z partnerem biznesowym – firmą IBM – zrealizowało w 2011 roku projekt, którego celem było zbadanie możliwości rozwoju Gdańska i metropolii pod kątem innowacyjnego rozwoju. Projekt nosił nazwę „Gdańsk Smarter City". Jeden z istotnych raportów dotyczył kwestii gospodarki miasta opartej na wiedzy i talentach mieszkańców gminy. Wynikiem tych badań jest świadomość w zakresie potrzeb i realizacji projektów innowacyjnych, niezbędnych dla zapewnienia konkurencyjności Gdańskiego Obszaru Metropolitalnego względem innych obszarów metropolitalnych.

4. Możliwości dalszego rozwoju

Program „Innowacyjny Gdańsk" integruje kluczowe dziedziny dla rozwoju gospodarki opartej na wiedzy i społeczeństwa wiedzy:

- rozwoju potencjału intelektualnego Gdańska determinującego możliwości tworzenia innowacji;
- przygotowania infrastruktury niezbędnej do pozyskiwania, gromadzenia i wykorzystywania informacji w celu rozwoju gospodarczego;
- poszukiwania nowych talentów;
- przyciągnięcie zaawansowanych technologicznie inwestycji;
- rozwoju społeczeństwa informacyjnego;
- stosowaniu innowacyjnych rozwiązań w administracji samorządowej i mieście;
- realizacja zadań w formie portfela publiczno-prywatnego i portfela publiczno-publicznego;
- realizacja zadań poprzez wyspecjalizowane spółki.

Kreowanie rozwoju innowacji w Gdańsku jest możliwe poprzez podjęcie nowych działań i inicjatyw oraz kontynuację dotychczasowych. Wśród nich najważniejszymi są:

- Budowa nowych bądź rozbudowa istniejących już parków naukowo-technologicznych, takich jak Gdański Park Naukowo-Technologiczny, który jako miejsce przenikania się nauki, innowacyjnej gospodarki i szeroko rozumianej przedsiębiorczości zapewnia najlepsze warunki dla lokalizacji laboratoriów badawczo-rozwojowych i firm zaawansowanych technologii w takich branżach, jak: technologie informacyjne i telekomunikacyjne, materiały funkcjonalne i nanotechnologie, ochrona środowiska oraz biotechnologia, chemia żywności i leków.
- Rozwój zaplecza biotechnologicznego: Bałtyckie Centrum Biotechnologii i Diagnostyki Innowacyjnej czy BioBaltica, których misją jest stworzenie odpowiednich warunków, umożliwiających naukowcom, uczelniom i firmom prowadzenie prac badawczo-wdrożeniowych w zakresie biotechnologii i diagnostyki innowacyjnej na światowym poziomie. Przedmiotem działalności jest przede wszystkim realizacja programów badawczo-wdrożeniowych, udostępnianie aparatury na rzecz firm i instytucji z sektora biotechnologicznego, w tym funkcja inkubatora przedsiębiorczości, realizacja badań na zlecenie podmiotów zewnętrznych oraz sprzedaż usług w zakresie biotechnologii i diagnostyki innowacyjnej.
- Wdrażanie projektu „Gdańska Platforma Edukacyjna" mającego na celu zapewnienie integracji i efektywności w następujących obszarach:
    - wsparcie procesów dydaktycznych i wychowawczych;
    - stworzenie i udostępnienie treści edukacyjnych wraz z mechanizmami dostępu do nich dla całej społeczności szkolnej;
    - stworzenie standardowych mechanizmów zarządczych w obszarze edukacji, zgodnych z polityką miasta w tym zakresie;

  - sukcesywna dostawa odpowiedniej infrastruktury do realizacji kolejnych zadań całego przedsięwzięcia.

- W dalszej perspektywie istnieje silna potrzeba integracji gdańskiego środowiska naukowego i ukierunkowanie ich badań na rzecz rozwoju Gdańskiego Obszaru Metropolitalnego. Owocem tego typu działań powinna być promocją i komercjalizacja nauki oraz rozwój centrów badawczo-rozwojowych, czego przykładem niewątpliwie jest Intel Technology Poland.
- Dalszy rozwój i profesjonalizacja tzw. *one-stop-shop'u* prowadzonego przez Gdańską Agencję Rozwoju Gospodarczego, w którym inwestor zagraniczny może załatwić wszelkie formalności związane z realizacją inwestycji.
- Kolejną potrzebą jest stworzenie odpowiedniej strategii komunikacji dla Gdańska i Gdańskiego Obszaru Metropolitalnego celem wypracowania właściwego brendingu i rozpoznawalności miasta na zewnątrz. Strategia przyczyni się także dla ulepszenia wewnętrznej komunikacji pomiędzy poszczególnymi jednostkami tworzącymi innowacyjną gospodarkę metropolii.
- W ramach realizacji zadań, w formie szeroko proponowanego partnerstwa, portfel realizowanych inwestycji powinien stanowić podstawę dobrego klimatu inwestycyjnego i bazę dobrych praktyk dla przyszłych projektów realizowanych w formule partnerstwa.

W celu podniesienia efektywności realizacji programu „Innowacyjny Gdańsk" konieczne mogą się okazać takie działania, jak:

- wprowadzenie odpowiednio udokumentowanej i uznanej metodologii projektowej; wyszkolenie kadry w zakresie zarządzania projektami, portfelem projektów, zarządzania ryzykiem, zarządzania przez cele, pracą w zespole, umiejętnością delegowania zadań, zarządzanie wiedzą i przepływem informacji;
- przygotowanie oprogramowania automatyzującego procesy związane z obsługą inwestycji; rozszerzenie kompetencji Urzędu Miejskiego w Gdańsku o zasoby wyspecjalizowane w znajomość specjalistycznego prawa (np. PPP), bezpieczeństwa energetycznego, technologii pasywnych, etc.

5. Wizja Gdańska w roku 2015

Dzięki realizacji programu operacyjnego „Innowacyjny Gdańsk" miasto ma szansę:

- Być miejscem o wysokiej atrakcyjności inwestycyjnej.
- Ewaluować w kierunku Nadbałtyckiej Doliny Krzemowej.
- Być miastem, w którym istnieje innowacyjna infrastruktura informacyjna, czyli sieć współpracy pomiędzy sferą gospodarczą a sferą naukowo-badawczą.
- Stać się miastem dystrybucji wiedzy, poprzez stworzenie centrum innowacyjności czy centrum transferu technologii.
- Być centrum innowacyjnej infrastruktury dla branży wysokich technologii, finansów i logistyki.
- Być miastem z wdrożoną platformą edukacyjną, w której co najmniej 70% osób zainteresowanych ma do niej dostęp.
- Być miejscem współpracy ze środowiskiem sektora ICT, zgrupowanym w Pomorskim Klasterze ICT.

W związku z powyższymi wyzwaniami Miasto Gdańsk powinno podjąć się misji, w której **umożliwi swoim mieszkańcom powszechne i efektywne wykorzystanie wiedzy niezbędnej dla harmonijnego rozwoju, w wymiarze społecznym, gospodarczym i osobistym.**

Wizja powinna zawierać się w sformułowaniu:

Gdańsk Miastem rozwiniętego obywatelskiego społeczeństwa wiedzy i innowacyjnej gospodarki, w którym mieszkańcy oraz podmioty gospodarcze świadomie wykorzystują potencjał informacji jako wartości ekonomicznej, społecznej i kulturowej, przy efektywnym wsparciu przez nowoczesną i przyjazną administrację miasta, stosującą innowacyjne rozwiązania i technologie informatyczne.

6. Szanse i zagrożenia związane z realizacją celów programu:

Gospodarka oparta na wiedzy	
Szanse	Zagrożenia
• intensyfikacja współpracy w klastrach (np. logistyczny, zaawansowanych technologii teleinformatycznych, Eko-energetycznych)dynamiczny rozwój centrów logistycznych – morsko-lądowych i lotniczych, • rozwój infrastruktury transportowej, w tym budowa autostrady A-1rozwinięte instrumenty wsparcia rozwoju sektora wysokich technologii, • rozwój systemów transferu innowacyjności do gospodarki, wspierającego rozwój nowoczesnej przedsiębiorczości • integracja obszaru metropolitalnego, podejmowanie wspólnych działań infrastrukturalnych i marketingowych • rozwój dostępności szerokopasmowego internetu oraz zaawansowanych technologii • wzrost zatrudnienia w sektorze zaawansowanych technologii • zaangażowanie miasta w innowacyjne projekty • „Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Pomorskiego", której celem jest doskonalenie płaszczyzny współpracy regionalnej, zapewniającej warunki do rozwoju innowacji • dostępność funduszy europejskich na innowacje i wsparcie procesów proinnowacyjnych • rozbudowa systemu stypendiów i praktyk zawodowych, celowe prace dyplomowe • sprawna ochrona patentowa, m.in. własności intelektualnej	• spadek poziomu kształcenia w zakresie przedmiotów ścisłych, spadające zainteresowania studiami politechnicznymi • niedostateczne przejawy innowacyjności przedsiębiorstw • spadek potencjału naukowego na skutek braku dofinansowania, odpływu kadry naukowej, ucieczki do innych ośrodków potencjalnych studentów • spadek wydolności systemu edukacji na niższych szczeblach kształcenia • niedostosowane profile nauczania do potrzeb rynku • niewystarczający przepływ informacji między strukturami wspierającymi rozwój biznesu, sektorem nauki, administracją i przedsiębiorcami • niewystarczająca infrastruktura kongresowa • brak współpracy w planowaniu rozwoju Metropolii Gdańskiej i regionu • słaba współpraca między uczelniami wyższymi a firmami w zakresie prac i projektów B+R • wydłużone procedury administracyjne • słaba chłonność administracji na rozwiązania innowacyjne • ograniczony potencjał rynku lokalnego w stosunku do innych obszarów metropolitarnych Polski • silny wpływ globalnej koniunktury

Społeczeństwo wiedzy	
Szanse	Zagrożenia
• wysoki potencjał lokalnego sektora ICT w Gdańsku • powszechność szerokopasmowego internetu oraz jego zastosowań • realne możliwości finansowania projektów programu z funduszy UE • postęp w budowie centralnych systemów	• ograniczenie finansowania projektów • brak dobrych praktyk wdrożeń dużych systemów informatycznych w administracji samorządowej • słaba promocja idei Gospodarki Opartej na Wiedzy • niewystarczające przygotowanie pracowników w zakresie umiejętności obejmujących zintegrowane

informacyjnych państwa (ePUAP) – systematyczne dostosowanie prawa do możliwości e-administracji • rozwój technologii podnoszący jakość, bezpieczeństwo i dostępność systemów informatycznych (rozwiązania mobilne) • malejące koszty dostępu do internetu, sprzętu komputerowego i oprogramowania • organizacja Euro2012 (rozbudowa darmowych połączeń z internetem, płatności elektroniczne, e-usługi dotyczące rezerwacji biletów, noclegów i innych usług turystycznych)	systemy IT oraz w zakresie nowych, elektronicznych metod współpracy • wzrost kosztów zapewnienia bezpieczeństwa informacji i ciągłości e-usług • spadające zainteresowanie naukami ścisłymi • biurokracja i hamowanie innowacyjności • zmiany polityczne i niestabilność strategicznych kierunków działań

Partnerstwo publiczno-prywatne i publiczno-publiczne	
Szanse	Zagrożenia
• ustawa o koncesji na roboty budowlane i usługi z dnia 9 stycznia 2009 roku • popularyzacja idei PPP w kraju • możliwość korzystania ze środków UE na inwestycje realizowane w PPP • nowy etap programowania środków UE po roku 2013 • szybsze wdrażanie projektów • zdynamizowanie procesu rozwoju infrastruktury • wyższa jakość świadczonych usług • wzrost innowacyjności w dostarczaniu usług • uwzględnienie całego okresu życia aktywów • redukcja całkowitych kosztów projektu i efektywniejsze wykorzystanie pieniędzy publicznych • lepsze zrozumienie całkowitych kosztów: fazy inwestycyjnej i eksploatacyjnej • stabilny, długoterminowy kontrakt • niezależność od rocznego budżetu sektora publicznego • elastyczność w ustalaniu specyfikacji produktu końcowego • bodźce do osiągania dobrych wyników i dostarczania usług wysokiej jakości • możliwość generowania dodatkowych przychodów (np. za korzyści związane ze stosowaniem PPP w zarządzaniu budynkami) • okazja do wykorzystania komercyjnego innowacji	• słabe zrozumienie idei PPP pośród podmiotów publicznych i prywatnych • bariera mentalna związana z obawą władz sektora publicznego co do styku z biznesem prywatnym • kadra nieprzygotowana do realizacji przedsięwzięć o charakterze PPP • w świadomości decydentów realizacja zadań w idei PPP wiązała się ze skrupulatnym nadzorem ze strony różnych organów kontrolnych, w tym prokuratury, co skutkowało znaczną niechęcią podejmowania takich działań • łatwość pozyskania funduszy unijnych w porównaniu z hipotetycznymi problemami wynikającymi ze stosowania ustawy o PPP powoduje, że finansowanie większości inwestycji odbywa się na drodze konkursowej ze środków UE • brak odpowiedniego, wykształconego personelu (zasobów ludzkich) do realizacji zadań powoduje, że projekty realizowane w formule PPP stanowią śladową ilość względem pozostałych projektów inwestycyjnych

7. Cele operacyjne i działania planowane w ramach realizacji programu

7.1 Gospodarka oparta na Wiedzy

Cel 1: Konkurencyjne Miasto

Działania: Dostosowanie oferty szkoleniowej oraz studiów podyplomowych uczelni wyższych do potrzeb zainteresowanych podmiotów gospodarczych oraz lokalnych uwarunkowań gospodarczych, we współpracy z uczelniami.

- Podnoszenie umiejętności pracowników sektora nauki i szkolnictwa wyższego związanych ze sprawną obsługą, zarządzaniem projektami badawczymi i komercjalizacją prac badawczych.
- Praca nad projektem „Edukacyjne Centrum Doskonałości", którego podstawowym celem będzie zapewnienie wykwalifikowanej kadry pracowniczej dla sektora wysokich technologii oraz – w perspektywie kilku lat jego działalności – zniwelowanie występującej luki kompetencyjnej, obserwowanej w sektorze wysokich technologii.
- Komercjalizacja lokalnej nauki m.in. poprzez koordynowanie i stymulowanie kontaktów między lokalnymi ośrodkami B+R i zagranicznymi inwestorami, rozmaite działania PR, inkubatory przedsiębiorczości, badania prowadzone przy uczelnianych instytutach, ochrona własności intelektualnej.
- Udział Miasta Gdańska w pracach nad Strategią Tematyczną Metropolia Wiedzy w Trójmiejskim Obszarze Metropolitalnym, której celem jest m.in. określenie niezbędnych działań związanych z kształtowaniem przestrzeni dla rozwoju Metropolii Wiedzy.

Cel 2: Gdańsk - Centrum innowacji i życia gospodarczego Polski Północnej

Działania:

- Rozwój potencjału jednostek badawczych i naukowo-dydaktycznych, m.in. poprzez tworzenie sieci współpracy pomiędzy jednostkami badawczo-rozwojowymi, kształtowanie i rozwijanie klastrów nauki i wiedzy.
- Wsparcie finansowe i organizacyjne prac badawczych poprzez wsparcie badań prowadzonych w parkach naukowo-technologicznych, centrach zaawansowanych technologii, centrach doskonałości i inkubatorach oraz tworzenie sieci transferu wiedzy i innowacji, a także rozwój instytucji finansujących innowacje (np. Pomorski Fundusz Pożyczkowy).
- Promocja atrakcyjności inwestycyjnej Gdańska, m.in. poprzez organizowanie wyjazdowych i przyjazdowych misji gospodarczych oraz realizację kampanii promocyjnych i wydarzeń gospodarczych, takich jak np.: Globe Forum, itp.

Cel 3: Wysoki poziom zatrudnienia w sektorze zaawansowanych technologii

Działania:

- Działania prowadzone przez Gdańską Agencję Rozwoju Gospodarczego Sp. z o.o., mające na celu pozyskiwanie nowych inwestycji dla Gdańska z sektorów nowoczesnych technologii, BPO i logistyki.

7.2 Społeczeństwo Wiedzy

Cel 1: Publiczna infrastruktura teleinformatyczna dostosowana do potrzeb rozwoju Gdańskiego Społeczeństwa Obywatelskiego

Działania:

- Rozbudowa infrastruktury teleinformatycznej w placówkach oświatowych, kulturalnych i społecznych, zorientowanej na rozwój kapitału strukturalnego w Gdańsku.
- Wprowadzanie w gdańskich szkołach rozwiązań informatycznych wspierających procesy edukacji i zarządzania oświatą.
- Rozbudowa, integracja i udostępnienie miejskiego systemu informacji przestrzennej dla celów edukacyjnych, badawczych i rozwojowych.

Cel 2: Nowe technologie informatyczne fundamentem kapitału społecznego Metropolii Gdańskiej

Działania:

- Bezprzewodowy miejski internet w przestrzeni publicznej Gdańska.
- Współpraca z podmiotami zainteresowanymi zastosowaniami ICT dla rozwoju miasta, w szczególności z klastrem ICT funkcjonującym w modelu potrójnej helisy biznes-edukacja-administracja,.
- Stosowanie i wspieranie innowacyjnych zastosowań ICT, w szczególności opracowanych w innowacyjnych środowiskach Metropolii Gdańskiej.
- Promowanie programu „Innowacyjny Gdańsk" i idei społeczeństwa wiedzy.
- Diagnoza zjawiska wykluczenia cyfrowego w Gdańsku.

Cel 3: Efektywna i skuteczna e-administracja

Działania:

- Standaryzacja systemów informatycznych stosowanych do komunikacji, współpracy i zarządzania w urzędzie oraz w jego jednostkach organizacyjnych.
- Konsolidacja infrastruktury ICT urzędu i jego jednostek organizacyjnych.
- Wprowadzenie rozwiązań wirtualizujących zasoby informatyczne na poziomie systemowym, aplikacyjnym i na stanowiskach pracy.
- Integracja systemów informatycznych urzędu z platformami usług on-line administracji publicznej (np. ePUAP).
- Wprowadzenie dokumentów elektronicznych i komunikacji elektronicznej we współpracy urzędu z jednostkami organizacyjnymi.
- Podnoszenie umiejętności pracowników w zakresie stosowania ICT.

8. Projekty

W ramach realizacji celów Miasto Gdańsk już dzisiaj dysponuje portfelem projektów, nad którym pracuje koncepcyjnie bądź co do których trwa konkretny proces inwestycyjny. Przykładowo:

W zakresie rozwoju energetyki planowany jest nowy projekt, który w ciągu najbliższych 10 lat powstanie na obszarze Pomorskiego Centrum Logistycznego. Aktualnie trwają rokowania na wybór inwestora, który wybuduje elektrociepłownię o mocy elektrycznej minimum 400 MW.
Dodatkowo, firma ENERGA Invest S.A. realizuje dwa projekty energetyczne. Pierwszy polega na wspólnej inwestycji ENERGA Invest i Grupy LOTOS SA w Gdańsku. ENERGA Invest S.A. wraz z Grupą LOTOS SA planują budowę elektrociepłowni zasilanej pozostałością po przerobie ropy naftowej. Wartość potencjalnej inwestycji szacowana jest na 400 mln euro. Do uruchomienia elektrociepłowni może dojść pod koniec 2014 roku. Moc nowego zakładu, którego powstanie planuje się na terenie gdańskiej rafinerii, to maksymalnie 250 MWe.

W ramach drugiego projektu ENERGA Invest S.A. planuje budowę elektrowni gazowej o mocy co najmniej 450 MW. Jednostka o wysokiej sprawności ma powstać na terenie Gdańska, w strefie przemysłowej, do 2016 roku. Szacowane nakłady inwestycyjne wyniosą ok. 1,8 mld zł. Będzie to jedna z największych pod względem wielkości mocy elektrycznej elektrowni gazowych w Polsce. Ilość energii wyprodukowanej w ciągu roku przekroczy 3 mln MWh. Energią tą można będzie zasilić ok. 1 mln gospodarstw domowych. Przewidywane, nowoczesne rozwiązania technologiczne będą charakteryzowały się niskimi wskaźnikami wpływu na

środowisko. Projektowany zakład energetyczny będzie zajmować mniej powierzchni gruntu niż tradycyjne elektrownie. Natomiast emisja CO_2 dla tego obiektu będzie o 40% mniejsza w porównaniu do jednostki węglowej o takiej samej mocy i skali produkcji. Dzięki wykorzystaniu paliwa gazowego maksymalnie uproszczona zostanie logistyka w trakcie eksploatacji. Obiekt tego typu nie wymaga placów na potrzeby składowania paliwa oraz popiołów, co jest istotne również ze względu na aspekty środowiskowe. Wymienione cechy elektrowni gazowej powodują, iż zakład będzie przyjazny dla sąsiadujących społeczności i środowiska.

Na terenie Gdańskiego Parku Naukowo-Technologicznego działa, należąca do PGE, Spółka EJ1. Jest ona odpowiedzialna za bezpośrednie przygotowanie procesu inwestycyjnego budowy pierwszej polskiej elektrowni atomowej. Spółka odpowiada także za wybór partnera lub partnerów, z którymi stworzy konsorcjum do budowy pierwszej elektrowni jądrowej w Polsce. Jedną z potencjalnych lokalizacji elektrowni jest miejscowość Żarnowiec, położona w północnej części województwa pomorskiego.

W IV kwartale 2011 roku został uruchomiony Gdański Inkubator Przedsiębiorczości (GIP). Inkubator, poza opieką prawną, mentorską i doradczą, oferuje także infrastrukturę i miejsca pod wynajem lokali na preferencyjnych warunkach.

Do Inkubatora przyjmowane są firmy: nowo powstałe, rozpoczynające działalność gospodarczą (zajmą 60–70% powierzchni), które będą mogły liczyć na szereg udogodnień, w tym niższe opłaty (nawet o połowę) przez pierwsze miesiące działalności, działające w określonym segmencie rynku mniej niż 2 lata (w uzasadnionych przypadkach do 3 lat) oraz pozostałe firmy (mogą zająć 30–40% powierzchni), które płacić będą pełną stawkę.

Operatorem Inkubatora jest Gdańska Fundacja Przedsiębiorczości założona w 2005 roku przez miasto. Łącznie w GIP swoją siedzibę może znaleźć prawie 70 firm.

Rozbudowany jest także Gdański Park Naukowo-Technologiczny (GPN-T) – o dwa nowe, zespolone budynki. Całkowita powierzchnia pomieszczeń parku powiększy się do ponad 40 tys. m^2. W budynkach, obok lokali biurowych, znajdą się także laboratoria i pomieszczenia technologiczne. Dodatkowa infrastruktura spowoduje, iż w parku swoją siedzibę znajdą prestiżowe instytuty naukowo-badawcze, centra transferu technologii oraz kluczowe dla województwa pomorskiego inicjatywy klastrowe. Rozbudowa parku przyczyni się z pewnością do zwiększenia jego potencjału, umożliwi rozszerzenie działalności podmiotów, które już teraz funkcjonują na tym terenie, a także pozytywnie wpłynie na zainteresowanie kapitałów polskiego i zagranicznego powstającymi w nim innowacjami.

W roku 2012 będzie kontynuowany nabór nowych firm i instytucji, który prowadzony jest już od września 2010 . Wśród zgłoszonych do tej pory przedsiębiorstw znajdują się instytucje z branży biotechnologicznej, farmaceutycznej, medycznej i naukowej, które swą działalność będą prowadziły w pomieszczeniach przygotowanych wg najnowszych technologii.

Wartość projektu rozbudowy GPN-T to ok. 127 mln zł, z czego 85 mln pochodziło ze środków unijnych.

Na terenie o powierzchni 51,6 ha w Gdańsku-Kokoszkach powstaje Park Przemysłowo-Technologiczny „Maszynowa". Pierwszymi inwestorami, którzy zdecydowali się na ulokowanie swojej inwestycji w PP-T „Maszynowa", są m.in. amerykański koncern Weyerhaeuser oraz belgijska firma Desotec, a także lokalne firmy Ekoinbud, Elbudrem i Bemakor. GARG - InvestGDA realizuje równocześnie szeroki program inwestycyjny dotyczący infrastruktury parku. W 2012 roku planowana jest dalsza komercjalizacja terenu oraz kontynuacja inwestycji własnych InvestGDA, polegających na budowie wewnętrznego układu drogowego wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Wykonanie powyższych prac znacząco uatrakcyjni teren parku pod kątem inwestycji, co pozwoli zintensyfikować działania w zakresie pozyskiwania kolejnych inwestorów.

Na obszarze 78 ha zlokalizowanym w okolicach rafinerii Lotos (Gdańsk-Płonia) InvestGDA wstępnie planuje utworzenie kolejnego Parku Przemysłowo-Technologicznego „Płonia", budowanego w podobnej formule jak ark „Maszynowa". Polega ona na dzierżawie i sprzedaży inwestorom, w drodze przetargu, nieruchomości położonych w obszarze parku i reinwestowaniu pozyskanych w ten sposób środków w niezbędną infrastrukturę.

Międzynarodowe Targi Gdańskie S.A. rozpoczęły w roku 2010 realizację projektu, którym jest budowa nowego centrum wystawienniczo-kongresowego AmberExpo, zlokalizowanego w Gdańsku-Letnicy – w bezpośrednim sąsiedztwie nowego stadionu PGE Arena. Ten nowoczesny obiekt będzie pełnił funkcje zarówno targowo-wystawiennicze, jak i kongresowo-konferencyjne. W ofercie AmberExpo znajdą się też powierzchnie biurowe klasy A, co w połączeniu z innymi jego zaletami spowoduje, iż obiekt ten będzie konkurować swym standardem z podobnymi obiektami w skali międzynarodowej. To z kolei niewątpliwie przyczyni się do integracji i rozwoju wielu środowisk gospodarki lokalnej. Obiekt powstanie do maja 2012 roku.

Istotnym elementem programu „Innowacyjna Gospodarka" jest realizacja polityki gospodarczej Gdańska w zakresie wsparcia potencjału małych i średnich firm. Sektor MSP jest podstawą gospodarki miasta, dlatego tak ważne jest kreowanie warunków sprzyjających rozwojowi małych i średnich firm. Temu celowi służą m.in. liczne projekty i programy kierowane do przedsiębiorców.

- „Asystent Gdańskiego Przedsiębiorcy" – w roku 2012 zostanie wydana i dystrybuowana VII edycja tej multimedialnej publikacji, zawierającej opis pierwszych kroków przedsiębiorcy, zagadnień związanych z wyborem formy opodatkowania, koncesjami, zezwoleniami oraz innymi kwestiami z dziedziny prowadzenia działalności gospodarczej.
- „Akademia Gdańskiego Przedsiębiorcy" – w 2012 roku odbędzie się już VI edycja projektu, polegającego na realizacji szeregu szkoleń związanych z zarządzaniem i prowadzeniem działalności gospodarczej. Szkolenia skierowane są do gdańskich przedsiębiorców, pracowników gdańskich firm, oraz osób planujących podjąć własną działalność gospodarczą, w tym także studentów i absolwentów gdańskich uczelni.
- „Biznes na Start" – środki finansowe przekazywane przez miasto instytucjom z otoczenia biznesu na realizację projektu, którego celem jest wsparcie merytoryczne osób planujących założyć działalność

gospodarczą. Beneficjenci biorą udział w szkoleniach i warsztatach związanych z zakładaniem i prowadzeniem firmy. Jednym z elementów projektu jest również opracowanie biznes planu.

- „Creative Cities" – w 2012 roku Gdańsk będzie kontynuował uczestnictwo w międzynarodowym projekcie współfinansowanym ze środków UE. Jego celem jest wykorzystanie potencjału branż kreatywnych (m.in. reklamy, architektury, wzornictwa przemysłowego czy sztuk wizualnych) na rzecz rozwoju konkurencyjności i atrakcyjności miast biorących udział w projekcie.
- Wybudowanie i oddanie do użytku Gdańskiego Inkubatora Przedsiębiorczości – więcej informacji na temat GIP znajduje się powyżej.
- Działalność Powiatowego Urzędu Pracy – w roku 2012 PUP będzie kontynuował działania wspierające pracodawców, takie jak: organizacja stażów, zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy czy refundacja szkoleń pracowników. Poza tym PUP będzie realizował 2 projekty finansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego – „Kierunek Praca" oraz „Przełam bariery", które w ramach reintegracji zawodowej oferują osobom bezrobotnym i wykluczonym m.in. szkolenia oraz staże w lokalnych firmach.

9 . Wskaźniki osiągnięcia celów

Obszar badania		Opis	Jednostka
Gospodarka oparta na wiedzy			
G	**1**	liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na tys. mieszkańców	szt
G	**2**	liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na tys. mieszkańców	szt
G	**3**	liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON na tys. mieszkańców	szt
G	**4**	udział liczby podmiotów gospodarczych działających w sektorze wysokich technologii (high-tech) w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych	%
G	**5**	liczba podmiotów gospodarczych działających w sektorze wysokich technologii (high-tech)	szt
G	**6**	liczba środków automatyzacji produkcji w przedsiębiorstwach (zatrudniających powyżej 49 osób)	szt
G	**7**	nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach	mln zł
G	**8**	wyniki finansowe przedsiębiorstw – przychody z całokształtu działalności	mln zł
G	**9**	dochody miasta z tytułu PIT i CIT	mln zł
G	**10**	liczba obsłużonych inwestorów	szt
G	**11**	liczba pozyskanych inwestorów	szt
G	**12**	obroty ładunkowe w Porcie Morskim	mln ton
G	**13**	przeładunki kontenerów w Porcie Morskim	tys. TEU
G	**14**	udział liczby studentów studiujących na kierunkach naukowych i technicznych w ogólnej liczbie studentów	%
G	**15**	liczba studentów szkół wyższych na tys. mieszkańców	osób
Społeczeństwo wiedzy			

G	**16**	współczynnik rozwoju technologii informacyjno-komunikacyjnych[27]	ICT Development Index (IDI)
G	**17**	liczba abonentów internetu szerokopasmowego na tys. mieszkańców	szt
Partnerstwo Publiczno-Prywatne			
G	**18**	liczba projektów przygotowywanych w formule PPP	szt
G	**19**	wartość przygotowywanych projektów w formule PPP	w mln zł

10. Partnerzy

- Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych (PAIiIZ) – stała współpraca przy obsłudze inwestorów
- Agencja Rozwoju Pomorza S.A. – stała współpraca z COI
- Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna Sp. z o.o. – stała współpraca przy obsłudze inwestorów
- firmy konsultingowe np. Deloitee, Ernst&Young, KPMG – stała współpraca przy obsłudze inwestorów i promocji gospodarczej
- Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego – współpraca przy działaniach związanych z promocją gospodarczą
- uczelnie wyższe, np. Uniwersytet Gdański i Politechnika Gdańska – stała współpraca przy obsłudze inwestorów
- inne, zainteresowane podmioty i jednostki organizacyjne – współpraca z agencjami HR, pośrednikami w obrocie nieruchomościami, deweloperami, PUP, firmami z sektora wysokich technologii
- Pomorski Klaster ICT
- Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji Departament Społeczeństwa Informacyjnego
- PTI: Polskie Towarzystwo Informatyczne
- Gdańska Fundacja Przedsiębiorczości, Wydziały Urzędu Miejskiego w Gdańsku, jednostki organizacyjne miasta
- EuroCities, Związek Powiatów Polskich, Związek Miast Metropolitarnych, Stowarzyszenie Gdański Obszar Metropolitalny

27 Zintegrowany wskaźnik ITU – IDI Międzynarodowej Unii Telekomunikacyjnej, wyliczany dla Gdańska w celu odniesienia do skali kraju i świata. Wskaźnik wyliczony na podstawie danych statystycznych z corocznych badań GUS przedstawiających stan społeczeństwa informacyjnego. Dla danych obrazujących stan SI w obszarach oddziaływania programu powinny być wykonane na zamówienie reprezentatywne dla Gdańska badania GUS. Dostępne są standardowe, w skali światowej, wskaźniki ICT w następujących obszarach:
infrastruktura ICT,
dostęp i wykorzystanie ICT w gospodarstwach domowych i przez ich członków,
dostęp i wykorzystanie ICT w przedsiębiorstwach.